POLITIETS HEMMELIGE REGISTRERINGER

Afdeling D

Artikelserie fra Land og Folk, foråret 1947 og folketingsdebatten 5. marts 1947.

DKP OG FRIHEDSKAMPEN

38

INDHOLDSFORTEGNELSE:

****

Land og Folks artikelserie, februar-marts 1947

Politiets virke før og under besættelsen

Diverse foto's fra Folketingets behandling

Brevveksling med Hermansson, SKP (nu venstrepartiet)
vedrørende arrestationen af Aksel Larsen 5.11.1942

Folketingets behandling af spørgsmål fra Robert Mikkelsen og Arne Sørensen

Andreas Hansens redegørelse af international kommunisme til
politimestre og generalstabens efterretningssektion, 1936

DER FANDT EN FAMILEBEGRAVELSE STED . . .

En af vore gode kammerater, Ifrim Jensen, mødte ved en familiebegravelse en fætter, som var politibetjent i den på politigården aktive afdeling - hvor Christian Madsen, Dinesen og Nørreheden blandt andet var beskæftiget. Deres virksomhed gik ud på at hjælpe besættelsesmagten i deres kamp mod modstandsbevægelsens folk.

Det var på et sent tidspunkt af besættelsen (1944), det så ud til at "man" måtte skifte spor. Dermed ikke sagt, at han godkendte registreringerne og andet djævelskab, der udgik fra denne politiafdeling.

Han tilbød at skaffe papirer fra denne afdeling. Dette resulterede i at partiet lod mobilisere personer til at hjælpe her. Personligt drejede det sig om, at Ifrim Jensen og Børge Thing hentede kommunistkartoteket på politigården. Dette blev gemt.Men selvfølgelig gennemgået, så man vidste hvad man havde med at gøre. Fætteren lod også diverse rapporter, der blev udfærdiget i denne afdeling D tilflyde i en ekstra kopi eller mulighed for afskrift.

I Børge Houmanns pragtfulde bog "Kommunist under besættelsen" kommer han ind på en side af historien, som bliver behandlet i dette bind. Han skrev herom:

> Men ét og andet kom for dagen. Allerede i efteråret 1944, da HIPO-folk havde afløst det danske politi og huserede på Politigården, lykkedes det os at bjærge størsteparten af de papirer, politiet havde udarbejdet til brug for deres jagt på kommunister. Det var en anselig bunke. Ca. 1,5 m høj var den, når den lå på gulvet, og noget ubekvem at flytte rundt med i en illegal tilværelse. Jeg fik hele herligheden stuvet bort i en kælder under tørvebunker. Efter befrielsen kunne jeg overrække mange kammerater deres »politi-papirer«, men en stor bunke lå stadig tilbage i et aflåst skab på mit kontor i Land og Folks Hus. Under mit fravær blev

de afleveret til Den Parlamentariske Kommission af Martin Nielsen, som trods alt, hvad der var hændt ham i besættelsens år, stadig bevarede en naragtig tillid til det, der kaldes »dansk demokrati«. Demokratiske mælketænder voksede hastigt ud igen dengang. De mange papirer skulle have fungeret som anklagemateriale mod politiet og dokumenteret dets alt for store nidkærhed, når det gjaldt at indfange kommunistisker. Nu forsvandt de i kommissionens dokumentdynger. Senere dannede de vel grundlag for politiets nye hemmelige arkiver med oplysninger til brug for CIA.

Min egen mappe blev ikke ofret på demokratiets alter. Den havde jeg taget fra, og derfor er det muligt at fortælle lidt om jagten på mig og overfrakken, som den afspejles i politiets rapporter. Det sprog, der anvendes, er omstændeligt og ofte vanskeligt forståeligt, men sådan udtrykker politifolk sig. For overskuelighedens skyld er der forkortet her og dér, men alle afgørende passager er citeret ordret.

Man kan godt forstå, at Børge Houmann blev vred, da han kom hjem og fik oplysning om materialets videre forløb. Men det er noget uretfærdigt, hans angreb på Martin Nielsen. Det kan godt være, at Martin Nielsen var tilhænger af, at materialet politisk skulle op i debatten om besættelsestidens forhold, og at det skulle afleveres til den parlamentariske kommission. Men det var han jo ikke ene om. Det var efter en beslutning i partiledelsen og i folketingsgruppen. Men eftertiden må vel være enige med Børge Houmann om, at man skulle have ladet dem få kopi af materialet. men at man selv havde beholdt den ægte vare til brug i en skærpet situation. Der foreligger enkelte af sagsakterne i fotokopi, nogle er optrykt heri. Ved en skærpet situation forstås, det videre handlingsforløb i opgøret efter besættelsestidens mere eller mindre landsforræriske handlinger, som samarbejdspolitikerne stod for, men som ikke kunne trænge igennem i den parlamentariske kommission, hvor samarbejdspolitikerne frifandt sig selv.

I februar og marts 1947 offentliggjorde Land og Folk er artikelserie på 5 artikler, der omhandlede det politiske politis kamp mod det kommunistiske parti. Efter en kampagne i offentligheden vendt mod politiinspektør Glud, chefen for det hemmelige politis afdeling, resulterede i, at Land og Folk bragte materialet tiloffentlighedens orientering.

Artikel 1:

POLITIETS HEMMELIGE POLITSIKE KARTOTEK KOMMER FOR DAGEN

Land og Folk, den 21. februar 1947

De kommunistiske folketingsmænd Martin Nielsen og Robert Mikkelsen overdrager materialet til den kommission, der skal undersøge politiets optræden under besættelsen.

I affæren omkring det danske politis registrering af danske statsborgeres lovlige politiske virksomhed før og under krigen, er der nu sket det opsigtsvækkende, at en omfattende del af det politiske politis arkiver og kartoteker, der under besættelsen forsvandt fra Politigården, er kommet for dagens lys. - Dette fremgår af en meddelelse udsendt gennem Ritzaus Bureau i går af de kommunistiske folketingsmænd Martin Nielsen og Robert Mikkelsen og som har følgende ordlyd:

"Under besættelsen fjernede medlemmer af modstandsbevægelsen fra Politigården dele af det politiske politis arkivmateriale, herunder udskrifter fra de af politiet førte politiske kartoteker.

De pågældende dokumenter blev opbevaret for efter besættelsens ophør at tjene som grundlag for en undersøgelse af, i hvilket omfang den virksomhed, politiets politiske afdeling udøvede, varlovlig.

Materialet er fornylig overgivet os, og vi har efter at have gjort os bekendt med det væsentlige af, hvad det indeholder, fundet det rettest at overgive det til dem i samråd med den parlamentariske kommission nedsatte særlige undersøgelsesdomstol, hvis opgave det bl.a. er at undersøge politiets forhold under besættelsen.

Dokumenterne er i dag overgivet den parlamentariske kommissions repræsentant vedundersøgelsesdomstolen, hr. fhv. justitsminister N. Busch Jensen.

København, den 2e. februar 1947

Martin Nielsen (MF) Robert Mikkelsen (MF)".

For at give offentligheden et lille indblik i, med hvilken energi og i hvor stort et omfang det danske politi igennem en årrække ved hjælp af stikkere, avisudklip, telefonaflytninger og brevcensur har uåspioneret danske statsborgeres lovlige politiske virksomhed, vil Land og Folk i dag og i de kommende dage bringe en række artikler indeholdende dokumentariske oplysninger fra og autentiske gengivelser af det politiske politis arkiver. (se side 5)

HVAD POLITIETS HEMMELIGE POLITISKE ARKIVER INDEHOLDT.

SIPO - var navnet på Thune Jacobsens hemmelige politi

Det synes ikke muligt at drive viceinspektør Glud til sagsanlæg imod os. Ej heller ser det ud til, at hr. Elmquist har lyst til at beordre ham til søgsmål.

LAND OG FOLK, et politisk organ, der repræsenterer hovedstadens næststørste parti, beskylder chefen for Københavns opdagelsespoliti for på grelt usandfærdig vis at have ført offentligheden bag lyset i spørgsmålene, som angår hans embedsførelse, og denne embedsmand har intet svar på tiltale. Han tager passivt med formørmelserne. I sandhed en barok situation.

Beviserne for at Glud taler usandhed

Men retssag eller ikke. Vi agter at lægge beviserne på bordet for, at hr. Glud taler usandhed, og det vil ske i denne og nogle følgende artikler.

Med disse sigter vi ikke alene på hr, Gluds person. Det vi gennem ham, ønsker at ramme, er den politiånd, han repræsenterer. Denne ånd og dens repræsentanter må udryddes af politiets ledelse. Sker det ikke, vil der atter kunne opstå en situation, i hvilken politiet forgriber sig på borgernes grundlovssikrede rettigheder, og det danske demokratiske samfund vil have et politikorps, som det ikke kan stole på.

Med artiklerne sigter vi derimod ikke på den menige politimand i rækkerne, selv om der er menige politifolk, der har ladet sig misbruge under krigen. Men det er ikke det afgørende. Afgørende er det, at de elementer i politiets ledelse, der har vist sig at være upålidelige forsvinder. Den almindelige politimand parerer ordrer, og det kan i visse situationer bebrejdes ham, men ansvaret må placeres øverst oppe i ledelsen. Det er dem, der gav ordrerne, der må væk.

Når vi nu endelig tager bladet fra munden, vil vi ikke holde os alene til kartotekerne. Vi vil give offentligheden et dokumentarisk billede af den ånd, i hvilken politiet arbejdede under besættelsen, og når vi gør det, så er det fordi, denne ånd desværre stadig lever og trives, ikke blot bag Politigårdens grå facader, men overalt i dansk retsvæsen.

Ikke eet, men to kommunist-kartoteker

Hr. Glud har benægtet, at politiet førte et kartotek over kommunisternes lovlige virksomhed. Den ne benægtelse er usandfærdig. Politiet førte ikke eet, men hele to kommunist-kartoteker.

Det ene førtes af Københavns opdagelsespolitis afdeling D. Allerede fra først i tyverne har der været foretaget forskellige noteringer af denne art, men først fra omkring 1928 begyndte man systematisk og ved hjælp af stikkere af den laveste klasse at føre et register. Initiativtageren til dette arbejde er Thune Jacobsen.

Da Thune Jacobsen blev rigspolitichef førtehan arbejdet videre i landsmålestok. Der indrettedes - ligeledes på hans initiativ - et såkaldt sikkerhedspoliti under rigspolitichefen og dette, der i tysk stil betegnedes "Sipo", førte sit eget landsomfattende kartotek.

Aksel Larsens kartotekskort

Den 25. august 1941 gav daværende justitsminister Thune Jacobsen skriftlig ordre til, at folketingsmand Aksel Larsen skulle interneres. Vi mener at dette skændselsdokument bør kendes i vide kredse.

Det lyder således: (illustreret)

"Justitsministeriet Brev nr. 15219
Journ. 3 K 1941 nr. 1550

København, den 25. august 1941.

I medfør af § 2 i Lov nr. 349 af 22. august 1941 om Forbud mod kommunistiske foreninger og mod kommunistisk virksomhed bestemmes det herved, at folketingsmand Aksel Larsen, født den 5. august 1897 i Brendekilde, hvis adfærd har givet særlig grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk virksomhed eller agitation, således at det skønnes nødvendigt af hensyn til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter, at han tages i forvaring, indtil videre vil være at tage i forvaring ved politiets foranstaltning.

E. Thune Jacobsen. / Herfelt."

Den Herfelt, der har medunderskrevet denne som alle andre internerijggsresolutioner, var kontorchef i justitsministeriet. En meget fin herre, der for sin villighed under besættelsen er blevet belønnet med stillingen som kommissarius for beslaglagt tysk og japansk formue, en stilling, der lønnes med et svimlende honorar.

Når en interneringsbeslutning blev truffet, skete det efter indstilling af statsadvokaten for særlige anliggender og på grundlag af en notits, der indhentedes fra afdeling D. Dersom der om den pågældende forelå "Sipo"kort, blev dettes oplysninger ligeledes meddelt i en særlig notits.

Om Aksel Larsen har afdeling D afgivet følgende notits:

"Folketingsmand Aksel Larsen (Brendekilde 5/8 97). er registreret fra 1925 og til dato i afd. Ds kartotek over kommunister.

Han er fra 1929 til 1941 reg. utallige gange forkom. virksomhed Han er formand for Danmarks kommunistiske Parti.

Han er formand for D.K.P.s centralkomite og eksekutivkomite, og han har gennem flere år været valgt som kom. medlem af folketinget.

Siden 1941 har han endvidere været ansvarlig redaktør for det kom. ugeblad "Ugens Ekko", og han er den egentlige ansvarlige øverste leder inden for dansk kommunisme.

Københavns opdagelsespoliti, afd. D, den 18. juli 1941."

Også om hans kort fra "Sipo" foreligger der en notits:

"Eftersøgte Aksel Larsen, født den 5. august 1897 i Brendekilde ses anført i sikkerhedspolitiets kartotek som følger:

December 1939. Arbejderbladet: 19/12 39 ydet et bidrag på kr. 25 til bladets fortsatte drift.

2/1 1940. Er under telegramkontrol i medfør af skrivelse af 2/8 1934. Folketingsmand valgt af det kommunistiske parti.

I tiden fra 1939 til 12/6 41 jævnlig taler ved off. komm. møder, ligesom han i samme tidsrum har været forfatter til adskillige kronikker i Arbejderbladet.

Otto Henriksen
kriminalbetjent."

Hvad det er for en telegramkontrol, Aksel Larsen har været underkastet, er vi ikke i stand til at oplyse.

Alfred Jensens kort.

Alfred Jensens interneringsbeslutning er af samme dato og af samme indhold som Aksel Larsens, og for hans vedkommende lyder den tilsvarende notits fra afdeling D således:

"Alfred Peter Jensen, født den 7. juli 1903 i Århus, er kendt i afdeling Dis kartotek over kommunister som følger:

1934 og 1935 reg. flere gange for kommunistisk virksomhed.

1936 reg. 6 gange for komm. virksomhed.

1937 reg. 9 gange for komm. virksomhed.

1938, 1939, 194o og 1941 reg. for komm. virksomhed.

1937 valgtes han til medlem af folketinget som komm. repræsentant (Århus nordkreds og Skjoldelevkredsen).

Han er medlem af centralkomiteen og eksekutivkomiteen."

Notitsen fra "Sipo" er af 8. juli 1941 og ser således ud:

N o t i t s

Eftersøgte Alfred Peter Jensen, født den 7. juli 19o3 i Århus, omtales anført i sikkerhedspolitiets kartotek som følger:

December 1939: Arbejderbladet: Bidrag på kr. 5o til bladets fortsatte drift. Folketingsmand i det kommunistiske parti.

2/12 39 Rpt. Århus: Redaktør af "Århus Ekko", politisk (kommunistisk) ugeblad for Århus og omegn. Modtog 2/12 39 fra Moskva en postpakke indeholdende 15 bøger (Lenins værker på tysk).

Januar 194o. Taler ved et komm. møde, afholdt i "Det nye forsamlingshus" i Odense.

Februar 194o. Taler ved et komm. møde i Vejen, hvor der blev indsamlet til Finland.

1/4 4o. Rpt. Odense: Under privat medlemsmøde i Odense den 25/3 4o udtalt, at såfremt parti og blad ville blive forbudt, måtte partiet i tide sikre dets politiske apparat og tilintetgøre pjecer o.lign. som partiet muligt kunne blive forbudt på. Dog måtte eventuelle dokumenter gemmes væk, sådan, at de ikke kunne komme i politiets hænder eller til offentligheden.

23/1o 4o. Arbejderbladet: Taler ved off. protestmøde i Weinold. Nørreport 23, mod tvangsarbejde, sammen med støberiarbejder Arne Larsen.

7/12 4o: Arbejderbladet: Kronik: "Angreb på tariffer og understøttelser."

1o/12 4o, Arbejderbladet: Kronik: "Omkring kommunevalgene".

3o/1 41: Arbejderbladet: Taler ved D.K.P. møde i Arbejderforeningens lokaler, Nørrevoldgade 92.

31/3 41. Rpt. Si-po: Taler ved off. komm. møde i Brandholmkroen i Rødovre, den 29/3 41.

4/5 41. Arbejderbladet: Kronik: Tale holdt ved møde i K.B.Hallen den 1/5 41.

København den 8. juli 1941

Otto Henriksen
kriminalbetjent."

Andre kartotekskort.

Vi ligger inde med afdelig D-notitser og "Si-po"-notitser i snesevis. Vi kan af pladshensyn ikke aftrykke dem alle, men skal dog bringe nogle smagsprøver på det, sm hr. Glud kalder "verserende sager".

På Harry Valdemar Keil Jensens kort hedder det bl.a.:

"1937, den 28/11. afholdtes kommunistisk demonstration og møde for hjælp til "De røde i den spanske borgerkrig". Talere ved dette møde var ingeniør Eske Sørensen, formand Georg Hegner, folketingsmand Aksel Larsen samt den hjemvendte danske frivillige fra borgerkrigen, ovennævnte Jensen.

1938, den 2o/1 afholdt S.U.V. møde i Borups højskole, Blandt talerne var ovennævnte Jensen.

1938, oktober, blev han ansat som sekretær og daglig leder af Sovjetunionens Venners Kontor.

1939, den 9/1. S.U.V. afholdt den 3o/12 38 aktivmøde på kontoret Frederiksborggade nr. 42, hvor ovennævnte Jensen aflagde beretning og oplyste, at foreningen nu havde 32oo medlemmer og deraf 28oo bosiddende i ~~Køvenhavn~~ Storkøbenhavn. Han omtalte endvidere fremgangen for bladene "Sovjet i dag" og "Nyt Land".

Af skeretær Johannes Marius Pouldrns kort bringer vi følgende:

"...

1935, talerved D.K.P.s majfest i Frederikshavn

1935, komm. kandidat til folketingsvalget i Odense

....

1936: Ansat som selretær i D.K.P.

1936: Dåtager i landsindsamlingen til Arbejderbladet

...

1938 Dirigent på D.K.P.s aktivmøde

1938: Delegeret til landspartikonferencen i Odense

...

1939. Komm. folketingskandidat i Vejle-kredsen

...

194o. Reg, for at nave afholdt komm. møder

... "

Om Holger Vivike er følgende verserende sager anført:

" 1935. Medunderskriver af opråb i Arbejderbladet i anledning af D.K.P.s valgkampagne til folketingsvalget.

1936, 19[3]8 og 19[3]9 deltager i landsindsamlingen til Arbejderbladet og D.K.P.s valgfond.

1939. Komm. kandidat til folketingsvalget i Maribo og Nakskov kredsen.

1941 Til dato redaktør af det komm. fagblad "Kompasset" for sømænd samt leder af D.K.P.s søfartsafdeling.

....

1941. Taler ved D.K.P.s majmøde i Nykøbing S. "

Jørgen Rudolf Ifrim Jensen

1932. Været med til opklæbning af kommunistiske plakater.

1936. Bidragsyder ved Arbejderbladets landsindsamling.

1937. Bidragyder til køb af ny rotationspressem til Arbejderbladet.

Poul Hjalmar Christensen.

1938. Deltager i landsindsamlingen til Arbejderbladet

1939. Deltager i landsindsamlingen til Arbejderbladet

1939. Komm. kandidat til folketingsvalget i Skelskør-kredsen.

KAN GLUD FORBLIVE I SIN STILLING?

Disse tilfældigt valgte eksempler må være tilstrækkelige til, at offentligheden kan danne sig et billede af kartotekskortenes indhold.

Kortene ligner hinanden til trivialitet.

Det, der er registreret, er ikke i eet eneste tilfælde "verserende sager", som hr. Glud påstår, men udelukkende resultatet af politiets ganske ulovlige snagen i lovlydige borgeres fuldkommen legale politiske virksomhed.

Kartoteket bærer ikke vidnesbyrd om nogen anden forbrydelse end politiets.

På grundlag af den dokumentation, vi hermed har bragt, tør vi påstå, at vi har ført fuldt bevis for, at politiet i mange år før besættelsen på ulovlig vis har registreret og udspioneret et lovligt politisk partis Medlemmer, og vi har godtgjort, at viceinspektør Glud talerusandhed, når han påstår det modsatte.

Kan en politichef om hvem det står fast, at han på usandfærdig vis har vildledt offentligheden i et anliggende, som det foreliggende forbliver i sin stilling?

Hr, Elmquist skal være en meget moralsk herre, Det står nu til ham at give svaret på, om hr. Glud fyldestgør selv de beskedne moralske mindstekrav, der med rimelighed kan stilles til en vicepolitiinspektør.

Land og Folk, fredag den 21. februar 1947

Leder:

POLITIETS ARKIVER

Igen artikler og indlæg her i bladet de sidste par uger er det blevet oplyst, at det danske politi i en række år før og også under besættelsen har ført et omhyggeligt kartotek med - såvel sande som urigtige - oplysninger overikke blot danske kommunisters lovlige virksomhed, men også ogertusinder af andre danske statsborgeres deltagelse i lovlig politisk arbejde.

I nogle tågede udtalelser til pressen har vicepolitiinspektør Glud dels benægtet og dels bagatelliseret de fremkomne oplysninger. Folketingsmand Martin Nielsen har i den anledning direkte beskyldt hr. Glud for at taleusandhed, og trods denne alvorlige beskyldning mod en ledende politimand og trods direkte opfordring her i bladet til hr. Glud om gennem en retssag at rense sig for denne beskyldning, harhan intet foretaget sig i den retning og heller ikke hans høje foresatte, justits. ministerenm har beordret ham dertil. Derimod har samme justitsminister lovet af lade foretage en undersøgelse af hele sagen - men det er allerede et stykke tid siden, og endnu er der intet offentligt fremkommet om resultatet af en sådan undersøgelse.

Derimod har de kommunistiske folketingsmænd Martin Nielsen og Robert Mikkelsen som omtalt andetsteds i bladet i går til den af den parlamentariske kommission nedsatte særlige undersøgelsesdomstol, der bl.a. skal undersøge politiets forhold under besættelsen, overgivet de arkiver og politiske kartoteker, som under besættelsen blev fjernet fra Politigården og som fornylig var kommet i de pågældende folketingsmænds besiddelse.

Gennem dette omfangsrige materiale, som vi andetsteds i bladet i dag og i de følgende dage vil bringe uddrag af, fremgår det klart og tydeligt, at det danske politi såvel før som under besættelsen i en uhyggelig gennemført grad har udspioneret tusinder og atter tusinder af danske statsborgeres lovlige politiske virksomhed og indsamlet og registreret oplysninger, som ikke alene blev benyttet af det danske politi, men også i høj grad kom det tyske politi til nytte i dets kamp nod den danske frihedsbevægelse.

Land og Folk, lørdag den 22. februar 1947.

Bag Politigården facader, 2.

ANHOLDT TIL TYSKERNE

rapport - illustration

Ved hjælp af stikkere, telefonaflytning, brevcensur og fiduser fra Dagmarhus jagede det danske politi kommunisternes førstemand, Aksel Larsen i over et år under besættelsen. Endelig den 5. november 1942 fangede man Aksel Larsen, og ovenfor ses i faksemile politiets sejrsmelding - rapporten , hvori det meddeles, at det danske politi har arresteret Aksel Larsen - og overført ham til tyskerne.

Inde i bladet på side 5 belyser vi gennem autentiske dokumenter fra politiets hemmelige kartoteker, hvilke moder politiet tog i anvendelse i jagten på ham.

DA DANSK POLITI FANGEDE AKSEL LARSEN TIL TYSKERNE!

"Fidusen" fra Dagmarhus.

Man har fra politiets side forsøgt at få befolkningen til at tro, at man var meget lemfældig i eftersøgningen af kommunister og at man nærmest kun har anholdt dem, som man ligefrem faldt over.

Det passer ikke. Politiet har i hele perioden indtil den 29. august 1943 udfoldet de største anstrengelser for at efterspore og internere kommunister.

For at der ikke skal være nogen misforståelse på dette punkt, skal vi i dag fremdrage forskellige enkeltheder fra eftersøgningen af Aksel Larsen. Vi fremdrager denne sag som et eksempel blandt mange. Det er ikke alene Aksel Larsen, der er eftersøgt energisk af politiet. Det samme gælder alle andre kommunister, der søgte at unddrage sig anholdelse.

Observationer af pårørende.

En af de metoder, der anvendtes var observation af forskellige pårørende til Aksel Larsen. Vi tager rapporten for en tilfældig dag:

18.7.41.

Observationen påbegyndtes i dag kl. 8 på fru Kastofts bopæl, men hun var tilsyneladende ikke hjemme. Vi tog derefter hen til forretningen, hvortil hun kom kl. 10,30.

Kl. 19,05 forlod hun forretningen og cyklede til Skovagervej nr. 10, hvor hun opholdt sig til kl. 23.

Villaen Skovagervej 10 indehaves af direktør Jørgen Christian Frellsen Bahnson Hansen, f. den 9.3.1892 i København, der er kendt i afd. D.s

kartotek under sag S II 536 E. Der er i denne sag vedlagt notits af 1.12.34 fra overbetjent Th.Andersen, Jyllandsgade 77, Fredericia, der omtalernævnte Bahnson Hansen som tilhænger af kommunismen, og det menes, at Bahnson Hansen kunne assistere ved at holde en eller anden kommunist skjult. Den omhandlede notits blev afgivet i anledning af eftersøgningen af Bela Kuhn.

Til villaen Skovagervej lo kom kl. 2o,55 en dame, som ligeledes opholdt sig til kl. 23.

Fru Kastoft og den omtalte dame fulgtes derefter fra Skovagervej kl. 23 og kørte til Statholdervej nr. 5, hvor de begge gik op.

Da fru Kastoft endnu ikke kl. 2 varkommet ud fra ejendommen, blev observationen afbrudt.

En skraldebøtte ransages

Kontinueret den 19.7.41.

Observationen påbegyndtx i dag kl. 7,3o på Statholdervej, hvor fru Kastofts cykle endnu stod i gården. Under observationen bemærkede vi, at fru Kastoft og den dame, han var kørt fra Skovagervej sammen med, kom ud på altanen til lejligheden, Statholdervej nr. 5, 4tv.. Denne lejlighed indehaves ifølge folkeregistret af massøge , frk. Karen Teisen, f. 3.4.16 i Haslev. Hun er ikke kendt i afd. D.

Fru Kastoft forlod derefter denne lejlighed kl. 9 og kørte direkte til sin bopæl, hvor hun opholdt sig til kl. 11,45. Derefter kørte hun til forretningen.

Det skal bemærkes, at vi under vort ophold ved forretningen undersøgte skraldebøtterne, for eventuelt at finde breve, observationen vedrørende. Der fandtes dog intet af interesse, men vi så noget efter, at ekspeditricen i fru Kastofts forretning tømte forretningens papirkurv i en af skraldebøtterne. Vi undersøgte derefter, hvad der var lagt i skraldebøtterne, og fandt en iturevet kuvert og en del iturevne stykker af et brev. Kuverten var stilet til fru Kastoft og afsnedt fra Nyborg den 16.7.41. Afsender på brevet er: Else Lund, adr. Erik Lund, Skårup. De iturevne stykker af brevet kunne sættes sammen, og indholdet læses således: "Ring ikke oftere - dt er for farligt. Giv Langsøe beskeden med tilbage" Kuverten og brevet vedlægges osv. .. osv. ..

Der er som man ser, ikke tale om, at politiet taler let på opgaven. De to snilde detektiver, der således har skygget fru Kastoft og undersøgt hendes skraldespande, har fået resultat af dagens møje. De har fundet ud af, at hun har besøgt Bahnson Hansen og overnattet hos frk. Teisen, og gransningen af skrxkarnkassen harbragt dem navnet Langsø.

Telefonaflytning og krænkelse af brevhemmeligheden.

For effektivt at kunne opklare ~~kriminelle~~ forbrydelser, kan politiet i visse tilfælde få retskendelser for, at de må beslaglægge breve m.v. Skønt det i 1941 ikke drejede sig om at finde forbrydere, men om at jagte kommunister og internere dem som gidsler for tysk regning, benyttede man ganske ulovligt samme fremgangsmåde i stor udstrækning.

I hundreder og atter hundreder af tilfælde har den berygtede byretsdommer Arthur Andersen - der for sin virksomhed er beønnet med en udnævnelse som landsdommer - forlukkede døre afsagt kendelser om krænkelse af brevhemmeligheden og om telefonaflytninger på det løsest mulige grundlag.

Den 24. oktober 1941 indfandt politikommissær Andst sig hos Arthur Andersen i byrettens 8. afdeling. Her fremlagde han en politirapport, der gik ud på, at den Langsøe, der omtales i det papir, som opdagerne havde fundet i skraldebøtten var identisk med Elin Jytte Langsø Nielsen. Endvidere havde man konstateret, at hun var "dus" med fru Kastoft.

Det hedder så videre i rapporten:

"Under henvisning til foranstående turde der ikke være tvivl om, at frk. Elin Langsø og hendes fader kontorchef Nielsen har fru Kastofts fortrolighed, og det giver al grund til at antage, at frk. Langsø er i stand til at optræde som mellemled mellem efterlyste Aksel Larsen og fru Kastoft, hvorfor det er højst sandsynligt, at meddelelser, der er tjenlige til brug under eftersøgningen af Aksel Larsen kan blive afgivet gennem den hos kontorchef Anton Nielsen, Holmegårdsvej 4o installerede telefon Ordrup 1837 eller ved postforsendelser af enhver art til samme kontorchef, eller Elin Jytte Langsø Nielsen, boende samme sted."

I henhold til denne rapport tog Arthur Andersen ikke i betragtning~~x~~ straks at afsige to kendelser. De ene lyder således:

"Det pålægges post- og telegramvæsenet i tiden indtil den 1. februar 1942 incl. at tilbageholde og gennem Københavns politi til retten at udlevere de under adressen, Holmegårdsvej 4o, Ordrup sendte pakker, breve, ~~kkk~~ tryksager, telegrammer og andre forsendelser, der måtte være rettede til eller antages at være bestemte for eller hidrøre fra kontorchef Anton Nielsen eller Elin Jytte Langsø Nielsen".

Den anden kendelse går ud på følgende:

"Københavns politi skal i tiden indtil den 1. februar 1942 være beføjet til at aflytte samtaler førte fra og til telefon Ordrup 1837."

I samme retsmøde fik Andst ligeledes kendelse for, at Bahnson Hansens post skulle udleveres til politi og hans telefon aflyttes.

Det er naturligvis også mistænkeligt, at frk. Teisen en nat havde

huset fru Kastoft, og hr. Anst havde da heller ikke mindste vanskelighed ved på dette "grundlag" at få kendelse for, at også fr. Teisens breve skulle kontrolleres af politiet og hendes telefoner afluttes.

Efterhånden belagde politiet således alle de mennesker, der havde den mindste forbindelse med Aksel Larsen med post- og telefonkendelser. Vi har disse dokumenter liggende for os. De taler deres tydelige sprog om dansk politis og danske domstoles dybe moralske forfald, og de vidner lige så tydeligt om det danske politis iver for at være tyskerne tilpas.

Politiets samarbejde med tyskerne.

At der bestod det hjerteligste samarbejde mellem det danske politi og tyskerne om, at fange kommunister og da ikke mindst Aksel Larsen, er vel almindelig kendt. Det blev efterhånden for det danske politi et prestigespørgsmål at anholde de ledende kommunister. Hellere end at miste de tyske voldsmænds bevågenhed, ville man opbyde det yderste for at fange og indespærre kommunisterne.

Om Aksel Larsen blev der jævnlig givet fiduser fra tysk side. F.eks. foreligger et sålydende brev fra det tyske riges befuldmægtigede:

"Bevollmächtigte des deuschen Reiches. Der beauftragte für Fragen der inneren Verwaltung.

Kopenhagen
Dagmarhus, 2o. okt. 41.

An den Staarsanwall für besondere Angelegenheiten, Herrn Oberstaatsanwalt Poul Kjalke.

Nach einem hier aufgetauchten Gerücht soll in Hedehusene bei Roskilde eine kommunistische Zentrale existieren, Dort soll auch Aksel Larsen ab und zu anzutreffen sein.

Ich bitte die Angelegenheit nachprüfen zu lassen und mir das Ermittlungsergebnis zu gegebener Zeit Kennitniss zu beben."

Hr. Kjalke lyder naturligvis strøgs sin herres stemme, og der bliver iværksat pompøse politiaktioner i Hedehusene.

Om den daglige og hjertelige forbindelse med tyskerne taler en lille blyantsnotits sit tydelige sprog.

"Ove Johansen fra Tass Bureau skal vide, hvor Aksel Larsen bor (fidus fra Dagmarhus)".

Man aner det hyggelige forhold mellem Politigården og Dagmarhus med kordiale telefonsamtaler og udveksling af kollegiale fiduser.

Stikkere i aktivitet.

Selvfølgelig anvendte politiet også stikkere og angivere i jagten på kommunisterne. Vi skal som eksempel anføre ordlyden af to notitser fra Aksel Larsens sag:

"Notits.

Fra vor meddeler "W" er der i dag blevet oplyst, at han af en dame, som han ikke ønsker at navngive, men som skal arbejde på et væveri på Østerbro og bo på Nørrebro, har erfaret, at eftersøgte Aksel Larsen hver dag skal færdes i Blågårdsgadekvarteret, hvor han også skal spise til middag.

Hans meddelelse gik yderligere ud på, at Aksel Larsen skulle færdes iført grået tøj, brune sko og blødhat, men han har tillige tillagt sig mørkt fuldskæg samt et kunstigt år over højre øje.

Den pågældende dame, som "W" har talt med, har ikke selv set Aksel Larsen, men har fået det fortalt af en anden dame på sin arbejdsplads.

Iøvrigt kunne meddeler "W" ikke uddybe sine oplysninger yderligere.

Meddelelsen falder tildels i tråd med tidligere fremkomne fortrolige oplysninger om eftersøgte Aksel Larsens færden.

Københavns opdagelsespoliti afd. D, den 2.9.41."

"Notits.

P.B. 1952, Rasmussen, St. 2, har ikke villet undlade at meddele afdelingen (efter at han har drøftet forholdet med stationens opdagere), at han af en frue, som hanhelst ville holde udenfor, har bragt i erfaring, at Aksel Larsen hver dag spiser frokost i en ikke nærmere betegnet automatcafe på Nørrebrogade, hvor han optræder med fuldskæg og et kunstigt ar over det ene øje.

P.B. Rasmussen forklarer nærmere, at den nævnte frue har en vaskekone, hvis mand havde indfundet sig i den nævnte cafe sammen med nogle arbejdskammerater. Manden kendte og kenderikke Aksel Larsen, men det var arbejdskammeraterne der sagde, at det varham, og at han nu gik rundt i den maskering . Dette fortalte manden hjemme, og konen har så fortalt det videre tilf ruen.

Afdeling A.S. den 29. august 1941."

Aksel Larsen fanges.

Det er med ejendommelige følelser, man gennemblader disse akter. Alle vi, der har været ude for de danske myndigheder i disse år, ved at politiet gik til opgaven med den største iver og lyst. Intet sparedes for at fange os. Intet middel var for tarveligt. Man passede vore hustruer op, man indfaldt sig på husundersøgelser på familiehøjtidsdage,

man søgte os ved vorekæres sygelejer. Vore breve åbnedes, vore telefoner aflyttedes, vi jagtedes med både to og firbenede hunde. Og det danske politi fik resultater. Også Aksel Larsen fik de jo omsider. Den sidste triumferende rapport , der foreligger herom lyder således:

"Den i D.P.E. nr. 210/41 under L-nr. 3169 efterlyste folketingsmand Axel Larsen, født i Brendekilde den 5.8 97, der i henhold til justitsministeriets resolution af 25.8 41 vil være at tage i farvaring ved politiets foranstaltning, blev i går anholdt for at interneres, men han blev imidlertid i dag - forinden fremstilling i retten havde fundet sted - overført til tysk arrest her i byen."

Ved flid og ihærdighed vandt det danske politi xtyskernes bevågenhed, som man så ivrigt havde attrået. Tyskerne var imponerede over danske politifolks arbejde med kommunistsagerne.

De mænd, der har ansvaret for denne uværdige menneskejagt, sidder endnu som nu ledere inden for det københavnske politi. Muligt at de herrer Glud og konsorter endnu holder sig lidt i dækning. De arbejder i det stille. Man renser ud i politiet på sin egen maner. De ærlige demokratiske elementer inden for politiet fortrædiges. - Modstandsbevægelsens mænd, der gjorde deres pligt, da det kunne koste noget, isoleres og anbringes på betydningsløse poster. Ved tid og lejlighed går manlivet så surt for een og anden, at han forlader tjenesten.

Mændene fra 1941 har holdt stillingen. De personer, der i tilfælde af, at tyskerne havde vundet krigen, ville have ledet politiet efter tysk mønster, sidder stadig på Nøglestillingen.

Bliver der i morgen givet ordre til ny kommunistjagt, så er ledelsen parat - og kartotekerne såmænd også.

Denne tingenes tilstand kan befolkningen ikke finde sig i.

Når vi stillerkrav "Glud på ud", så er dette krav møntet på hele den demoraliserede og antidemokratiske del af politiets ledelse, der hindrer, at der kan opstå et naturligt tillidsforhold mellem politi og borger.

Tekst til illustration (~~faksimile~~)

Øverst ses i faksimille Aksel Larsens kartotekskort med oplysninger om hans familie og formodede signalement. I kortets højre hjørne er med blyant anført, at han er blevet anholdt 5/11 42.

Dernæst ses gengivet brudstykker af et brev, som de ihærdige opdagere havde fundet i en skraldespand i gården ~~ik~~ ved Aksel Larsens hustrus forretning og indlemmet i politiets arkiv.

Nederst bringer vi en skrivelse, fra det tyske riges befuldmægtigede til statsadvokaten for særlige anliggender, hr, Poul Kjalke, der belyser det samarbejde der i besættelsen fandt sted mellem tyskerne og det danskepoliti. Brevet lyder i oversættelse som følgende: "Efter et her opdykket rygte, skal der findes en kommunistisk central i Hedehusene ved Roskilde, dèr skal også Aksel Larsen være at træffe af og til. Jeg anmoder om, at sagen bliver efterprøvet, og at der til sin tid gives mig besked om resultatet.

UD MED GLUD. og andre aktuelle spørgsmål har Scherfig behandlet i sit Causeri, som De vil få at høre ~~ikk~~ ved festen i Idrætshuset i aften kl. 19,oo.

Program: fra annonce

illustreret

Land ogFolk, lørdag den 22. februar 1947.

Leder:

"ET SELVFØLGELIGT FORSVAR ~~xxx~~ ..."

Land og Folks afsløringer af politiets virksomhed, der begyndte i går, er af ensådan art, at de ikke har kunnet ties ihjel af den øvrige presse.

I Aftenbladet udtaler justitsminister Elmquist sig med sædvanlig behændighed. Han lovede en redegørelse, der vil forme sig som et selvfølgeligt forsvar til politiet. Det kunne man vente. Elmquist vil forsvare politiet, og det erhan klarover uden at kendenoget til det foreliggende materiale. Hans udtalelse til Aftenbladet er en erkendelse af, at han uanset hvad der foreligger af kendsgerninger vil gå ind for politiet. Med denne indrømmelse in mente kan man kun være tilfreds med at det ikke er ham eller hansundergivne, der har til opgave at foretage undersøgelsen af politiets forhold. Ingen ansvarlig person - og tilsyneladende heller ikke den parlamentariske kommission - har fundet det betryggende at overlade disse sagers opklaring til justitsministeren, der nu med sine udtalelser har gjort sig til parti i sagen. Det fornuftigste han kunne gøre var at forholde sig tavs, indtil den igangværende undersøgelse er afsluttet.

Hr Elmquist tillader sig den lille uartighed over for os at insinuere at vi har iværksat vore artikler om politiet for at undergrave tilliden til dette. Det er helt forkert. Vi ønsker tværtimod, at der skabes et politi i København, som befolkningen kan have tillid til. Det er for at opnå dette, at vi kræver politiledelsen i København udskiftet i fornødent omfang. Vi ved, at der med den nuværende politistyrke kan skabes et godt politi, men der må renses ud i toppen.

Ledende politifolk rykker ud med et forsvar for Glud. Det er ikke ham der haransvaret for det politiske politis virksomhed.

Ja, lad os snakke om noget andet. Når vi angriber Glud og forlanger at han forsvinder, så er det i denne omgang, fordi han i offentlige udtalelser til Ekstrabladet på groft usandfærdig vis har nægtet, at politiet overhovedet har ført kartoteker over kommunister. Efter Gluds udtalelser forelå der kun en registrering af verserende sagerog intet videre. Således har Ekstrabladet gentagne gange refereret hans udtalelser uden at hr. Glud har dementeret.

Det er for groft. Chefen for Københavns Opdagelsespoliti kan ikke tillade sigi en sådan sag at lyve offentligheden op i deres åbne øjne. Det har han gjort, og det er her, der skal danses. På dette punkt er

vi forresten i overensstemmelse med Ekstrabladet, der i enledende artikel har påpeget det uholdbare i, at opdagelsespolitiets rækkx reelle chef upåtalt kan beskyldes forløgn.

Risgpolitichefen hævder hr. Gluds ret til at komme med tågede udtalelser. Den kan vi ikke indrømme ham. Men det er ikke herom sagen drejer sig. Gluds udtalelser var ikke tågede. De var krystalklare og gik ud på, at politiet ikke - bortset fra den omtalteregistrering - havde ført kartotek over kommunister.

Ekstrabladet insinuerer, at det er en kommunistisk partigruppe, der har holdt materialet skjult i 22 måneder. Det er forkert. Det kommunistiske Parti samlede under krigen et righoldigt materiale om politiske forhold. Dette materiale blev så at sige dagen efter kapitulationen af statsadvokat Carl Madsen overgivet til Centralkartoteket. Det udleveredes til professor Høeg personligt og har senere tjent som bevismateriale i enrække sager. Vi kan altså melde hus forbi. Men vi forstår de mennesker, der har ligget med materialet.

At besidderne af dokumenterne ikke har haft uredelige hensigter, viser den omstændighed at materialet kommer frem i samme øjeblik, som der er nedsat en upartisk undersøgelsesdomstol. Men hvordan var det, var justitsministeren, eller var det justitsministeriet, ikke også imod, at der blev nedsat en sådan særlig undersøgelsesdomstol?

KARTOTEKSKORTENE DRÆBTE - ? Af Martin Nielsen LOF 22/2 46

Blandt de tilfældige kort fra det hemmeligepolitis politiske afdeling, som Land og Folk i går offentliggjorde, faldt jeg et øjeblik i tanker over et. Det var Harry Valdemar Keil Jensens kort. På det stod der:

1937, den 28/11. afholdtesdemonstration og møde for hjælp til "De røde i den spanske borgerkrig". Talere ved dette møde var Ingeniør Eske Sørensen. Formand georg Hegner, folketingsmand Aksel Larsen, samt den hjemvendte danske frivillige fra borgerkrigen ,x ovennævnte Jensen.

1938. 2o/1. afholdt SUV møde i Borups højskole. Blandt talerne var ovennævnteJensen.

1938, oktober. blev han ansat som sekretær og daglig leder af Sovjetunionens Venners kontor.

1939, den 9/1 SUV afholdt den 2o/12 38 aktivmøde på kontoret Frederiksborggade ~~43~~ nr. 42, hvor ovennævnte Jensen aflagde beretning og oplyste at foreningen nu havde 32oo medlemmerog deraf de 28oo bosiddende i Storkøbenhavn. Han omtalte endvidere fremgangen for bladene "Sovjet i dag" og "Nyt land".

x

Jeg kom vil at tænke på den dag, da ovennævnte Jensen, som en dødsmærket mand kravlede med sygekollonnen fra lejren og overtil revieret i Stutthof. Han døde få dage senere. Hans aske blev brug til at fylde op og gøde i gartneriet. Der blev plantet jordbær. der hvor fyldet var blevet lagt. Aldrig så jeg så røde og så saftige bær, som dem der hen på sommeren, voksede der.

Jeg kom også til at tænke på ovennævnte ingeniør Eske Sørensen, der brækkede sit ben i Stutthof. Benet blev sat skævt sammen. Han led frygteligt hele perioden, men slæbte sig dog med til Danmark. Må han var afskårexx afkræftet og befængt med plettyfus, og ovennævnte Eske Sørensen døde et par dage efter at han var vendt tilbage til Danmark, uden knapt nok at få hilst på sin unge kone, som han kun havdelevet sammen med nogle få uger før arrestationen.

Jeg kom etøjeblik til at tænke på, at begge ovennævnte både Harry Jensen og Eske Sørensen i november 1942 kun blev arresteret og senere interneret på grund af ovennævnte notits fra SIPO's hemmelige politiske kartoteker.

x

Jeg sad et øjeblik. Og så kom jeg af en eller anden grund til at tænke på, at manden der anlagde disse kartoteker, Thune Jacobsen, hvermåned fortsat henter sin gage som rigspolitichef i Danmark, og at ovennævnte Thune Jacobsen forleden blev genvalgt til et ærehverv som redaktør af et skandinavisk kriminalistisk tidsskrift, sammen med hr. Eivind Larsen.

Måtte jordbærrene smage d'herrer når nu engang frøsten går af jorden.

Martin Nielsen.

Land og Fok, søndag den 23. februar 1947:

POLITIKONTROL AF NIELS BOHRS TELEFON UNDER BESÆTTELSEN

Illustration.

Til venstre ses en del af politiets omfattende kartotek over telefoner, som var under aflytning og kontrol af politiet. Det drejer sig om mindst 11-12oo numre, som omhyggeligt var registreret efter telefoncentralernes navne, Detvar ikke kun kommunister, der fik deres telefoner afluret og kontrolleret -også Christmas Møller, direktør Nørlund fra Nationalmuseet, og flere andre kendte personer, ja, selv professor Niels Bohr, der var med til at skabe atombomben fik sine telefonsamtaler i sin æresbolig kontrolleret af det danske politi under besættelsen. Måske er også Deres telefon-nummer opført i dette kartotek og Deres privatsamtaler afluret og nedskrevet af nidkære politifolk.

Bag Politigårdens facader (3)

TELEFONER BLEV AFLYTTET OG BREVE OG TELEGRAMMER BRUDT.

Efter bedste gestapo-metoder udspionerede det danske politi danske borgere både før og under besættelsen.

Vi dokumenterede i vor artikel i går, at politiet under ~~[illegible]~~ sin ivrige jagt på kommunisterne under besættelsen i vidt omfang benyttede sig af brud på brevhemmeligheden og af telefonaflytninger. Dette misbrug er en uhyggelig historie for sig, som vi gerne vil benytte lejligheden til at omtale lidt nærmere.

Byretsdommer Arthur Andersens embedsforbrydelser.

Reglerne om, i hvilke tilfælde brevhemmeligheden kan krænkes af politiet findes i retsplejelovens § 75o, og det hedder her:

"Breve og andre forsendelser, som er rettede til eller antages at være bestemte for eller hidrøre fra sigtede, kan det ved rettens kendelse pålægges postvæsenet at tilbageholde og udlevere til retten ... "

Denne absolutte betingelse for, at retten ~~xxx~~ ved kendelse kan pålægge postvæsenet at tilbageholde breve, er altså den at brevene er rettede til eller antage at hidrøre fra den sigtede. Forsendelser til og fra andre kan under ingen omstændigheder lovligt tilbageholdes.

Professor Hurwitz skriver herom i sin fremstilling af den danske straffeproces pag. 760:

"Omvendt er breve og andre forsendelser, der er under postbe~~[illegible]~~

fordring, men som hverken kan antages at være bestemt til eller hidrøre fra sigtede ... udelukket fra indgreb, selv om deres indhold må antages at være af væsentlig interesse for sagen."

Medens man ikke ville finde på at brydelovens klare regler om brevhemmeligheden, når detdrejede sig om at eftersøge en rovmorder, så har dommer Arthur Andersen ikke ment, at de jagede kommunister havde krav på den retsbeskyttelse, der tilkommer kriminelle forbrydere.

Vi skal dokumentere hans embedsforbrydelser med et par eksempler blandt hundreder, der ligger dokumenteret gennem originale retsborgsudskrifter foran os.

Vi briberi bunken og nævner nogle eksempler fra Aksel Larsens sag:

Den 24 oktober 1941 kl. 16 mødte politikommissær Andst hos Arthur Andersen og fik for lukkede døre en kendelse om, at pakker, breve, tryksager, telegrammer og andre forsendelser, som er rettede til eller må antages at være bestemt for eller hidrøre fra Hans Erik Kastoft, Kvidkildevej 2o, skulle beslaglægges.

Samme dag fik han en tilsvarende kendelse om forsendelser bestemt for eller hidrørende fra direktør Jørgen Christian Frellsen Bahnson-Hansen, Skovagervej lo.

Samme dag tilsvarende kendelser om forsendelser bestemte for eller hidrørende fra massøse frk. Karen Nielsen, Statholdervej 5.

Den 18. november 1941 mødte en kriminalbetjent Hansen og fik tilsvarende kendelse om forsendelser bestemte for eller hidrørende fra Ejgil Kærn eller dennes hustru Inga Helen Højer Simsen, Jagtvej nr. lo7.

Den 18. november fik han tilsvarende kendelse med hensyn til Aldersrentenyder Lars Larsen og dennes hustru, St. Hansgade 13 i Odense.

Den 7. marts 1942 fik kriminalassistent Lars Hansen tilsvarende kendelse medhensyn til forsendelser hidrørende fra eller bestemt til læge Arild Teit Kærn eller dennes hustru.

Lovbestemmelser bevidst overtrådt.

Disse kendelser er kun en del af dem, der er afsagt alene i Aksel Larsens sag. Nu er forholdet i nogle tilfælde d t, at man rent formelt og og på det løsest mulige grundlag har "skønnet", at de pågældende kunne fungere som dækadresser forAksel Larsen, og at man ved at beslaglægge breve til de pågældende ogs kunne skumpe til at få fat på et til eller fra Aksel Larsen. Men denne betragtning holder selvfølgelig ikke. Loven beskytter brevhemmeligheden og gør alene den undtagelse. at politiet i visse grove sager kan beslaglægge forsendelser bestemt for eller hidrørende fra sigtede. Denne beskyttelse af brev-

hemmeligheden gøres helt illusirisk, hvis man kunne få kendelser på alle mulige nærmere begrundelse at påstå, de fungerer som dæk. adresser for en efterlyst forbryder. Sådanne kendelser gives derfor ikke i almindelige kriminelle sager.

Yderligere forargeligt og oplagt ulovligt er det naturligvis, når det ikke drejer sig om en forbryder, men om en forkæmper for landets frihed.

Men i de lystige dage under besættelsen tog Arthur Andersen ikke engang det hensyn til det danske samfunds demokratiske love, at han søgte at camouflere sine kendelser som lovlige.

Eksempelvis nævner vi tilfældet frk. Teisen. Ifølge retsbogsudskriften passerede der følgende:

"Politikommissæren gjorde rede for sagen og bemærkede, at der var grund til at antage, at massøge frøken Karen Teisen boende Statholdervej 5, må sidde inde med en viden, der er anvendelig til brug under eftersøgningen af Aksel Larsen, hvorfor han begærer kendelse afsagt, hvorefter pakker, breve, tryksager, telegrammer og andre forsendelser, der i tiden indtil den 1. februar 1942 incl. under navnet frk. Karen Teisen, boende Statholdervej 5 måtte blive sendt til og fra den nævnte adresse, beslaglægges."

Arthur Andersens kendelse, lyder nu herefter således:

"Da eftersøgte Aksel Larsen med føje er sigtet for overtrædelse af lov nr. 349 af 22. august 1941, § 1, og da det af hensyn til beviset skønnes nødvendigt, at pakkern breve, tryksager, telegrammer og andre forsendelser, som er rettede til eller må antages at være bestemte for eller hidrøre fra massøse Frk. Karen Teisen under adressen Statholdervej 5, beslaglægges, vil den af politikommissæren i så henseende fremsatte begæring med hjemmel i retsplejelovens § 75o jfr. § 745 være at tage til følge som nedenfor bestemt".

Uden mindste camouflage overtræder Arthur Andersen og hr. Andst loven. Skønt enhver juridisk student ved, at kun breve, der hidrører fra eller er bestemt til sigtede kan beslaglægges, medens andre forsendelser er udelukket fra indgreb, "selv om deres indhold må antages at være af væsentlig interesse for sagen", giver Arthur Andersen uden betænkning en ulovlig kendelse til politiet.

<u>En bjærgkæde af ulovligheder.</u>

Men det er ikke alene, når det drejer sig om Aksel Larsen, at Arthur Andersen er parat med en ulovlig kendelse. I hundreder og atter hundreder af tilfælde har han med sine kendelser krænket de love, der skal beskytte danske borgere. Når blot det drejede sig om en kommu-

nist, så varhan straks rede.

Vi kan ikke aftrykke disse hundreder af ulovlige kendelser, men må indskrænke os til endnu en stikprøve.

Den 14. gebruar 1942 mødte en kriminalbetjent hos Arthur Andersen og bemærkede, at "efterlyste folketingsmand Peter Alfred Jensen hidtil forgæves er eftersøgt, og at det må formodes, at efterlyste står i forbindelse medkontorchef Ejnar Oluf Nygaard og Hennes hustru, Elna Marie Henrikgine, f. Dahlberg, Christiansvej 32, Charlottenlund, hvorfor han anmoder om, at kendelse må blive afsagt, hvorefter pakker, osv. der i tiden indtil ... under navnet kontorchef Ejnar Oluf Nygaard ellerhustru Elna Marie Henrikgine f. Dahlberg, Christiansvej 32, må blive sendt til og fra nævnte adresse, beslaglægges".

Arthur Andersen afsagde fluks sin kendelse, som han begrundede med, at det af ønsyn til bevisets skønnedes nødvendigt, at beslaglæggelse fandt sted.

Vi kan ikke blive ved. Det er umuligt blot ved stikprøver at give et indtryk af omfanget af Arthur Andersens ulovligheder. - Der er tale om en bjærgkæde af overgreb mod loven, og en bjærgkæde lader sig nu en gang ikke skildre ved fremlæggelse af jordprøver i reagensglas.

Jo, det fylder os med tillid til retsplejen at vide hr. Andersen som dommer i landsretten. Han hargå gjort en nydelig karriere, og han har fortjent den.

Også telefonerne aflyttes.

Arthur Andersen har også strøet om sig med kendelser, hvorefter alle mulige menneskers telefoner skulle afluyttes aflyttes. Det er nærmest sket på den måde, at han, når han afsagde kendelse om brevforsendelser, hvorerter politiet havde tilladelse til at aflytte telefonen.

Det er noget gådefuldt, hvorfor politiet og Arthur Andersen har ulejligheden sig med disse kendelser. Forholdet er nemlig det, at vi heri landet medhensyn til telefonhemmeligheden er prisgivet den vildeste politivilkårlighed.

Til orientering citerer vi igen et linier til prof. Hurwitz' straffeproces, side 763:

Hurwitz gør først opmærksom på, at en telefonaflytning er en forholdsregel, der efter sin karakter som regel ikke kommer til den pågældendes kundskab, og som derfor virker som et dybere og for trygheden medhensyn til private meddelelser mere foruroligende indgreb end de af retsplejeloven autoriserede indgreb i korrespondance etc.

Han mener derfor, at der om telefonaflytning burde gælde tilsvarende

regler om krænkelse af brevhemmeligheden, nemlig at aflytning kun kan etableres af den sigtedes telefon ifølge retskendelse og kun til oplysning af egentlig forbrydelser.

Ikke desto mindre er deringen lovbestemmelser, der beskytter telefonhemmeligheden. Hurwitz skriver:

"Administrativt er der på det herbehandlede område for nylig truffet bestemmelser, der ikke stemmer med de ovenfor anførte betragtninger, idet man navnlig ikke har anset sig for bundet af analogien med retsplejelovens § 750. Ifølge ministeriel instruks af 22 april 1938 skal de koncessionerede telefonselskaber på begæring af rigspolitichefen, politidirektøren i København eller chefen for opdagelsespolitiet uden begrænsning give politiet lejlighed til aflytning af telefonsamtaler i det omfang, det ønskes og meddele alle begærede oplysninger angående telefonforhold."

Drejer det sig ikke om en egentlig aflytning af en telefon, men kun om at holde en telefon under observation for at konstatere fra hvilke numre, der ringes op og til hvilke numre, der ringes, så er fremgangsmåden endnu simplere, idet enhver politifunktionær har kompetence til at iværksætte en sådan observation.

11-1200 telefon-numre under politikontrol.

Af disse uvirdige tilstande, harpolitiet draget den mest hensynsløse fordel, da man jagede kommunisterne. Vi har været present ret for det kartotek, som politiet førte over observerede og aflyttede telefoner.

Vi vedikke, om kartoteket er fuldstændigt eller om man har drevet spillet i endnu videre omfang. Hvad vi ved er, at i hvert fald mellem 11 og 1200 telefoner har været aflyttet og at 2 a 300 af disse telefoner i kortere eller længere perioder har være under systematisk aflytning.

Niels Bohrs og Christmas Møllers telefoner under politikontrol.

Vi skal blot nævne et par navne fra politiets telefonkartotek: Professor Niels Bohr . Danmarks højt fortjente videnskabsmand, der senere under krigen blev kaldt til England og USA for at arbejde med på atombomben - var sat under telefonkontrol i æresboligen på Carlsberg, fhv. minister Christmas Møllers, direktør Nørlund fra Nationalmuseet og altså 11-1200 andre, kendte og ukendte navne imellem hinanden.

Allerede før besættelsen censur af ledende kommunisters breve.

At også andre former for krænkelse af privatlivet blev bragt i anvendelse, fremgår af Aksel Larsens "SIPO-kort", der viser, at han

allerede den 2. januar 1940 blev sat under telegramkontrol i henhold til skrivelse af 2.8.34.

Hvad der skjuler sig under dette notat, er vi ikke i stand til at oplyse.

Bemærkelsesværdig er også Alfred Jensens "SIPO-kort", hvoraf det fremgår, at der den 2. 12. 39 har foreligget en rapport xxx for sikkerhedspolitiet ifølge hvilken Alfred Jensen denne dag har modtaget en postpakke fra Moskva, indeholdende Lenins værker på tysk-

Disse to SIPO-kort beviser i hvert fald, at politiet allerede forinden besættelsen var begyndt at kontrollere visse ledende kommunisters post og telegramkorrespondance.

Papirerne skulle være i orden, så Thune Jacobsens "SIPO" på værdig måde kunne yde Himmlers "Gestapo" kollegial service.

Fremgangsmåden ved telefonaflytning og brevcensur.

Politiets cencur af breve og telegrammer foregik i samarbejde med postvæsenet. Når en bestemt persons breve og telegrammer skulle under politikontrol skete derhenvendelse derom til postvæsenet. For Københavns vedkommende var fremgangsmåden så den, at den pågældendes breve og telegrammer blev indlagt i en box på Hovedpostkontoret, og der blev ringet besked til opdagelsespolitiet, som afhentede posten. Brevene og telegrammerne blev så "dampet op" i politiets tekniske afdåling, derefter affotograferet og så atter tillukket og tilsendt den rette modtager. Aflytningen af telefonsamtalerne foregik i et særligt rum på politigården.

Der skal renses ud!

For det danske politi var intet meddel gement nok, når det drejede sig om at fange kommunister til gestapo. Ingen anstrengelser blev skyet. Stikkere af laveste art anvendtes, hjemmets og privatlivets fred krænkedes, breve åbnedes og telefoner aflyttedes.

Vi vil ikke helme, før det er muget ud i den augiasstald, som navnlig københavns opdagelsespoliti - hr. Gluds afdeling er. Vi siger med vilje er ogikke var. Det er de samme folk, der har ledelsen. De vejrer allerede morgenluft igen. De venter, at jagten på kommunister kommer til at gå ind igen, og de er rede.

De virker allerede med små diskrete undersøgelser, det har vi mange tegn, der tyder på.

Hvilken garanti har vi kommunister?

Så længe politiet og specielt københavns opdagelsespoliti ikke har skiftet ledelse på en særdeles radikal måde, må kommunister i dette

land ikke stole på legaliteten. Med de erfaringer, vi har gjort og på baggrund af det materiale, vi her i bladet xx har kunnet offentliggøre, må vi drage den slutning, at vore telefoner stadig aflyttes og at vor post stadig åbnes.

Hvilken garanti har vi for, at der ikke sidder en ny Arthur Andersen og afsigerkendelser bag lukkede døre? Hvilken skkerhed har vi for, at hr. Glud ikke i dag i henhold til instruks af 22. april 1938 har givet KTAS ordre til diskret observering og aflytning af vor telefon?

Så længe hr. Glud regerer, har man ingen sikkerhed, men man må med overvejende sandsynlighed regne med, at det gamle spil, der begyndte i tyverne fortsætter. Man registreres og kontrolleres, ens breve læses af uvedkommende, ens telefonsamtaler nedskrives, og en skønne dag har vi en ny 22. juni.

Disse tilstande vil vi ikke finde os i. Der må skabes et politi og et retsvæsen, som den demokratiske befolkning kan have tillid til. Vi kan ikke finde os i, at landet under ledelse af hr. Glud og konsorter langsomt men sikkert udvikler sig til en ren politistat, hvor borgernes rettigheder ringeagtes. Personer som Glud og Arthur Andersen må forsvinde fra dansk retsvæsen.

Land og Folk, søndag den 23. februar 1947:
Leder:
DEN GÅR IKKE, HR. JUSTITSMINISTER!

Gennem forskellige blade har justitsminister Emquist i flere dage bebudet, at han ville finde lejlighed til under fremsættelse af et lovforslag i folketinget at give dette og dermed offentligheden en redegørelse for politiets hemmelige kartoteker. Så sent som i "Aftenbladet", fredag gentog hr. Elmquist denne bebudelse, Han har på dette tidspunkt læst de første autentiske afsløringer i Land og Folk, som han xxx med en usandsynlig frimodighed karakteriserede som et forsøg på at "lægge politiet for had". Han gentog, at han snarest i Folketinget vil redegøre for hele sagen.

Få timer senere havde justitsministeren skiftet opfattelse. Gennem Ekstrabladet lod han oplyse, at nu ville han ikke fremsætte en redegørelse i folketinget, men derimod holde en radiotale om sagen. De københavnske morgenblade i går kunne bekræfte denne oplysning. Justitsministeren agter mandag aften i radioen at holde en tale om politiets hemmelige kartoteker, og efter hans hidtidige udtalelser at dømme, vil han uanset hvilke forbrydelser, politifolk af hr. Gluds støbning efter Thuen Jacobsens ordre har begået, ubetinget og under alle omstændigheder forsvare politiet.

Hvad mon årsagen er til, at justitsministeren fra fredag morgen til fredag middag har skiftet anskuelse? Hvorfor har han besluttet sig til ikke at fremkomme med redegørelsen - eller "forsvaret" - i folketinget, men derimod i radioen? Forklaringen kan kun være een.

Hr. Elmquist er klar over, at når han ved fremsættelse af et lovforslag holder en tale om politiets hemmelige kartoteker, så giverhan derved folketinget lejlighed og ret til at diskutere denne redegørelse. De dokumenter Land og Folk har præsenteret offentligheden for, afslører imidlertid en sådan politimæssig praksis, at hr. Elmquist er blevet rystende bange for at tage en diskussion om sagen. Derfor er harhan til hensigt at bemægtige sig statsradiofoniens mikrofon og holde sin forsvarstale der. Så er han sikker på ikke at blive modsagt, og han er sikker på, at de argumenter, han måtte opfinde til forsvar for Thune Jacobsen, Glud og ligesindede, ikke kan blive underkastet en kritik, der kan rokke ved deres holdbarhed og troværdighed.

Vi siger det rent ud: Den går ikke, hr. justitsminister! For det første er det ikke justitsministerens sagm ubetinget og under alle omstændigheder til loom pct. at forsvare,hvad hans undergivne har foretaget sig, Det er hans pligt at sørge for en administration på hans område, som er i overensstemmelse med grundloven, med nationens interesser og med ganske almindelig hæderlighed. Vi har ikke en justitsminister her i landetm for at han skal etablere sig som skrupelløs forsvarsadvokat for overordnede politifolk.

For det andet skal justitsministeren ikke lulle sig ind i den tro, at han kan klare sagen ved at gemme sig i statsradiofoniens studie i Rosenørns alle, hvor han er sikker på, at ingen kan modsige ham. Denne sag er for alvorlig til, at folket kan nøjes med en sådan behandling. Den må og skal underkastes en offentlig debat, og hvis justitsministeren savner mod, vilje eller evne til at gøre sin pligt og til at lade rigsdagen og derigennem offentligheden bedømme sagen, så hae han igen demonstreret,hvor sørgeligt han harforfejlet sit kald.

Land og Folk, mandag den 24. februar 1947.

Illustration
tekst: Her ses Politiets Eftersøgnings-protokol fra besættelsestiden. Den indeholder et væld af navne og oplysninger om personer, som blev jaget for deres deltagelse i kampen mod tyskerne. Den indeholder beviserne for, at det danske politi modtog personer til eftersøgning med den direkte opgave at udlevere dem til tyskerne. Vi henviser til artiklen side 5.

Bag politigårdens facader (4)

DET DANSKE POLITI SOM GESTAPOS HÅNDLANGERE

I adskillige tilfælde blev kommunisterne jaget i den udtrykkelige hensigt at udleverd dem til gestapo.

Thune Andersen og andre af de hovedansvarlige for forbrydelserne mod kommunisterne har forsøgt til deres undskyldning at fremkomme med den påstand, at når det danske politi anholdt kommunisterne, så skete det for at undgå det, der var værre. Efter d'herrer skulle anholdelserne af kommunisterne være arrangeret forat tyskerne ikke skulle tage dem.

Denne påstand er lige så uværdigderhægtig som alt, hvad der iøvrigt fremføres fra den kant, og den modsiges til overflod af den omstændighed, at Thune Jacobsen den 28. august 1943 personlig gav ordre til, at de kommunister, der var indespærret i Horserødlejren, ikke måtte få adgang tol undvigelse, men skulle overleveres tyskerne.

Men ikk selv om påstanden ikke kunne modbevises på anden måde, så afkræftes den i hvert fald af den kendsgerning, at det danske politi i mange tilfælde på påbegyndt eftersøgningen af kommunister med det formål at afleverede dem til tyskerne, når de var anholdt.

Det, vi i denne artikel vil dokumentere, er, at politiet har jaget kommunister ikke for at internere dem, men i den udtrykkelige hensigt at aflevere dem til tyskerne.

Når vi dokumenterer det, slår vi samtidig en forsvarlig pæl igennem politiets stadige forsikringer under krigen, at ingen, der anholdtes af dansk politi, ville blive afgivet til tyskerne.

Foreholdt man heroverfor politiet, at Aksel Larsen, Harald Nielsen, Martin Nielsen, Kærn og mange andre der var anholdt af dansk politi, dog blev udleveret til tyskerne, så blev man mødt med den påstand, at dette var sket med politiets vilje. Der var her tale om tyske overgreb.

Men det passer ikke. Dansk politi var under krigen synket så dybt,

at det utilsløret gjørde rakkertjeneste for tyskerne. Tyskerne beordrede politiet til at eftersøge og fange en dansker og til at aflevere ham til tysk arrest, når han var taget. Politiet parerede ordre.

Hvad eftersøgningsregistret fortæller.

Dette, som så ofte er benægtet af politiet, skal vi dokumentere med eksempler:

I den dan ske politiafdeling, der havde med eftersøgningen og anholdelsen af danske kommunister at gøre, førtes der et register over sager, der var til eftersøgning i afdelingen.

Af dette register aftrykker vi eksempelvis siderne 15-16. Registret er ført med blækskrift og af tekniske grunde kan vi ikke gengive det læseligt i faksimile.

Registret indeholder følgende:

DK nr.	Modtaget i DKU d.	navn	Sagen behandles af	Aflev. d.
1908	7.12.42	Knud Helge Francker, f. i Kbh. 1.11.1913, Julius Blomsgade 43. Rapp. af 4.12.42 - Anholdes til foranstaltning for det tyske politi. Tidl. efterl. til internering.	Bodenhof Jensen	
1916	7.12.42	Arkitekt Johannes Hemming Theisen f.i Kolding d. 29.4.08. Bispeparken nr. 34,3' Rapp. af 4.12.42. Anholdes til det tyske politi. DPE 288/6108 Aflyst 2900/42. Anholdt d. 1000/12.42 kl. 13,400. Afg. s.d. kl. 14,25 til tysk arrest.	Henry Petersen	1000/12.42 til L. Nørreheden
1634	7.12.42	Kjartan Munck, stud.med. f. i Sil keborg d. 2.4.14. Kastelsvej nr. 1 v.tv. Rapp. af 4.12.42. Anholdes til det tyske politi. Plus internering. Samt hustru Birthe Høeg, f. Brask (23.11.18, Frbg) DPE 288/42 Lbn. 6094 og 2900/42.	Lillie P. Martens	
1912	7.12.42	stud.mag. Christian Hermann Jensen, f. 3.8.17 i Svejts Nærre alle 17B st. hos Jørgensen, Rapp. af 4.12.42 Anholdes til det tyske politi. DPE 2900/6139.	M. Andreasen og Aug.Jacobsen	

1917	7.12.42	Karl Sjur Nielsen, blikkenslager, Kbh. f. 4.4.1o, Nørretofte alle 17, 1 (villa). Rapport af 4.12.42. Anholdes til det tyske politi. DPE 287 lbnr. 6o58.	Knud Rasmussen Arvid Ohlsen	
1931	1o.12.42	Jensen, Bjørn, hattemager, f. 2.12. 1894 i K. Kromborggade 13,st th Skal anholdes til tysk arrest. Anholdt den 27.1.43. Er transp. til tysk afd. VF af Lind P og Dahl DPE 29o/6138	Lind Petersen Dahl	27.1.43 Nørreheden

SIDE ~~1~~ 16 (hoved fra formularen)

1925	1o.12.42	Fog, Mogens Ludorf f. 9.6.o4 Frgg. Søllingvej 17, Gentofte. Anh. til tysk arrest. DPE 29o/6133	Meilstrup	
193o	1o.12.42	Lindskrig, Christian Søndergård f. 4.7.16. i Skjern, ~~Skjxkxxxxxx~~ Regensen, St.Kannikestræde 2. Skal anholdes til tysk arrest, DPE. 291/42 lbnr. 6175.	Kn.Rasm. og Arvid Ohlsen	
194o	15.12.42	Christophersen, Henry Morten Stanley, f. den 4.7.1896 i Faxe, Wilkemoesgade 9, 2.th. Skal anholdes til tysk arrest - DPE 293/42, lbnr. 62o7	Knud Rasm. og Arvid Ohlsen	

At det var alvor med eftersøgningen, fremgår tydeligt nok at notaterne om, at flere af de registrerede efter at være fundet af politiet er afleveret til tyskerne.

Politiet er gået til sagen med energi. Der er tale om, at man i disse tilfælde har saboteret eftersøgningen.

For at fange Bjørn Jensen harman på sædvanlig vis henvendt sig til Arthur Andersen, der straks var villig. Den 15. december 1942 indfandt overbetjent Dinesen sig hos ham. Det var 8 dage efter, at Bjørn Jensen var noteret som eftersøgt til tysk arrest. Det anfægter ikke dommer Andersen. Han afsiger straks kendelsen, hvorefter breve til Bjørn Jensens hustru skal beslaglægges og telefonen aflyttes.

Ved Arthur Andersens og politiets fælles anstrengelser lykkes det at fange Bjørn Jensen og den 27. januar 1943 kan det danske politi aflevere deres jagtbytte til tyskerne.

Student Bent Hansen er på samme måde søgt af det danske politi til foranstaltning for tyskerne. Han findes i eftersøgningsregistret side 2o med bemærkning, at han ~~xxk~~ skal anholdes til tysk arrest. Akterne fortæller den sædvanlige historie om politiets undersøgelser og observationer for at finde den pågældende.

Eftersøgningsrapporten begynder således:

"RAPPORT
onsdag den 2. februar 1943.

På foranledning af de tyske myndigheder har kriminalbetjentene Egholm Andersen, Rostrup og undertegnede i dag kl. 6,3o efter ordre fra O.B. Nørreheden indfundet os ved lejligheden, Blågårdsgade 29E, 2.sal t.v. for at anholde den der [illegible] boende student Bent Hansen, der er født i Ilved ved Vejle, den 1.8.2o. Hans Olesen".

Stud. med. Christen Søndergaard Lindskrigs rapport indledes med følgende sætninger!

"RAPPORT
onsdagden den 9. december 1942.

Efter ordre af overbetjent Nørreheden indfaldt kriminalbetjent Strange og undertegnede os i dag kl. 6,oo på Regensen, St. Kannikestræde nr. 2, for at anholde stud.med. Kristen Søndergaard Lindkrig, f.d. 4.7.1916 i Skjern, boende anførte sted, og derefter aflevere ham i den tyske afdeling på Vestre fængsel. Søren Hansen."

Herefter fortsætte undersøgelsen på sædvanlig vis. Politiet holder kvarteret, hvor han bor, under observation, søger ham i gamle logier, hos fjerne slægtninge, hos hans forhenværende svigerforældre og i provinsen, hvor hans forældre bor.

Navnet Nørreheden er værd at bemærke sig i denne forbindelse.

Hver gang en dansker skulle findes og afleveres til tyskerne, var det denne landsmand, der tog affære og ledede eftersøgningen.

Med stud.mag. Christian Hermann Jensen er det ganske den samme historie. Han jagtes af dansk og tysk kriminalpoliti ibroderlig forening for at kunne afleveres til det tyske politi, når han anholdes.

Også eftersøgningsakterne for kontorassistent i Dansk Arbejdsmands forbund, Henry Morton Stanley Christophersen har vi gennemset. De frembyder det traditionelle billede. Den 15.12.42 modtages han i registret til eftersøgning for at anholdes til tysk arrest, og den 19. [illegible] afsiger Arthur Andersen telefon- og postkendelse og jagten begynder.

<u>Jagten på redaktør Kiilerich</u>.

Dokumentationen er så sikker, som den er trist. Beviset er ført for, at dansk politi har jaget danske kommunister - og iøvrigt også andre danske borgere såsom redaktør Kiilerich - med det formål at aflevere dem til tyskerne efter anholdelsen.

Redaktør Kiilerichs eftersøgningsrapport begynder således:

RAPPORT
lørdagen den 2 januar 1943.

Den i undertegnedes rapport af 8.12.42 anførte nr. 4 redaktør Ole ~~Kiilerichx~~ Gerhard Kiilerich Svendsen. f. i København den 10.6.1907 tidligere bopæl Toldbodvej nr. 28, 1, der skal anholdes og afleveres i den tyske afdeling på Vestre Fængsel, har af kriminalbetjentene Zuschlag og Juel på forskellig måde været eftersøgt, men hidtil forgæves.

Han vil blive efterlyst i DPE.

L. Th. Nørreheden, overbetjent".

Og så går jagten ind også på redaktør Kiilerich.

Gennem vore artikler har vi givet offentligheden et lille indblik i politiets virksomhed under krigen. Politiet var slet og ret håndlangere for gestapo. Ansvaret må nu placeres, hvor det hører hjemme, og det er ikke hos den menige politimand. Det er politiledelsen, der har ansvaret, og detmå blive den nedsatte kommissionsdomstols opgave at finde ud af, hvem der skal stå til ansvar. Men det kan ikke nytte. at man tror, at offentligheden lader sig holde hen på ubestemt tid. Nu må der handles. Uden persons anseelse må de politifolk i de øverste stillinger, der haransvaret for politiets samarbejde med tyskerne fjernes.

Det kan ikke længere tolereres, at almindelig uhæderlighed og national uværdighed er de kvalifikationer, hovedvægten på lægges på, når det gælder om at besætte en ledende post i politiet.

Der må gøres op med systemet "Glud".

Land og Folk, tirsdag den 25. februar 1947.

ELMQUIST SKAL SVARE I RIGSDAGEN

Kommunisterne stiller i folketinget forespørgsel til justitsministeren om det politiske politis forhold.

Kommunisterne vil i dag i folketinget ved mødets begyndelse stille følgende forespørgsel til justitsministeren:

"Fører eller bruger politiet stadig uden at mistanke om forbrydelse foreligger, kartotek over ustraffede danske borgeres lovlige politiske virksomhed, foretages der til oplysning om sådan virksomhed telefon aflytninger, fremskaffes oplysninger igennem betalte "meddelere" eller ved en for adressaten skjult kontrol med post- og telegramforsendelser, og anser justitsministeren sådanne forhold forlovlige og i overensstemmelse med grundsætningerne for dansk retspleje."

Land og Folk, tirsdag den 25. februar 1947

FORSVARET FOR SYSTEMET KLUQUIX GLUD.

Justitsministerens radiotale i aftes genkaldte i erindringen på mere end een måde besættelsestidens atmosfære. En minister går til mikrofonen og forsvarer og forklarer noget, som folket officielt ikke har kendskab til. Bortset fra Land og Folks læsere vidste ingen i dette land officielt, hvad det var, der var ministeren så magtpåliggende at forsvare og forklare, fordi de"gamle" partiers presse som efter en snor - nu som den gang - ikke med en stavelse har meddelt deres læsere, hvad det er, der er løs i øjeblikket.

x

Hvad havdejustitsministeren da at sige til det danske folk i aftes? Jo, han fastslog, at hans politichef i København, hr. Glud, har givet offentligheden en løgnagtig fremstilling af det politiske politis virksomhed. Justitsministeren sagde nemlig, at det politiske politi har ført og fortsat fører kartotek overikke sigtedem, ikke straffede borgeres lovlige politiske virksomhed, medens hr. Glud har påstået, at man kun "registrededede verserende sager". Nu har justitsministeren altså bekræftet, at hr. Glud lyver. Dernæst fik offentligheden at vide, at det er afdøde justitsminister Zahle, senere Steinicke, og iøvrigt alle senere regeringer, med samt de "gamle" politiske partier, der har været enige om, at en sådan virksomhed var fuldt ud "demokratisk" og lovlig.

Når justitsministeren dernæst beklager sig over den "uro", der er om sagen, og søger at pådutte os, at vi kun har rejst sagen forat skabe mistillid til politiet i almindelighed, må vi igen meldehus forbi.

Vi harintet udestående, med politiet som politi. Men vi harmeget udestående med den å n d, som besjælede politiets top før, under og, som det ser ud til, også efter besættelsen, og hr. justitsministeren kan godt gøre sig fortrolig med, at vi helmer ikke, før alle disse forhold er klart afdækkede, og de skyldige er draget til ansvar.

Hvad endelig angår det egentlige i sagen, det materiale Land og Folk i de sidte dage k har bragt, og de forhold, dette materiale afslører, gav justitsministeren ikke noget svar. Derimod forsøgte han at give det udseende af, at vi skulle have fortalt usandhed, når vi har skrevet, at justitsministeren eller justitsministeriet var imod, at der blev nedsat en retslig kommission til at undersøge politiets forhold.

Hr justitsministeren er glemsom. Hvis han tænker sig om, vil han sikkert erindre, at sagen forholder sig s ledes, at da den parlamentariske kommission begyndte at undersøge politiets forhold under besættelsen, gjorde hr. justitsministerens departement et forsøg på at komme i besiddelse af det materiale, kommissionen havde fordi "man selv vari færd med at undersøge politiets forhold."

Med andre ord, politiets højeste embedsmænd ønskede at indlede en undersøgelse mod sig selv. Ellerfbr at sige det endnu tydeligere, d'hr. Eivind Larsen og Glud ønskede at få lov til at undersøge d'hrr. Eivind Larsen og Gluds forhold under besættelsen.

x

Iøvrigt var det vort indtryk, at klogere folk i aftes havde hvisket hr. Elmquist i øret, at selv om det har frosset længe og hårdt, burde han dog ikke vove sig længere ud. end isen kunne bære - .

----- (forside-kommentar)

Artikel:

ELMQUIST TIL BEHOLDE DE POLITISKE KARTOTEKER.

Justitsministeren erklærer, at de politsike kartoteker er ført siden forrige krig - og at de fortsat vil blive ført.

Justiktsminister Elmquist erklærede i aftes i en radiotale, at de politiske kartoteker fortsat vil blive opretholdt af politiet. Han oplyste, at kartoteker har været ført siden forrige krig, men noget forsvar mod de angreb, vi har rettet mod kartotekerne og politiets anvendelse af dem førte ministeren ikke. Om der skulle være begået "enkelte fejl", ville de nu blive undersøgt ved den parlamentariske kommissions domstol, sagde han blot.

13.ooo navne i kartoteket allerede inden 1933

Oprindelse til politiets efterretningstjeneste må søges i de kartoteker over fremmede spioner, som blev oprettet i forbindelse med den første verdenskrig, forklarede ministeren i sin tale. I årene efter denne var der indenrigspolitisk spænding og uro, og det var nødvendigt at udvide politiets sikkerhedsmæssige opgaver. Dette førte til, at Københavns opdagelsespoliti i 1928 oprettede den såkaldte afdeling D. I 1931 gav daværende justitsminister Zahle i en cirkulæreskrivelse til politimestrene pålæg om at indsende supplerende oplysninger til denne afdelings kartotek om forskellige politiske organisationer og disses ledere, men også om organisationer, som igen var rettet mod disse yderliggående partier. Dette kartotek omfattede den gang ca. 13.ooo personer, men dets omfang tvoksede betydeligt fra Hitlers magtovertagelse i 1933.

- Det er rigtigt, udtalte justitsministeren, at disse kakartoteker har omfattet medlemmer af forskellige partier, idet politiet i kartotekerne optog sådanne medelmmer, som politiet havde interesse i at have oplysninger om. Ganske særlig var det dog medlemmer af de yderliggående partier, der var optaget, idet politiet anså det for sin særlige pligt at have under

Observation, om disse yderliggående partiers medlemmer ofte kom med udæskendeudtalelser, og hvis arbejdsmetoder ikke var tilstrækkeligt afklarede, arbejdede på lovens grund eller tilsigtede ændringer i samfundets styrelse ad andre end demokratiets veje, eller om de provokerede til uro i samfundet eller traf forberedelser til i en given situation, hvor der blev uro i samfundet, at sætte ind for at skabe yderligere uro.

Ministeren fremhævede, at de skiftende regeringer og rigsdagen har været fuldstændig klar over, at dette arbejde blev foretaget.

Kartotekerne opretholdes

Det er absolut nødvendigt, at politiet holder sig å jour med, hvad der foregår af handlinger, som er af interesse for statens sikkerhed eller for ro og orden i samfundet eller for at forebygge almindelige forbrydelser. Jeg vil gerne understrege, at dette naturligvis også må finde sted i fremtiden, og jeg gad iøvrigt vide, hvilket land verden over, der ikke handler således.

Men man må ikke glemme, at det er den til enhver tid siddende regerings pligt at passe, at politiet varetager disse opgaver på forsvarlig måde.

En stor uret.

I nogle bemærkninger af mere almindelig karakter kom politiets arbejde udtalte ministeren bl.a. at det naturligvis ikke er udelukket, at der af politiet under besættelsen kan være begået fejl, men dette vil nu blive undersøgt nærmere. Men ministeren fandt, at man på den anden side begik en stor uret, hvis man, selv om sådanne enkelte fejl skulle være begået, derfra ville bedømme det danske politis arbejde i sin helhed, og at denne betragtning også gjaldt det enkelte medlem af politiet, der måtte disponere i disse vanskelige år, og som nødvendigvis måtte have en vis margin ved sin beslutning. Ministeren ville advare imod, at man lægger ud med stærke angreb mod politiet for arbejde, som det har været dets pligt at udføre, fordi sådanne stadige angreb kan få den virkning, at det undergraver tilliden til politiet.

• Et politi uden befolkningens tillid duer ikke i et demokratisk samfund, udtalte ministeren, og det bør også de, der kritiserer politiet, gøre sig klart.

Alt hvad der lugter af politistat

Ministeren fremhævede, hvor vanskelige politiets opgaver var under besættelsen. I tiden før 29. august 1943 måtte politiet udføre en række opgaver, der var pålagt det af regering og rigsdag i overensstemmelse med den politik, der førtes over for besættelsesmagten. Opgaver som det så sandelig ikke var politiet behageligt at skulle udføre, men når det nu engang var

politiets pligt at handle, som regering og lovgivningsmagt krævede, kan det ikke nu være berettiget at komme og bebrejde politiet dette, endsige at påstå, at det danske politi var gestapos håndlangere.

Justitsministeren udtalte til sidst: - Det danske politis opgaver er at holde ro og orden i samfundet, at være værnermod vold, mod alle andre forbrydelser og mod de , der vil tage sig selv til rette. Det danske politi har altid været opfyldt af ønsket om at løse denne opgave således, at den kan blive løst til gavn for landets borgere og på en måde, der kan tjene politiet selv til ære. At det er således, betinger også det gode forhold, som bør og skal bestå mellem borgere og politi i et land som Danmark, hvor alt, hvad der lugter af politistat, er både befolkning og politi lige meget imod.

Land og Folk, tirsdag den 25. februar 1947.

Leder:

UD AF MØRKET.

De afsløringer af politiets virksomhed, som Land og Folk har bragt de sidste dage, harpå en række punkter skabt klarhed, hvor der tidligere herskede tusmørke og tåge.

For det første må enhver snak om, hvorvidt politiet har ført forbryderkarteteker overlovlige politiske partiers medlemmer og disses legale virksomhed forstummet. I egentligste forstand er kortene nu kommet på bordet. Det er hug- og stikfast bevist, at politiet, nemlig dels Københavns Opdagelsespoliti og dels Rigspolitiet har ført. Registre ikke alene over kommunister, men også over tusinder og attertusinder af andre partiers tilhængere.

For det andet er beviset, sa tidig ført for, at den egentlige chef for Københavns Opdagelsespoliti, vicepolitiinspektør Glud, på grov usandfærdig vis har ført offentligheden bag lyset ved i to udtalelser til Ekstrabladet - udtalelser, hvis korrekte gengivelse hn ikke har bestridt - at påstå, at man ikke har ført kartoteker overkommunister, når bortses fra en registrering af "verserende sager". Det råber til himlen om dansk retsvæsens moralske opløsning, at denne person endnu beklæder en ledende stilling i Københavns politi.

For det treie er det godtgjort, at man allerede forinden besættelsen har sat Aksel Larsen under telegramkontrol og Alfred Jensen under posteensur.

For det fjerde erpåstanden om, at man fra politiets side til en vis grad har saboteret eftersøgningen af kommunister og andre modstandsfolk definitivt tilbagevist. Alle midler har været sat ind i jagten såvel lovlige som ulovlige.

Det femte, der er klarlagt, er, at domstolene - blandt andet personificeret ved daværende byretsdommer Arthur Andersen - ikke stod tilbage for politiet med hensyn til lovbrud i tysk interesse og andre former for juridisk collaboration. I vidt omfang harbyrettem givet kendelser forbrud på brevhemmeligheden, skønt disse kendelser er i klar modstrid med retsplejeloven. Enkeltperson har leveret et sådant bidrag til befolkningens foragt for domstolene som tidligere byretsdommer, nuværende landsdommer Arthur Andersen.

Endelig står for det sjette den rystende kendsgerning fast, at det danske politi har indledet og gennemført eftersøgningen af danske patrioter i den udtrykkelige hensigt at aflevere dem til gestapo, når de var anholdt. I flere tilfælde har anholdelse og aflevering faktisk fundet sted. Det danske politi har hermed degraderet sig til at være et redskab i Himmlers hånd.

Vi tragter ikke, som justitsminister Rmquist med så megen takt påstår, efter at undergrave politiet. Vi ønsker tværtimod en hæderlig retspleje, et politi og et retsvæsen, som befolkningen kan have tillid til.

Dette ønske deler vi forhåbentlig med flere andre partier. Dette mål kan og skal nås. Det modsatte ville være en katastrofe for udviklingen i dette land. Men en forudsætning herfor er, at det muges ud og at blandt andet politiets ledelse kommer i hænderne på duelige mænd og pålidelige demokrater. Det er ud fra dette positive synspunkt, at vi aldrig vil ophøre med at bekæmpe systemet Glud.

Land og Folk, onsdag den 26. februar 1947:

HIMMELSTRUP BETEGNEDE I JUNI 1943 SABOTØRER SOM "BANDER"

Alarmerede pr. fjernskriver hele politistyrken i Danmark for at fange "banderne".

Visse blade har søgt at fremstille politiets virksomhed på ensådan måde, at befolkningen skulle få indtrykket af, at det kun i begyndelsen af modstandskampen, at politiet satte sine kræfter ind med frihedsbevægelsen.

Dette er løgn, bortset fra de hæderlige, og efterhånden ikke helt få undtagelser blandt menige Politifolk, fastholdt politiet sin kurs lige til den 29. august. Med al den dygtighed, den snedighed og den energi, der kendetegner dansk politi, arbejdede man fra den side mod modstandsbevægelsen. Ikke mindst den berygtede kriminalkommissær Himmelstrup, der er skyld i ikke få danske patrioters kvalfulde og forsmædelige død, gjorde hvad han kunne for at bringe danske borgere i gestapos hænder eller i koncentrationslejr, eller foran tyskernes bøssepiber derude i Ryvangen.

Vi offentliggør her to dokumenter, d.r ikke behøver nogen kommentar. Det ene er en rapport fra Himmelstrups afdeling i Århus, det andet er en fjernskrivermeddelelse til alle kriminalpolitistationer i Danmark.

(illustration)

POLITISK KARTOTEK I KØGE BLEV EFTERLADT TIL GIPO

Politiets billeder af Køges kommunister blev ikke tilintetgjort den 19. september.

Ikke alene i hovedstaden kom politiets politiske kartoteker tyskerne til gode. Vi kan i dag bringe et eksempel fra Køge, som viser, at politiet dér havde oprettet et fotografisk kartotek over byens kendte kommunister, og at det overgik i nazisternes varetægt, den 19. september 1944.

Nogle dage før de kommunister, som var taget i "beskyttelsesforvaring" af politiet i Køge, skulle transporteres til Horserød, blev de fotograferet af en kriminalbetjent. Billederne skulle indgå i det lokale arkiv, så kommunisterne - i tilfælde af flugt - kunne efterlyses.

Den 19. september blev politistationen overtaget af Shallburg- og sommerfolk og efter befrielsen fandt medlemmer af modstandsbevægelsen kommunistarkivet på politistationen, hvor det altså i mellemtiden havde været i landsforræddernes besiddelse. Blandt materialet var ovenstående billede med tilhørende negativ af nuværende byrådsmedlem i Køge, Steffen Jensen.

(illustration: Politiets fotografi af Steffen Jensen).

Land og Folk, onsdag den 26. februar 1947

Leder:

VAR DET EFTER REGERINGENS ORDRE - ?

Justitsminister Elmquist udtalte i sin radiotale om det hemmelige politi og dets virksomhed under besættelsen følgende - her citeret efter regeringsorganet "København":

-- Dertil kommer, at vi ikke må glemme, hvor vanskeligt politiets stilling varunder besættelsen. I tiden før 29. august måtte politiet udføre en række opgaver, der var det pålagt af regeringen og rigsdagen i overensstemmelse med den politik, der førtes under besættelsen. Men når det nu engang var politiets pligt at handle som regeringen og lovgivningsmagten krævede, kan det ikke være berettiget at bebrejde politiet dette - end sige påstå, at det danske politi var gestapos håndlangere ..."

Denne påstand kræver nu en forklaring af de ministre og de politikere, der havde ansvaret under besættelsestiden.

Vi spørger derfor rent ud og forlanger svar:

Vat det efter regeringens ordre, at såvel rigspolitiet som Københavns opdagelsespoliti, afdeling D, efter besættelsen blev ved med at registrere kommunister?

Var det efter regeringens ordre, at politiet ikke hverken den 9.april eller før den 22. juni tilintetgjorde det politiske materiale, der ved stikkeres hjælp var indsamlet mod kommunisterne?

Var det efter regeringens ordre, at politiet før den 22. juni spillede kartotekskortene over de ledende kommunister i hænderne på gestapo?

Var det efter regeringens ordre, at materialet mod kommunisterne og modstandsbevægelsen som helhed ikke blev tilintetgjort, men den 19. september 1944 faldt i gestapos hænder?

Var det efter regeringens ordre, at det hemmelige politi aflyttede telefoner, åbnede vore breve, skyggede de eftersøgtes hustruer, snagede i skraldespande, foretog husundersøgelser, truede vore pårørende med al landsens ulykker, hvis de ikke røbede, hvor deres kære havde skjult sig?

Var det efter regeringens ordre, at dommer Arthur Andersen brød alt, hvad der hedder dansk retspleje for at hjælpe politiet i jagten på danske borgere?

Var det efter regeringens ordre, at politiet eftersøgte og anholdt danske borgere i den udtrykkelige hensigt at aflevere dem til gestapo?

Var det efter regeringens ordre, at politiet i 1943 indsamlede lister over Dansk Samlings stillere og senere overgav disse lister til gestapo?

Justitsminister Elmquist påstod i sin radiotale, at det foreholder sig således.

Hvad siger fhv. statsminister V. Buhl til denne påstand? Har politikerne, der hidtil har påstået, at alle deres forholdsregler, at hele deres politik var afstemtefter at beskytte kommunisterne og fremme modstandsbevægelsen, løjet, eller er det justitsministeren, der nu taler usandhed? Offentligheden harkrav på, at få dette spørgsmål besvaret, og få det besvaret nu!

Iøvrigt synkes vi ikke, det ville være ubeskedent, at anmode den socialdemokratiske presse og de socialdemokratiske politikere om nu at bryde den ophøjede tavshed man i denne sag har omgærdet sig med.

Det kan jo da ikke være fordi "Socialdemokraten" er for lily til at beskæftige sig med hemmeligt materiale. Da det drejde sig om gestapoprotokoller og -akter fra lukkede retsmøder i Rich.Jensen-sagen, var det jo ikke netop den følelse. der var fremherskende i bladets spalter.

.------

Ministeren og politiet

Politiken (25. februar)

I sin stærkt advokatoriske prægede radiotale i aftes leverede justitsminister Elmquist et kraftigt forsvar for politiets politiske karteteker - om hvilke vi allerede tidligere her i bladet har givet vor mening til kende, Men ministeren undlod ganske at komme ind på den anden side af sagen, nemlig den måde, hvorpå disse kartoteker er blevet benyttet under besættelsen, og ganske særlig den iver og redebonhed, der fra visse kredse inden for politiet blev lagt for dagen, da kommunisterne blev jaget og senere overleveret til tyskerne. Der havde ellers vist god anledning hertil i betragtning af de oplysninger, der nu er bragt til offentlighedens kundskab om de anvendte metoder, der ikke synes at forsmå noget middel, telefonaflytning, brevcensur, ja end ikke ransagning af skraldespande, var for nedværdigende, når det gjaldt om at komme på sporet af de forsvundne. Hele den danske offentlighed var også med i denne jagt på de kommunistiske spidser, men den var på de jagedes side, og det store flertal håbede oprigtigt at politiey ville trække det korteste strå. Men jagten gav resultater til sidst. Politiet - og derefter tyskerne - fik deres bytte. Justitsministeren kunne i aftes ikke strække sig længere end til at sige, at fejl var uundgåelige, og at man måtte indrømme også politiet en vis margin for fejltagelser. Men alligevel.

Anklagerne mod politiet

Nationaltidende skriver bl.a. (25. februar):

Hvadangår det principielle ved kontrol fra politiets side med politiske psttier og personligheder, har vi tidligere givet udtryk for, at sådan kontrol umiddelbart fornemmes udemokratisk og udansk. I en langvarig fredsperiode for et demokrati - hvor dette heller ikke trues indefra af en 5. kolonne - hører den ingn steder hjemme. Men vi indrømmer, at i perioder, hvor demokratiet angribes både udefra og indefra, således som det er sket heletiden siden første verdenskrig må demokratiet værge sig med de midler, der er forhånden. Med normal politik har politiet intet at gøre. Men hvis politik kriminaliseres - altså søger at provokere uroligheder tilsigter voldelig omstyrtelse af forfatningen, eller går ind i landsskadeligt og landsfarligt samarbejde med udenlandske stater og organisationer. - ja, blot der er begrundet mistanke om, at en sådan kriminalisering af et partis eller gruppes virksomhed finder sted - må det være berettiget for en dertil indrettet afdeling af politiet at føre kontrol og oprette kartoteker. Men selv i sådant tilfælde vil vi ikke give politiet carte blanche. Ligesom finansudvalget i sin tid ifølge justitsministerens vidnesbyrd fik lejlighed til at gøre sig bekendt med afdeling D's virksomhed, bør

der etableres en varig kontrol fra rigsdagen side med dette arbejde. Mindst een gang i hver rigsdagssamling må der være samråd mellem justitsministeren og rigsdagen - altså med repræsentanter for alle partier - om dette specielle politiarbejde. Ikke mindst den del af politiets arbejde, som direkte tager sigte på at være demokratiet, må være under demokratiets ubetingede og stadig e kontrol. Thi vel skal politiet være demokratiets værner. Men det skal ikke være dets vægter - endsige en overordnet instans.

Kartoteker skal - hvis de er nødvendige - kun være til dansk brug. I samme øjeblik en fjendtlig magt vil benytte dem mod danske, må de være borte.

Det skulle de pågældende kartoteker have været. Men de var det ikke! Det danske folk vil derfor forlange, at både dette forhold, regeringens og rigsdagens ansvar, ordregivningen fra overordnede til underordnede, og enkelte politimænd gåen ud over ordrene, ja gåen i fjendens tjenste, undersøges og klarlægges uden nogen skånsel. Ansvaret skal være undersøges fra top til bund, og så skal der lægges, hvor det hører hjemme. Der skal også den endelige dom fældes uden persons anseelse.

Kartoteker og politistat

Information, skriver bl.a. (25.februar):

Gennem de hjem,i Danmark, hvor retsfølelse og frihedsvilje under besættelsen fik en ny bevidsthed, gik der i aftes et isnende koldt pust, mere uhyggeskabende end styrernes håndgribelige kilde. Landets justitsminister talte i radioen om politiet og borgerne og afslørede, hvorlidt han havde fattet af det forgangne, og hvor dårligt han havde forstået dets lære for fremtiden. Det var en dyster, en ildevarslende oplevelse.

Først for det fortidige (der jo kaster lange skygger fremover). Justitsministeren havde her fundet øjeblikket inde til at kommentere,de afsløringer, der i den sidste tid er fremkommet om enkeltheder i dansk politis fremgangsmåde under bekæmpelsen af kommunisterne og andre modstandsfolk - afsløringer, der har stillet dette arbejde i et endnu mindre undskyldeligt lys, end det måske hidtil har stået i befolkningen. Hans forsvarstale for politiet fulgte sortepers sædvanlige vandring gennem den danske besættelsespolitiks tusmørke - fra politimand til chef, fra chef til justitsminister, fra justitsminister til regering, fra regering til de tyske bajonetter, og alt ville her som på andre områder være såre vel, hvis det ikke var et sted, hvor den tyske bajonetspids, bragt frem ar stafetløbet mellem de danske instanser, blev anbragt i hjertet på en dansk borger. Om denne den smidige politiks håndgribelige og afgørende hændelse ikke henåndede justitsministeren et "beklageligt". Men han havde ikke blik for, at det er

dette virkelighedens punkt i processen, hvor det ikke drejede sig om ord, skrivelser og manøvrer, men om liv og død for mennesker i kamp, som har gjort det så væsentligt at få klarhed over nuancerne i politimændenes håndgreb ved fru Aksel Larsens skraldespand og de lyttende ørens åbenhed ved Niels Bohrs telefon. Og hvis det skulle vise sig, at også disse perspektivfyldte detaillier har været udklækket højere oppe i stafet-kæden, så savnede man hos justitsministeren forståelse for, hvad den slags må udløse af reaktioner i folket. Det var landets politik, sagdehan. Men så er der en del, der, hvad fortiden angår, ikke ville være med til denne politik. Så er der en del, der, hvad fremtiden angår, ikke har synderlig tillid til hans smukke ord om et politi, der skal værne folket mod vold, når han havde så let ved at forklare dette.politis udlevering af borgere til denne volds mest afskyelige inkarnation i nyere historie.

Det, der var dybt foruroligende i justitsministerens fremstilling, var de fuldstændig vilkårlige grænser, han satte for, hvilke borgere, der kan skrives kortpå, og at han i virkeligheden overlod det til politiets eget forgodtbefindende at afgøre, hvilke personer der må anses for samfundsfarlige. Han ville give politiet "en margin". Når man i andre lande har set, hvad politiske kartoteker kan bruges til også i fredelige tider, og når man ved, hvor let professionelle ordenshåndhævere kankomme til at betragte enhver fredsommelig reformator som en kamoufleret bombekaster, så må man i et land der sætter friheden højt, tage spørgsmålet om politiets politiske kartoteker helt anderledes seriøst, end justitsministeren gjorde det i aftes

--- Derfor må man nu se hen til, at rigsdagen ganske kanøje definerer hvilke kategorier og grupper, den anser for en voldelig trussel mod folkets frihed, så politiet ved, hvad det har at holde sig til, og i fremtiden kan føle sig befriet for en mistillid i befolkningen, der ganske rigtigt er meget skadelig.

Justitsministerens pompøse slutbemærkning i aftes, om det danske folks afsky for politistaten, vil vinde almindelig tilslutning. Nu venter folket blot på, at hanogså får forståelse for de nødvendige forudsætninger for at undgå denne politistat. Der havdehanikke i går!

Land og Folk, torsdag den 27. februar 1947

KOMMUNISTERNE OG DEN PARLAMENTARISKE KOMMISSION

En nødvendig korrektur til "Socialdemokraten".

Socialdemokratnes faste lederskribent, folketingsmand Rasmus Hansen, har på forskellige måde, sidst i Socialdemokratens leder i går fundet det nødvendigt at påpege st alle partier var enige om den parlamentariske kommissions arbejdsformer og sammensætning. Det te eriike rigtigt, og for at hr. Rasmus Christiansen ikke skal fremture videre i sin vildledende ledning af befolkningen, skal vi her gengive, hvad Kommunistisk Partis ordfører, Aksel Larsen, udtalte i folketinget den 19. december 1945, umiddelbart før afstemningen:

"Vi har ønsket, at der var blevet nedsat, ikke en ren parlamentarisk kommission til undersøgelse af de forhold, der er omtalt her i kommissoriet, men en kommission, der dels bestod af medlemmer af folketinget og dels bestod af medlemmer uden for rigsdagen. Vi har herpå peget på, at det bl.a. måtte anses for rimeligt, at det juridiske fakultet og frihedsbevægelsens samråd blev repræsentaret i kommissionen. Vi havde også ønsket, at kommissoriet var blevet lidt anderledes affattet, hvad angår dets § 4, da vi er af den opfattelse, at det principielt rigtige ville være at gøre kommissionens møder, hvori der afgives oplysninger, forklaringer og redegørelser, offentlige, idet naturligvis forholdet så måtte være det. at kommissionen kunne beslutte, at dørene skulle lukkes, hvis den skønnede, dette var nødvendigt, af hensyn til landets velfærd og sikkerhed eller til uhindret videreførelse af undersøgelserne på bestemte områder.

Vi har imidlertid ikke kunnet få tilslutning til denne vor opfattelse hos de øvrige partier, som allesammen er enige om, at nedsætte kommissionen med den sammensætning og det kommissorium, der er stillet forslag om her."

Ledende politikere har - senere - givet disse synspunkter deres tilslutning, og beklaget den parlamentariske kommissions arbejdsmetoder. De eneste, der i virkeligheden synes at være tilfredse, er det socialdemokratiske partis ledere. Så kan man jo gætte på, hvad årsagen er dertil.

Land og Folk, torsdag den 27. februar 1947

Leder:

DET ER DE SAMME MÆND, DER FORTSÆTTER -

Endelig i går fik "Social-demokraten" målet i sagen angående det hemmelige politiske politis virksomhed i besættelsesårene, og besvarede straks og positivt de spørgsmål, vi i går morges på dette sted rettede bl.a. til fhv. statsminister V.Buhl. Bladet skriver nemlig følgende:

"Justitsminister Elmquist har ret i, at politiet - efter ordre - i besættelsestiden måtte påtage sig meget ubehagelige opgaver, og ansvaret må selvfølgelig bæres på det steder, hvorfra ordren kom."

Det erklar og ærlig tale. - Politiet handlede efter ordre, og ansvaret må bæres der, hvorfra ordren kom. Javel, så ved vi det, og vi takker for tilståelsen. Men hvor bliver så "beskyttelsesteorien" af, den, der i den forløbne tid siden befrielsen er gjort så meget væsen af ...?

Men "Socialdemokraten" kan hellerikke ligesom justitsministeren se bort fra, at politiet har "begået meget alvorlige fejl". Dog kan en retfærdig bedømmelse af, hvad politiet har foretaget sig ikke ske, før den parlamentariske kommission og dens undersøgelsesafdeling er færdig.

Hvornår tænker folketingsmand Rasmus Hansen egentlig, det vil være tilfældet?

Og er det meningen, at de samme ledendepolitifolk, som i dag er under stærk mistanke for direkte, bevidst og med glæde at have samarbejdet med gestapo for at fange og udlevere danske patrioter til koncentrationslejr og død, ikke blot skal have lov til at fortsætte med at hæve deres gage, som tilfældet er med rigspolitichef Thune-Jacobsen, men at de også skal have lov til at videreføre, videreopbygge pg udvikle det politiske kartotekssystem, som i besættelsesårene stod sin prøve, til gestapos fordel?

Er det det, der er meningen?

Er det meningen, at de høje politimænd, der i dag er sigtede for samarbejde med fjenden, skal fortsætte og udbygge deres politimæssige og embedsmæssige magtstilling? Er det meningen med folketingsmand Rasmus Hansens dunkle skriverier, at de politifolk, som er afsløredе, er afklædt, skal fortsætte og have lejlighed til fortsat at skubbe hæderlige politifolk til side, indtil den parlamentariske er færdig, så en "retfærdig" bedømmelse er mulig".

Er det meningen med hr. Rasmus Hansens artikel, så er vi i sandhed vel rejst i dette land.

Land og Folk, fredag den 28. februar 1947: 46

DANSK POLITI SENDTE HAM TIL SKAFOTTET

Vi har modtaget følgende:

I december 1941 anholdtes Konrad Blenke[1], tysk kommunistisk rigsdagsmand, i Vejrøgade 14, København Ø, af danske politifolk uden uniform. To politifolk ringede på lidt før spisetid og forlangte at undersøge lejligheden og spurgte så, om Blenke kom her. Jeg benægtede selvfølgelig dette, og de satte sig for at vente. Lidt efter kom en tredie politimand, som havde holdt vagt vedbagtrappen. Gennem kammerater fik jeg senere at vide, at dansk politi samme aften sad vagt en række steder, hvor Blenkle havde opholdt sig. Det var altså et vel-organiseret foretagende.

Desværre mislykkedes mit forsøg på at advare B., og de fangede ham på trappen og førte ham op. Det lykkedes det Blenkle at komme løs og flygte ned ad bagtrappen, mens de to af betjentene blev holdt tilbage. Men den tredie, som tidligere havde holdt vagt ved bagdøren, var en ung betjent. Han løb straks ned ad fortrappen,om huset og om til bagtrappen, hvor han fangede B.igen og holdt ham, til de andre kom til igen. I gården forklarede vi, bad og truede vi betjentene om at slippe Blenkle, og da dette ikke hjalp, forsøgte jeg at gøre ham fri. Der samlede sig en meget stor menneskemængde, men på det pæne, borgerlige Østerbro var det ikke muligt at få nogen til at hjælpe mod politiet. De forstod dog så meget, at heller ingen ville tilkalde politibilen, skønt de tre opdagere baddem derom, da ingen af de tre turde forlade os. Det lykkedes endnu engang at rive Blenkle løs, men han var ældre, havde mistet sine briller og løb mærligt, så den unge betjent fangede ham igen. - Betjentene havde således haft muligheder nok for at lade ham løbe. - Da der var gået en times tid, må en eller anden have sendt bud alligevel, for da genlød alle gader af politibiler. Blenkle blev kørt bort.

Under et forhør hos politiet meddelte to politimænd, som ledede forhøret, at de havde været i Hamburg med Blenkle, de skulle hilse os, og han var ved godt mod. Samtidig erfarede jeg af disse to for første gang, at han var tysk rigsdagsmand. Så også disse to vidste, at de udleverede en tysk, kommunistisk rigsdagsmand af jødisk afstamning til mk nazi.

Den 22.-2.-47 fik jeg at vide af entysk emigrant, at Blenkle var blevet halshugget. En kammerat, som havde været sammen med ham i fængslet, sendte pånyen en hilsen til os - den sidste.

- - - - -

Alt tyder således på, at det danske politi foretog rakkerarbejdet uden indblanding eller fremmed ledelse eller kontrol, blot efter ordre og oplysninger fra gestapo.

E. Markeprand, Victor Bendixgade 14, 3' S.

(bor nu i
Lyngby - Tage)

POLITIET KARTOTEKER TIL DEBAT

Folketinget behandler i dag kommunisternes forespørgsel.

I folketingets møde i eftermiddag foregår den med spænding imødesete debat om politiets kartoteker. Efter at sagen var rejst gennem Land og Folks offentliggørelse af en del af kartotekkortene, gav justitsministeren som bekendt en "redegørelse" i en radiotale, men denne redegørelse var så mangelfuld, at den kommunistiske rigsdagsgruppe,omgående stillede en forespørgsel i folketinget, og det er denne, som kommer til behandling k i dag. Også Dansk Samling har stillet en forespørgsel om dette emne.
- Kommunisternes ordfører under debatten bliver Robert Mikkelsen.

Mødet i folketinget begynder i dag kl. 13.

x

BLEV KARTOTEKERNE OVER DE TYSKE EMIGRANTER UDLEVERET TIL GESTAPO

I tillid til dansk asylret gav de tyske emigranter politiet forskellige oplysninger - der senere kunne bruges, da dødsdommen skulle fældes.

Blev de oplysninger, som tyske emigranter, der fik asylret i Danmark, i god tro opgav til det danske politi, senere overgivet til gestapo, der anvendte dem ved domfældelsen af de tyskere, der blandt andet ved det danske politis medvirken faldt i deres hænder? Blev oplysningerne, der var givet i troen på dansk asylret og almindelig hæderlighed, ikke skaffet af vejen, da tyskerne besatte Danmark. I spørgsmålene ligger en alvorlig anklage mod politiet, men alt for meget tyder, som det fremgår af efterfølgende indlæg på, at anklagen er berettiget.

Asylret til emigranterne

Da magten i 1933 blev spillet Hitler i hænde og menneskejagten på demokratiets og fremskridtets repræsentanter i Tyskland satte ind, måtte tusinder søge over landetsgrænser, og de fik asykret i de omliggende demokratiske lande.

Vi var stolte af, at kunne yde dem hjælp og husly. Vi var stolte af og glade for, at kunne mildne de lidelser, der var påført disse modige medstandere af det barbariske Hitlersystem. Med gru og rædsel hørte vi dem fortælle om koncentrationslejrene, og læste de officielle meddelelser om eksekverede dødsdomme eller "ugermansk" metode med håndøkse. Mange mindes endnu Adgar Andre og Fiete Schultze. En af disse martyrers nære medkæmpere, Willy Beller, lykkedes det to gange at flygte fra nazis torturanstalter, men fortsatte trods det sin modige, men underjordiske kamp, blev påny fanget med falske papirer og sluppet på grund af manglende bevis. Blev derfor sendt over grænsen til Danmark, hvor han fik asylret, ikke ret til at arbejde.

Kun formaliteter

Overfor det danske politi måtte han forklare, hvorfor han var flygtet. Hans "data" og generalia blev omhyggeligt noteret og indsat i afdeling D's kartotek. Det var i sin orden. Vi havde demokrati her til lands og gav asylret til politiske forfulgte. Ingen havde nødig at nære angstelse for de oplysninger, der blev givet politiet. Det hele var kun "formaliteter".

9.april gik de klogeste af de tyske emigranter underjorden, trods officielle erklæringer gående ud på, at ingen havdenødig af frygte. Willy troede ikke på disse og undgik derfor også at blive indespærret, da man pludselig spærrede alle dem inde, man kunne få fat på. De blev en tid lang holdt internerede i Horserød og siden udleveret og sendt syd på.

Willy var gift og havde to børn i Tyskland, men blev erklæret for statsløs, og man annullerede ægteskabet, fjernede børnene, som blev opdraget til at hade deres far. Hans forældre var under stadig opsigt og udsat for bestandig chikane.

Under opholdet herlærte han en kvinde at kende, som han levede sammen med og holdt af.

Gestapo ville have fat i alle emigranter og det danske politi gjorde alt for at imødekomme deres krav. "Det var jo tyskere, og når man kunne jage landsmænd, så hvorfor ikke?"

En fejltagelse ....

Asylret og løfter, alt blev glemt, Jagten gennemførtes med alle midler, og krønedes i oktober 1942 med held. Willy Beller blev fanget, men man var flinke ved hans kæreste. Hun fik daglig lov at besøge ham i de ca. 6 dage, der gik, inden han "endtes syd på". Hun fortæller om sine samtaler med ham på politigården, hvor han fortalte om sin tilfangetagelse. Hvorledes han til de "danske" betjente, der tog ham havde sagt: "Slip mig, det gælder mit liv". Hun hørte betjentenes forsøg på at bortforklare arrestationen som en fejltagelse med, at man troede, at det var en desertør. Hun så rapporten, så, at det var de meddelelser, som Willy havde givet i sin tid i tillid til den "hellige og ukrænkelige asylret". Willy var modig, men frygtede gestapo. En af politimændene ville "opmuntre" ham og sagde: "De har da ingen grund til at være ked at det. De kommer jo hjem til Dees landsmænd". Willy svarede herpå: "De ved jo lige så godt som jeg, hvad det er for landsmænd, der modtagermig ved grænsen".

Willy Beller blev sendt syd på. Hjem til sine landsmænd, og i en kuvert lå kartotekskortet med alle de oplysninger, som Willy havde givet i troen på det danske politis hæderlige og demokratiske indstilling.

Det danske politi havde ikke mere brug for disse notater. Gestapo havde ikke vare interesse i at få manden, men også i hans generalie.

Blev disse oplysninger, som gestapo ikke havde kunnet tvinge frem ved tortur, udleveret tillige med Willy Boller?

Dødsdommen eksekveret.

I oktober 1943 besøgte hans gamle forældre ham for sidste gang. I et helt år var han udsat for den forfærdeligste tortur, og fortæller hans forældre: "Vor store, stærke, sorthårede Willy var nu kun et skelet, hans hår var hvide og hans tale utydelig, hæs og uforståelig, men modigt og uforfærdet søgte han stadigt at opmuntre de gamle".

I november blev dødsdommen eksekveret.

Frost kan vakse sine hænder. Han udførte kun de ordrer, han havde fået, og Thune Jacobsen går endnu på fri fod, og vi andre, der har respekt for dansk hæderlighed, skammer os på deres vegne.

Georg Christensen.

POLITIETS POLITISKE AFDELING MÅ OPHÆVES

Et krav fra Landsforeningen af besættelsestidens politiske fanger

Foreningen af besættelsestidens politiske fanger havdei aftes indbudt til diskussionsmøde i Weinox lokaler for atdrøfte det for denne forenings medlemmer så åbnesvangre politikartotek, hvis eksistens og virksomhed har været fremdraget i Land og Folk formylig.

Formanden for Landsforeningens københavnske afdeling, direktør Carl V. Jensen, bød den fyldte sal velkommen og gav ordet til den første indleder, redaktør Killerich, der udtalte, at der er to opgaver, som vi må have gennemført. Det første er opgøret i vort folkestyre - det andet er opgøret i vort retsvæsen. Det er ikke politik, politiet skal befatte sig med, men forbrydelse. Dette kartotek skal åbenbart nu fortsættes, men det må forhindres, for det politiske politis kartoteker er folkestyrets svagheds-tegn.

Næstetaler var folketingsmand Poul Holt, Dansk Samling, der påpegede, at ansvaret for det politiske kartotek måtte lægges højere op end til politiet. Det politiske kartotek havde vist sigmeget nyttigt for den officielle politik i Danmark, der gik ud på at samarbejde mest muligt med tyskerne. Et sådant kartotek vil altid være en fare i ethvert partis hånd, der har magten i landet.

Sidste talervar folketingsmand Martin Nielsen, der påviste, at det politiske politis arbejde gik helt tilbage til 1930-31, da politiet havde brugt diciderede provokatører mod den daværende fuldt lovlige arbejdsløshedsbevægelse. Og er de nu så ofte opdukkende "revolvermænd" med deres held.op

ikke noget i samme retning og af samme oprindelse? Det er i hvert fald i eet tilfælde påfaldende, at politiet, der ellers under mærklægningen i Danmark medmegen dygtighed kunne opspøre danske patrioter, nu ved højlys dag ikke kan finde disse attentatmænd!

Denne usmagelige sammenblanding af politi og politik er personificeret i Thune Jacobsen. Han skabte det apparat, der ikke kontrolleres af nogen instans, som må bevise sin eksistensberettigelse og derfor ganske kritikløst fremskaffer materiale over alle mulige personer. Hele dette apparat måtte ende i den sump, det kom i under besættelsen. Ansvaret for det må nu fastlægges. Justitsminister Elmquist, tager fejl, hvis han tror, at den sag kanklares med en overlegen tale i radioen. Hele denne ånd skal afgørende udryddes af politikorpset.

Som eneste taler i diskussionen meldte statsadvokat Carl Madsen sig. Han gennemgik punkt for punkt de beviste tilfælde, hvor politiet havde overtrådt grundloven.

Til slut stillede redaktør Killerich på de tre indlederes vegne en sålydende udtalelse, der vedtoges eenstemmigt:

- Ved et offentligt m de, hvortil Landsforeningen af besættelsestidens politiske fæger, Københavns afdeling, havde indbudt, ønskerforsamlingen at udtale følgende:

- Det danske politis politiske afdeling har under besættelsestiden som "afdeling for særlige anliggender" gjort en så skæbnesvanger og ansvarsløs brug af de politiske kartoteker, at man må forlange, at de politiembedsmænd, der bærer det tunge ansvar for, at politiets viden om danske borgere blev overdraget til tyskerne, at danske borgere faldt i tyskernes hænder, drages til ansvar, og at politiets politiske afdeling omgående ophæves.

Læserbrev:

Så ædelt vildt jagede det danskepoliti

I tilslutning til artiklen i Land og Folk for 28. februar 47: "Dansk Politi sendte ham til skafottet", vil jeg gerne føje til, at bedre kammerat end Konrad Blenkle (illegalt Thorvald) havde vi emigranter i Danmark ikke.

Han havde forud for sin arrestation udtalt til os, at blev han fanget, betød det døden for ham der gaves ingen redning ~~xxxxx~~ i følge det arbejde, han i Tyskland havde udført for at bekæmpe nazismen.

Vi var, som han sagde, dødsdømte på orlov.

Han indskærpede os udtrykkeligt, at blev nogen af os fanget og overgivet til gestapo, skulle vi blot lægge skyld på ham. Han kunne dog ikke reddes. Han

kunne dog ikke reddes, vi andre muligvis, når han påtog sig skylden.

Og han holdt ord, da han stod for gestapos domstol, og han reddede adskillige af os fra døden.

Selv gik han i døden med oprejst pande, i troen på det godes sejr.

Så ædelt vildt var det, det danskepoliti så grusomt jagede.

Georg Boersch, emigrant

Land og Folk, 6. marts 1947.

DET POLITISKE POLITIS METODER SKAL DRØFTES AF FOLKETINGSUDVALG

Justitsministeren på tilbagetog fra sin kategoriske stilling i radiotalen.

Folketingsdebatten om det politiske politi og dets hemmelige kartoteker resulterede i, at ministeren og hans støttepartier måtte gå med til nedsættelse af et folketingsudvalg, sammen med hvilket han i den nærmeste fremtid skal drøfte formerne for det politiske politis arbejde. Den kommunistiskeordfører, Robert Mikkelsen, erklærede sig villig til at gå med i en sådan udvalgsdrøftelse, men han slog dog klart fast, at man - hvis der overhovedet fortsat skal eksistere noget, der kaldes et politisk politi - må have garantier for, at de metoder, man tidligere er anvendt, ikke tages op igen.

Justitsminister Elmquist vari udpræget gradpå tilbagetog i forhold til radiotalen forleden, og gik ikke nær så stærkt ind for det politsike politis arbejdsmetoder, selv om han stadig søgte at dække det med, at det egentlige ansvar måtte ligge hos de justitsministre, som har udstedt ordrene til politiet.

Vi henviser til vort udførlige referat side 5 og til vor ledende artikel side 2.

SKAL ET LOVLIGT POLITI BESTÅ - MÅ DET BRUGE LOVLIGE METODER

Vi må have garantier for, at det hemmelige politiske politis metoder ikke tages op igen, siger Robert Mikkelsen under debatten i Folketinget.

Folketingsdebatten om det politiske politi og dets kartoteker overværedes af en mængde tilhørere, deriblandt mange tidligere politiske fanger, og forhandlingerne fulgtes med den mest levende opmærksomhed i de 3-4 timer, det varede, før debatten havde givet til resultat, at der nedsattes et udvalg, sammen med hvilken justitsministeren nu skal overveje det politiske politis fremtidige arbejde.

Politikommissær Gluds bevidste usandhed.

I den tale, hvormed han motiverede kommunisternes forespørgsel, erklærede Robert Mikkelsen bl.a.:

I begyndelsen af februar henledte Land og Folk opmærksomheden på det politiske politis hemmelige kartoteker. Den faktiske leder af Københavns opdagelsespoliti, politikommissær Glud, erklærede, at der aldrig havde været nogen egentlig registrering, men kun registrering af verserende sager, samt at alt dette allerede før kapitulationen kun havde historisk interesse.

Nu var vi en del, som vidste, at dette kartotek havde eksisteret, rummende mellem 5o.ooo og loo.ooo kort på personer, deriblandt politikere fra a l l e partier: Folk, der havde haft tillidsposter i fagbevægelsen, været abonnenter på visse blade eller givet bidrag til indsamlinger af politisk karakter. Vi vidste altså, at hr. Glud talte usandhed, og at han bevidst talte usandhed.

Endnu en ting, Vi vidste at dette kartotek stort set eksisterer den dag i dag. Det er altså anden gang i denne korte udtalelse, vi må konstatere, at hr. Glud taler bevidst usandhed.

Departementchef-gage til en stikker.

Oplysningerne er i vid omfang fremskaffet ved, at politiet har kontrolleret de pågældendes post. Dette skal ske efter en retskendelse, og den pågældende havemeddelelse herom. Men det politiske politi har åbnet brevene, affotograferet dem og sendt dem videre uden at give meddelelse om åbningen - en fremgangsmåde, som er ganske ulovlig. Andre oplysninger er fremskaffet gennem betalte stikkere.

Det er muligt, at en sådan fremgangsmåde kan lette politiet arbejdet. Det kunne todur og ubegrænset varetægtsfængsel sikkert ogs . Men derfor afstår vi alligevel fra disse metoder. Lad politiet appellere til offentlighedens frivillige medvirken, men lad det ikke demoralisere ved samarbejde med det bundfald fra samfundets kloaker, som stikkerne rekruteres fra ... Vi kender imidlertid eksempler på, at en enkelt stikker gennem længere tid er blevet lønnet med 1.5oo kr. om måneden af det politiske politi - en departementschef-gage.

Og så telefonaflytningerne. Det er aldeles ikke sådan, at de kun har været vendt mod kommunister. På et af kortene står ingeniør Ragers navn, protokolsekretær i Højesteret, forfatteren Otto Rung, Aksel Schiøtz, generalinde Rye og fhv. kirkeminister Pastor Poulsen.

På et kort, der bærer Aksel Larsens navn, er gjort notat om telegramcensur. Hvad er det for noget?

Kan vi være sikre på, at dette ikke fortsættes?

Justitsministerens udtalelser i radioen har ikke klaret disse spørgsmål. Jeg vedudmærket, at det store flertal af danske politifolk hver dag gør et stort og nyttigt arbejde på den plads, de er sat. Men dermå og skal være adgang til kritik, hvor misbrug finder sted, og her finder misbrug sted.

Denne forespørgsel er ikke rejst for at gribe ind i den parlamentariske kommissions og dens undersøgelsesdomstols kompetence. Jeg har anført disse ting for på baggrund heraf af udbede mig ministerens erklæring om, hvorledes fremtidig agter at indrette det politimæssige politi. Sagen kan ikke klares ved en bemærkning om, at der muligvis er begået fejl, og at man i det store og hele vil fortsætte med det politiske politi med dets betalte stikkere, hemmelige telefonaflytninger, ulovlig brevcensur og kompromitterende ledere. Sådan kan det ikke være. Derfor spørger jeg og min gruppe: Kan vi være sikre på, at disse tilstande ikke fortsættes?

Arne Sørensen, der på Dansk Samlings vegne havde stillet en forespørgsel som samme emne, erklærede ligeledes, at den ikke tog sigte på fortiden, men kun på nutiden og fremtiden.

Angrebene på politiets ledere ganske forfejlede!

Justitsminister Elmquist: Jeg er i allerhøjeste grad forbavset over at Robert Mikkelsen udførligt kommer ind på de kartoteker, som tidligere er ført. Jeg er så meget mere overrasket herover, som Robert Mikkelsen ved, at jeg i november havde besluttet at nedsætte en kommissionsdomstol til undersøgelse heraf, men afstod derfra efter et stærkt pres fra den parlamentariske kommission, fordi kommissionen ønskede selv at foretage undersøgelsen og anmodede mig om helt at undlade enhver undersøgelse herudover. Jeg finder det uanstændigt, at Robert Mikkelsen som medlem af den parlamentariske kommission kan rette en række angreb på politiet for forhold, der stammer fra før 5. maj, når jeg er bundet på hænder og fødder.

Jeg må tage afstand fra de kraftige og utilstrækkelige udtalelser om Glud. De er ganske forfejlede (latter på tilhørerpladserne).

Vil den parlamentariske kommission løse mig fra mit løfte, skal jeg gerne iværksætte en undersøgelse af politiets forhold før 5. maj.

Som svar på selve forespørgslen kan jeg sige, at politiet siden 5. maj ikke har ført eller brugt kartoteker over ustraffede mennesker, med mindre der foreligger mistanke om forbrydelse eller forberedelse hertil.

Siden 5. maj er heller ikke anvendt telefon- og brevcensur eller betalte stikkere. Jeg mener, at politiet bør afholde sig fra sådan virksomhed, når der ikke foreligger mistanke om forbrydelser mod samfundet.

Dermed mener jeg at have givet et svar på forespørgslerne, som kan tilfredsstille alle. Men jeg er iøvrigt villig til at give nærmere oplysninger i et udvalg. Det ville sikkert være hensigtsmæssigt.

Regeringen har ansvaret

Der må dog stadig udføres politiarbejde vendt mod spionage, mod varulve, mod sammenslutninger, der vil provokere til uro, eller anvende udemokratiske midler til skade for landets selvstændighed. I dette arbejde må politiet

have en vis margin til at handle på hypotetisk grund - et forhold, som ikke i synderlig grad kan genere folk, der har god samvittighed. Men selvfølgelig må grundlaget være, at politiet harmistanke eller formodning om, at noget sådant forberedes.

Tilbageholdelse og udlevering xx til politiet af breve og telegrammer sker i henhold til retsplejeloven, men kun efter retskendelse, og når der foreligger mistanke om forbrydelse. For telefonaflytning eksisterer ikke lovregler. Jeg skal gerne overveje at gennemføre sådanne regler, men Robert Mikkelsen vedjo godt, at der foreligger en instruks fra ministeriet for offentlige arbejder.

Politiet har selvfølgelig ingen selvstændig interesse i at befatte sig med politiske sager. Men det har pligt til at efterkomme enhver lovlig ordre. Derfor må den til enhver tid siddende regering bære ansvaret. Og politiet er ansvarsfrit. Har politiet handlet i overensstemmelse med sine ordre, er ethvert angreb på politiet grundløst og utilbørligt. Justitsministeren har ansvaret og må igen stå til ansvar overfor folketinget.

Regeringen og politiet er modstanderen af politistat under enhver form, politiets eneste opgave i disse sager er at værne folkestyret.

Behersket af lysten til at bevare stilling og pension

Arne Sørensen: Den måde at betragte staten på, ministeren anlægger, er et levn fra enevælden ... Erfaringerne fra besættelsen viser, at politiet som institution er uegnet til at have disse bemyndigelser, Ingenindenfor politiet tænkte på at fjerne disse kartoteker, da tyskerne kom her til landet --- Denne del af politiet og den øverste del af politiet under besættelsen behersket af noget andet end kamp mod fjenden. De var somme andre pæne mennesker behersket af lysten til at bevare den faste stilling med pension. Derved kom de ind i fristelser, de ikke kunne overvinde ... Ligegyldigt hvem der ved en eventuel ny besættelse bliver besættelsesmagt, vil den samme fristelse opstå. Politiet er ganskeuden evne til at udøve et skøn over, hvad der er "forsøg på at skabe uro", og hvad der ikke er det. Jeg finder det ganske uanstændigt, at vi, der er medlemmer af dette ting, ikke ved, om vi står på sådan et kartotekskort (Ministeren: Det har jeg svaret på!). Ja, men det giver ingen garantier for morgendagen. Det eneste, der bør blive tilbage, er kontra-spionagen, og den bør samarbejdes med det militære efterretningsapparat.

Arne Sørensen stillede til slut følgende dagsorden:

"Idet folketinget udtaler, at politikontrol af danskes borgeres politiske virksomhed er uforeneligt med de demokratiske frihedsgoder, henstiller tinget til justitsministeren at afvikle det politiske politis virksomhed inden udgangen af 1947. - dog således, at indregistreringen af politisk virksomhed straks standses - og går over til næste sag på dagsordenen."

Det politiske politi må have udspillet sin rolle

Robert Mikkelsen: Spørgsmålet er jo i dag, hvorvidt de metoder, som har været i brug inden for det politiske politi, fortsat skal anvendes. Derfor er man naturligvis nødt til at tale om de kendsgerninger, der foreligger om politiets tidligere praksis. Ellers ville debatten jo være meningsløs. Det er aldeles nødvendigt at vide, hvad der er sket, og det tillader jeg mig at fremdrage, hvad enten ministeren synes om det eller ej. Jeg forstår ikke, hvad dette har at gøre med mit medlemsskab i den parlamentariske kommission. Det kan dog ikke være ministerens mening, at fremskaffelsen af anstændige forhold inden for politiet skal udskydes til kommissionen ad åre er færdig.

Ministeren meneraltså, at der stadig skal være et sikkerhedspoliti. At politiet skal tage sig af varulvebander, politisk kriminalitet og spionage er klart. Hvis sikkerhedspolitiet havde indskrænket sin virksomhed til disse områder, hvis det kun havde foretaget undersøgelser, hvor konkret mistanke med bestemte personer for bestemt forbryderisk virksomhed forelå, og kunne vi være sikre på, at politiet fremtidig ville holde sig indenfor disse rammer, så var denne forespørgsel ikke blevet stillet.

Et utiltalende indgreb i borgernes privatliv

Man fik imidlertid det indtryk, af ministerens tale, at det politiske politi er en normal arbejdende del af politiet. Men dette er ikke tilfældet. Jeg vil f.eks. meget gerne vide, hvilke opgaver, der er tiltænkt den nylig oprettede afdeling G inden for Københavns opdagelsespoliti? Skal den fortsætte, hvor afdeling D muligvis må høre op?

Det, som netop er det ejendommelige ved disse politiske afdelinger, er, at de som regel overhovedet ikke giver sig af med normalt politiarbejde. De arbejder som regel uden at nogen som helst konkret mistanke foreligger. De mennesker, hvis navne står i kartotekerne, sigtes ikke for nogen forbrydelse. De står der kun, for at man kan have disse oplysninger parat, hvis de en skønne dag skulle finde på noget alvorligt. Det eneste fælles for disse mennesker, er deres formodede politiske interesse. Mon ikke de fleste heri vil se et alvorligt, et utilladeligt indgreb i borgernes privatliv - et indgreb, som for en række mennesker har fået skæbnesvangre følger. Og trods den advarsel, som liggerheri, bevares disse kartoteker den dag i dag. Og de bruges den dag i dag.

Det, ministeren tror, er undtagelser, enkeltstående afvigelser - det er tværtimod reglen for dette politis arbejde. Det, ministeren mener, er normale retningslinier for arbejdet, eksisterer ikke.

Det fremgik af ministerens radiotale, at derhar været tre faser i det politiske politis udvikling. Ved alle tre lejligheder er initiativet udgået fra den samme mand - Thune Jakobsen. Det må slås fast, at det netop er en

enkelt mand, som her har æren og ansvaret for den udvikling, som er foregået.

Hvilke resultater har dette politi hidtil haft?

Når ministeren menerm at vi har brug for et politi med de opgaver, det politiske politi harhaft, kunne man have ønsket sig lidt mere præcise oplysninger om dets hidtidige resultater.

Sandheden er den, at dette sikkerhedspoliti, som med begejstret hyldest til sit udenlandske forbillede selv kalder sig ved det forkortede navn SIPO, har gjort overmåde lidt for varetagelse af de opgaver, som efter loven er henlagt til dets arbejdsområde.

For det første har dette politi lagt et umådeligt arbejde i indsamling af aldeles overflødige politimæssige unyttige opgaver. Det erjo en mærkelig kendsgerning, at politiet naturligvis aldrig har kunnet så meget som rejse sigtelse mod noget medlem af det kommunistiske parti for højforræderisk virksomhed. Der er aldrig så meget som rejst sigtelse mod partiet for strafbar forbindelse med fremmed magt.

Først da fjenden havde besat vort land, kom kartotekerne i brug.

For det andet har vi vel alle undret os over, at den farlige højforræderiske virksomhed, som faktisk dengang foregik i landet, den velorganiserede spionage, den 5. kolonnes net, aldrig blev afsløret. Det er sandheden. Se Sandhedensom den må være. Vi varikke mere på kanten af sumpen. Det politiske politi var en sump, en uanstændighed i et demokratisk samfund. Og et sådant politi bliver uvægerligt også politimæssigt et dårligt politi.

Kartoteket må fjernes

Fremtidig må kontrol med lovlige politiske partier være udelukket. Det må ikke kunne forekomme, at politiet holder borgere under observation alene på grund af lovligt medlemsskab i lovlige foreninger eller på grund af anden lovlig politisk virksomhed.

Og det materiale, politiet er i besiddelse af efter sådanne undersøgelser, må endeligt fjernes og tilintetgøres, hvor i landet det så befinder sig. Det må fjernes, men det må også tilintetgøres. Vi må ikke kunne udsættes for, at andre instanser under nogen form kan videreføre dette arbejde.

Politiet, hele politiet, må, ligegyldigt under hvilke betegnelse, det virker indrette sig på fremtidig kun at anvende lovlige og anstændige metoder. Det må være endeligt og uigenkaldeligt slut med de former fremgangsmåder, der hidtil har været i brug.

Hvervning af nye stikkere.

Ingen skal fortælle mig, at nogen ansvarlig minister før Thune Jacobsens tid har vidst, hvad der er foregået virkelig haft kendskab til den virksomhed, der foregik i dette hemmelige korps.

Jeg harladetmig sige, at folk fra Københavns opdagelsespoliti netop for tiden træffer aftalemed "meddelere" rundt om i landet, som regelmæssigt eller ved påkommende lejlighed skal forsyne politiet med oplysninger af "politisk interesse", som det hedder.

Personerne må udskiftes

Robert Mikkelsen påviste i en juridisk gennemgang det utilbørlige i de anvendte censur- og telefonaflytnimgsmetoder og sluttede:

- Og så er der en ting til, som må gennemføres. Personerne må udskiftes. Jeg finder de hidtidige ledere af det politiske politi groft kompromitterede Det må man kunne enes om: Hverken lederne eller de menige bør efter i dag kunne fortsætte i en afdeling, som har det mindste med politiske forhold at gøre. Skal en afdeling af tilsvarende navn fortsat bestå, må det ikke alene væremed andre. med lovlige formål og med andre, lovlige, metoder. Men det må også være med et nyt i enhver henseende ukompromitteret personale.

Jeg ville personlig anse det for den bedste udgang af denne debat, om man kunne enes om i et udvalg at underkaste sagen en nærmere drøftelse. Finder denne tanke ikke tilstrækkelig tilslutning, må jeg forbeholde mit partix på anden måde at slå fast det, som er vort standpunkt.

Det hemmelige politiske politi må have udspillet sin rolle i heri landet. Der må skabes garanti for, at dets metoder ikke pånyt kan anvendes.

"En vis registrering nødvendig".

Hækkerup (soc.) erklærede, at de i grundloven præcicerede frihedsgoder naturligvis skulle sikres. Men tilføjede han: Jeg er helt enig i, at politiet skal indskærnke sig til opklaring af forbrydelser. Det må også have den opgave at søge politiske forbrydelser forebygget.

Vi deler den instinktive uvilje mod telefonaflytninger. Men kunne det ikke ordnes således, at afgørelsen på forhånd blev forelagt ministeren. Hvad stikkerne angår, vil jeg sige, at anvendelsen af personer, som Carlis Hansen, efter min mening er uheldig, og at det iøvrigt må være ministerens sag at førekontrol med det politiske politi. Vi finder en vis politisk registrering nødvendig. Men anvendelsen må ske under ministerens ansvar. Hvorledes ser ministeren iøvrigt på centralkartoteket?

Thisted Knudsen (v) stillede følgende dagsorden:

"Idet tinget beslutter at nedsætte et udvalg på 17 medlemmer til at modtage oplysninger om det politiske politis virksomhed efter 5. maj 1945, går tinget over til næste sag på dagsordenen."

Christmas Møller)kons.): Det er rigtigt, at rigsdagen vidste, at der var en sådan politiafdeling. Men megen sympati for dens virksomhed havde vi ikke ... Det, det drejer sig om, er imidlertid fremtiden. De betragtninger, Hækkerup gjorde gældende, lægger vi også stor vægt på. Principielt må man være imod op-

rettelsen og opretholdensen af politisk politi. Men der eksisterer jo forbrydelser som spionage, 5-kolonne virksomhed etc. Derfor er jeg tilfreds med, at der bliver lejlighed til i et udvalg at drøfte, om der i et udvalg at drøfte, om der er anledning til at forlade det principielle standpunkt. Jeg skal ikke indvende meget imod, at forespørgerne kritiserer kartoteket. Også jeg finder antallet af navne overmåde stort. Men så burde forespørgerne også interessere sig for centralkartoteket.

Underretningsvirksomheden nødvendig.

Jørgen Jørgensen (rad.) Vi forlanger at politiet skal være underrettet om bevægelser i samfundet. Derfor er underretningsvirksomheden nødvendig. Når man taler om førkrigstiden, må man ikke glemme baggrunden. Det var nødvendigt for politiet at følge bevægelserne. Jeg vil advare mod, at man generaliserer et enkelttilfælde og lægge ansvaret på det samlede politi. Det må vide, at det har befolkningens tillid bag sig. Jeg vil dog gerne understrege, at de fundamentale grundsætninger i vor retsorden må respekteres, og at kun aldeles ekstraordinære forhold kan begrunde en afvigelse herfra.

Også Jørgen Jørgdnsen krævede en undersøgelse af centralkartotekets virksomhed.

Starcke (retsf.) spurgte om effektiviteten af det politiske politi. - Hvad fører oplysningerne i kartoteket til? spurgte han. Iøvrigt var han nærmest enig med ministeren.

Ministeren: Vi skal nok blive enige ...

Justitsministeren: Jeg holder ikke af benævnelsen "det politiske politi". Den er heller ikke rigtig. Det korrekte navn ville være efterretningspolitiet. En sådan virksomhed er nødvendig. Er Robert Mikkelsen ikke enig med mig i, at det bør føre kontrol med varulve, nazister og folk, der opfordrer til vold mod samfundet? Og andet er det jo ikke tale om. Vi skal nok i udvalget blive enige om, hvordan dette politi skal fungere.

Dette spørgsmål har iøvrigt i nogle måneder været til drøftelse i ministeriet. Jeg skal give udvalget oplysning om den påtænkte nyordning. Jeg kan ikke følge kravet om fjernelse af lederne af det politiske politi. På nuværende tidspunkt er der ingen grund til at nære mistillid til disse personer.

Ministeren ønskede iøvrigt først at gå ind på de øvrige spørgsmål, der var rejst, når udvalget var trådt sammen.

Her skilles vandene

Robert Mikkelsen: Vi finder det uheldigt, at debatten skal ende som en dagsorden-debat. Desuden er Arne Sørensens dagsorden formet s ledes, at den udelukker kontrol med varulve og med ulovlig politisk virksomhed.

Noget sådant er jeg ikke modstander af. Jeg finder det imidlertid meget farligt, hvis man gennemfører kontrol udfra betragtninger over, hvad en person kan tænkes at ville foretage sig, således som Hækkerup synes at ville godkende. Her skilles vandene.

Flere af deltagerne i debatten har jo givet tilslutning til mine synspunkter. Jeg håber derfor stadig, at der kan nås et positivt resultat, idet jeg understreger ministerens tilsagn xx, ~~xxx~~ kan jeg tilsige vor støtte til vedtagelse af Thisted Knudsens dagsorden.

Folketingsmand råber "idiot" efter en anden

Inden debatten sluttede, gav en bemærkning af Hækkerup anledning til et lille intermezzo. Han talte om partier, "hvis stilling til demokratiet tidligere var direkte fjendtlig, men nu platonisk". Dansk Samling følte sig stødt herover, hvorpå Hækkerup citerede en kort passus, skrevet af folketingsmand P. Holt, Dansk Samling, Ha skrev heri, at det ikke var nogen grund til at beklage, at det parlamentariske ideal går under".

Holt: Der er brugtnogle ord, som er taget ud af deres sammenhæng.- kan virke noget ejendommeligt (hørt). Vi har aldrig kritiseret folkestyret. (Hvad mener De da med det, De har skrevet ?) Folkestyrets form kan altid diskuteres ... (Det er ikke det, der er tale om ... Idiot).

Amby (kons.): Når Holt forsvarer det, han dengang skrev, viser det jo, at han heller ikke i dag er demokrat (hørt). Også Hitler talte om folkestyre i ste et for demokrati ...

Arne Sørensen: Jeg er klar over, at vi kunne sikre xx os dette tings velvilje ved at indrømme , at vi havde været nogle uheldige personer (Det har I også ...) Men den indrømmelse får I aldrig (Nej, det ved vi ...).

- Efter dette lille intermezzo vedtoges Thisted Knudsens dagsorden med alle stemmer mod Dansk Samlings. Det udvalg, som efter denne vedtagelse skal drøfte formerne for det politiske politis arbejde, nedsættes allerede i dag.

Land og Folk onsdag den 19. marts 1947

Bag politimesterfløjgårdens facader V:

INTET OVERGREB VAR FOR GROFT FOR MYNDIGHEDERNE

For hver eftersøgt blev en række personers breve åbnet og telefoner aflyttet.

Land og Folk bragte fornogen tid siden en opfordring til at aflevere materiale af betydning for den parlamentariske kommissions undersøgelsesdomstols arbejde.

Denne opfordring har båret frugt. Der er nu til Land og Folk indleveret en del dokumenter ud over dem, der tidligere er afleveret til fhv. justitsminister Busch-Jensen.

Blandt de sager, der er sendt os i denne omgang, findes politiets sag vedrørende Dansk Typografforbunds forretningsfører Thomas Petersen.

Endnu har vicepolitiinspektør Glud ikke efterkommet vor opdrodring til at anlægge sag imod os, fordi vi gentagne gange og i stedse skarpere vendinger har beskyldt ham for på løgnagtig vis at have vildført offentligheden med hensyn til det politiske politis registrering af kommunister under og forinden besættelsen. Endnu har vi intet hørt fra hr. Glud, og endnu beklædes Sous-chefposten inden for Københavns Opdagelsespoliti af en person, til hvem ingen kan have tillid og mod hvem den alvorligste moralske kritik med føje kan rettes. Medens vi venter på, at der skal blive sat en stopper for den afslørende virksomhed, som vi agter at fortsætte indtil vi har fået dilherrer Almquist og Glud ud af buskene vil vi se lidt på visse enkeltheder fra sagen mod forretningsfører Thomas Petesen i Dansk Typografforbund.

Thomas Petersen er samfundsomstyrter og afdeling D!s notits om de mod ham "verserende sager" lyder således:

NOTITS

Forretningsfører Thomas Christian Petersen, f. d. 15.9.1895 i Frederikshavn, er kendt i afdeling D!s kartotek over kommunister som følger:

Registreret i 193o, 1931, 1932, 1934, flere gange for kommunistisk virksomhed.

1934 - delegeret på R.F.O.økonferencen,

1935 - komm. kandidat til folketingsvlaget i Århus kreds.

1935 - reg. 6 gange. 1935 fem gange, 1937 tre gange.

1938 - delegeret på D.K.P.s landspartikonference i Odense

1938 - taler ved D.K.P.s møde i Idr ætshuset

1939 - i bestyrelsen for D.K.P. - arbejderpressen.

1939 - juli som forretningsfører for Dansk Typografforbund, givet komm. udtalelse til Arbejderbladet.

1939 - Hovedtaler ved D.K,P,s møde i Idrætshuset, hvor der var ca.

1200 tilhørere.

1941 - 5.3. talervedD.K.P.s off. møde i Idrætshuset

1941 - marts, komm. kandidat til orgerrepræsentationsvalget (Arbejderbl. det 9.2.42)

Det bemærkes, at han tidligere har været komm. medlem af folketinget, valgt i Århus. Han hører til en af partiets mest fremtrædende personligheder.

Københavns Opdagelsespoliti, afd. D, den 18.7. 41.

Landsdommer Arthur Andersens embedsforbrydelser i denne ene sag.

Hvadenten hr. Elmquist kan lide, at vi siger det eller ej, så optrådte store dele af det danske politi under besættelsen som gestapos håndlangere, og gestapo forlangte, at Thomas Petersen skulle tages som gidsel. Thune Jacobsens politi parrerede ordre og gik til tyskernes specielle tillidsmand i byretten, dommer Arthur Andersen, for at få de sædvanlige kendelser For at offentligheden kan få en anelse om omfanget af hr. Andersens villighed til at lystre tysk kommando, skal vi opregne en del af de ulovlige kendelser, han med fuldt forsæt har afsagt alene i denne sag. Hver eneste kendelse er ulovlig, er en embedsforbrydelse, der i sig selv ville værenok til for stedse at fjerne ham fra dommersædet, dersom forholdet ikke var det, at gestapoånden endnu er stærk inden for dansk retsvæsen.

Domstolene er "uafhængige", så hr. Elmquist kan ikke slev afskedige hr. Andersrn, men hvorfor rører landsrettens præsident. Hr. Mundt, ikke på sig i denne sag? Kan han passivt se på, at vi dynger bevis på bevis for landsommer Andersens lovstridige virksomhed under besættelsen på bordet.

Skal der hverken ske os eller hr. Andersen noget i den anledning? Det kan ikke nytte at vente på, at vi standser vore angreb, og at der gror mos over sagen. Det vil nemlig ikke ske. Vi har en stor og positiv interesse i en sund retspleje i dette land, og vi vil ikke trættes, men atter og atter afsløre collaboration og aden korruption, hvor vi træffer den i retssystemet, det være sig i politi, anklagemyndighed eller domstole.

Arthur Andersens kendelser

Beslutningen om Thomas Petersens internering er underskrevet af daværende justitsminister, nuværende rigspolitichef Thune Jacobsen, og af hr. Herfelt, hans handlinger i disse sager, da kontorchef i justitsministeriet, nu gageret med 50.000 kr. om året eller mere som kommissarius for beslaglagt tysk og japansk ejendom.

Samme dag afsagde Arthur Andersen sin første kendelse i sagen, og fortsatte med denne virksomhed til den 6. juli 1943. Listen over et sortiment

af hans embedsforbrydelser alene i denne sag, ser ~~xxx~~ således ud:
1) Kendelse af 5.9.41 om at postforsendelser og telegrammer til og fra Thomas Petersen og hustru, Højstrupvej 177, beslaglægges samt om aflytning af hans telefon, Bella 2655. og Dansk Typografforbunds hovedkontors telefoner, central 4331 og 13.331 - Mon man kan være helt sikker på, at hr. Gluds flinke betjente ikke endnu den dag i dag fortsætter aflytningen af forbundevs telefoner,
2) Ved kendelse af 13. oktober 1941 forlængedes kendelsen af 5. septbr.
3) 13.10.41 Postfxxkendels for forsendelser til eller fra sygeplejerskerne Klara Jensen og Karen Krøg NielsenVesterbrogade 46, samt telefonaflytningskendelse for de pågældendes telefon EVa 5607. - Til begrundelse for denne kendelse var der oplyst, at Thomas Petersens hustru jævnlig havde forbindelse med Klara Jensen ~~xx~~, hvorfor man mente, at der var mistanke om, at hun kunne være mellemled mellem eftersøgte og dennes hustru.
4) I november måned havde Opdagelsespolitiets eftersøgningshold "med absolut sikkerhed" konstateret, at Petersens hustru havde forbindelse med fotograf Bergsøe i Helsinge. Dette var tilstrækkeligt for Arthur Andersen til den 12. novbr. at afsige kendelse, hvorefter al post til og fra denne fotograf skulle tilbageholdes.
5) Den18. november 1941 havde Opdagelsespolitiets eftersøgningshold "med sikkerhed konstateret", at fru Petersen den næste dag ville sende en pakke til Frederikshavn, i anledning af Thomas Petersens derboende moders fødselsdag. Efter de snilde detektivers mening,
"m det betragtes som givet at det brev, derfindes i pakken indeholder oplysninger, der ~~xxxxxxxx~~ af af væsentlig betydning for undersøgelsen vedrørende udfindelsen af efterlystes opholdssted, ligesom det må skønnes, at pakken kan indeholde bevis af en eller anden art, der kan tænkes anvendeligt i forbindelse med overtrædelse af kommunistloven". Thomas Petersen har en stor familie i Frederikshavn, og da man ikke kunne videtil hvem den pågældende pakke ville blive adresseret, begærede politiet for alle tilfældes skyld postkendelse for hele familien. - Det lyder fantastisk, men på grundlag af ovennævnte "oplysninger", og kun på grundlag af disse afsagde Arthur Andersen en kendelse, hvorefter alle postforsendelser til følgende personer skulle tilbageholdes: Enkefru Jensigne Christine Amalie Petersen, Ernst Vilhelm Petersen, typograf, Otto Petersen, maler, Carl Petersen, snedker, Harald Petersen, snedker, Knud Petersen, mælkehandler og Theodor Emanuel Jensen, overpostbud, alle af Frederikshavn.

Vi skal senere fortælle, hvorledes der gik med pakken til Thomas Petersens mors fødselsdag.

6) Gennem energiske undersøgelser fik politiet konstateret, at Thomas Petersen havde en søn, der var forlovet med Aase Witthaus, der boede hos moderen, enkefru W. sammen med hvem hun drev en forretning i Ryesgade. Det hedder så videre i en rapport af 1. december 1941:

"Da det den 2o.f.m. er konstateret, at en postforsendelse til eftersøgtes moderkx i Frederikshavn var forsynet med ovennævnte Aase Witthaus! adresse som afsender, hvilket var forsøgt skjult (!!) ved overklæbning og en anden adresse derefter anført, må det antages, at eftersøgte sender sin post gennem de to nævnte adresser."

Dette gallimathias var nok. Retten afsagde kendelse af 1. december 1941, hvorefter al post til frk. Witthaus' private adresse og forretningsadresse skulle tilbageholdes ligesom alpost, der kunne tænkes at hidrøre fra hende.

7) Den 23. december 1941 forlængedes postkendelsen med hensyn til frk. Witthaus.

8) Den 12. januar 1942 forlængedes post- og telefon kendelserne for hans private telefon og forbundets telefon.

9) Den 12. januar 1942 fornyedes ligeledes postkendelsen for Thomas Petersen og hustru samt telefonkendelserne for hans private telefon og forbundets telefon.

1o) Den 27. januar 1942 forlængedes postkendelsen for fotograf Bergøe,

11) Den 4. februar 1942 gjorde politiet den betydningsfulde opdagelse, at Thomas Petersen havde en søster, der var gift med kontorbud Frid, Bergthorasgade 9. Det konstateredes videre, at fru Petersen undertiden besøgte sin svoger og svigerinde. Disse iagttagelser meddeltes Arthur Andersen, der fluks afsagde kendelse om tilbageholdelse af post til og fra Frid og hustru samt aflytning af Frids telefon, Amager 2o78ulla.

12) Den 25. februar 1942 forlængedes postkendelsen for familien i Frederikshavn.

<u>Stadig i de samme stillinger</u>

Dette kan være nok for i dag. Vi fortsætter i de kommende numre med gennemgang af dommer Andersens kendelser og med beretning om andre træk fra eftersøgningen af Thomas Petersen.

De dokumenter, vi har for os, taler deres tydelige sprog om den landsforræderiskets og fejghedens ånd, der under besættelsen var fremherskende indenfor rækkredsen af de personer, der dominerede dansk retspleje under besættelsen. Intet lovbrud var så groft, intet overgreb så brutalt, at myndighederne ikke med glæde udøvede dem mod danske patrioter, når blot de derved kunne tækkes deres tyske herrer.

Men akterne er jo desværre ikke interessante minder fra en død tid. De

personer, hvis lovbrud vi dag efter dag har dokumenteret, går lyslevende rundt iblandt os. De indtager stadig de samme fremtrædende stillinger, som under besættelsen. Hn Glud - der ikke engang tør vedstå politiets bedrifter, men løgnagtigt benægter dem overfor offentligheden, er stadig leder af Københavns opdagelsespoliti, Thune Jacobsen, der med føje mistænkes for med forsæt at have overgivet landsmænd til en grusom død, er stadig rigspolitichef, og Arthur Andersen er den dag i dag dommer i landsretten.

Dersom der i morgen bliver givet ordre om at iværksætte en ny 22. juni så er d'herrer, der skal bruges, parat. De venter kun på signalet.

Land og Folk, fredag den 21. marts 1947.

Bag Politigårdens facader VI:

OGSÅ TYPOGRAFERNES FAGFORENINGSTELEFONER BLEV AFLYTTET AF POLITIET

Politistaten Danmark en realitet.

Da enhver kunne se, at tyskerne havde tabt krigen, daogså borgerlige kredse kom ind i modstandsbevægelsen, og da "bedre folks børn" som følge deraf blev kjagtobjekter for det danske politi, kom Arthur Andersen til at lide af fodkulde. Ikke sådan at forstå, at han ændrede tone, når det var en kommunist jagten gjaldt. I slige tilfælde var han til det sidste lige så brutal og arrogant og gik til sagen med den samme demonstrative veloplagthed, som han lagde for dagen, da han i august 1941 internerede kommunister på transportbånd.

Symbolet på danske domstoles kapitulation overfor nazismen

Det varnoget helt andet, når det drejerde sig om en læge eller en professor, dersom den pågældende da ikke tilfældigvis var kommunist. Så kunne den samme Andersen pludselig blive ligefrem høflig og udtrykke sin beklagelse over, at den tunge pligt og kongens bud tvang ham til at handle som han gjorde.

I disse kredse er det lykkedes ham at bluffe sig en vis good-will til o_ vi ved, at der er flere af disse mennesker, der ikke mener, at han var så slem endda. - Det skal ikke være vor skyld, dersom dette indtryk skulle fæstne sig. Vi kender Andersen, og vi ved, hvor vi harham, og hvor han ville være at finde, dersom krigen havde fået en anden udgang. Det er rigtigt, at de højesteretsdommere, der legaliserede politiets voldshandlinger mod danske patrioter er lige så foragtelige som Andersen, men de agerede ja - karakteristisk nok for dem - udelukkende bag lukkede døre. Arthur An-

dersen lavede det grovere arbejde, og derfor er han blevet det personlige symbol på danske domstoles betingelsesløse kapitulation for nazismen.

Nye lovstridige kendelser

For at uklarheden ikke skal fæstne sig, fortsætter vi i dag vor opregning af de oplagt lovstridige kendelser, han afsagde alene i sagen Thomas Petersen. Vi refererede sidst 12 tilfælde og fortsætter med

13) Den 8. maj 1942 forlængedes postkendelsen for Thomas Petersen og hustru samt telefonkendelsen for hansprivate telefon o. for forbundets telefoner.

14) Den samme dag forlængedes ligeledes kendelserne for Klara Jensen og Karen Krog Nielsen.

15) Den samme dag forlængedes atter postkendelsen for fotograf Bergøe, Helsinge.

16) Den 2o. juni forlængedes post. og telefonkendelse for kontorbud Frid,

17) Den 19. juli forlængedes kendelserne for familien i Frederikshavn.

18) Den 7. august 1942 fremlagde politiet en rapport for Arthur Andersen ifølge hvilken det skulle være konstateret, at Thomas Petersens hustru havde forbindelse med mekaniker Per Gunge Nørreballe, og da politiet mente, at hun også fik breve igennem ham, var Arthur Andersen naturligvis ikke sen til at give den sædvanlige postkendelse.

19) Den 19. oktober 1942 forlængelse af kendelserne for Klara Jensen og Karen Krog Nielsen,

2o) Samme dag forlængelse af post og telefonkendelserne for Thomas Petersen og hustru samt Dansk Typograf Forbunds to telefoner.

21) Samme dag pånyforlængelse af kendelsen for fotograf Bergøe.

22) 16. november 1942 forlængelse af kendelsen for mekaniker Nørballe.

23) Den 1O. december 1942 er Thomas Petersens søns svigermor flyttet til en ny adresse. Det var ganske vist sket længe i forvejen, men politiet havdeåbenbart ikke opdaget det straks. Man indfinder sig hos Arthur Andersen og begærer post- og telefonkendelser med hensyn til hende. Kendelsen faldt automatisk.

24) 22. december 1942. Fornyelse af kendelsen for familien i Frederikshavn.

25) 23. december 1942. Fornyelse af kendelsen for kontorbud Frid.

Hemmeligt telefonnummer kræves udleveret

26) Den 3o. december 1942 havde politiet opdaget, at sønnens svigermoder havde ladet sin telefon installere et nyt sted og notere med hemmeligt nummer. Ved kendelse pålægger Arthur Andersen telefonselskabet at meddele det hemmelige nummer og oplyse, hvor telefonen er installeret.

27) Den 22. juni 1943. Forlængelse af kendelsen for telefonaflytning og brevtilbageholdelse for Klara Jensen.

28) Samme dag forlængelse af kendelserne vedrørende Thomas Petersen og hustru samt for Dansk Typograf Forbund.

29) Samme dag forlængelse af kendelsen for fotograf Bergøe.

3o) 8. juli 1943. Forlængelse af kendelsen forkontorbud Frid.

Disse 3o retskendelser, der hver for sig er i klar strid med retsplejeloven, har vi liggende foran os i original udskrift. Det fremgår af udskrifterne, at der er afsagt endnu flere kendelser i sagen af tilsvarende art.

Ringeagt for retsplejeloven

Det materiale, vi hermed har bragt offentligt frem, må være tilstrækkeligt til at vise, at Arthur Andersen stedse efterkom politiets begæringer om retskendelser, de være sig nok så løst begrundede.

Bortset fra , at det er retsstridigt at give politiet kendelser af denne art mod den ulovligt eftersøgte kommunist Thomas Petersen og ligeldes bortset fra, at retsplejelovens enkelte bestemmelser om beslaglæggelse af post på enhver optænkelig måde er tilsidesat, s. vidner selve den liste over retskendelser, vi har bragt om en kynisk ringeagt for ånden i retsplejelovens bud om at krænkelse af brevhemmeligheden kun må ske efter retskendelse. Meningen med disse påbud og forskrifter er den, at der derigennem skal åbnes borgerne en sikkerhed mod at politiet misbruger adgangen til i visse nøje definerede undtagelsestilfælde at krænke brevhemmeligheden.

For arthur Andersen var der ingen hemninger. Retsplejelovens forskrifter betragtes som besværlige omsvøb. Realiteten var den, at politiet hos Arthur Andersen på det løseste og mest tåbelige påskud kunne få alle de kendelser, de ønskede, I hvert fald, når det drejede sig om kommunister kan det roligt siges, at Arthur Andersen aldrig har nægtet politiet en kendelse, som det begærede tilk brug under den ulovlige jagt på uskyldige medborgere. Om andre dommere til daglig misbruger retsplejeloven på samme måde, kan man jo så gøre sig sine tanker om.

Politistaten Danmark en realitet.

For den, der har haft en smule lejlighed til at kigge bag dansk retsplejes kulisser, virker justitsminister Elmquists ord om, at politiet er modstander af alt, hvad der blot minder om politistat som en tilsigtet vittighed. Politistaten Danmark var under besættelsen og er den dag i dag en sørgelig realitet.

Har man en ideel interesse i retsplejen, er historien om domstolenes selvudslettende underkastelse for fjenden et trist kapitel.

Denne holdning kan dog kun undre den, der ikke er fortrolig med vor retsplejes tilstand.

Vort retsvæsen var allerede før krigen et klasseinstrument i ordets bogstaveligste forstand. Hvadstraffepåjlejen angår ik vidste enhver, der havde med de ting at gøre, og som turde, og ville se problemerne i øjnene, at der ikke gjaldt den samme ret for rig som for fattig. Det var længe før besættelsen sådan, at samfundet ved en usynlig og elastisk grænse deltes i to kategorier, nemlig de, der skulle stå til ansvar efter straffelovens regler og de, der stod så højt, at straffeloven ikke anvendtes på dem.

Pd.c-protokollen

I gamle dage, da der endnu var en vis orden i tingene, var det således, at de priviligerede forbryderes lovovertrædelser registreredes i en hemmelig protokol, der i København førtes hos politidirektøren. Den hed protokol C eller Pd-c-protokollen. Her opnoterede man sagerne inden de henlagdes. Nu er systemet anderledes. Der blev for meget røre om Pd-c-protokollen inden for politiets egne rækker. Det vakte kritik, og kritiken kom ved en enkelt lejlighed til orde. Efter den tid har man undladt at bogføre sådanne sager. Nu henlægges de uden formaliteter.

Et retsvæsen af denne art er de videre anvendeligt for nazistiske eller andre ultrareaktionære magthavere. Retsvæsenets anvendelse mod det danske folk i besættelsesårene er kun en kulmination af en udvikling, der er gammel i vort land.

Land og Folk, søndag den 23. marts 1947.

B & Politigårdens facader, VII:

POLITIETS FANTASTISKE JAGT PÅ EN PAKKE -

Landet over blev politi og postvæsen mobiliseret for at opspore og undersøge en fødselsdagspakke.

Det er en almindelig kliche at rose „vort" politi for dets formentlig så fremragende dygtighed, Denne dygtighed blev i sagen mod Thomas Petersen sat så mx på mangen prøve. Mod, snilde,og fremragende polititeknik blev opbudt for at uskadeliggøre typografernes forretningsfører. Som eksempel på ånden og metoden skal vi i dag berette historien om

fødselsdagspakken til Thomas Petersens gamle mor

I rapport af 8. november 1941 hedder det:

"Det er nu oplyst, at efterlystes mod r, snedkermester Andreas Pedersens enke, Jensine Christine Amalie Jensen, boend. Vestergade nr. 5, Frederikshavn telf. 475, for tiden er alvorlig syg."

Af rapport af 18. november 1941:

"Afdelingens eftersøgningshold her i dag med sikkerhed konstateret, at efterlystes hustru i morgen skal afsende en pakke indeholdende et brev til

efterlystes fornævnte i Frederikshavn boende moder i anledning af dennes fødselsdag førstkommedne fredag.

Endvidere er det konstateret, at efterlystes hustru har udtalt, at hun helst ikke vil sende noget af sted fra sin bopæl, formentlig af frygt for, at politiet muligt vil holde hendes bopæl under observation og følge den eventuelle person, der bringer pakken af sted til postkontoret.

Under henvisning til de sikkerhedsforanstaltninger, der træffes fra efterlystes hustru, må det betragtes som givet, at det brev der findes i pakken, indeholder oplysninger, der er af væsentlig betydning for undersøgelsen vedrørende udfindelsen af efterlystes opholdssted, lige som det må skønnes, at pakken kan indeholde bevis for af en eller anden art , der kan tænkes anvendelig i forbindelse med overtrædelse af Lov nr. 349 af 22.8.41 (kommunistloven) for hvilken efterlystes sigtes .... Efterlystes halvbroder er ansat som overpostbud i Frederikshavn, hvorfor det skønnes umuligt at lade den eventuelle postbeslaglæggelse foregå der. Post til Frederikshavn bliver imidlertid "finsorteret" i omkarteringen på hovedpostkontoret her, hvorfor dette vil være i stand til at udtage post forsandt her fra byen til en af de fornævnte adressater ..."

Næste dag triumferer systemet. Fødselsdagspakken blev sendt. Politigården står på gl ende pæle. Man føler det gennem rapporten nøgterne ord:

"I dag kl. 18,3o blev det telefonisk meddelt fra postomkarteringen, kontrollør Spangsberg Poulsen, at der var blevet indleveret en pakke til forsandelse under adressen: Fru Kirstine Pedersen Vestergade nr. 5, Frederikshavn. Ma var fra postvæsenets side på nuværende tidspunkt ikke i stand til at tilbageholde forsnedelsen, idet pakken forlængst vat indladet i pakvognen, der skulle medtages i tog med afgang i løbet af en halv times tid. Kriminalbetjent A.A. aftalte derefter med kontrolløren, at pakken skulle returneres fra Frederikshavn og her til København til foranstaltning for politiet. Da den trufne disposition af forskellige årsager skønnes at være uheldig, dels med hensyn til de mange dage, der eventuelt ville gå inden pakken påny kunne være i Frederikshavn, og delsunder hensyn til, at man eventuelt ikke kan stole på absolut diskretion fra postvæsenets side i Frederikshavn, blev der rettet fornyet henvendelse til herværende omkartering for om muligt at få forsendelsen stoppet i Ålborg."

7 byers politi jager pakken

Der lægges nu en række planer for af betydelig strategisk snilde med postvæsenet om, hvorledes man kunne f fat på den statsvigtige pakke, der skulle føre til pågribelsen af Thomas Petersen. Det vil føre for vidt at gå i enkeltheder, men i hvert fald alarmerede postvæsenet og politiet i de østjyske byer for at de kan søge at få fat på pakken under togets kørsel til Frederikshavn.

Det forbilledlige samarbejde mellem politi og postvæsen om krænkelse af brevhemmeligheden for at indkredse og fange forretningsføreren i Typografforbundet og indespærre ham som gissel til disposition for tyskerne, lyser ud af følgende linier i rapporten:

"... Førnævnte kontrollør Madsen meddeler nu telefonisk hertil (dvs. til Politigården), at han har sat sig i forbindelse med jernbanepostmesteren i Fredericia, der med alle til rådighed stående midler vil foranledige, at omhandlede forsendelse bliver fundet frem under kørslen mellem Fredericia og Ålborg. hvorefter en politimand fra Ålborg må indfinde sig på banegården dersteds, kl. 14 og så henvende sig hos postpakmesteren i postvognen med toget, de ankommer sydfra kl. 14,12, hvor politimanden kan og skal få pakken, samt adressekortet udleveret mod forevisning af legitimation ..."

Det næste der sker er, at man fra Politigården, afdl. D, telefonerer til sikkerhedspolitiet i Ålborg og instruerer dette om at sende en mand til banen for at hente pakken. SIPO i Ålborg får ordre til at foretage undersøgelse af pakkens indhold og lade den tekniske afdeling affotografere de skriftlige ting, der måtte være i pakken, der efter endt undersøgelse så igen skulle afleveres til postvæsenet til viderebefordring. Politiet i København skal have undersøgelsens resultat tilsendt som anbefalet ekspresbrev.

Efteret døgns anspændt detektivarbejde er opgaven løst. I syv byer har politiet været alarmeret, og både det stationære og det kørende postvæsen har arbjdet med sagen med tilsidesættelse af alle personlige og postale hensyn. Der har været uafbrudt telefonisk og telegrafisk kommunikation mellem hr. Gluds hovedkvarter i København og grupperne ude i landet. Det gjaldt afdeling D's ære, og den blev reddet.

Hvad den statsfarlige pakke indeholdt.

Men vi lader rapportens knappe politisprog tale til læserne om det store resultat:

"... således foranlediget indfandt jeg (dvs. SIPO-manden i Ålborg) mig xx ved det nævnte tog, hvor jeg fik pakken udleveret. Pakken, der vejede ca. 2 1/2 kg, var indpakket i brunt karduspapir, i overværelse af kriminalbetjent M. fra den herværende afdeling af teknisk afdeling, åbnede jeg derefter pakken.

Pakken indeholdt:

1 forklæde
1 pund risengryn
ca. 50 g the i blikæske
1 par brune ankelsokker nr. 9 1/2
1 par brune damestrømper nr. 9
1 par morgensko nr. 40
Ovenpå disse ting lå der:

A. 1 brev uden kuvert adresseret til mor og underskrevet Anna.

Endvidere var der xx i denne pakke ennu 1 pakke ligeledes pakket ind i brunt karduspapir indeholdende:

6 par sorte herresokker samt
2 vindsler garn.

I sidste pakke, der lå inde i første pakke, var der endvidere:

B. 1 brev xi lukket kuvert, der bar udskriften: til mor.

Førstnævnte pakke er antagelig en fødselsdags ave fra datteren Anna til moderen.

Sidstnævnte pakke er antagelig ting, der tidligere har været korresponderet om, idet notaen, der fulgte med herresokkerne i denne pakke bar fodnoten: I skal kun sende 19 kr. desuagtet notaen lød på 19,15 kr.

Brevene blev straks affotograferet af teknisk afdeling.

Der vedlægges to stykker fotokopier.

Efter endt undersøgelse blev pakken atterovergivet til postvæsenet til viderebefordring..."

Dagligt liv i Ebberød politi.

Vi sidder med de omtalte fotokopier af brevene i hånden. Begge brevene er overskrevet "Kære mor" og underskrevet henholdsvis Olga og Anna. Det vil føre for vidt at citere dem. Læserne må tage vort ord for, at de absolut intet indeholder udover almindelige lykønskninger , som en datter kan sende dem til sin gamle, syge mor. Om Thomas Petersen står der ikke en stavelse.

Man kan slå det hele hen. Dagligtliv i Ebberød Politi. Men sagen er alvorligere. Vel er rapporterne farceagtige at læse, men de taler alligevel deres alvorsfulde sprog om, at intet middel var for sjofelt, når det gjaldt om omfange en aldeles uskyldig dansker for at holde ham i hyttefad som gidsel indtil tyskerne kunne overtage ham. Hustruen udspioneredes. Børnene udfrittedes af om deres fader af den rare mand, der snuser hos naboer og handlende, der rages i skraldespande. En gammel mors sygdom eller et barns fødselsdag kan måske ikke lokke den jagede patriot ud fra sit skjul. Alt må tages i betragtning.

Politiet havde ofte ret i sine beregninger. Hvor mange patrioter er ikke taget af det danske politi og senere døde i tyske fængsler og koncentrationslejre, fordi de efter måneder og år at være adskilt fra deres kære har taget risikoen og besøgt et barn på dets fødselsdag eller en hustru på sygesengen.

Jo, hr. Elmquist har grund til at være stolt af sit politi og til at rase mod dem, der undergraver tilliden til det.

Vi vil ikke undergrave tilliden til politiet som sådant. Vi stoler også/på

den menige politimand, vi ved, at mange af dem, d r lod sig misbruge under krigen ikke gør det om igen. Men tillid f.eks. til Københavns politi under dets nuværende ledelse ellermed andre ord: Tillid til d'hr. Glud, Kudsk og konsorter, det har vi ikke.

Hvad vi vil, er en dygtig ledelse af politiet, der samtidig er os en garanti for, at vi ikke atter skal opleve en 22, juni. En sådan garanti frembyder den nuværende ledelse af politiet ikke. Tværtimod!

Vi har været godtroende. Vi har stolet på politiets ord og forsikringer. Det var for dyrt. Det kostede for manges liv og lykke. Vi blev beløjet og bedraget. Så længe de mænd, der sikkdder på de ledende poster inden for politiet, der også ville have siddet der, dersom Hitler havde vundet sin krig, netop så længe vil vi anse det for vorpligt at undergrave tilliden til politiet.

Land og Folk, mandag den 24. marts 1947

Læserbreve:

Alle kneb blev taget i brug.

Ved at læse i Land og Folk om politiets politiske kartoteker kunne jeg have lyst til at komme med en lille beretning.

Vi varnogle Spaniens-frivillige, for hvem det lykkedes at leve "under jorden" en tid. Den blev desværre begrænset takket være d t "danske" politis aktivitet for t tækkes tyskerne. Undertegnede blev 26. januar 1943 arresteret af det såkaldte "danske" politi, og politiet gjorde sig alle anstrengelser for at få os til at tilstå eller for at føre bevis for vore forbrydelser, og det foregik s m følger:

En dag i februar 1943 blev jeg hentet ind til Politigården, der blev jeg af politiet (Randrup Thomsen) udspurgt, om jeg nogensinde havde haft grund til at være jaloux på min hustru, om forholdet altid havde været godt, om jeg aldrig havde haft mistanke til min hustrus færden. Jeg stod ganske uforstående over for spørgsmålene og spurgte, hvad man mente med disse spørgsmål. R.Th. svarede ikke direkte, men varmeget mystisk, og da jeg ikke lod mig påvirke, begyndte han at udspørge om mit opholdssted under min illegalitet. På det kunne jeg ikke svare andet end som så ofte før, at jeg havde boet på oplagte skibe i havnen. Så blev jeg ført tilbage til "Vestre".

Samme dag blev min kone tilsagt til at møde i 13.U.K. på Politigården, hvor man ligeledes udspurgte hende, om hun nogensinde havde haft grund til at være jaloux, og om, hvor hendes mand havde boet under sin illegalitet, og om det ikke var tænkeligt. at han havde boet hos en eller anden kvinde. Min kone var rystet over spørgsmålene. men benægtede d t. Spørgsmålene blev gentagne gange fremsat på en sådan måde, at min kone måtte tro, at politiet

havde vished for det. Politiet (R.Th.) spurgte da, om der da ikke var kommet et mystisk brev til hende. Min kone anede intet om noget sådant og bemægtede det.

Men kort eftermin kones hjemkomst modtog hun det omtalte brev. Det var afsendt anonymt og skrevet med fordrejet skrift og sammensat i barnlig stil. Det oplyste, at en anonym dame var ked af, at jeg var arresteret, da jeg havde lovet hende ægteskab, og hun skulle nu have et barn, som jeg var fader til.

Brevet var selvsagt et falsum forfattet af politiet selv for at få en tilsyneladende forurettet hustru til at give eventuelle oplysninger om mandens "forbrydelser". Dette skete dog ikke. Brevet blev af min kone afgivet til en af kammeraterne, der erklærede brevet for falsk, da han og undertegnede havde boet og altid færdedes sammen.

Detkan oplyses, at samarbejdet mellem dansk og tysk politi var så intimt, at de kæder og håndjern, det danske politi gav os på, var udlånt af tyskerne til samme brug. Undertegnede blev afgivet til tyskerne på "Vestre" og modtog på Nyboder Skole en dødsdom for sabotage. Dommen blev efter 6 ugers forløb ændret til livsvarigt tugthus, hvor jeg var til kapitulationen. At jeg lever den dag i dag, er i alt fald ikke det "danske" politis skyld.

Henry Jakobsen

Hvor kunne de vide det?

I anledning af artiklerne i Land og Folk om de af politiet oprettede ulovlige kartoteker over kommunisterne med flere vil jeg gerne komme med en supplerende oplysning.

Da jeg i august 1942 blev hentet til afhøring hos det politiske politi eller sikringspolitiet, som det måske kaldte sig, for at give en forklaring på min politiske virksomhed - det var i anledning af nogle sabotagebrande i Århus - spurgte daværende kriminalassistent Odervallander (den senere likviderede stikker af samme navn), om jeg endnu varkommunist. Hertil svarede jeg nej! Hvorpå Odervallander sagde, at jeg førhen havde været meget benyttet som taler for det kommunistiske parti og desuden været opstillet som partiets kandidat til byrådsvalget i 1938 samt været med i en Thælmanns delegation i Tyskland i 1934.

Desuden skulle jeg have været formand for de arbejdsløses fællesudvalg. Hvor kunne Odervallander vide alt dette fra, hvis politiet i årevis ikke havde ført kartotek overmin færden?

Det er forståeligt, at det danske politi forsøger at vaske sine hænder men ingen lud er så skrap, at det kan blive rent, dertil var det for emsigt under besættelsen med at indfange danske patrioter.

Arnold Jensen, Århus.

Land og Folk, fredag den 28. marts 1947

Bag Politigården facade, VIII:

ER JUSTITSMINISTER ELMQUIST KOMMET I KONFLIKT MED DE FAKTISKE FORHOLD - ?

Meget tyder på, at de oplysninger han gav i rigsdagen, under debatten om politiet, ikke stemmer helt med kendsgerningerne!

I en af vore tidligere artikler kunne vi meddele den undrende offentlighed, at telefonaflytningen her i landet uden retskendelse i henhold til et reglement af 1938 kan beordres af rigspolitichefen, politidirektøren i København og af hr. Glud - Denne oplysning har i vide kredse vakt mild forbløffelse. Politistaten Danmark har konsolideret sig langsomt og diskret, og offentligheden har ikke tidligere haft noget rigtigt indtryk, af, hvor langt vi allerede er ude i det rene politivælde herhjemme. Selv om der, som vi har dokumenteret, ikke liggernogen garanti mod misbrug af politiets beføjelser i kravet om retskendelse, når retsplejeloven administreres af en dommer af Arthur Andersens kaliber, så er kravet om retskendelse dog et kært monument over de tider, da der herskede retssikkerhed her i landet.

Telefonaflytninger uden dommerkendelse?

Under den forespørgselsdebat i folketinget, som justitsministeren mildest talt kom skidt fra, forsikrede han, at reglementet af 1938 aldrig var blevet anvendt, og at telefoner aldrig aflyttedes uden efter retskendelse.

Det er muligt at den troværdige chef for opdagelsespolitiet har fortalt justitsministeren dette, og at ham - derjo unægtelig er kommet temmelig direkte fra Svendborg av - også har troet det. Vi skal ikke kunne sige det. Vi for vort vedkommende tror i hvert fald ikke derpå. Vi er tværtimod overbevist om, at hr. Glud - Søren Lusk, som hans kælenavn på Politigården er - begærerede telefonaflytninger, der passer ham, også uden dommerkendelse. Inden for politiet er tilstandene efterhånden så demokraliserede, at en stor del af tiden går med, at den ene klike udspionerer den anden eller foretager diskrete undersøgelser angående indstillingen til politiske og andre spørgsmål hos personer, der er knyttet til politiet og anklagemyndigheden. Vi tvivler om, at der indhentes dommerkendelse for at få de i dette øjemed påkrævede telefonaflytninger foretaget.

Men da hr. Elmquist nu har vovet sig frem i rigsdagen med den påstand, at reglementet af 1938 ikke anvendes, så vil vi anbefale ham at foretage en undersøgelse af, hvornår den retskendelse, der gav politiet "hjemmel" til at aflytte telefone Frederikshavn 475 foreligger?

En anmodning fra politiet nok --

I Thomas Petersens sag finder vi en genpart af en skrivelse til kontorchef Gredsted, generaldirektoratet for post- og telegrafvæsnet, af 8. november 1941. Skrivelsen lyder således:

"Jeg tillader mig herved at anmode om indtil videre at få telefon Frederikshavn 475 inddraget under de telefoner, der aflyttes.

Telefonen indehaves af enkefru Amalie Pedersen, Vestergade 5, Frederikshavn, der er moder til den for kommunistisk virksomhed eftersøgte Thomas Chr. Pedersen."

Som vi tidligere haroplyst, blev der, efter at politiet havde fundet ud af, hvem der var Thomas Petersens moder, straks etableret kontrol med hendes post ved Arthur Andersens kendelse af 19. november 1941. Denne kendelse indeholder intet om telefonaflytning. Grunden hertil kender vi ikke, men således er det i hvert fald.

Rapporten om, at politiet har fundet ud af, hvem Thomas Petersens moder er, og hvilket telefonnummer hun har, er af 8. november.

Nu lyder det ikke videre sandsynligt, at politiet skulle være gået til retten og have forlangt telefonkendelse uden samtidig at få postkendelse, og den første postkendelse foreligger som sagt den 19. november.

Det er heller ikke troligt, at politiet, dersom telefonkendelsen virkelig forelå, ikke skulle have refereret til den og fremsendt udskrift samtidig med, at man tilskrev generaldirektoratet, men det har man altså ikke gjort.

Men ikke snarere forholdet er det enkle, at man overfor Københavns telefon a/s overholder reglen om retskendelse, medens rigstelefonsamtaler aflyttes uden kendelse?

Vi tror i hvert fald, at justitsministeren skulle bryde den tavshed, han har hyllet sig i siden rigsdagsdebatten og give offentligheden underretning om, hvor og hvornår der er afsagt retskendelse om aflytning af teledon Frederikshavn nr. 475. Såfremt sådan telefonkendelse ikke foreligger, kunne det være interessant at vide, om justitsministeren bevidst har givet folketinget en urigtig oplysning, eller om han selv er ført på vildspor. I sidste tilfælde måtte offentligheden vel også have krav på at få at vide, om det er hr. Glud, der igen taler usandhed, eller hvem det ellers kan være.

Stadig kontrol med typografforbundet

I hvert fald tror vi, efter at have set Thomas Petersens sag, mindre end før på rigtigheden af justitsministerens udtalelse i folketinget om, at telefoner kan aflyttes ifølge retskendelse.

Politiobservationer

Ved notits af 6. september 1941 henledte afd. D's opmærksomhed på, at Dansk Typografforbunds "strukturudvalg" skulle have møde i søpavillionen den 1o. september, hvor eftersøgte i sin egenskab af medlem af nævnte udvalg muligvis vil indfinde sig, da han trods eftersøgningen stadig har fortsat sit arbejde for forbundet, som han står i livlig forbindelse med". Denne notits gav anledning til, at politiet hele dagen den 1o. susede rundt omkring Søpavillonen. Politirappporten sigerherom:

"Under såvel formiddags- som eftermidagsmødet har der været holdt observation ved Søpavillonen, ligesom der er foretaget diskrete forhøringer hos personalet, men det kunne med næsten afhjort sikkerhed fastslås, at efterlyste Thomas Christian Petersen ikke havde været deltageri mødet".

Vi formoder, at det samme politi, der den gang observerede Søpavillonen, i disse dage har travlt med at udspionere de steder, hvor typografernes faglige udvalg holder møde for at få noteret i kartotekerne, hvad der siges og planlægges i anledning af strejken.

Den 18. august 1942 havde Dansk Typografforbund delegeretmøde i København, og selvfølgelig rykkede politiet i marken. Rapporten lyder:
"I anledning af, at Dansk Typografforbund d. 18.ds. kl. 1o afholdt delegeretmøde i Folkets Hus på Enghavevej, og der var mulighed for at eftersøgte Thomas Christian Petersen i sin egenskab af forretningsfører for Dansk Typografforbund på et eller andet tidspunkt ville indfinde sig under mødet, har kriminalbetjent K. og undertegnede i dag i tiden mellem kl. 9,4o og kl. 16 holdt samtlige indgange til nævnte bygning under diskret observation. Der skete dog intet, der kunne begrunde en formodning om, at Thomas Christian Petersen på noget tidspunkt under mødets afholdelse skulle have indfundet sig i Folkets hus og overværet mødet.

Om aftenen kl. ca. 2o indfandt vi os igen ved "Lorry" i Allegade, hvor Dansk Typografforbund havdelejet samtlige lokaler, og hvor forbundet afholdt en fest for samtlige medlemmer. Da vi ikke kunne få adgang til lokalerne uden fremvisning af politiskilt, og da vor tilstedeværelse sikkert hurtigt ville blive bemærket, da det måtte antages, at samtlige medlemmer kender hinanden, samt at alle bordene i salen var reserveret med bordkort, fandt vi det uklogt at skaffe sig adgang til festen og holdt i stedet for, så vidt gørligt til mørkets frembrud, de to indkørsler under observation, hvorefter vi trådte ind til hovedindgangen. Der skete dog intet, der kunne tyde på, at eftersøgte Thomas Christian Petersen på noget tidspunkt skulle have indfundet sig under festen. Observationen vanskeliggjordes ved, at flere af medlemmerne kom kørende til festen i bil, der blev kørt ind til hovedindgangen. Der er således intet til hinder for, at

Thomas Chr. Petersen, hvis han optræder i forklædning, kan have undgået vor opmærksomhed, da vi kun et øjeblik kunne iagttage de personer, der opholdt sig i vognen. Observationen ophørte kl. o,3o."

Hustruer under stadig observation

Også Thomas Petersens hustru blev generet af politiet med indgående observationer. Politiet fortsatte hermed, selv om de ikke gav resultater af nogen art.

Den 3. november 1942 foreligger der en rappport herom:

"Til ovenstående kan oplyses, at afdeling D's eftersøgningshold gennem lange tider har haft eftersøgtes hustru, fru Petersen, under observation, endog gennem længere tid døgnet rundt, uden at der for observatørerne har været muligt at konstatere nogen forbindelse mellem eftersøgte og dennes hustru".

De gangstermetoder, der af politiet anvendtes over for Thomas Petersen, er de samme, som blev brugt bl.a. i Aksel Larsens tilfælde, og som vi tidligere har skildret.

I næste artikel skal vi bl.a. omtale det nære samarbejde, der fandt sted mellem politigården og Dagmarhus for at løse den ærefulde opgave det var at fange de danske typografers forretningsfører til tyskerne.

Land og Folk, 29. maj 1947:

AFDELING D's CHEF STIVES AF MED ET RIDDERKORS

Vicepolitiinspektør Glud udnævnes til Ridder af Dannebrog - skønt han står som hovedanklaget vedkommissionsdomstolen.

En af de nærmeste dage vil der foreligge officiel meddelelse om, at vicepolitiinspektør Glud er blevet udnævnt til Ridder af Dannnebrog. Meddelelsen om, at regeringen har tildelt hr. Glud denne orden, blev i går kendt på Politigården og i justitsministeriet, hvor den har vakt betydelig opsigt.

Uden fortilfælde.

Det er da vistnok også uden fortilfælde, at en regering eller dens justitsminister benytter sig af sin ret tol at indstille til ordensdekorationer på en sådan måde, Denr er jo mod hr. Glud rejst meget alvorlige anklager for hans virksomhed både under og efter besættelsen, og disse sager verserer som bekendt stadig. Det er ingen hemmelighed - i alt fald ikke for regeringen eller justitsminister Elmquist - at hr. Gluds virksomhed inder krigen som chef for det politiske politi, afdeling D, har været genstand for undersøgelse i den parlamentariske kommission, og at denne virksomhed bogstavelig talt er hovedobjekt for den kommissionsdomstol, som er nedsat af den parlamentariske kommission, men som desværre endnu ikke er trådt i virksomhed. For begge disse institutioner står vicepolitiinspektøren som den anklagede, og efter det materiale, som bl.a. Land og Folk har fremdraget, er det dog et meget stort spørgsmål, om resultatet af sagen mod hr. Glud vil blive en frifindelse.

Tilmed er hans virksomhed efter besættelsen blevet udsat for meget stærkt kritik. Man vil huske, at justitsministeren med kartoteksdebatten offentligt måtte desavouere hr. Glud, at denne flere gange er blevet bebeskyldt for uvederhæftighed uden at kunne rense sig, og at han som en af afdeling F's nærmeste overordnede må bære en stor del af ansvaret for denne afdelings medvirken ved organiseringen af den landsomfattendespændende provokatørorganisation, som har taget en række af de metoder op, man troede kasseret af det politiske politi.

Når justitsministeren i denne situation skænker vicepolitiinspektøren Ridderkorset, kan det ikke undgå at virke som en demonstration: et udtryk for justitsministerens absolution for alle synder under krigen, en tilkendegivelse af, at ministeren billiger afdeling F's løbende virksomhed - men først og fremmest sidst en hån mod de instanser, som på rigsdagens vegne gennemfører undersøgelserne mod den anklagede politiinspektør.

Tænker man nøjere efter over udnævnelsen, har sagen imidlertid

ensmu en side. Når man griber til en så ekstraordinær demonstration, efterlader den uvilkårligt indtrykket af, at hovedhensigten er en afstivning af hr. Gluds stilling - et forsøg på at komme en mand til undsætning, som har bragt sig selv i en ganske uholdbar stilling, men som justitsministeren af en eller anden dunkel grund ikke vil lade falde.

Se Bidstruptegning, 3o/5 47 derom

(Den omtalte provokatør-virksomhed under afdeling F, henvises til en provokatørgruppe først afsløret i Lyngby, senere udbygget over hele landet - se Land og Folk i april-maj 1947 / Tage)

Her bringes fotokopier, som er omtalt i de foregående sider af politiets hemmelige registreringer. Der dannede basis for eftersøgninger til at fængsle.

Politikere beskyttede den ulovlige og landsforræderiske virksomhed og hindrede at de ansvarlige blev stillet for retten - men dermed hindrede de, at de selv skulle stå til ansvar for deres handlinger og anvisninger, der i snesevis af tilfælde førte til død og pinsler.

Den Parlamentariske Kommissions afhøringer løb ud i sandet; der skete ikke nogen retskendelse for deres virke, dermed har de et stort ansvar for det skæve retsopgør, der fandt sted.

Der går en lige linie herfra til f.eks. nu i 1999, hvor der foretages retsbeskyttelse af massemordere som "Germaneren" og Søren Kam, der myrdede redaktør Clemmensen. Hvad kalder man sådant? Er det kor...tion ?

AFSKRIFT.

FOLKETINGET.

80

København, d. 3. September 1941.

Til

Justitsministeren.

Det meddeles herved, at Folketinget i sit Møde i Dag har givet sit Samtykke til, at Folketingsmændene Peter Alfred Jensen, Aksel Larsen og Martin Nielsen tages i Forvaring i Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed.

sign.
Hans Rasmussen.

Kofod.

Justitsministeriets 3. Ekspeditionskontor 1941 Nr. 1550

3/9. 4909.

1941 - 1550

Tilstilles Hr. Statsadvokaten.
Justitsministeriet, d. 3. September 1941.

sign.
E. Thune Jacobsen.
/ Herfeldt.

Statsadvokaten for særlige Anliggender.
s

Afskriftens Rigtighed bekræftes.

København d. 3/9 - 1941.

81

JUSTITSMINISTERIET

G. ———

Brev-Nr. 15215

København, den 25' August 1941. Journ.3.K.1941 Nr. 1550.

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22' August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at Folketingsmand Aksel Larsen, født den 5' August 1897 i Brendekilde, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed eller dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

8169) Larsen, Aksel (Brendekilde 3/8 07), [67110], Folketingsmand, 176 cm, lysebl., rødligt Haar, blaa Øjne, Overtr. af Lov Nr. 249 af 22/6 41. Fot. K. 1934. Anholdes. Justitsms Godkendelse af 25/6 41 foreligger. K. (A. S. 4660/41.)

D.P.E. 210/1941.
Sag A.S. 4660/41.

Stilling: Folketingsmand.

Bopæl: Nattergalevej 90-3' Sal. th. Telf. Taga 8340.

Arbejdssted:

Familie- Omgangskreds.

Hustru: Helga Kastoft (Varde 14/2-12) kalder sig ved sit Pigenavn.

Hun er Indehaver af Boghandelen: Godthaabsvej 231.

Gift paa Raadhuset i St. Hedinge den 28/7-1939.

Hans Forældre: Aldersrentenyder Lars Larsen (Brendekilde 26/11-69) & Hustru Ehrengodt Larsen, født Nielsen(Tommerup 6/3-73) Bopæl: Sct. Hansgade 13, Odense.

Hendes Forældre: Boghandler N.F.Kastoft, & Hustru, Vestergade, Varde.
En Husassistent der hedder Frk.Mørk.

En Søster til Helga Kastoft er gift med Gelius Rosager Lund (Skaarup 15/11 1907) Han er interneret.

Hans Hustru: Else Margrethe, født Kastoft (Varde 29/10-06), Bopæl: Bakkevej 46.

Børn se næste Side:

Signalement:

Formentlige Paaklædning pr. 12/9-41. graat Jakkesæt, blød Hat, brune Sko, Fuldskæg.

Kendelser:
Postkendelse til Bopæl og Boghdl. Telefonaflytning paa Bopæl: Taga 8340 og Forr. Fasan 1057.

J. H. Bl. 8.
I Wiinmann 29 X 41 5000

Hans (K.2/1 32) - Jens (K.15/8-34) Niels (19/9-38).

Hos Lund har indtil 1/4 41 boet Eva Gudrun Schmiltzer (10/12-02 i K.) Hun er frameldt til Tyskland.

1/9-25 boede Lund's Vallerød, Baneve. 23, Hørsholm.

En tidli. Ven til A.L. Prokurist, Hans Christian Kjøller (Rønne 19/10-05) Torvevej 16, Skovlunde.

Boghdl. Kastoft har et Sommerhus: "Gyvl", Vejers Sydstrand (Varde)

Helga Kastoft kommer sammen med Massøse, Frk. Karen Teisen (Haslev 30/4 16) Statholdervej 5-4'Sal-tv.

og med Direktør Jørgen Christian Frellsen Bahnsen-Hansen(K.9/3-92), Skovagervej 10, Ordrup.

og kender Else Lund c/o Erik Lund, Skaarup (Nyborg ?) ?

Har Kendskab til: C.6130, Fru Winther, til Ejendommen Fr'borggade 44.
" " Nørrebrogade 53.
" " Hvidkildevej 20. cfr. Observationsrapp. af 16/7-41 se Sagen.

Tidligere Bopæle:

1/7- 23	Lyngby Taarbæk Kommune, Raadvad
15/11-29	Mathæusgade 8-2'Sal-th.
1/6 -30	Smørum-Ledøje-Kommune, Store Mose pr. Maalev.
15/6- 31	Fiolstræde 28-4'Sal-th.
3/11-33	Rosengaarden 7-1'Sal-tv.
15/4 -32	Aaboulevard 70-2'Sal-th.
16/1- 33	Nr. Voldgade 21-2'Sal-th.
15/4- 33	Hvidkildevej 20-2'Sal-th.
31/8- 38	Frederiksgaardsalle 8-B-3'-tv.
1/7- 40	Tomsgardsvej 14-3'Sal-tv.
1/2-.41	Nattergalevej 90-3'Sal-th.

22/6-41.	Ingen paa Bopælen.
23/6-41.	" " " . Søgt Rigsdg
24/6-41.	" " " HUstr. træf. i Boghdl. og opl. at hun skiltes fra Eftl. i Varde d. 22/6-41, idet Eftl. afrejste herfra til Kbhvn.
23/6-41.	Sommerhuset ved Vejers Sydstrand undersøgt.
28/6-41.	Prokurist Kjøller, Skovlunde. Har ikke haft Forbindelse med Eftl. siden Maj 37. Blev Uvenner. Har intet tilovers for ham.
24/6-41.	Eftl. skal have Sommerhus ved Køge. Forgæves Undersøgelse af Køge Politi d. 24/6-41.
16-20/7.	Observation af Fru Helga Kastoft uden Resultat.

N O T I T S

Efterøgte Aksel Larsen, født den 5 August 1897 i Brendekilde-
sea anført i Sikkerhedspolitietz Kartotek som følger:

December 1939 - Arbejderbladet: 19/12-39 ydet et Bidrag paa Kr.25 til Bladets fortsatte Drift.

2/1-1940 Er under Telegramkontrol i Medfør af Skrivelse af 2/8-1934.
Folketingsmand valgt af det kommunistiske Parti.

I Tiden fra 1939 til 12/6-41 jævnlig Taler ved off. komm Møder, ligesom han i samme Tidsrum har været Forfatter til adskillige Kronikker i Arbejderbladet.

Otto Henriksen
Kriminalbetjent.

N o t i t s.

Alfred Peter Jensen, f.d. 7.7.1903 i Aarhus, er kendt i Afd. D.s Kartotek over Kommunister som følger:

1934 og 1935 reg. flere Gange for komm. Virksomhed.

1936 reg. 6 Gange for komm. Virksomhed.

1937 reg. 9 Gange for komm. Virksomhed.

1938,1939,1940 og 1941 reg. for komm. Virksomhed.

1937 valgtes han til Medlem af Folketinget som komm. Repræsentant(Aarhus Nordkreds og Skjoldelevkredsen).

Han er Medlem af Centrakomiteen og Eksekutivkomiteen.

Københavns Opdagelsespoliti Afd. D den 15.7.1941.

N O T I T S

Eftersøgte Alfred Peter Jensen, født den 7'Juli 1903 i Aarhus, ses anført i Sikkerhedspolitiets Kartotek som følger:

December 1939. Arbejderbladet: Bidrag paa Kr.50 til Bladets fortsatte Drift. Folketingsmand i det kommunistiske Parti.

2/12-39 Rpt. Aarhus: Redaktør af "Aarhus Ekko", politisk (kommunistisk) Ugeblad for Aarhus og Omegn. Modtog 2/12-39 fra Moskva en Postpakke indeholdende 15 Bøger (Lenins Værker paa Tysk).

Januar 1940. Taler ved et komm. Møde afholdt i "Det nye Forsamlingshus" i Odense.

Februar 1940. Taler ved et komm. Møde i Vejen, hvor der blev indsamlet til Finland.

1/4-40 Rpt. Odense: Under privat Medlemsmøde i Odense den 25/3-40 udtalt, at saafremt Parti og Blad vilde blive forbudt, maatte Partiet i Tide sikre dets politiske Apparat og tilintetgøre Pjecer o.l., som Partiet muligt kunde blive forbudt paa. Dog maatte eventuelle Dokumenter gemmes væk, saadan at de ikke kunde komme i Politiets Hænder eller til Offentligheden.

23/10-40. Arbejderbladet: Taler ved off. Protestmøde i Weinold, Nørrevold 23 mod Tvangsarbejde, sammen med Støberiarbejder Arne Larsen.

7/12-40 Arbejderbladet: Kronik:" Angreb paa Tariffer og Understøttelser".

10/12-40. Arbejderbladet: Kronik:"Omkring Kommunevalgene"

30/1-41 Arbejderbladet: Taler ved D.K.P. Møde i Arbejderforenings Lokaler, Nr. Voldgade 92.

31/3-41.Rpt. Si-po: Taler ved off. komm. Møde i Brandholmkroen i Rødovre den 29/3-41.

4/5-41. Arbejderbladet.Kronik: Tale holdt ved Mødet i K.B. Hallen d. 1/5-41.

København, den 8'Juli 1941.

Otto Henriksen.
Kriminalbetjent.

J. P. Nr.

Str. J.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI

Hovedstationen

Anh. P. Nr.

Jad. A.S. 4660/41.

FORTROLIGT.

Hermed:

Anh. d. / 19 Kl. ——
P. Bl. ——
G. R. Kart. ——

Grundlovsforh. d. / 19
Fængslet t. d. / 19
Anholdt ——
Afhøringstilladelse ——
Døre, aabne / lukkede
Forsvarer

Fremlagt i Kobenhavns Byret
6. Afdeling.
21 NOV. 1941

Rapport

L ø r - dagen den 8' November 19 41 .

Vdf. af: Krmbtj.Vallø Hansen
Vhg.: Eftersøgningen af:

Folketingsmand

AKSEL LARSEN , f. i Brendekilde 5/8-97.

Den i D.P.E. Nr. 210/1941 under Løbe Nr.3169 for Overtrædelse af Lov Nr. 349 af 22/8-1941 (Justitsministeriets Anholdelsesgodkendelse af 25/8-1941 foreliger) af herværende Afdeling efterlyste

AKSEL LARSEN ,

Folketingsmand, født i Brendekilde den 5/8 1897, er forgæves eftersøgt siden den 22/6 d.A.

Det har ikke indtil nu været muligt at faa konstateret, hvor i Landet efterlyste opholder sig, men det maa anses for givet, at han stadig staar i Forbindelse med sine nærmeste Bekendte, specielt tidligere Partimedlemmer eller kommunistisk indstillede Personer, der hører til hans Kreds.

Under Gennemgangen af det skriftlige Materiale der under Ransagningen fandtes i "Arbejderbladets" Kontorer, Griffenfeldtsgade Nr. 50, er fundet vedlagte 2 Skrivelser:

./.

Str. J.

T. P. Nr.

Anh. P. Nr.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI

Hovedstationen

Hermed:

Anh. d. / 19 Kl. ——
F. Bl. ——
G. R. Kart. ——

Grundlovsforh. d. / 19
Frengslet t. d. / 19
Anholdt ——
Afhøringstilladelse ——
Døre, aabne / lukkede
Forsvarer

Rapport

Fre- dagen den 6 November 1943.

Udt. af: Obtj. H. Poulsen
ang.: Axel Larsen, der er anh. til Internering, men overf. til tysk Arrest.

Den i D. P. E. Nr. 21o/41 under Lb-Nr. 3169 efterlyste Folketingsmand

Axel Larsen,

født i Brendekilde den 5/8-97, der i Henhold til Justitsministeriets Resolution af 25/8- 41 i Medfør af Lov Nr. 349 af 22/8-41 vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning, blev i Gaar anholdt for at interneres, men han blev imidlertid i Dag - forinden Fremstilling i Retten havde fundet Sted - overført til tysk Arrest her i Byen.

H. Poulsen
Obtj.

Brudstykker af Brev fundet i Skraldebøtten i Gaarden

ved Helga Kastofts Forretning

den 23' Okt. 1941.

...en den 22 Okt 1941.

Karl m...

Hermed sender jeg dig lidt aftryk om Born
til gennemsyn saa du kan se hvad det er
gør meget til. Jeg synes det er pænt. Desu
...a lige fortælle at jeg ikke ~~saa kan~~
~~men det [illegible]~~ [illegible] holdt da

...aften ... og jeg har jo ellers da jeg ved
noget ... ikke sprutten var formelig.
Og saa glæder jeg mig ... til ... at ...
...e forhandling kan det ikke ...

...og mange hilsner ...

jeg

Helga

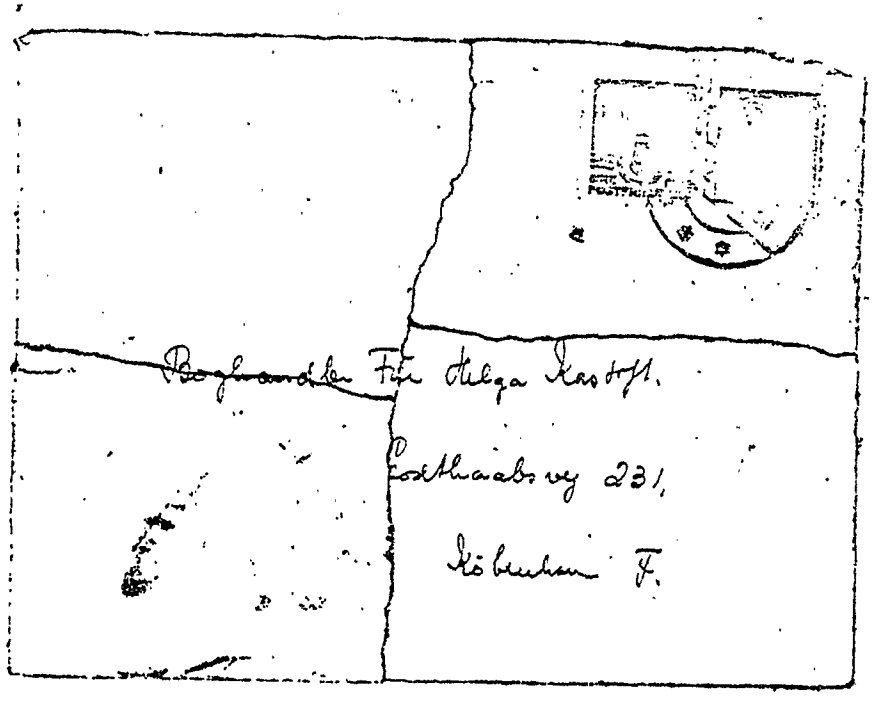
Boghandler Fru Helga Kastoft.
Godthaabsvej 231,
København F.

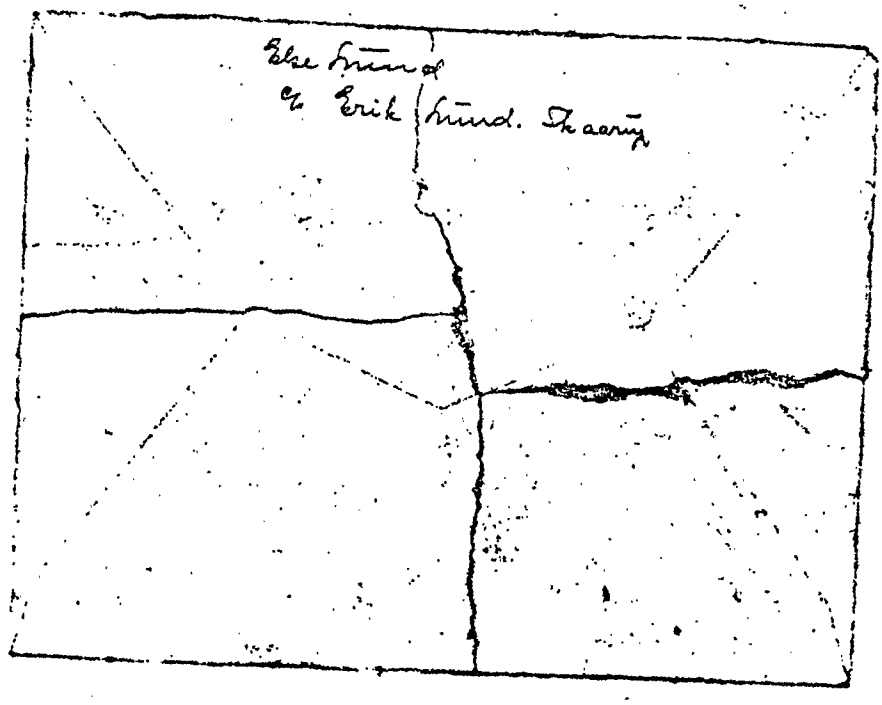
Else Lund
c/o Erik Lund. Thaarup

JUSTITSMINISTERIET

København, den [illegible]

Brev-Nr. [illegible]

Journ. 3. K. 1941 Nr. 2460

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at Johannes Marinus Poulsen, født den 12. Marts 1904 i Feldballe, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed og dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at [illegible] i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

Til

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

N O T I T S

Eftersøgte Johannes Marinus Poulsen, født den 12'Marts 1904 i Feldballe ses anført i Sikkerhedspolitiets Kartotek som følger:

November 1939.	Afholdt den 17/3-39 et komm. Møde i Kinkenæs Overkro. Medførte en Kuffert, som blev overgivet Arbejdsmand Aage Knudsen (Todsø, 2/5-07), der var i Følge med Katrine Mari Petersen (Sønderborg, 7/1-89), der begge er Kendte som ivrige Kommunister.
25/11-39.	Indkaldt som Taler ved en Revolutionsfest afholdt i Sønderborg.
27/3-40.	Taler ved et komm. Møde paa Parkhotellet i Esbjerg.

København, den 8'Juli 1941.

Otto Henriksen
Kriminalbetjent.

N O T I T S.

Sekretær Johannes Marinus Poulsen(Feldballe 12/3 04) er reg. i Afd.D's Kartotek over Kommunister i 1933 for kom. Virksomhed.

1934 flere Gange for kom. Virksomhed samt Delegeret paa R.F.O. Konferencen.

1935 Taler ved D.K.P.s Majfest i Frederikshavn.

1935 kom. Kandidat til Folketingsvalget i Odense Kredsen.

1936 d. 7 og 8/1 Delegeret paa den skandinaviske kommunistiske Kongres.

1936 ansat som Sekretær i D.K.P.

1936 Deltager i Landsindsamlingen til Arbejderbladet.

1936 Delegeret paa den 14 Partikongres,hvor han valgtes til Medlem af Centralkomiteen og blev ansat som Partiets idenlandske Rejsesekretær.

1938 Dirigent paa D.K.P.s Aktivmøde.

1938 Delegeret paa Landspartikonferencen i Odense.

1939 d. 25/2 Delegeret ved Københavns Distriktskonference i D.K.P., hvor han valgtes til Bestyrelsen for København.

1939 kom. Folketingskandidat i Vejle Kredsen.

1939 reg. som stadig værende Rejsesekretær for Indlandet og Medlem af C.K.

1939 August Delegeret paa den 15 Partikongres,genvalgt til Medlem af Centralkomiteen. Samtidig reg. for Kronik i Arbejderbladet.

1939 September kom han i Modstrid med Partiet m.H.t. Sovjets Krig mod Polen.

1940 reg. for at have afholdt kom. Møder.

Københavns Opdagelsespoliti Afd.D den 18'Juli 1941.

JUSTITSMINISTERIET.

København, den 29.Oktober 1942.

Brev-Nr. 17449
Journ.3.K.1942 Nr. 2645

+ Bilag

I Medfør af § 2 i Lov Nr.349 af 22.August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at

Jørgen Rudolf Ifrim Jensen, født den 3. August 1907 i København,

hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed og dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

N O T I T S.

Handels- og Kontormedhjælper Jørgen Rudolf Ifrim Jensen, f. i Kbh. d. 3/8 1907, boende Rubinsteinsvej 40 St., er kendt i Afd. D's Kartotek over Kommunister som følger:

1932 Været med til Opklæbning af kommunistiske Plakater.

1936 Bidragyder ved "Arbejderbladet"s Landsindsamling.

1937 Bidragyder til Køb af ny Rotationspresse til "Arbejderbladet".

1942 Foretaget Ransagning paa hans Bopæl i Anledning af Sigtelse for Overtr. Lov Nr. 349 af 22/8-41 § 1. Ransagningen resultatløs. Sagen henlagt.
Tidligere ansat paa Arbejderbladet.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI, Afd. D, d. 26/10 1942.

Der Bevollmächtigte des Deutschen Reiches

Der Beauftragte für Fragen der inneren Verwaltung
Inn.V.3. (K) B.Nr. 579/41

Kopenhagen, den 20. Oktober 1941.
Dagmarhus

An den

Staatsanwalt für besondere Angelegenheiten
Herrn Oberstaatsanwalt Poul K j a l k e ,oVi.

Journ. A. S. 9159.

in K o p e n h a g e n ,
Politigaarden.

Betrifft: Illegale kommunistische Umtriebe.
Vorgang: Ohne.

Nach einem hier aufgetauchten Gerücht soll in Hedehusene bei Roskilde eine kommunistische Zentrale existieren. Dort soll auch Aksel L a r s e n ab und zu anzutreffen sein.

Ich bitte, die Angelegenheit nachprüfen zu lassen und mir über das Ermittlungsergebnis zu gegebener Zeit Kenntnis zu geben.

Im Auftrage:
gez. H e r m a n n s e n .

Beglaubigt:
Angestellte.

Der Bevollmächtigte des Deutschen Reiches für die Inneren Verwaltung Kopenhagen

N o t i t s.

I Anledning af vedlagte Skrivelse har Kriminalbetjent Møllmann Nielsen og undertegnede i Dag henvendt os til Landpolitibetjent Kjær, Hedehusene. Gjort bekendt med Sagen oplyste han, at der ikke ham bekendt bor nogen Kommunister i hans Distrikt, og han vil anse det for usandsynligt, at Aksel Larsen skulde kunne opholde sig der, uden at han skulde faa det at vide.

Vi henvendte os derefter paa Politistationen i Roskilde, hvis Distrikt grænser op til Hedehusene. Ingen af de vagthavende kunde give Oplysninger af Interesse, men det blev oplyst, at Landpolitiassistent Magnus Nielsen, Klintevej, Tlf. Roskilde 2136, har Distriktet, som grænser op til Hedehusene, og han er muligt i Stand til at give Oplysninger. Anførte Nielsen er i Dag her i Kbh., men han vil være at træffe paa Bopælen efter Kl. 18.

Ved tlf. Henvendelse til Fløng Folkeregister, Tlf. Hedehusene 198, oplystes det at:

Herming Edvan Hansen, Sn. Hastrup d. 3/4-1913
Arbmd., Ny Fløng pr Hedehusene,
(Kommunistisk ~~Kandidat~~ til Folketinget i 1939)
nu bor: Lyngevej Nr. 16, Fløng pr. Hedehusene.

og at :

Henry Lauritzen, Horsens 28/11-1919,
Bud, Fløngvej 49, Fløng pr. Hedehusene.
(tidligere Leder af D.K.U. i Aarhus) ,

stadig ses tilm. anførte Bopæl.

Hos Hansen ses endvidere tilmeldt hans Hustru: Erna Christine f. d. 23/10-1914.

Laurittzen ses ar være tilmeldt som Logerende hos: Købmand Verner Jensen.

Alfred Christiansen.
Kriminalbetjent.

N O T I T S .

Boghandler Karl Henrik Jensen, Forretning Studiestræde 27-29, København, født den 12.6.1911 i Aunslev ved Svendborg, boende Kirsten Piilsvej 16,St. hos Krebs ses anført i Afdeling D.s Kartotek som følger:

1932 - Underhaanden er det oplyst at han er Medlem af D.K.P. (Leder af hinder Forlag)

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI AFDELING D., den 31.Oktober 1942.

P. Martens - Krmbtj. Emil Pedersen - Krmbtj.

Kont. d.22. Februar 1943.

Der er senere gentagne Gange rettet Henvendelse til efterlystes Hustru paa Bopælen, Fiolstræde Nr. 28 c.G., men efterlyste er aldrig blevet truffet der, ligesom Hustruen ikke vil give nogen Oplysninger angaaende hans Opholdssteder.

Observation ved anført Bopæl er foretaget baade om Aftenen og om Morgenen men uden gunstigt Resultat.

En af efterlystes Børn - en lille Dreng - som en Dag blev truffet legende i Gaarden, oplyste at hans Fader (efterlyste) ikke kom hjem til dem før efter Krigen, samt at han aldrig kom i Hjemmet, ligesom Drengen ikke havde set ham i lange Tider og ikke vidste, hvor han boede, eller om Moderen kom sammen med ham.

P. Martens, Krmbtj. Lillie-Petersen, Krmbtj.

Kont. den 13. Maj 1943.

Ved den fortsatte Eftersøgning er der ikke fremkommet Op-

Rapport

Ons- dagen den 9 December 1942. R.R. [illegible]

Udf. af: Søren Hansen.
Ang.: Efteresgning af Christen Søndergaard Lindskrog.

Til den tyske Afdeling fra V.F. [illegible]

Efter Ordre af Overbetjent Nørreheden indfandt Kriminalbetjent Strange og undertegnede os i Dag Kl. 6,00 paa Regensen, St. Kannikestræde Nr. 2, for at anholde Stud. med. Christen Søndergaard Lindskrog, f.d. 4/7-1916, boende i [illegible] anførte Sted, og derefter aflevere ham i den tyske Afdeling paa Vestre Fængsel.

Tilstede paa Regensen blev truffet Portner Larsen, der blev gjort bekendt med, at vi skulde tale med nævnte Lindskrog. Han udtalte derefter, at han havde Ordre til, saafremt Politiet indfandt sig for at hente nogle af Studen-

T. P. Nr.

Str. J.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI

Anh. P. Nr..

Hovedstationen

D.K. 1930

101

Herved:

Anh. d. / 19 Kl. ——
P. Bl. ——
G. R. Kart. ——

Grundlovsforh. d. / 19
Fængslet t. d. / 19
Anholdt ——
Afhøringstilladelse ——
Døre, aabne / lukkede
Forsvarer

Rapport

L ø r- dagen den 22. Maj 19 43.

Udf. af: O.B.Nørreheden
ang.: Christen Søndergaard Lindskrog, der s.f.Overtr.af L.Nr.349 af 22/8 1941 § 1.

U d d r a g

af Domfældte Ulla Eiersteds Forklaring til Rapport af 26.1.1943, Side 2 og 3:

".....Med Hensyn til Sagen forklarer Anholdte, at hun i de sidste 4½ Aar har været forlovet med stud.med. Kristen Lindskrog, boende paa Rggensen. I Slutningen af Oktober, medens Anholdte boede som Logerende hos Fru Christiansen, Ahlefeldtsgade 18 A, 3., spurgte hendes Forlovede hende, om hun var villig til at leje en selvstændig Lejlighed paa 2 Værelser, hvoraf hun selv skulde bebo det ene, medens det andet Værelse skulde beboes af en Kommunist, som hun ikke kendte. Lejemaalet, der blev ordnet paa den Maade, at hun og hendes Medlogerende hver skulde betale Halvdelen, paabegyndtes den 1. Noveyember 1942.

Anholdtes Forlovede henviste hende til at reflektere paa en Annonce, der var indrykket i Berlingske Tidende, hvilket hun gjorde. Et Par Dage senere modtog hun et Brev fra den daværende Indehaver af Lej-

J. H. Bl. 86.
L. Wichmann. 15-10-41. 15 Rls

ligheden, der var beliggende: Søborghus Park 21, 1. Sal th. Af Brevet fremgik, at Lejligheden kunde beses næste Søndag. Anholdte besaa Lejligheden, som hun derefter lejede, og hun flyttede ind i Lejligheden den 2. November.

Den 6. November indfandt hendes Medlogerende sig i Lejligheden, hvor han præsenterede sig med Navnet Finn. Han sov paa Værelset om Natten, og den næste Dags Aften, fortalte han til Anholdte, at han vilde flytte, idet han havde hørt, at en tidligere Logerende i Lejligheden, hvis Navn han dog ikke opgav, var blevet anholdt af Politiet, og siden har hun ikke set den paagældende, men han har telefoneret til hende et Par Gange paa Kontoret i Prisdirektoratet, hvor hun var beskæftiget.....

.... Lindskrog sagde strakx til hende, at Lejligheden i Virkeligheden skulde lejes for, at den paagældende Person skulde bo der. Hun indrømmer, at hun ikke har sørget for, at den Logerende blev tilmeldt, dels fordi han kun boede der een Dag, og dels fordi hun mente, at hun var eftersøgt af Politiet.....".

Det skal bemærkes, at fornævnte Lindskrog er identisk med Kristen Søndergaard Lindskrog, født den 4/7 1916 i Skjern.

L. Th. Nørreheden.
Overbetjent.

A. Aalb. J. Skp. Nr. 1559/1941.

Kære Mor!

Til Lykke paa Fødselsdagen. Nu vil jeg haabe du har det bedre, det er saa trist at gaa og tænke paa at du er syg. Jeg ringede hjem i Lørdags men der var ingen der svarede, jeg vilde saa gerne høre hvordan du har det. Svend Aage sad heraf

have Lov

ringer jeg

i Tiden je

naar jeg

jeg for s

dag begy

Jeg har

er en Sa

Dages af

saa slave

B. Aalb. J. Skp. Nr. 1559/1941.

Tirsdag

Kære Mor!

Rigtig hjertelig til Lykke paa Fødselsdagen, Haaber Helbredet er nogenlunde. Jeg sender perment Strømper og Antitelschuer, Forklæder ved jeg ikke om Mor synes om, de havde ikke de blomstrede Forklæder mere. Strømperne er til Ernst, nu sparer han Pengene jeg ~~lovede~~ Karen at købe 2 Par hvis hun vil have 3 Par kan hun godt faa det, der er 6 Par ialt, man maa tage det, medens de har dem, Garn

104

8. November 1941.

Jeg tillader mig herved at anmode om indtil videre at faa Telefon Frederikshavn 475 inddraget under de Telefoner der aflyttes.

Telefonen inde ved af Enkefra Amalie Petersen, Vestergade 5, Frederikshavn, der er Moder til den for kommunistisk Virksomhed eftersøgte Thomas Chr. Petersen.

Til

Hr. Kontorchef Gredsted, Generaldirektoratet for Post- & Telegrafvesenet

T. P. Nr.

Str. J.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI

Hovedstationen

Anh. P. Nr.

ad. A.S. 4632/1941.

Hermed:

Anh. d. / 19 Kl. ——
P. Bl. ——
G. R. Kart. ——

Grundlovsforh. d. / 19
Fængslet t. d. / 19
Anholdt ——
Afhøringstilladelse ——
Døre, aabne / lukkede
Forsvarer

F O R T R O L I G T .

Rapport

L ø r - dagen den 8' November 1941 .

Udf af: Krmbtj. V[redacted]
og Eftersøgningen af:

THOMAS Christian Petersen
(Fr'havn 15/9-95).

Den i D.P.E. Nr. 210/1941 under Løbe Nr. 3182 for Overtrædelse af Lov Nr. 349 af 22/8 1941 (Justitsministerens Anholdelsesgodkendelse af 5/9-41) foreligger) af herværende Afdeling efterlyste:

THOMAS Christian PEDERSEN ,

født i Frederikshavn den 15' September 1895, Forretningsfører for Dansk Typografforbund, er forgæves eftersøgt siden den 23/5 1941.

Det er nu oplyst, at efterlystes Moder, Snedkermester Abdreas Petersens Enke: Jensine Christine Amalie Jensen, boende: Vestergade Nr. 5, Frederikshavn, Telf. 475, for Tiden er alvorlig syg.

Det er Afdelingen bekendt, at efterlystes Hustru en af de første Dage agter at rejse til Frederikshavn for at besøge sin Svigermoder, og der er derfor al Grund til at antage, at denne Afrejse forinden vil blive meddelt over den hos Svigermoderen indtallerede Telefon.

Politikommissæren begærede derefter afsagt Kendelse om Tilladelse for Københavns Politi til i Tiden indtil 15. Oktober 1941 at aflytte Sigtedes Telefonnummer Bella 2655 samt Dansk Typografforbunds Hovedkontors Telefoner, Central 4331 og Central 13.331, da det maa antages, at Sigtede stadig opretholder Forbindelse med saavel Hjemmet som nævnte Forbunds Hovedkontor over de paagældende Telefonnumre.

Dommeren afsagde straks saalydende

K e n d e l s e:

Da der efter det i Sagen oplyste er Grund til at antage, at der føres Samtaler Sigtede vedrørende over de nævnte Telefonnumre, og da det af Hensyn til Beviset skønnes nødvendigt at faa Oplysning om disse Telefonsamtalers Indhold, vil den af Politikommissæren fremsatte Begæring om Aflytning af de fornævnte Telefoner med Hjemmel i Retsplejelovens § 756 eller denne Bestemmelses Analogi, være at tage til Følge som nedenfor bestemt.

T h i b e s t e m m e s:

Københavns Politi skal i Tiden indtil 15. Oktober 1941 incl. være beføjet til at aflytte Samtaler, førte fra og til Telefon Bella 2655 og Telefonerne Central 4331 og Central 13.331.

Dørene aabnedes.

De mødende aftraadt.

Retten hævet.

Arthur Andersen.

/Dahl.

107

...SPOLITICHEFEN

Sikkerhedspolitiet

AFDELING: A a l b o r g.

Sag Nr. 1559/41.

Inf. Nr.

RAPPORT.

Torsdag, d. 20 November 1941.

Kriminalbetjent N[redacted] Afdeling D.K., Politigaarden, København meddelte i Dag Kl. 11,00 telefonisk her til Afdelingen følgende:

I Gaar den 19/11 41 er der med Tog Nr. 2089, der afgik fra København Kl. ca. 19,00 afsendt en Pakke t[illegible] Kristine Pedersen, Vestergade Nr. 5, Freder[illegible].

Der er i København Postkendelse paa, at a[illegible] Post, der afsendes til denne Adresse, skal udleveres til Politiet til Undersøgelse.

Da Pakken imidlertid er afsendt fra Køvenhavn og nu er paa Vej med ovennævnte Tog til Frederikshavn, har Kompt. underrettet Postmesteren i Fredericia, der igen har underrettet Postpakmesteren i Toget, saa Pakken kan [illegible] fundet frem og udleveret til Politiet i Aalborg.

Kompt. anmoder Sikkerhedspolitiets herværende Afdeling om at foretage Undersøgelse af Pakkens Indhold, og lade den herværende tekn. Afd. affotografere de skriftlige Ting, der maatte være i Pakken, der efter endt Undersøgelse igen skulde afleveres til Postvæsnet til Viderebefordring.

Kompt. anmoder om, at maatte faa Underretning om Undersøgelsens Resultat tilsendt som Ekspresbrev og anbefalet.

fg. Krmbetj.

Fremsendes til Statsadvokaten for særlige Anliggender, København, bilagt de omforklarede Breve i affotograferet Stand.

Politimesteren i Aalborg m. v.

Aalborg, den 20/11 1941.

JUSTITSMINISTERIET

København, den

Brev-Nr.

Journ.3.K.19 Nr.

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 341 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at Holger Vivike, født den 25. August 1910 i København, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed og dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

Til

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

N O T I T S

Eftersøgte Holger Vivike, født den 23'August 1910 i København ses anført i Sikkerhedspolitiets Kartotek som følger:

25/4-41. Ugens Ekko: Taler ved D.K.P. Maj-Møde paa Grønnehavehus, Nykøbing Sj.

København, den 10'Juli 1941.

Otto Henriksen
Kriminalbetjent.

N o t i t s.

Matros Holger Viveke, f.d. 23.8.1910 i Kbhvn., er kendt i Afd. D.s Kartotek over Kommunister som følger:

1935 - Medunderskriver af Opraab i Arbejderbladet i Anledning af D.K.P.s Valgkampagne til Folketingsvalget.

1936 og 1938 og 1939 deltaget i Landsindsamlingen til Arbejderbladet og D.K.P.s Valgfond.

1939 - komm. Kandidat til Folketingsvalget i Maribo og Nakskov Kredsen.

1941 - til dato Redaktør af det komm. Fagblad "Kompasset" for Sømænd, samt Leder af D.K.P.s Søafdeling.

1940 - reg. i Anledning af Ransagning i Sverrig hos den svenske Kommunist Hällström, hvor hans Navn blev fundet noteret paa forskellige Papirer.

1941 - Taler ved D.K.P.s Majmøde i Nyk. S. (Arbejderbl.27.4.41.)

Københavns Opdagelsespoliti Afd. D den 18.7.1941.

Str. J.

T. P. Nr.

Anh. P. Nr.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI

Movedstationen

Hermed:

Anh. d. / 19 Kl. ——
F. Bl. ——
G. R. Kart. ——

Grundlovsforh. d. / 19
Frengslet t. d. / 19
Anholdt ——
Afhøringstilladelse ——
Døre, aabne / lukkede
Forsvarer

Rapport

Fre- dagen den 6 November 1943.

Udf. af: Obtj. H. Poulsen
ang.: Axel Larsen, der er anh. til Internering, men overf. til tysk Arrest.

Den i D. P. E. Nr. 21c/41 under Lb-Nr. 3169 efterlyste Folketingsmand

Axel Larsen,

født i Brendekilde den 5/8-97, der i Henhold til Justitsministeriets Resolution af 25/8- 41 i Medfør af Lov Nr. 349 af 22/8-41 vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning, blev i Gaar anholdt for at interneres, men han blev imidlertid i Dag - forinden Fremstilling i Retten havde fundet Sted - overført til tysk Arrest her i Byen.

H. Poulsen
Obtj.

92 112

RIGSPOLITICHEFEN

Sikkerhedspolitiet

KØBENHAVN V.

Journ. A. S. 6192.

RAPPORT.

Tirs dag, d. 8. Juli 19 41.

Ved Gennemgang af Materialet vedr. allerede anholdte Kommunister er Opmærksomheden henledt paa

Helmuth Cebulla, Arbmd.
f.d. 13/6 1918 i Hadersley,

boende i Hadersley, der i Sikkerhedspolitiets Kartotek ses anført som følger:

Novbr. 1937: Anholdt i Hamborg for Kurertjeneste og Indsmugling af illegal kommunistisk Litteratur.

Decbr. 1939: Rpt.fra Padborg: Indrejste 3/12-39 her til Landet uden Legitimation.Forkl. at han den 7/11-37 indrejste til Tyskland medførende illegale Skrifter, som han afleverede i Harburg-Hamburg.Ved Udrejsen fra Tyskland blev han anholdt s.f. Højforrædderi. Den 3/8-38 blev han ved Volksgerichtshof i Berlin idømt 2 Aars Tugthus. Løsladt 3/12 1939.

" 1939: En Kvinde - formentlig Cebullas Søster - sendte 19/12 1939 Kl.1,08 over Falcks Redningsstation i Hadersley et Telegram

af flg. Ordlyd "Cebula ankommer Tirsdag med Tog 7,50.Forhindrer ham i at tage med andre. Alvorlig Fare. Gamle Fjender paa Spil. Cebulla". Telegrammet sendtes til Fritz Møller g.m. Kommunisten Alvilda Larsen, Lyøvej 9 St.tv.,Kbhvn.

Febr. 1940: Tilholdssted hos Murer Fritz Bernhard Albert Maass Slagtergade 5,1' Sal, Haderslev, hvorfra han har været sendt til Tyskland med illegalt Propagandamateriale, og hvor han mødes med illegale Flygtninge fra Tyskland.

Harplod.
Krmbtj.

Kont. d. 14. Juli 1941.

Københavns Opdagelsespoliti.

I Rapport af 29. Juni d.A. fra Politimesteren i Haderslev (Sikkerhedspolitiet Inf. Nr. 443 66), ses omhandlede anført som ovenfor, idet der dog er gjort følgende Tilføjelser:

Han er d. 19/12-1939 fraflyttet Haderslev til Burmeistergade Nr. 34-3'th, København, og har ikke siden været set i Haderslev. Hans Fader og Søskende bor stadig i Haderslev, Østergade 7.

Udover dette er der ikke ved den af Politiet i Haderslev foretagne Undersøgelse fremkommet noget af Interesse for Sagen.

Heersted,
Krmbtj.

Kont. Københavns Opdagelsespoliti,Afd.D. d.15/7-1941.

Omstaaende Cebulla er reg. i Afd. D.'s Kartotek over Kommunister i 1937 har arbejdet illegalt for tyske kom. Emigranter og har været anh. i Tyskland for kom. Virksomhed.

V.Dinesen.
O.B.

Chr.Madsen.
O.B.

JUSTITSMINISTERIET

København, den -5 SEP 1941

Brev-Nr. 138

Journ.3.K.1941 Nr. 2462

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22' August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at Helmuth Cebulla, født den 13' Juni 1918 i Haderslev, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed og dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

Til

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

N o t i t s.

Poul Hjalmar Christensen, f.d. 19.9.1912 i Sørbymagle, er kendt i Afd. D.s Kartotek over Kommunister som følger:

1938 - deltager i Landsindsamlingen til Arbejderbladet.
1939 - do. do. do.
1939 - komm. Kandidat til Folketingsvalget i Skelskørkredsen.

Københavns Opdagelsespoliti Afd. D den 15.7.1941.

JUSTITSMINISTERIET

Brev-Nr. 15816

København, den -5 SEP 1941

Journ. 3. K. 194/ Nr. 2463

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22' August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at Poul Hjalmer Christensen, født den 19' September 1912 i Sørbymagle, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed og dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

Til

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

N O T I T S.

Sekretær i S.U.V. Harry Valdemar Keil Jensen(K.27/6 o6) er registreret i Afd.D's Kartotek over Kommunister i 1937 som deltaget som Frivillig i Spanien paade Rødes Side. Fra Spanien sendt Artikler til Arbejderbladet om Krigen og sin Deltagelse i denne.

1937 den 28/11 afholdtes kommunistisk Demonstration og Møde for Hjælp til " De Røde i den spanske Borgerkrig ".Taler ved dette Møde var Ingeniør Eske Sørensen,Formand Georg Hegner,Folketingsmand Axel Larsen samt den hjemvendte danske Frivillige fra Borgerkrigen ovennævnte Jensen.

1938 d. 20/1 afholdt S.U.V. Møde i Borups Højskole bl. Talerne var ovennævnte Jensen.

1938 Oktober blev han ansat som Sekretær og daglig Leder af Sovjet-Unionens Venner's Kontor.

1939 d. 9/1 S.U.V. afholdt den 30/12 1938 Aktivmøde paa Kontoret Frederiksborggade Nr. 42, hvor ovennævnte Jensen aflagde Beretning og oplyste, at Forneningen nu havde 3200 Medlemmer og deraf de 2800 bosiddende i Storkøbenhavn. Han omtalte endvidere Fremgangen for Bladene " Sovjet i Dag " og " Nyt Land ".

1939 d. 14/10 har han fremsendt til Politiet Ansøgning om Legitimationskort for Salg af " Nyt Land " S.U.V.s Medlemsblad.

1940 d. 22/2 fornyet Ansøgning om Fornyelse af ovennævnte Legitimationskort.

Jensen er fremtrædende Medarbejder indenfor S.U.V. og D.K.P.

København Opdagelsespoliti Afd.D, den 18'Juli 1941.

V.Dinesen. O.B.

Chr. Madsen. O.B.

N o t i t s.

vedr. cand.mag. Redaktør Ove Frederik Jørgen Christian Johansen, f. d. 19/11 1902 i Næstved.

Er reg. i Afd. D.s. Kartotek i 1928, 1929,1930,1931,1932 og 1934.

Den 13/3 1928 (Socialdemokraten) optaget paa fremsendt Protest til Justitsministeriet vedr. Opløsning af Hjemløsetoget.

Notits af 19/1 1929: Af det første Nummer af "Røde Hjælp" for December Md. 1928 fremgaar, at han er Bestyrelsesmedlem af den danske Sektion for "Internationale Røde Hjælp".

Notits af 25/2 1929: Polsk Undersaat bor hos Johansen. Nævnte Undersaat skal være politisk Flygtning fra Polen, og har været sigtet for Medelagtighed i Hviderusland-Bevægelsen mod Polen.

Rapport af 6/3 1929: Politiet henvender sig til Johansen for at faa udlev. en Cliche og Restoplag af Plakater forestillende Mussolini som et Dødningehoved. Endvidere fremgaar det, at Johansen er Sekretær i den danske Komite for den internationale Antifascistkongres.

Notits af 5/6 1930: Johansen valgt til Bestyrelsesmedlem i "Sovjet Unionens Venner". Omtalt paa et Møde at have besøgt Axel Larsen og Westphal i Malmø. Opfordrede til at støtte "Røde Hjælp".

Notits af 6/6 1930: Talt til en Grundlovsfest afholdt af "Danmarks kommunistiske Parti" i Brønshøj om en Indsamling til Westphal.

Notits af 21/7 1930: Vendt tilbage efter 4 Ugers Ophold i Rusland i Anliggender vedr. Sovjet Unionens Venner.

Notits af 29/7 1930: Deltaget i en aarlig Kongres afholdt i Rantzausgade af Danmarks kommunistiske Parti.

Notits af 24/9 1930: Deltaget i et Medlemsmøde afholdt i Valdemarsgade af Danmarks kommunistiske Parti.

Notits i 1931: Medlem af "Internationale Arbejder Hjælp".

Arbejderbladet 1/7 1932: Givet Tilslutning til "Den Danske Antikrigskomites Præsidium".

Rapp. af 3/9 1934: Skr.fra en Kaptain Smith,British Passport Control Officer, ang. Johansen, der skal have Forbindelse med engelske Kommunister.

Københavns Opdagelsespoliti, Afd. D., d. 11/9 1941.

Normander

Normander, Krmbtj.

N O T I T S.

Undersøgelse vedr. Anholdte MARTIN ROSSEN, (Vejle 17/2-15

Sikkerhedspolitiets Kartotek er gennemgaaet, og Anholdte s

anført som følger:

15/10-40 Rpt. Kolding: agter muligt at indgaa Ægteskab med Udl. 57528 Meta Müller, for derved at skaffe hende dansk Indfødsret.-

København s Opdagelsespoliti, den 5. Juli 1941.

Mørtsn Schou.
Kriminalbetjent.-

Københavns Opdagelsespoliti Afd.D den 10/7 1941.

Ovennævnte Rossen er registreret i Afd.D's Kartotek over Kommunister i 1938 og 1939 som Deltager i Landsindsamlingen til Arbejderbladet og Valgfonden.

Chr. Madsen.
C.B.

JUSTITSMINISTERIET.

17...

Brev-Nr.

København, den 31. Oktober 1942.

Journ. 3.K.1941 Nr. 2086.

± Bilag.

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at

Martin Rossen, født den 17. Februar 1915 i Vejle,

hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skannes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed og dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

[signature]

[signature]

[illegible] for særlige [illegible]

N O T I T S.

Fyrbøder Emil Sørensen, f. i Aarhus d. 13/9 1910, boende er kendt i Afd. D's Kartotek som følger:

1933 Iflg. D.P.E. Nr. ~~XXX~~ 67 anholdt i Randers for Kommunistiske Uroligheder

1934 Iflg. Rapport af 25/7 anført som Kommunist

1939 " " " 16/3 ankommet til Gedser med Færgen fra Tyskland, hvortil han var nægtet Indrejse. Nægtet at opgive Rejsens Formål

1938 Iflg. Arbejderbladet af 2/8 modtaget Hilsen som frivillig ved Fronten i Spanien,

1938 Iflg. Politiken f 18/10 angivet som forsvundet under Borgerkrigen i Spanien.

Begæret Optegnelse i Aarhus D.K.

1941 d. 30/6 opført i Fortegnelse over kendte Kommunister i Randers.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI, Afd. D den 27/10 1942.

N OTITS.

Fyrbøder Emil Sørensen, f. i Aarhus d. 13/9 1910, boende er kendt i Afd. D's Kartotek som følger:

1933 Iflg. D.P.E. Nr. ~~EHX~~ 67 anholdt i Randers for Kommunist uuroligheder

1934 Iflg. Rapport af 25/7 anført som Kommunist

1938 " " " 16/3 ankommet til Gedser med Færgen fra Tysklnad, hvortil han var nægtet Indrejse. Nægtet at op_ give Rejsens Formaal

1938 Iflg. Arbejderbladet af 2/8 modtaget Hilsen som frivillig ved Fronten i Spanien,

1938 Iflg. Politiken f 18/10 angivet som forsvundet under Borgerkrigen i Spanien .

Begæret Optegelse i Aarhus D.K.P.

1941 d. 30/6 opført i Fortegnelse over kendte Kommunister i Randers.

KØBENHAVNS OPDAGELSESPOLITI, Afd. D den 27/10 1942.

123

JUSTITSMINISTERIET.

Brev-Nr.

København, den 29.Oktober 1942. Journ.3.K.1942 Nr. 2623

+ Bilag

I Medfør af § 2 i Lov Nr.349 af 22.August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at

Emil Sørensen, født den 13. September 1910 i Aarhus,

hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed og dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

Jensen-Brcby, ?, Elmquist, Aksel Larsen, Stæhr Johansen, Poul Hjerming, Robert Mikkelsen, Vilhelm Buhl, ?, Jørgen Jørgensen, Hans Hækkerup, Edvard Sørensen

Fra venstre, med forbehold: Poul Hjerming, ?, Christmas Møller, Aksel Larsen, Jensen-Broby, Robert Mikkelsen, Alfred Jensen, Elmquist, Vilhelm Buhl, (bag ham) Jørgen Jørgensen, Hans Hækkerup, Edvard Sørensen, Arne Sørensen, Karl Olsen, Kresten Amby

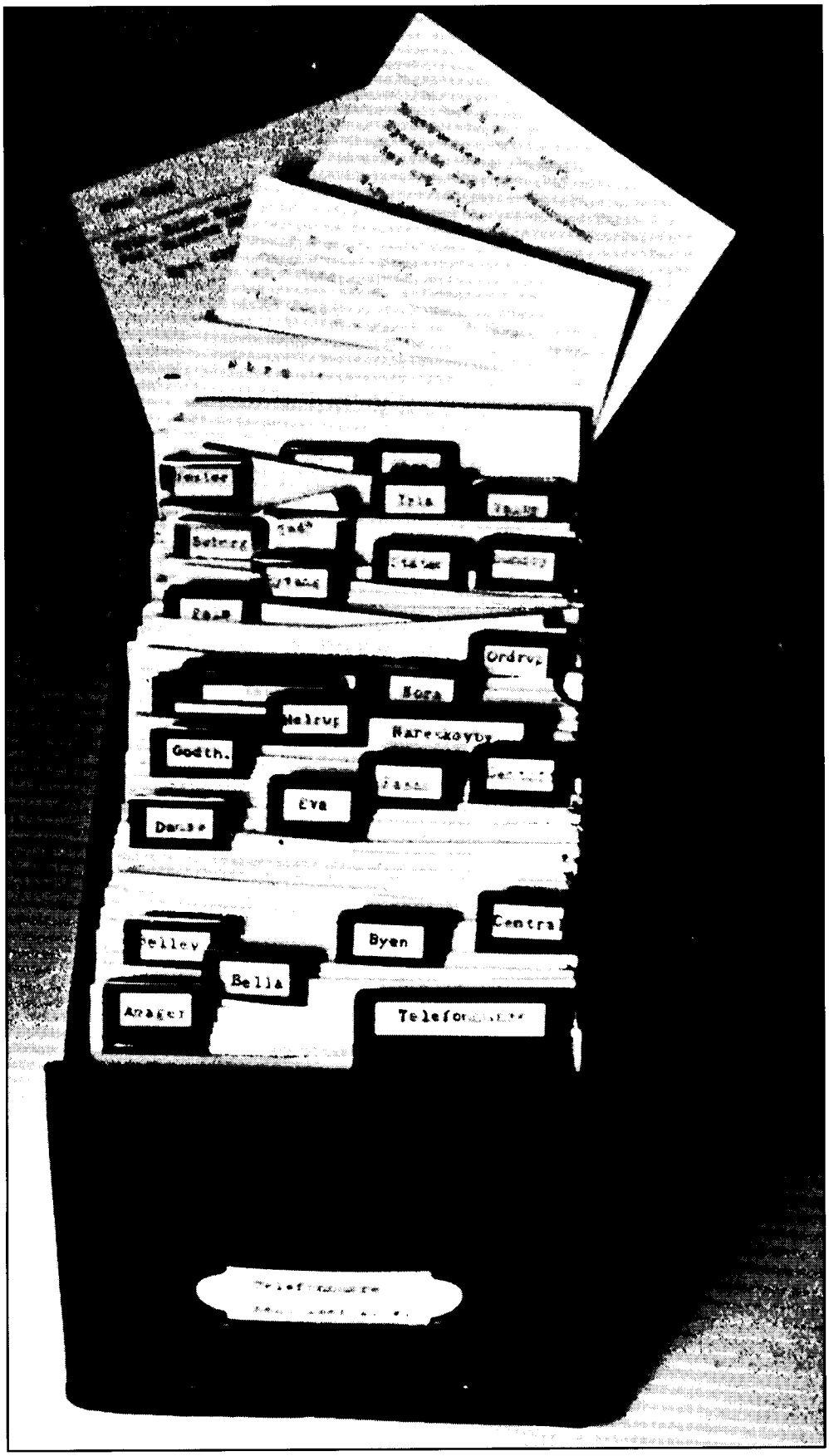

Her ser du en del af politiets omfattende kartotek over telefoner, som var under aflytning og kontrol af politiet. Det drejer sig om mindst 11-1200 numre, som omhyggeligr var registreret efter telefoncentralernes navne. Det var ikke kun kommunister, der fik deres telefoner afluret og kontrolleret - også Christmas Møller, direktør Nørlund fra nationalmuseet, og flere andre kendte personer, ja, selv Niels Bohr, der var med til at skabe atombomben fik sine telefonsamtaler i sin Æresbolig kontrolleret af det danske politi under besættelsen! Måske er også Din telefonnummer opført i dette kartotek og dine telefonsamtaler afluret og nedskrevet af nidkære politifolk.

23.februar 1947

En del af politiets fotokopier af private breve

Robert Mikkelsen studerer sit eget "generalieblad" mens Martin Nielsen ser med.

Tre venstre-mænd lægger råd op. Fra venstre gruppeformanden Edvard Sørensen, justitsminister Elmquist og Jensen-Broby.

TILHØRERLOGEN I FOLKETINGET. Ser ses bl.a. Einar Marcheprang, Ejvind Lykkestrand

Folketingsmand
AKSEL LARSEN

Folketingsmand
ALFRED JENSEN

Folketingsmand
MARTIN NIELSEN

Partisekretær
SVEND NIELSEN

Sekretær
JOHANNES POULSEN

Folketingsmand
VILLY FUGLSANG

Forlagsleder, fhv.
rigsdagsstenograf
GELIUS LUND

Sekretær
HEINRICH DAVIDSEN

Ministerialsekretær
ISI GRÜNBAUM

TAGE REVSGÅRD ANDERSEN

Bogholder allé 77 st
2720 Vanløse
telefon 38-710148

2. Juni 1995

Hr. C.H.Hermansson
Kampementsgat. 24
11538 Stockholm, Sverige

Gode kammerat,

Dit brev til Fuglsang er fra 8. maj. Via Enhedslisten blev det videresendt til ham i Ålborg. Han har vist været en tur til Italien, først da han så kommer hjem finder han dit brev. Han ringer mig op og spørger om jeg vil oplyse dig, hvilket jeg siger ja til.

I de sidste par dage har jeg så samlet et nogenlunde begrænset, men betydningsfuldt materiale til belysning af dine forespørgsler, som jeg håber kan tilfredsstille dit behov, som et yderligere supplement til den viden du allerede har gennem dit politiske virke, også kendskab til Aksel Larsen

Dette materiale er i går sendt til dig i tre breve.

Jeg håber at materialet når tidsnok frem til dit møde med de svenske skuespillere. Ellers må du når du har gennemgået det, prøve at få et nyt møde.

Ud over det tilsendte, findes der jo bøger herom, først og fremmest Børge Houmann: Kommunist under besættelsen, Vindrose, Kurt Jacobsen: Aksel Larsen - en politisk biografi, Vindrose, nu udsendt som billigbog. Af ældre dato: Martin Nielsens og David Hejgaards, mere i romanform: Villy Karlsson: Firkanten med flere.

Med kammeralig hilsen

Tage Revsgård Andersen

Vedlagt en adresseliste.

Stockholm 8 maj 1995.

KOPI

Villy Fuglsang.

Bästa kamrat! Jag hoppas det här brevet når dej och att du kan meddela något om de frågor jag ställer. Vi träffades ju senast på ett möte ordnat av veteranföreningarna i de danska och svenska parlamenten och det är därför jag tror brevet kan komma fram via det danska folketinget.

Saken är följande. Som du säkert vet har den svenska författaren Per Olov Enquist skrivet ett drama om Aksel Larsen. Det bygger i huvudsak på resonemang omkring det tyska förhörsprotokoll som påstås ha varit känt redan 1943, men som offentliggjordes först 1981. Där skall ju bl.a. avslöjas att Aksel Larsen under förhören namngivit ett 20-tal av de ledande inom den danska motståndsrörelsen.

Pjäsen kommer nu i svensk TV och troligen också på Stockholms stadsteater. Jag känner skådespelarna och skall träffa dem för ett samtal. Det är särskilt en fråga de ställt: Om dessa förhörsprotokoll var så allmänt kända, som det påstås i pjäsen, varför användes de då inte av Aksel Larsens politiska motståndare? Det gäller ju dels borgare och socialdemokrater före 1958 speciellt, dels också DKP efter Larsens brytning med partiet. Numera dras ju minsta "skandal" i samband med en politiker fram i massmedia, men här teg man länge om något som utan tvivel var uppseendeväckande.

Kan du ge några synpunkter till belysning av frågan? De skall inte komma till offentligheten, utan bara vara en del av bakgrunden vid mitt samtal med skådespelarna.

Med vänlig hälsning

C.H. Hermansson

C.H. Hermansson. Kampementsgat. 24. 11538 Stockholm.

AFSKRIFT.

FOLKETINGET.

København, d. 3. September 1941.

Til

Justitsministeren.

Det meddeles herved, at Folketinget i sit Møde i Dag har givet sit Samtykke til, at Folketingsmændene Peter Alfred Jensen, Aksel Larsen og Martin Nielsen tages i Forvaring i Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed.

sign.
Hans Rasmussen.

Kofod.

Justitsministeriets 3. Ekspeditionskontor 1941 Nr. 1550
3/9. 4909.

1941 - 1550

Tilstilles Hr. Statsadvokaten.
Justitsministeriet, d. 3. September 1941.

sign.
E. Thune Jacobsen.

Herfeldt.

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

Afskriftens Rigtighed bekræftes.
København d. 3/9 - 1941.

JUSTITSMINISTERIET

G -

København, den 25' August 1941.

Brev-Nr. 152[illegible]

Journ.3.K.1941 Nr. 1550.

I Medfør af § 2 i Lov Nr. 349 af 22' August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed bestemmes det herved, at Folketingsmand Aksel Larsen, født den 5' August 1897 i Brendekilde, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at han vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, saaledes at det skønnes nødvendigt af Hensyn til Statens Sikkerhed eller dens Forhold til fremmede Magter, at han tages i Forvaring, indtil videre vil være at tage i Forvaring ved Politiets Foranstaltning.

[signature]

Herfelt

Statsadvokaten for særlige Anliggender.

Tanker og fackts omkring Aksel Larsens arrestation

Den 5. november 1942 besatte dansk politi lejligheden Borgskrivervej 1, 3', hvor de tre iboende blev arresteret og ført til Politigården i København. Den besatte lejlighed bevogtedes af politiet hele dagen. På slutningen af eftermiddagen kom en kvinde med en papæske (Ilse Lundsfryd), der viste sig at indeholde en pistol med ammunition. Hun var sendt derhen af Børge Houmann, der som en af partiledelsens medlemmer opholdt sig i Ilses lejlighed, Bogtrykkervej 8. Ilse blev ligeledes arresteret og afleveret på Politigården. Kort efter indfandt endnu en kvinde sig på bopælen. Også hun arresteres og ligeledes transporteres til Politigården til videre afhøring (Gerda Krintel Petersen). Til sidst indfandt Aksel Larsen sig, ligeledes arresteret og via Politigården udleveres til Gestapo.

Baggrunden for denne besættelse og arrestation må findes i de nære forbindelser mellem Gestapo og dansk politi.

Allerede den 20. oktober 1942 var det danske udenrigsministeriums direktør kaldt til Dagmarhus (besættelsesmagtens hovedkvarter).

Her blev han stillet over for det tyske krav om skærpet indsats mod modstandsbevægelsen. Den 26. oktober 1942 nyt møde, hvor man præciserede kravet mere præcis: 1) Sådanne mindre kommunistiske partifunktionærer, som vel var blevet anholdt i sin tid, men senere havde fået lov til at gå, fordi de ansås for uskadelige, 2) Sådanne aktive kommunister, som politiet har under observation, men ikke skredet ind imod, fordi det ønskes at få konstateret deres forbindelse; 3) som har deltaget i Spanienskampene på kommunistisk side (Parlamentarisk Kommissions Beretninger, bind 7, side 1012-13, aktstykke 271 og 272).

Dette forspil, hvor politi foretog rakkertjeneste for Gestapo, skal ikke glemmes i forbindelse med vurderingen af de vigtige begivenheder under besættelsen. Men det skal heller ikke glemme politiets brug af stikkere i denne forbindelse - Rudolf Christiansen, kaldet "Hestetyven" og dennes medsammensvorne, Aksel Larsens nære medarbejder Karl Martens Winther.

Hvornår Karl Winther gik i åbent forrædderi imod DKPs virke

ved vi ikke helt klart. Det nævnes, at det allerede er foregået fra Moskva-tiden, fordi den forbindelsesmand fra Shellhuset (Gestapos hovedkvarter) Jaensch, han havde forbindelse med, var en gammmel bekendt fra Moskva-tiden. På en eller anden måde havde de kunnet kontakte hinanden (her skal i parantes nævnes, at på et lidt tidligere tidspunkt, hvor Nan Søndergård-Jensen var arresteret og hendes mand kom med ekstra-forplejning til den tyske afdeling på Vestre Fængsel, blev han kontaktet af denne Jeansch. Søndergård-Jensen gav dennes signalement og navn, og min svoger (Kurt Adam, tysker) faldt over dette og oplyste, at han var identisk med en tysker fra Leninskolen i Moskva. De havde været der på samme tid). Dette blev indrapporteret til partiledelsen.

Karl Winther var direkte stikker og årsagen til, at der allerede 2. november 1942 sættes ind, jfr. dansk politi/Gestapo. Erley Olsen, der var tilsluttet radiogruppen som telegrafist og hovedkureren Hilding Zetterquist, arresteres.

I afhøringerne efter krigen af Karl Winther har han indrømmet stikkeriet. Hvorvidt han har kendt Borgskrivervej vides ikke med sikkerhed? Men Børge Houmann hævder, at han har haft møde med Aksel Larsen på denne adresse, hvor også Karl Winther var til stede. Gestapo hævder, at Karl Winther ikke kunne få udbetalt stikker-ducør, fordi han ikke var kilde til Aksel Larsens arrestation.

Igen en for mig senere registrering: En gang efter krigen, hvor jeg var på to-mands-hånd med Erley Olsen, fortalte han, at en dag umiddelbart efter hans arrestation, var han på gårdtur i stjernegården på Vestre Fængsel. Her havde han set Zetterquist og havde så råbt til ham: "Zetterquist, hvorfor helvede har du opgivet den adresse?"

Alt tyder på, at Zetterquist umiddelbart efter arrestationen i forhørene har opgivet adressen, vel vidende om, at det kun var en kontaktadresse og ikke ville føre frem til Aksel Larsen. Det er noget af forklaringen på, hvorfor det skete det, som skete.

Ved samme lejlighed, oplyste Erley Olsen, at mens han sad på Vestre, blev han mange gange ført til forhør. En gang blev

T. P. Nr.

Str. j.

[illegible]

Anh. P. Nr.

Hovedstationen

Hermed:

Anh. d. / 19 Kl. ____
F. Bl. ____
G. R. Kart. ____

Grundlovsforh. d. / 19
Frengslet t. d. / 19
Anholdt ____
Afhøringstilladelse ____
Døre, aabne / lukkede
Forsvarer

Rapport

Fre- dagen den 6 November 1943.

Udf. af: Obtj. H. Poulsen
ang.: Axel Larsen, der er anh. til Internering, men overf. til tysk Arrest.

Den i D. P. E. Nr. 21a/41 under Lb-Nr. 3169 efterlyste Folketingsmand

Axel Larsen,

født i Brendekilde den 5/8-97, der i Henhold til Justitsministeriets Resolution af 25/8- 41 i Medfør af Lov Nr. 349 af 22/8-41 vil være at tage i Forvarring ved Politiets Foranstaltning, blev i Gaar anholdt for at interneres, men han blev imidlertid i Dag - forinden Fremstilling i Retten havde fundet Sted - overført til tysk Arrest her i Byen.

H. Poulsen
Obtj.

han ført igennem et lokale, hvor radiosenderen stod på et bord. Han vidste at den skulle være hos Karl Winther, også at denne ikke var blevet arresteret. Det måtte så være ham, der var stikkeren, hvilket han ad illegale veje fik ud fra Vestre Fængsel. Derefter fulgte hans (Karl Winthers) eksklussion i marts 1943.

Aksel Larsen boede illegalt hos Gerda Krintel Petersen, Søborghus Park. Længe havde man forberedt en ny bolig for ham. Derfor det direkte køb af villaen, hvor man fik en ingeniør Lund Sørensen til at stå som ejer. På 1ste sals-lejligheden flyttede Gerda så ind. Hun afviklede sit tidligere lejemål i Søborghus Park på den måde, at man (dvs. partiet) forsøgte at få lejemålet over på en ny lejer. Aftale herom blev iværksat, stud.med. Ulla Eiersted overtog lejemålet og aftalte, at hun skulle stille den til rådighed for en ukendt mand fra partiet. En annonce blev indrykket i avis, som Ulla Eiersted havde svaret på, osv. Dermed legaliserede man det nye lejemål. Så vidt kontrolleret skete lejemålet fra 1.november 1942. Dels at Gerda fraflyttede, dels at Ulla indflyttede.

Da arrestationsbølgen sætter ind, Erley og Zetterquist arresteres 2. november, afbryde Aksel Larsen alle broer og flygter til Baldrianvej (villaen). Houmann havde forbindelse med folk, der gav oplysninger om hvad der skete på Politigården, arrestationer, forestående/foregået. Aksel Larsen afventede disse oplysninger, skulle indleveres på poststedet på Borgskrivervej, Gerda skulle afhente dem på vej fra arbejde. Hun udebliver. Materiale (oplysningerne) er nødvendigt for at kunne omorganisere arbejdet i partiet med de resterende kræfter. Hvor tæt var man kommet på? Informationerne er livsvigtige!

Da Gerda udebliver begår Aksel Larsen den fejl, at han selv opsøgte kurerstedet - og så faldt faldlemmen i. Han var fanget.

Og så er der det med hans arkivalier, som findes i skunken i villaen i Gentofte. Man snakker nu meget om Aksel Larsens ansvar for at have disse arkivalier liggende. Vi ved jo ikke så forfærdeligt meget om enkelthederne herom. Det kan godt være, at disse har været i Gerdas besiddelse og på et tidligere tids-

punkt deponeret der, eller flyttet i sidste øjeblik for at skjule det, og at man ganske simpelt ikke har haft andre steder, situationen omkring november-arrestationerne kom jo tæt på. Det gjaldt jo om at afbryde forbindelsen bagud og 2.november-arresteringerne gjorde det jo ikke lettere.

Og hvem andre vidste noget om Aksel Larsens arkiver? Ihvertfald kun den allernærmeste. Og udefra vidste man jo ikke om vejene til hans nye illegale tilholdssted. Man havde jo heller ikke nogen anelse om hvad der var deponeret der.

Det er klart, at danske personer i besættelsens Danmark havde "legitimationspapirer" for at kunne færdes. Ægte som uægte. Ilse har fortalt, at hun ikke havde legitimationspapirer på sig, da hun skulle aflevere æsken på Borgskrivervej hos Samsons. Hvorvidt det gælder for Gerdas vedkommende, ved vi ikke. Men hun levede jo legalt, var på vej hjem fra arbejde. Da hun så arresteres vil det sandsynlige være, at hendes legitimationskort bliver frataget hende på Politigården. Hun overføres senere til tysk afdeling. Om der så sker det, at hendes identitet forbliver hemmelige eller at de lyder på den gamle adresse i Søborghus Park er antagelig. Politiet tropper i hvert fald op her og arresterer Ulla, den nye lejer. Hun forklarer at hun skulle huse en lejer. Ifølge aftalen med kredsen omkring hende, og ganske rigtigt havde der boet en person, der hed "Finn" (Børge Houmann) natten mellem den 5. og 6. november. Finn tog flugten, 15-20 steder den nærmeste tid herefter. Med det ivrige politi i hælene.

At politiet så må konstatere, at Gerda er fraflyttet til ny adresse. Folkeregistret finder frem til den nye adresse på Baldrianvej. Gerda selv siger at hun var tavs om sin identitet i ti dage (Udtalelse til Land og Folk, 23. februar 1946).

I afhøringerne af Aksel Larsen er man kommet frem til den 10.november, her afslører kriminalkommissær Span, at Gestapo har været på Baldrianvej og havde allerede sikret sig arkivmaterialerne. Og så rulles der op.

Det er ikke nødvendigt her at kommentere nærmere om de problemer, der blev en følge at disse afhøringer og forklaringer, hvor Aksel Larsen giver detaillerede oplysninger ud i for mange enkeltheder, som eftertiden ikke kan fatte var nødvendige, end-

sige ønskede med de følger det fik. For eksempel Komintern sendte to gange svenskere hertil for at knytte en yderligere kontakt til Moskva, for at de kunne følge med i hvad der skete i det besatte Danmark, men også for at give oplysninger og give retningslinier for den fortsatte kamp mod tyskerne, til styrkelse af modstandskampen. Den første "svensker" var ifølge Børge Houmann "Kommunist under besætterlsen" en nitte. Den anden roede over Øresund og gik i land neden for Espergærde station på den danske side af Øresund. Han tog selv til København og gennem direktør Karl V.Jensen kom han i kontakt med DKP's ledelse, der installerede ham hos Inger Merete Nordentoft på Peter Bangsvej Her blev han arresteret og senere dømt til døden for spionage mod Tyskland, senere ved svensk intervention benådet, men ført som livstidsfange til Tyskland. Det var den svenske journalist Karl Staf. Hans illegale navn og omtale i Aksel Larsen forhørerne var "Svend". I den forbindelse stiller man sig spørgsmålet: Hvorfor blev han arresteret? Hvad var årsagen til at ligge med oplysninger om hans ophold her i landet? Opgav adressen?, fandtes der et notat? Stik imod alle illegale retningslinier og advarsler, Gang på gang findes der advarsler om noget sådant, også formuleret af samme, som ikke selv efterlevede dem.

Så i spørgsmålet om hvorvidt partiet vidste hvad der skete bag Vestre Fængsels tyske afdelings mure. Noget slap ud. Nu var det jo sådan, at der var et meget nært samarbejde, for ikke at sige rakkertjeneste mellem dansk politi og de tyske myndigheder.

I politiets afdeling D, der hvor Nørreheden, Christian Madsen og Dinesen begik sig, som de rakkerknægte de var, var der også andre, som ikke ville gå helt så langt som disse gjorde. Nævnes skal Roland Olsen og Max Weiss, ikke fordi de på nogen måde var særlig kommunistvenlige, tværtimod må man vel sige, men efter at Johannesen i Vinkelager i Vanløse var død og politiet havde skudt Michael Rottbøll som "englændernes folk", gik disse mere eller mindre tvunget af situationen som den udviklede sig, ind på at hjælpe. Svend Seehusen fra Frihedskampens Veteraner, var på et vist tidspunkt placeret således, at han

havde forbindelse via Max Weiss og de oplysninger han kom med, om forestående aktioner, om allerede foretagne, navne på arresterede, navne på planlagte osv. De blev mere eller mindre konkrete videregivet til Børge Houmann. Også hvad der skete om Aksel Larsen-afhøringerne.

Man må altså i dag konstatere, når spørgsmålet stilles: Hvad vidste man omkring disse afhøringer og følgerne?

Man vidste at Aksel Larsen gav mange oplysninger, kunne konstatere disses følger. I nogle tilfælde var man et hoved foran, i andre tilfælde bagefter.

Den 6. november 1942 skriver Statsadvokaten for særlige Anliggender, Politigården, et brev til Justitsministeriet (Parlamentariske Kommissions Beretninger, bind 7, side 1198) om de forefundne arrestationer og dermed dokumenterer rakkertjenesten.

I dag: Men alt det der, fik det følger?

Nej, ikke efter Straffelovstillægget (efter krigen). Ikke en offentlig anklage mod rakkertjenesten, at gå tyskernes ærinde, men derimod sådanne bebrejdelser der kommer frem mod ofrerne, om man holdt eller ikke-holdt i Gestapos klør.

Vedlagt historikeren, dr.phil. Hans Kirchhoffs kronik i Politiken, 19. marts 1981, hvor han gør rede for sin store indsigt i besættelseshistorien og sin vurdering af Aksel Larsen-afhøringerne, som jeg i min bog "En Studie i Rødt, Hvidt og Blåt" var anledning til. Bogen vakte opsigt. Der blev ført en mediekampagne af hårdeste art. Jeg har andet steds forklaret enkeltheder om materialets fremkomst og dets behandling før offentliggørelsen. Journalisternes og dagbladenes ukendskab til enkeltheder viser noget om den såkaldte "pressefrihed". Deres udlægninger var ikke mine.

Vedlagt også Børge Houmanns redegørelse "Aksel Larsen og Gestapo" i særtryk af "Frit Danmark", juni 1981. Heri er jeg enig. Der er blot et par enkelte episoder, hvor jeg har en nuanceret opfattelse og erindring til Houmanns forklaring. Men i hele

det spil fra 1981 kunne jeg ikke komme igennem med min opfattelse, og det havde måske heller ikke så stor betydning, sådan personligt. Først flere år senere har jeg udtrykt mig dels i "Tilfældet Aksel Larsen" og "Kildekritiske Bemærkninger". Disse ligeledes medsendt.

Også Gestapoprotokollerne, november 1942-februar 1943 - partiets afhøring af Karl Winther i Vesterport, maj 1945

"Sovjet beklager Munch-Petersens død"

Clarté 1969/3:"Politiet om politiet - modstandsfolk om politiet"

Retningslinier for overgangens politik: Frihedsrådets ikke vedtagne udkast og forslag til socialt program, april 1945.

Mappe med udklipsmateriale omkring "Magisk Cirkel"s urpremiere, 21. oktober 1994.

Er Aksel Larsen i hans tid fra han kom hjem til han blev ekskluderet af DKP i 1958, nogensinde blevet konfronteret med disse protokoller ?

Mig bekendt blev der i maj 1945 (måske juni?) afholdt et møde blandt partifunktionærerne (der er tvivl om hvem der deltog), hvor man diskuterede om Aksel Larsens fortsatte formandsskab. Årsagen til at mødet har fundet sted, er nok fordi man havde en vis utilfredshed med hans virksomhed. Ikke på baggrund af Gestapoprotokollerne, for dem kendte man ikke teksten på.

Man kendte deres eksistens, mange kilder blev brugt for at få dem frem, men det lykkedes ikke.

Vi har enhedsforhandlingerne juni-august 1945, der endte i en blindgyde. Vi får oktobervalget, 255.000 stemmer og 18 mandater. Der gøres fra socialdemokratisk side via Information at få dem frem der. Det trækkes tilbage fra Information. I februar 1946 offentliggør det høj-konservative blad (betalt af Arbejdsgiverforeningen) Nationaltidende et væsentlig uddrag af protokollerne. Et rama-skrig bliver følgen. Gamle modstandsfolk bakker Aksel Larsen op. Imidlertid er det senere konstateret at Informations chefredaktør havde kontaktet Aksel Larsen om deres ihændehavende af disse protokoller. Aksel Larsen er syg, migræne, og er vel nedkørt. Har lige overstået kongres-

sen i januar 1946 i Århus. Vores svenske broderparti SKP havde stående invitation og Aksel Larsen rejser på rekreation i Stockholm. Da han er deroppe bryder Nationaltidende-tordenen ud. Først deroppe giver Aksel Larsen en udtalelse.

Aksel Larsen møder ck-medlem David Hejgaard i Neuengammelejren. Han var leder for partiet i det midtjyske, men juni 1944 stukket af storstikkersken Grethe Bartram. Overfor Hejgaard spørger Aksel Larsen om hvad der er sket med de andre fra partiledelsen, Alfred, Houmann, Holst osv? Hejgaard kan kun afkræfte at der skulle være sket dem noget, ikke før han selv røg ind. Aksel Larsen fortæller og siger at han betragter sin tid som politisk fører i DKP for endt. Senere overføres han via Frøslev, Møgelkærlejren til Internat i Sverige (De hvide busser). I Tyllesand nord for Hälsingborg mødes han med Alvilda Larsen. Her gentager han sin vurdering af sin egen situation: Færdig som politisk fører!

4. maj - befrielsen - Aksel Larsen er medlem af befrielsesregeringen. Han kommer til København. Nationens helt. Den store mand i det befriede Danmark.

Man stiller sig spørgsmålet: Hvorfor nedlagte han simpelthen ikke sin funktion som partiformand og nej til ministerposten.

En ting som partiet (uden helt hold på situationen) vel er med til at gå noget skævt. Det er først og fremmest at Aksel Larsen blev minister. Der er nogen uklarhed om forhandlingsforløbet, men vægtige oplysninger fortæller, at det er Frode Jakobsen, der fører luskede forhandlinger bag Frihedsrådets ryg, kommer med den ministerliste, som blev resultatet. Det er ikke noget ledende organ i partiet, som har truffet beslutningen om denne liste. Her er meget uklarhed, men det fik jo følger.

Det må hænge sammen med Aksel Larsens private politiske ærgerrighed.

Men man må berettiget kunne kræve af ham, at han lægger alle papirer på bordet. Hans bedømmelse af egen situation efter

befrielsen. Man snakker meget om, at det først og fremmest er sit forhold til Arne Munch-Petersens ukendte skæbne og så hans gestapoafhøringer, der gør ham til den helstøbte politiker, som den svenske dramatiker Per Olov Enquist fremhæver i sin bog "Korttegnene", hvor kapitel 9 hedder "En fundamentalistisk tragedie", hvor dramatikeren kommer ind på de larsenske problemer, sådan som han ser dem. Nu er vel gennemgangen af det Per Olov Engquist bruger og vurderer lige så fyldt med ting, hvor sandheden om de konkrete hændelser, noget som kort fortalt ikke handler så meget om Aksel Larsen, men mere om hr. Enquist. Det falder noget uden for denne her korte redegørelse, og det samme gælder for hans magiske fabuleringer, men hvor han ihvertfald klart indrømmer at det er fiktion.

Os, der gennem et halvt liv, har gået op ad Aksel Larsen, hjulpet på nært hold i den daglige indsats i Dronningens Tværgade, kan slet ikke anerkende, hverken det han kalder fiktion eller det som må være mere eller mindre uden for det fiktionelle.

Til sidst om hvilken indflydelse Gestapoafhøringerne af Aksel Larsen gennem tiderne har betydet.

I 1943 rejste den socialdemokratiske politiker professor Hartvig Frischland og rige rundt og refererede det emne, protokolerne omtalte. Ikke for at være forarget på Aksel Larsen, men som en del af socialdemokratiets syn på modstandsbevægelsen. Ikke for at medvirke til modstandsbevægelsens fremme - men detmodsatte: at skade modstandsbevægelsen og dermed kommunisterne ved at fortælle at Aksel Larsen var blevet stikker.

Ikke dengang, men heller ikke senere, heller ikke da Nationaltidende i februar 1946, kendte man til de eksisterede, men man kendte ikke teksten. Da jeg får fat på dem via forvalter Tønnesen fra Det Kongelige Bibliotek m.fl. er første gang at teksten ubarberet kommer partiet i hænde. Andet steds har jeg forklaret om andre piratudgaver og kopiers skæbne.

10.

Spørgsmålet om hvorfor protokollen ikke indgik i partisplittelsen 1956-58, kan jeg kun svare, at det ikke var det diskussionen dengang drejede sig om. Hertil selve vurderingen af protokollernes indhold, som et politisk forlis, som bl.a. også Enquist forsøger at få frem, det der med den formalistiske tragedie, der så løftede Aksel Larsen op som en større politiker osv.

Endelig: Vi har intet at skjule. Dette er ikke nogen form for underhånds-information. Vær-si-go - der er frit spil.

Tage Revsgård Andersen

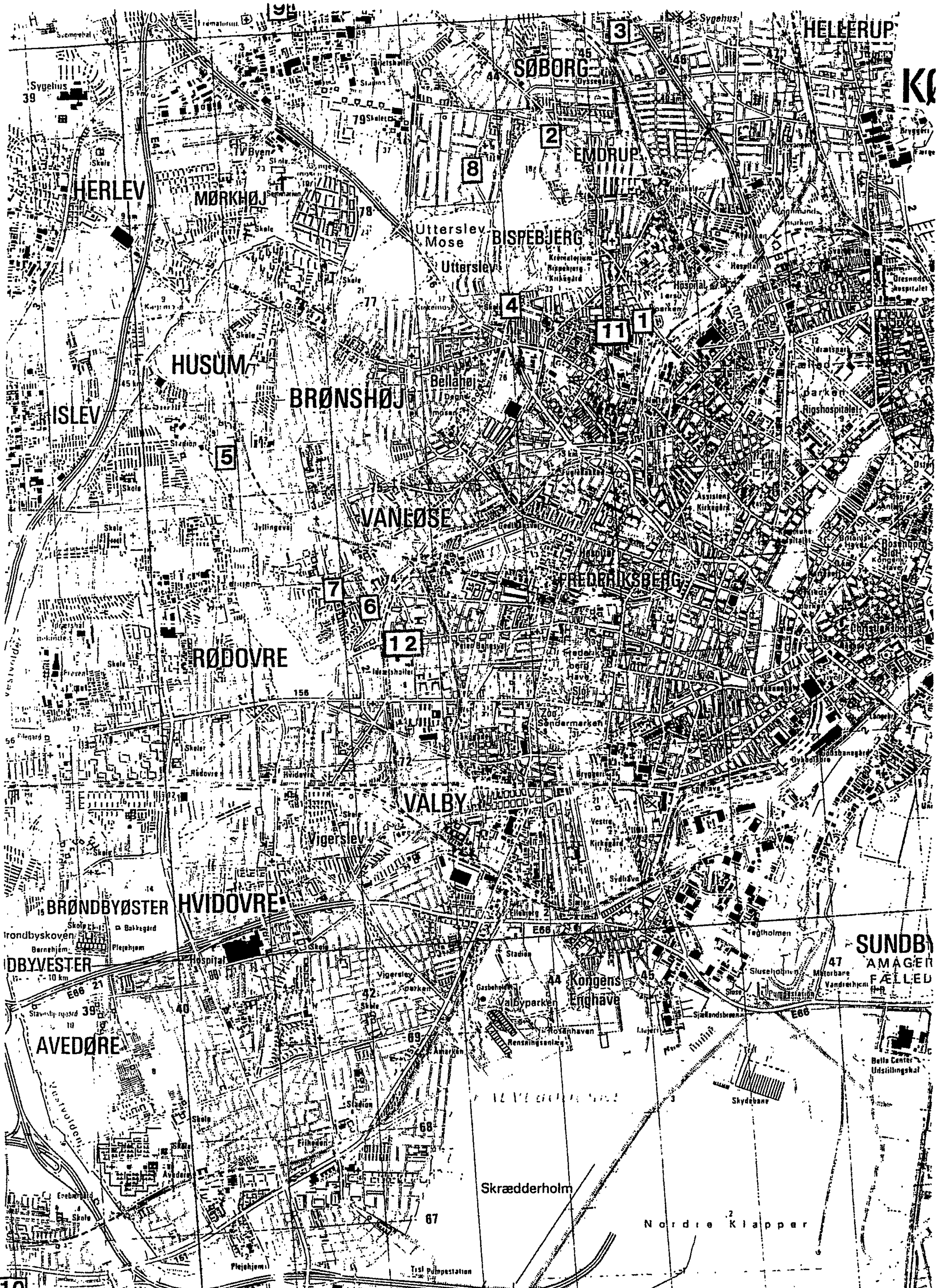
HELLERUP
SØBORG
EMDRUP
HERLEV
MØRKHØJ
Utterslev Mose
BISPEBJERG
Utterslev
HUSUM
BRØNSHØJ
ISLEV
Bellahøj
VANLØSE
FREDERIKSBERG
RØDOVRE
VALBY
Vigerslev
BRØNDBYØSTER
HVIDOVRE
DBYVESTER
AVEDØRE
Kongens Enghave
Valbyparken
SUNDBY
AMAGER FÆLLED
Teglholmen
Sluseholmen
Skydebane
Bella Center Udstillingshal
Skrædderholm
Nordre Klapper
Pumpestation
RAND
1
2
3
4
5
6
7
8
10
11
12

Tekst til kortet

Aksel Larsens radiogruppe (i store træk)

1. Borgskrivervej hos Søstrene Jensen og jurastuderende Erik Samson (nu Nykøbing F). Dels logivært, dels kurer- og arbejdssted for Aksel Larsen. Det var her dansk politi den 5. november 1942 arresterede Aksel Larsen.

2. Søborghus Park. Aksel Larsens logisted indtil arrestationerne begyndte 2. november. Han flygtede herfra til

3. Villaen, som partiet havde købt med strømand, hvor det var meningen at Gerda Krintel skulle leje 1.sal og Aksel illegalt skal bo sammen med hende. Hvorvidt hun allerede var tilflyttet er uklart på dette tidspunkt.

4. Aksel Larsen havde omgivet sig med chef-kurerer, som alle havde dæknavnet "Hansen" (1.Helge Kierulff, 2. Teit Kærn, 3. Hilding Zetterquist) Dette er nr. 3 bosted.

5. Der var tre, som blev uddannet til deciffrering (Gerda Krintel Petersen, Agnes Nielsen, Nan Søndergård Jensen. Det er sidstnævntes bopæl.

6. Kurersted fra radiomodtagelsen, via Johannes Berthelsen, her, som leverede videre til

7. Valborg og Tage Revsgård Andersen bolig. Der blev smidt breve ind med navnet "Karen" på. Disse skulle straks leveres til 5. "Karen" identisk med Nan Søndergård Jensen. Når dicifreringen var foretaget blev det leveret videre opad. Skiftende steder. Endte hos 8. Carl Mortensen, som så leverede det videre til 4. Zetterquist, som så leverede til Aksel Larsen.

9. Er Erley Olsens bopæl hos sine forældre, Rugmarken i Søborg. Erley var den første radiooperatør. Han blev overflyttet til andet arbejde (hjalp med radioaflytning af uden-

landske nyheder). Hans arbejde blev derefter overtaget af

10. Karl Martens Winther. Solvej ved Tranegilde, Køge Bugt. Han blev stikker og gik i Gestapo-tjeneste.

11 Bogtrykkervej 8, hos Ilse Lundsfryd. Hendes lejlighed var vigtig for partiledelsen. Sovested. Mødested for ledelsen.

12. Karl Stafs illegale bolig hos kommunelærerinde Inger Merete Nordentoft.

Stockholm 12 juni 1995.

Tage Revsgård Andersen,

Bäste kamrat.

Tack för allt material du skickat mig om "Aksel Larsen-saken". Det är verkligen imponerande att du kunnat samla allt detta till belysning av problemen. Jag hoppas att de informationer jag på grundval av materialet kan ge skådespelarna skall kunna bidra till en föreställning där deras insikt ligger i botten för prestationerna. Om det kommer fram något nytt och intressant under den debatt, som säkerligen blossar upp också i Sverige i anslutning till dramat så skall jag självfallet sända det till dig. Till dess än en gång tack för det stora arbete du nedlagt på saken.

Kamratliga hälsningar

C.H. Hermansson
Kampementsgatan 24
11538 Stockholm

81. Møde.

Tirsdag den 25. Februar Kl. 13 ^{30}.

Formanden: Med Skrivelser af 21. d. M. oversender Landstingets Formand:

Forslag til Lov om Ændringer i Lov om Patenter, Lov om Mønstre, Lov om Varemærker og Lov om Fællesmærker og

Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 41 af 22. Marts 1907 om Fribefordring af værnepligtige,

hvilke Lovforslag er vedtaget af Landstinget, med Anmodning om, at Lovforslagene maa blive Folketinget forelagt. Dette sker herved. Eksemplarer er omdelt.

Folketingsmand Arne Sørensen har meddelt mig, at han ønsker her i Tinget at stille følgende Forespørgsel til Justitsministeren:

„Hvilke Oplysninger kan Justitsministeren give Tinget angaaende Politiets Indregistrering af danske Borgeres politiske Virksomhed?"

Medlemmer af Folketinget *Robert Mikkelsen, Martin Nielsen, Ragnhild Andersen, Alfred Jensen, Aksel Larsen, Lynnerup Nielsen* og *Svend Nielsen* har meddelt mig, at de ønsker her i Tinget at stille følgende Forespørgsel til Justitsministeren:

„Fører eller bruger Politiet stadig, uden at Mistanke om Forbrydelse foreligger, Kartotek over ustraffede danske Borgeres lovlige politiske Virksomhed, foretages der til Oplysning om saadan Virksomhed Telefonaflytninger, fremskaffes Oplysninger gennem betalte „Meddelere" eller ved en for Adressaten skjult Kontrol med Post- og Telegramforsendelser, og anser Justitsministeren saadanne Forhold for lovlige og i Overensstemmelse med Grundsætningerne for dansk Retspleje?"

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Forespørgsel til Justitsministeren af Arne Sørensen.

(Forespørgselen findes i Tidenden Sp. 2869).

Formanden: Sammen med denne Sag foretages den under Nr. 14 paa Dagsordenen opførte Sag, nemlig:

Forespørgsel til Justitsministeren af Robert Mikkelsen m. fl.

(Forespørgselen findes i Tidenden Sp. 2869).

Forespørgeren *(Arne Sørensen):* Jeg skal herved tillade mig at motivere min Forespørgsel til den højtærede Justitsminister angaaende Politiets Kontrol med danske Borgeres politiske Virksomhed.

Der har i den senere Tid været adskillig Offentlighed paa dette Problem i flere af de københavnske Blade, og da Justitsministeren allerede har fundet Sagen saa betydningsfuld, at der er blevet givet et Svar fra Ministerens Side i et Radioforedrag, saa har vi her et Udtryk for, at det er et vigtigt Spørgsmaal, som maa interessere hele Offentligheden. Vi har for vort Vedkommende ment, at det var utilstrækkeligt med en Redegørelse i et Radioforedrag. Vi har fundet det rigtigt, at der i et saa betydningsfuldt Spørgsmaal blev givet en grundigere Redegørelse her i Tinget og med Lejlighed til Debat.

De Forhold, som har bragt Sagen frem, stammer jo fra Besættelsestiden, og det er ganske klart, at det Materiale, som det her drejer sig om, kun ufuldkomment er fremme for Offentligheden endnu, og at den fuldstændige Redegørelse for det og Behandling af det kommer gennem den parlamentariske Kommission, og hvad deraf følger. Det er derfor heller ikke min Hensigt med denne Forespørgsel at faa en Drøftelse af Fortiden eller en Gennemgang af de forskellige Sager og Personer, som har været impliceret i disse ubehagelige Forhold under Besættelsestiden, men det har været mig om at gøre at faa en Forespørgsel frem, saaledes at vi kunde faa oplyst, hvordan man fra Justitsministeriets Side opfatter det politiske Politis Opgave i Dag og fremover, og dermed ogsaa faa en Debat om, hvordan Tingets Medlemmer ser paa disse Ting. Jeg er klar over, at der kan være visse partipolitisk følsomme Spørgsmaal i disse Forhold baade for mit Vedkommende og formodentlig ogsaa for den næste Forespørgers Vedkommende, fordi det i saa høj Grad under Besættelsestiden gik ud over bestemte Partier, men jeg vil gerne bede om, og jeg vil selv forsøge at bestræbe mig paa, at man faar Debatten lagt saa langt bort fra det partipolitiske som muligt, saadan at vi faar taget principiel Stilling til, i hvilket Omfang det er foreneligt med et Demokrati at have saadanne Kontrolforanstaltninger.

Ordføreren for Forespørgerne *(Robert Mikkelsen):* I Begyndelsen af Februar i Aar henledte „Land og Folk" Opmærksomheden paa det politiske Politis hemmelige Kartoteker. „Ekstrabladet" henvendte sig i den Anledning til den faktiske Leder af Opdagelsespolitiet i København, Politikommissær Glud, og spurgte, om saadanne Kartoteker virkelig havde eksisteret og fortsat eksisterede. Hr. Glud svarede — jeg beder om Formandens Tilladelse til at citere —:

„Jeg kan kun sige, at vi har ikke et saadant Kartotek mere. — Da vi kom her efter Kapitulationen, var alt jo borte — her var som støvsuget.

— Men Deres Afdeling oprettede i sin Tid et Kartotek over Kommunister?

— Nogen egentlig Registratur har der aldrig været Tale om. I Thune Jacobsens Tid førte vi et vist Tilsyn med de Partier, der havde Omstyrtning af det

[Robert Mikkelsen.]

bestaaende paa deres Program, og de Sager, der verserede, blev registreret — det var det hele.

— Et saadant Registratur eller Kartotek kunde i Dag vel kun have historisk Interesse?

— Det havde allerede før Kapitulationen kun historisk Interesse."

Hr. Glud siger altsaa her for det første: Der har aldrig været nogen egentlig Registratur, kun en Registrering af verserende Sager, og for det andet: Alt dette er nu væk, det havde allerede før Kapitulationen kun historisk Interesse.

Dagen efter erklærede det ærede Medlem Hr. Martin Nielsen i „Land og Folk", at Hr. Gluds Oplysninger ikke var i Overensstemmelse med Sandheden, og „Ekstrabladet" spurgte paa ny Hr. Glud, der sagde:

„. . . jeg kan kun gentage, at mig bekendt eksisterer der ikke mere noget saadant Kartotek, og Københavns Opdagelsespoliti har aldrig haft noget egentligt Kartotek af den Art. Vi har kun samlet forskelligt Materiale, efterhaanden som det kom offentligt frem, akkurat paa samme Maade som man f. Eks. paa Dagbladene fører et Kartotek over de vigtigste Begivenheder."

Nu var vi en Del, som vidste, at et saadant Kartotek havde eksisteret, det var i høj Grad et egentligt Registratur, et meget udførligt og meget omfattende Kartotek, som rummede mellem 60 000 og 100 000 Kort over Personer, hvis politiske Indstilling det politiske Politi har interesseret sig for. Et saadant Omfang havde dette Kartotek før Krigen, og naar jeg bemærker, at Danmarks kommunistiske Parti dengang havde henved 6 000 Medlemmer, og at Partiet ved sidste Valg før Besættelsen fik op imod 40 000 Stemmer, vil man alene heraf se, at det saa langt fra er saaledes, at det blot eller hovedsagelig var Kommunister, hvis Navne stod i Kartoteket. D. N. S. A. P.'s Tilslutning var dengang heller ikke saa stor, og Interessen for Partiets Medlemsstab var i øvrigt heller ikke hos Politiet saa faretruende, at dette Partis Medlemmer eller Tilhængere fyldte stort op.

Forholdet er det, at en Række Politikere fra alle politiske Partier er opnoteret i dette Kartotek med deres Personalia, Familie, Omgangskreds, Henvisning til særskilte Rapporter, med Udklip, Notater og Oplysninger af den mest brogede Beskaffenhed, nogle korrekte, de fleste ganske ligegyldige og overordentlig mange beroende paa grundige Misforstaaelser eller Forvrængninger af faktiske Forhold. Jeg tror, at mange af dette Tings Medlemmer vilde undre sig, hvis de saa, hvad det politiske Politi havde fundet for godt at notere sig om deres Forhold.

Kartoteket indeholdt Hundreder og Tusinder af Navne paa Mennesker, som havde eller havde haft Tillidsposter i Fagbevægelsen, som var eller havde været Abonnenter paa et eller andet Blad, som havde givet Bidrag til politisk prægede Indsamlinger og skrevet under paa Opraab og Erklæringer af politisk Indhold, i alt, som jeg har sagt, mellem 60 000 og 100 000 Kort.

Dette vidste vi og vidste ogsaa, at Politikommissær Glud personligt kendte dette Kartotek udmærket, fordi han selv havde været ansat netop paa den Afdeling, hvor Kartoteket førtes. Vi vidste altsaa, at Hr. Glud talte Usandhed, at han bevidst talte Usandhed, naar han sagde, at et egentligt Registratur ikke havde været ført.

Endnu en Ting: Vi vidste, at dette Kartotek stort set eksisterer den Dag i Dag, at der ikke var støvsuget, da Hr. Glud vendte tilbage, men at Kartoteker og Akter bortset fra en ringe Del, som under Besættelsen blev fjernet, stadig fandtes. Vi vidste, at dette Materiale var i Brug ogsaa efter Befrielsen og bruges den Dag i Dag, og vi ved ogsaa, hvor dette Materiale — i hvert Fald indtil for et Par Maaneder siden — fandtes. Souschefen for Københavns Opdagelsespoliti maa naturligvis vide dette ogsaa, og det er altsaa anden Gang i denne korte Erklæring, at denne høje Politiembedsmand gribes i Usandhed, bevidst Usandhed.

Jeg har haft Lejlighed til at se et beskedent Uddrag af disse Papirer, en Række Medlemmer af dette høje Ting har ogsaa haft Lejlighed til at se disse Dokumenter, der er overgivet til den Undersøgelsesdomstol, som er nedsat i Forbindelse med den parlamentariske Kommission. Jeg kan med mit Kendskab til disse Dokumenter sige, at det ikke er rigtigt, naar Souschefen for Opdagelsespolitiet forklarer, at Oplysningerne er indhentet fra alment tilgængelige Kilder, fra forskelligt Materiale, efterhaanden som det blev offentliggjort, „ligesom man paa et Dagblad fører Kartotek over de vigtigste Begivenheder". Oplysningerne er i vidt Omfang fremskaffet paa en ganske anden Maade, tildels derved at det politiske Politi har kontroleret de paagældendes Post. Efter Loven kan saadan Kontrol ske efter Retskendelse, men i saa Tilfælde skal Brevene holdes tilbage, og der skal gives Underretning om, at Tilbageholdelse har fundet Sted. Det politiske Politi brugte en anden Frem-

[Robert Mikkelsen.]

gangsmaade. Man har, som Regel vel ogsaa efter Retskendelse, tilbageholdt Breve, hemmeligt aabnet dem, affotograferet dem, lukket dem igen og sendt dem til Adressaten uden Meddelelse om, at saadan Kontrol havde fundet Sted. En saadan Fremgangsmaade er i Strid med Retsplejelovens Bestemmelse. Den er aabenbart ulovlig.

Andre Oplysninger i Akterne er fremskaffet gennem betalte Stikkere. Vi ved, at Politiet benytter saadanne Stikkere i et vist Omfang under Opklaring af forskellige Slags Forbrydelser. Det er muligt, at en saadan Fremgangsmaade undertiden kan lette Politiet dets Arbejde, men jeg finder det ikke desto mindre utiltalende, usømmeligt, at Politiet anvender disse Metoder, og jeg tror ikke paa, at de ikke kan undværes. Middelalderens Tortur kunde vel ogsaa lette Politimyndighederne at faa en Tilstaaelse frem, det var vel bl. a. derfor, at disse Metoder igen blev taget i Brug, da den nazistiske Middelalder for en Tid siden huserede her i Landet. Men vi har afstaaet fra Tortur. Der er heller ingen Tvivl om, at den gammeldags, ubegrænsede Varetægtsarrest kan lette Politiet, men ogsaa den har vi afstaaet fra, vi har andre Hensyn at tage end netop til dette at gøre det saa bekvemt som muligt for visse Politifolk. Lad Politiet appellere til Offentlighedens fredelige Medvirken, men vi ønsker ikke at se Politiet demoraliseret ved Samarbejde med og Afhængighed af det Bundfald af Samfundets Kloaker, som Stikkerne rekruteres fra. Det politiske Politi har i høj Grad brugt Stikkere, i højere Grad end nogen anden Afdeling inden for Politiet. Nogle af dem var Subjekter, som for en Femmer solgte deres værdiløse Sladder, andre var vel Folk af lignende Kaliber, moralsk afstumpede, ofte straffede, Psykopater, men undertiden særdeles vel aflagte. Jeg kender Eksempler paa, at der er betalt endog meget betydelige Beløb til saadanne Formaal, en enkelt Mand har gennem lang Tid oppebaaret 1 500 Kr. om Maaneden som Stikker, en Departementschefsgage! Oplysninger fra saadanne Kilder florerer i det politiske Politis Akter.

Og saa er der Telefonaflytningerne. Om dem hører jeg gerne først den højtærede Ministers nærmere Forklaring. Foreløbig skal jeg alene konstatere, at Telefonaflytningerne uden Meddelelse til den paagældende har været et meget anvendt Middel til Fremskaffelse af Oplysninger til det politiske Politi. Ogsaa her maa jeg tilføje, at det aldeles ikke er saaledes, som nogle maaske til egen Beroligelse vil tro, at Lytningen hovedsagelig har været rettet mod Tilhængere af enkelte Partier. Det er kun tilfældige Eksempler paa denne Virksomhed, jeg er bekendt med, men de er nok til at vise Metoden: Politiet aflytter visse Telefoner, man noterer Indholdet af de førte Samtaler, og hvem der fører dem, og der bliver taget Rapporter og ført Kort over dem, der har talt. Brudstykker af Kartoteket er nu i Undersøgelsesdomstolens Besiddelse. Paa et af Kortene staar Navnet Ingeniør Rager, der var Medlem af dette Ting, da Telefonsamtalerne blev aflyttet. Man har hørt noget interessant i en Samtale, som dette Medlem af Folketinget har ført. Rapporten ligger et eller andet Sted, hans Navn staar i Kartoteket. Eller Professor Niels Bohr — der er Kort baade for Telefonen paa hans Arbejdsplads og over Telefonen paa Æresboligen. Eller Redaktør Jens Nyberg eller den afdøde Protokolsekretær ved Højesteret, Forfatteren Otto Rung eller Aksel Schiøtz eller Generalinde Rye eller forhenværende Kirkeminister Pastor Povlsen, jeg kunde blive ved, der er Hundreder af Kort fra alle Samfundslag, fra alle politiske Anskuelser. Paa et Kort, der bærer det ærede Medlem Hr. Aksel Larsens Navn, er der gjort Notat om Telegramcensur allerede før Besættelsen. Jeg vil gerne bede den højtærede Justitsminister oplyse, hvad Telegramcensur er for noget, det Begreb kendes ikke i Retsplejeloven.

Ogsaa andre Metoder: Indsamling af Oplysninger om Stillere og Anbefalere ved Valg har været anvendt. Her foreligger et ganske utvivlsomt ulovligt Valgtryk, som jeg ogsaa forventer vi faar lidt nærmere at høre om. Disse Metoder er altsaa anvendt systematisk gennem mange Aar fra Dag til Dag af det politiske Politi. Det er Metoder, som intet har tilfælles med den „Indsamling af Materiale, efterhaanden som det kommer offentligt frem", som Politikommissær Glud har omtalt, og for tredie Gang i de nævnte korte Udtalelser til Offentligheden gribes denne faktiske Leder af Københavns Opdagelsespoliti altsaa i bevidst Usandhed. Det kan efter min Mening ikke passere. Denne høje Politiembedsmand har god Grund til ved mange Lejligheder at nægte at udtale sig til Offentligheden, men intet kan undskylde, og intet kan begrunde, at han giver bevidst vildledende og usandfærdige Meddelelser.

Den højtærede Ministers Udtalelser i Radioen forleden har ikke klaret de Spørgsmaal, der her er rejst. Den højtærede Justitsminister sagde nogle smukke Ord om Politiets Arbejde. Saadanne Udtalelser er for billige. Det klarer ikke de Problemer, der her er rejst. Jeg ved udmærket, at det store

[Robert Mikkelsen.]
Flertal af danske Politifolk hver Dag gør et stort og nyttigt Arbejde paa den Plads, de er sat; jeg ved, at talrige Politimænd ogsaa under Besættelsen gjorde deres Indsats, og at Politiet, saavel som andre Grupper af den danske Befolkning, har haft sine Ofre i Kampen for vort Lands Befrielse. Det store Flertal af Politifolk rettes der ingen Kritik imod, men det forhindrer ikke, at der maa og skal være Adgang til fri og aaben Kritik, hvor Misbrug finder Sted, og saadanne Misbrug finder Sted.

Vi staar i den kommende Tid over for betydningsfulde Ændringer inden for Politiet. Parodisk nok er den Dag i Dag Thune Jacobsen Rigspolitichef i dette Land. Hr. Stamm, Politidirektøren i København, blev afskediget med den Begrundelse, at han ikke nød den Tillid i Befolkningen, som hans høje Embede maatte kræve. Man forstaar ikke, hvorledes efter saadanne Forhold Rigspolitichefen kan fortsætte, men denne Stilling skal altsaa besættes, Stillingen som Politidirektør i København skal besættes, Stillingen som Chef for Opdagelsespolitiet i København skal, saa vidt jeg ved, ogsaa i en nær Fremtid besættes, og hele Forholdet mellem Opdagelsespolitiet, Rigspolitiet o.s.v skal reorganiseres. Jeg tror, at netop af denne Grund er det af Betydning, at Folketinget drøfter de Spørgsmaal, som her er rejst, drøfter dem med den højtærede Minister, forinden han foretager Dispositioner, som kan binde langt ud i Fremtiden.

Maa jeg understrege saa stærkt som muligt, at denne Forespørgsel ikke er rejst for her at gribe ind i den parlamentariske Kommissions eller dens Undersøgelsesdomstols Kompetence. Paa ingen Maade. Jeg interesserer mig i Dag ikke for Embedsforbrydelser, ikke for den Raaddenskab, de Overgreb, der tidligere har fundet Sted, for her at drage skyldige til Ansvar. Den Opgave kræver videre Undersøgelse, den Opgave kan den højtærede Minister henvise til andre Instanser. Jeg har indskrænket mig til at anføre disse Ting som Eksempler paa Forhold, der allerede nu er klart oplyst, kun for paa denne Baggrund at bede den højtærede Minister udtale sig om, hvorledes han fremtidig vil indrette det politiske Politi. Det er det Sagen drejer sig om. Den kan ikke klares med en Bemærkning om, at der muligvis er begaaet Fejl, Fejl, som andre langsomt, alt for langsomt arbejdende Instanser skal beskæftige sig med, og at man i det store og hele vil fortsætte med det politiske Politi, saaledes som det hidtil har eksisteret med dets betalte Stikkere, med dets hemmelige Telefonaflytninger, med dets ulovlige Brevcensur, med dets kompromitterede Ledere. Saadan kan det ikke være. Derfor angaar det Spørgsmaal, som jeg med Bestyrelsen for mit Partis Rigsdagsgruppe har stillet, ikke Fortiden; derfor spørger vi ikke, hvilke Følger Fortiden vil faa for dem, som har Ansvaret for, hvad der dengang foregik, derfor spørger vi kun: Kan vi være sikre paa, at den Slags Tilstande ikke fortsættes?

Justitsministeren *(Elmquist)*: Jeg troede, at den Forespørgsel, de ærede Medlemmer ønskede at rette til mig, drejede sig om, hvorvidt Politiet stadig fører eller bruger de Kartoteker, som her er omtalt. Jeg kan ikke sige andet, end at jeg ud fra denne Formodning er i allerhøjeste Grad forbavset over, at det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen kommer ind paa en indgaaende Omtale af de Kartoteker, der er ført før den 5. Maj. Jeg er saa meget mere forbavset over det, som det ærede Medlem ved, at jeg den 27. November efter Anmodning fra Politidirektøren havde besluttet mig til at nedsætte en Kommissionsdomstol i Henhold til Retsplejelovens § 21 for at undersøge Politiets Forhold, men at den parlamentariske Kommission, da den fik Meddelelse om, at jeg agtede dette, gennem Kommissionens Formand og Næstformand lagde et meget stærkt Pres paa mig for at annullere denne Beslutning. Beslutningen var saa vidt fremme, at der forelaa en Meddelelse til Ritzau, der samme Dags Eftermiddag Kl. 4 skulde være udsendt, men den ærede Formand for Kommissionen og Næstformanden henstillede, som sagt, meget indtrængende til mig at søge at standse denne Ritzaumeddelelse og annullere Nedsættelsen af Kommissionsdomstolen, idet de to Herrer over for mig udtalte, at den parlamentariske Kommission lagde megen Vægt paa, at Kommissionen fik Lov til at foretage denne Undersøgelse, og at det ikke var Politiet, der gjorde det, og skønt altsaa Kommissionsdomstolen faktisk var etableret fra min Side, skønt Formanden var udpeget, saa rettede jeg mig dog efter den parlamentariske Kommissions Ønske og annullerede denne Foranstaltning. Videre blev det meddelt til mig fra den parlamentariske Kommission, at man maatte anmode mig om, at jeg standsede enhver Undersøgelse af Politiets Forhold under Besættelsen, da Kommissionen ønskede at tage dette i sin Haand, og den parlamentariske Kommission ønskede, at dette skulde oplyses for den Kommissionsdomstol, som derefter efter Ønske fra den

[Justitsministeren.]

parlamentariske Kommission blev nedsat. Derefter har jeg ladet alt vedrørende Politiets Forhold før 5. Maj ligge. Jeg finder, at det ikke er et for stærkt Udtryk at bruge, naar jeg siger, at det er uanstændigt, at netop et Medlem af den parlamentariske Kommission, naar jeg er bundet paa denne Maade som Justitsminister over for Kommissionen, naar jeg har maattet vise denne Loyalitet over for Kommissionen, og derigennem ogsaa Politiet er bundet til ikke at komme frem med Udtalelser om disse Forhold, at saa det ærede Medlem staar op her under denne Forespørgsel og kommer med en Række Angreb paa og Omtale af, hvad der er sket før 5. Maj.

Jeg kunde føle Trang til at spørge den ærede Formand for den parlamentariske Kommission, om det ikke er rigtigt, om det ikke er saaledes, at man har bedt mig som Justitsminister at afholde mig fra enhver Undersøgelse af Politiets Forhold indtil 5. Maj, fordi man ønskede, der skulde være Tavshed om dette, indtil Kommissionsdomstolen — for hvilken jo oven i Købet det ærede Medlem Hr. Busch-Jensen er beskikket som Anklager — havde undersøgt Forholdene. Naar Politiet og jeg saaledes bliver bundet paa Hænder og Fødder, kan jeg ikke begribe, at det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen, som er Medlem af Kommissionen, og som har været med til at vedtage dette, kan staa op her og komme med en Række Angreb paa Politiet for, hvad der er sket før 5. Maj. Jeg synes ikke, at det ærede Medlem som Medlem af den paagældende Kommission kan være dette bekendt.

Efter at have forudskikket disse Bemærkninger skal jeg gaa over til at svare paa det, Forespørgselen gaar ud paa. Maa jeg dog forinden sige, at jeg tilbageviser bestemt og tager bestemt Afstand fra det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsens kraftige og utilladelige Udtalelser om Politiinspektør Glud. De er ganske forfejlede, og jeg synes, det er ganske utilladeligt at staa op og bruge saadanne Udtryk her fra Folketingets Talerstol mod en Embedsmand. Der kan foreligge Misforstaaelser, og det gør der maaske, men at staa og beskylde den paagældende Embedsmand for positiv Usandfærdighed o. s. v., det synes jeg ikke bør finde Sted. Hvis man vil løse mig fra mit Løfte over for den parlamentariske Kommission, skal jeg gerne gaa ind paa en Undersøgelse af Politiets Forhold før 5. Maj og en Diskussion deraf, men saa længe jeg ikke er løst fra dette Løfte, kan jeg altsaa ikke gøre det.

Paa den Forespørgsel, som de ærede Medlemmer Hr. Arne Sørensen og Hr. Robert Mikkelsen i Forbindelse med andre ærede Medlemmer her i Tinget har rettet til mig, kan jeg svare følgende: Politiet fører eller bruger ikke, uden at der foreligger Mistanke om Forbrydelse eller Mistanke om Planlæggelse af Forbrydelse — dette maa selvfølgelig med —, Kartotek over ustraffede danske Borgeres lovlige politiske Virksomhed og har i hvert Fald ikke ført eller brugt saadanne Kartoteker siden 5. Maj 1945. Der har heller ikke været foretaget Telefonaflytninger eller skaffet Oplysninger gennem betalte Meddelere eller ved en for Adressaten skjult Kontrol gennem Post- og Telegrafvæsenet af nogen Persons lovlige politiske Virksomhed efter 5. Maj 1945 — det er jo stadig kun om Forholdene efter 5. Maj 1945, at jeg her i Dag skal udtale mig. — Jeg kan endvidere tilføje, at det er min Opfattelse, at Politiet, hvor der ikke foreligger Mistanke om Handlinger rettet mod Statens Sikkerhed eller mod Ro og Orden, altsaa Forbrydelser mod Samfundet, eller Mistanke om Planlæggelse af saadanne, bør afholde sig fra saadan Virksomhed.

Jeg har i Virkeligheden dermed besvaret Forespørgernes Forespørgsel og har formentlig besvaret den paa en Maade, som alle maa kunne være tilfreds med. I øvrigt vil jeg være villig til, hvis man maatte ønske det, og hvis man kan finde en Form derfor, f. Eks. gennem Nedsættelse af et Udvalg, at give mere detaillerede Oplysninger, og jeg vil være tilbøjelig til at mene, at det vil være ganske praktisk, om jeg faar Lejlighed dertil i et Udvalg. Dette, at der maaske bliver Lejlighed dertil, udelukker dog ikke, at jeg, naar der nu er givet Anledning dertil, finder Grund til at give nogle supplerende Oplysninger om de Hjælpemidler, Politiet har i dets Arbejde for at opklare Forbrydelser eller hindre, at de begaas, og det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen var jo ogsaa inde paa at spørge mig derom.

Som jeg har udtalt, føres der ikke i Dag Kartotek — hvis der ikke foreligger Mistanke om Forbrydelse eller Mistanke om Planlæggelse af Forbrydelse — over ustraffede danske Borgeres politiske Virksomhed. Derimod føres der naturligvis Kartotek paa en Række andre Omraader; saaledes maa Politiet selvfølgelig føre Kartotek over Personer, der har faaet Tilladelser af forskellig Art, som Politiet har med at gøre, det er en Selvfølge, Arbejdskartoteker o. s. v. Endvidere føres der naturligvis Kartotek over Personer, der mistænkes for landsskadelig Virksomhed eller for at tilhøre Varulvebevægelser, eller som mistænkes for at ville

[Justitsministeren.]

danne Grupper med det Formaal at skabe Uro og Uorden i Samfundet eller foretage anden ulovlig Handling.

Det næste Spørgsmaal bliver derefter, om Politiet da slet ikke bør beskæftige sig med politiske Bevægelser eller Deltagelse deri. Jeg vil gerne dertil svare, at Politiets Opgave er jo ikke blot den vigtige at søge Forbrydelser opklaret, men ogsaa, og i lige saa høj Grad, at vaage over Forholdene, være orienteret, saaledes at saadanne Handlinger, hvis man har eller faar Mistanke om, at de paatænkes, eller faar Mistanke om, at nogen samarbejder om Forberedelse af dem, kan forebygges, inden de kommer til Udførelse. Det er saaledes klart, at Politiet selvfølgelig stadig maa være paa Vagt over for eventuel Spionage i vort Land. Jeg vil gentage, som jeg sagde forleden Aften i Radioen: Der er vel ingen der mener, at Verden er blevet saa englehvid, at det kan undværes, der er vel ingen, der mener, at vi skulde være saa blaaøjet naive her i vort Land, at vi skulde sige: den Tanke, at der mere skulde forekomme Spionage i Danmark, den beskæftiger vi os overhovedet ikke med. Der er, som jeg udtalte i mit Radioforedrag, formentlig heller ingen der vil bebrejde Politiet, at man nøje fulgte Nazisternes Arbejde her i Landet baade før og efter 9. April. Det ærede Medlems Blad har jo selv været ivrig efter og har opfordret Politiet til at undersøge, hvad der laa bag f. Eks. 6. Maj-Foreningen, og da Politiet kom til det Resultat, at der intet var at hæfte sig ved dèr, saa var det ærede Medlems Partis Organ nærmest fornærmet over, at Politiet ikke havde kunnet gribe ind.

Og der er vel ingen lovlydige Borgere, der vil bebrejde Politiet, at det søger at holde sig à jour med, om der er Folk, der søger at skabe Sammenslutninger for i givet Tilfælde at provokere til Uro i Samfundet, eller for i givet Tilfælde ad udemokratisk Vej at søge at tage Magten her i Landet eller i øvrigt angribe Landets Selvstændighed. Forekommer der Udtalelser, som kan skabe Formodning om, at nogen arbejder derpaa eller kan tænke sig dette, eller faar Politiet Oplysning om, at saadant Arbejde menes at finde Sted, eller faar Politiet Mistanke om noget saadant, saa kan og saa maa Politiet selvfølgelig ikke sidde med Hænderne i Skødet, men saa maa Politiet tage de paagældende Oplysninger eller Formodninger under Bearbejdelse, og her er det klart, at Politiet, som i alle andre Tilfælde, maa have en vis Margen til at arbejde paa hypotetisk Grundlag — et Arbejde, som jeg i øvrigt ikke synes kan genere synderligt den, der har en god Samvittighed.

Jeg vil gerne nævne et Eksempel. Hvis Politiet f. Eks. faar Mistanke om, at der arbejdes for at danne Grupper, som, hvis den siddende Regering trækker sig tilbage, fordi den faar et Flertal imod sig, vil anvende væbnet Magt for at indsætte en anden Regering, f. Eks. en Regering af Ikke-Politikere, og dermed hindre en ny Regering udgaaet af det nye Flertal i at overtage Regeringsførelsen — hvis Politiet kommer under Vejr med, at der agiteres eller arbejdes paa noget saadant i en given Situation, saa vil enhver dog indrømme mig, at Politiet naturligvis maa foretage Undersøgelser baade af, hvad der ligger bag ved dette, og hvem der støtter et saadant Arbejde. Selv om Formodningerne er ret løse, maa Politiet foretage Undersøgelse af, om der virkelig ligger noget til Grund for disse Formodninger. Det er Politiets Pligt at gøre det i dette Tilfælde som i ethvert Tilfælde, hvor der opstaar Mistanke eller Formodning om, at der tilsigtes Anvendelse af ulovlige Midler over for vort Samfund, fordi det er et demokratisk Samfunds Pligt at være paa Vagt over for Anslag mod Statsforfatningen og Angreb paa Folkestyret. Men jeg vil gerne understrege, at selvfølgelig maa der som Grundlag for Politiets Arbejde foreligge dette, at Politiet faar Mistanke, eller har Formodning om, eller faar Formodning om, at noget ulovligt tilsigtes. Jeg haaber, alle vil kunne dele disse Synspunkter med Hensyn til Politiets Arbejde.

Jeg kommer derefter til Spørgsmaalet om nogle af de Efterforskningsmidler, Politiet i givet Tilfælde kan benytte, saasom Brev- og Telegramcensur og Telefonaflytning. Med Hensyn til Tilbageholdelse af Breve og andre Forsendelser samt Telegrammer findes Reglerne i Retsplejeloven § 750. Med Formandens Tilladelse vil jeg gerne have Lov til lige at referere, hvad disse gaar ud paa. Der staar:

„Breve og andre Forsendelser, som er rettede til eller antages at være bestemte for eller hidrøre fra Sigtede, kan det ved Rettens Kendelse paalægges Postvæsenet at tilbageholde og udlevere til Retten, naar Sigtelsen angaar en Forbrydelse, som det efter Lovens almindelige Regel tilkommer Statsadvokaten at forfølge, og Omstændighederne gør det sandsynligt, at Indholdet bør beslaglægges. Undtagne fra saadan Beslaglæggelse er Breve, som veksles mellem Sigtede og hans Forsvarer, for saa vidt dette følger af Reglerne i § 738."

[Justitsministeren.]

Stk. 2 lyder saaledes:

„I paatrængende Tilfælde kan Politiet paalægge Postvæsenets Embedsmænd at tilbageholde saadanne Forsendelser, indtil Rettens Afgørelse faas, dog ikke for et længere Tidsrum end tre Dage."

Endvidere staar der i Stk. 3:

„Under Betingelser svarende til dem, som ovenfor er angivne, kan det paalægges Telegrafvæsenets Funktionærer henholdsvis at tilbageholde og meddele Retten eller foreløbig at tilbageholde Telegrammer."

Maa jeg lige indskyde den Bemærkning, at jeg synes, det var underligt, at det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen, som er Jurist, skulde finde det nødvendigt at spørge mig, hvor der findes Bestemmelser om Ret til at tilbageholde Telegrammer eller lignende. Nu ved det ærede Medlem altsaa, at det staar i Retsplejelovens § 750, Stk. 3. Der skal altsaa efter Retsplejelovens Regler her kunne formuleres en bestemt Sigtelse for en Forbrydelse, der forfølges af Statsadvokaten, imod en bestemt Person, og Omstændighederne skal gøre det sandsynligt, at Forsendelserne bør beslaglægges, og Tilbageholdelsen eller Udleveringen — det vil jeg gerne understrege — sker efter Retskendelse, og kun efter Retskendelse; det kan altsaa kun ske, naar Domstolen, for hvilken Forholdet forelægges, finder det nødvendigt og betimeligt, at denne Tilbageholdelse eller Udlevering sker.

Jeg kommer derefter til Telefonaflytningen. Med Hensyn til Telefonaflytning findes ingen direkte Lovbestemmelse, men det er antaget ved en fast Retspraksis, at de Bestemmelser, som jeg nu lige har oplæst, ogsaa finder Anvendelse her. Jeg skal indrømme, at det kunde være, man burde have saadanne Lovregler. Jeg ved, at det ærede Medlem af det andet høje Ting, Hr. Steincke, har overvejet dette, da han var Justitsminister, men Overvejelserne førte, efter hvad jeg har kunnet faa oplyst, ikke til noget Resultat. Ogsaa jeg skal imidlertid gerne tage under Overvejelse, om man bør søge indført bestemte Retsregler herom.

I Dag gælder der altsaa ikke en særlig Lovbestemmelse. Men det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen ved jo glimrende, hvilke Regler der gælder; det kan det ærede Medlem ikke være uvidende om. Det ærede Medlem ved godt, at der findes en af Ministeriet for offentlige Arbejder under 22. April 1938 udfærdiget Instruks; det er en Instruks, der er udfærdiget af afdøde Niels Fisker, som dengang var Minister for offentlige Arbejder. Det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen ved ogsaa udmærket godt, at der i Rigsdagssamlingen 1938—39 i Anledning af en Forespørgsel i det andet høje Ting af det ærede Medlem af Landstinget Hr. Rytter til den daværende Justitsminister, Steincke, er givet udførlige Oplysninger af Hr. Steincke om disse Forhold.

Da dette høje Tings Tid er meget kostbar, ikke mindst i disse Dage, tror jeg, at jeg maa nøjes med i det store og hele at henvise til den Forhandling, der dengang fandt Sted, og de Oplysninger, der da blev givet. Jeg skal nævne, at de findes i Landstingstidende for 1938—39, Sp. 1344—1368 og Sp. 1396—1419. Jeg skal derudover lige nævne, at som Hovedregel gælder det, at der ogsaa ved Telefonaflytning kræves en Retskendelse. Herfra er der dog enkelte Undtagelser. Der gælder den Undtagelse, at Politiet, naar man ikke uden væsentlig Ulempe kan afvente en Retskendelse, kan forlange Oplysning om, fra og til hvilke Telefoner der paa et bestemt Tidspunkt telefoneres. Endvidere gælder den Undtagelse, at Politiet kan forlange, at Telefonselskabet sikrer sig visse nærmere angivne Oplysninger, saaledes at disse kan stilles til Politiets Raadighed — men først naar Retskendelse foreligger. Man kan altsaa inden Retskendelsen bede Telefonselskabet sikre sig disse Oplysninger, men man kan først faa dem, naar Retskendelsen foreligger. Endvidere gælder den Undtagelse efter den nævnte Instruks, udfærdiget i 1938, at Rigspolitichefen, Politidirektøren og Chefen for Opdagelsespolitiet har Adgang til at opnaa Telefonaflytning uden Retskendelse.

Jeg vil gerne have Lov til i den Anledning at understrege, at denne Bemyndigelse aldrig har været benyttet, og den vil selvfølgelig ikke blive benyttet, medmindre der foreligger begrundet Formodning om, at en Aflytning vil være af afgørende Betydning for Opklaringen eller Afværgelsen af de alvorligste Angreb mod Staten eller de øverste Statsmyndigheder eller vil være nødvendig for Afværgelsen af Forbrydelser, der medfører Fare for Menneskers Liv eller Velfærd eller for betydelige Samfundsværdier, saaledes som det nævnes i Straffelovens § 141. Det siges her, at i disse Tilfælde har enhver, som er vidende om saadanne Forbrydelser eller vidende om, at de planlægges, Pligt til at forebygge disse, om fornødent ved Anmeldelse til Øvrigheden. Det er altsaa kun i disse Tilfælde, hvor enhver har Pligt til at foretage det nødvendige for at forebygge saadanne meget alvorlige

[Justitsministeren.]

Forbrydelser, at Rigspolitichefen, Politidirektøren og Opdagelsespolitiets Chef har Adgang til direkte at gaa til Telefonselskabet og sige, at de ønsker Aflytning, og hvor Telefonselskaberne har Pligt til at effektuere dette, fordi der ikke er Tid til at afvente en Retskendelse, eftersom Forbrydelsen saa i Mellemtiden kan begaas.

Denne Bemyndigelse har som nævnt aldrig været anvendt, men der kan opstaa saadanne Situationer — det vil jeg ikke nægte —, at Spørgsmaalet derom kan blive aktuelt. Jeg agter imidlertid at give de paagældende tre Embedsmænd Meddelelse om, at Anvendelse af denne Beføjelse, hvis den skulde komme i Brug, straks skal anmeldes til Justitsministeren. Jeg har allerede gjort det mundtligt, men jeg agter ogsaa at gøre det i Form af en Instruks, og jeg kan ikke tænke mig andet end, at denne Instruks ogsaa vil blive godkendt af fremtidige Justitsministre. Men jeg gentager: jeg vil ikke have noget imod at overveje, ligesom det ærede Medlem af det andet høje Ting Hr. Steincke gjorde i sin Tid, om det paa dette Omraade vilde være naturligt af faa bestemte Lovregler at gaa frem efter, og jeg gentager, at som Hovedregel gælder det altsaa ogsaa, at Telefonaflytning kun kan finde Sted efter en Kendelse af Retten.

Jeg haaber hermed at have givet en saa fyldestgørende Besvarelse af de stillede Forespørgsler, som det har været ønsket. Jeg tror, at jeg har gjort det saa fyldestgørende, som det har været muligt, og jeg har suppleret Besvarelsen med Oplysninger om de Regler, der gælder for Politiets Brug af særlige Midler til Opklaring af begaaede og planlagte Forbrydelser. Det Arbejde, Politiet udfører paa dette Omraade som paa andre Omraader, udfører det, fordi det er dets Pligt og i Overensstemmelse med den til enhver Tid siddende Regerings Direktiver. Det er af meget stor Vigtighed for Samfundet, at dette Arbejde udføres, og det maa derfor forlanges af Politiet, at det løser ogsaa denne Del af sin Opgave paa forsvarlig Maade. Politiet har selvfølgelig ingen selvstændig Interesse i at befatte sig med politiske Sager, men det har paa dette som paa andre Omraader Pligt til at efterkomme enhver lovlig Ordre fra Regeringen. For Politiets Virksomhed paa dette Omraade maa derfor efter min Mening den til enhver Tid siddende Regering bære Ansvaret, og Politiet maa være ansvarsfrit. Det finder jeg, der er al mulig Grund til i Dag i Anledning af denne Debat at understrege. Det er Regeringen, der maa bære Ansvaret, naar Politiet udfører sit Arbejde efter de Direktiver, Regeringen giver. Der kan selvfølgelig være Tale om et embedsmæssigt, eventuelt ogsaa et strafferetligt Ansvar, for saa vidt Politiet ikke overholder de givne Direktiver, men er der handlet i Overensstemmelse med de af Regeringen givne Ordrer eller i Overensstemmelse med Regeringens Retningslinier, er Angreb paa Politiet eller enkelte Politimænd for den saaledes udførte Virksomhed grundløse, utilbørlige og uberettigede. Politiet maa og skal vide, at udfører det sin Pligt i Overensstemmelse med de af den ansvarlige Justitsminister givne Forskrifter, er Politiet ansvarsfrit, saa ligger Ansvaret hos denne Minister, der atter, om det kræves, maa staa til Ansvar for Rigsdagens Forum. Saaledes maa det være, og saaledes bør det være.

Af det, jeg her har sagt, vil det formentlig tydeligt fremgaa, at den Regering, jeg har den Ære at være Medlem af, er en bestemt Modstander af, at der skabes noget i Retning af en Politistat i Danmark. Det er det danske Politi ogsaa selv en absolut Modstander af, det ønsker det danske Politi absolut ikke, tværtimod. En saadan Udvikling vilde heller ikke være i Pagt med det, vi her i Danmark forstaar ved Folkestyre, og vi har vist set tilstrækkeligt i andre Lande af sørgelige Eksempler paa, hvad en saadan Politistat kan føre til. Folkestyret skal først og fremmest finde sin Styrke i, at det viser, at det er enhver anden Styreform overlegent, men ligesom ethvert sundt Samfund ikke vil finde sig i, at Borgernes berettigede Forhold trædes for nær, kan man heller ikke finde sig i, at den Frihed, der er givet et Folk gennem Folkestyret, trædes under Fode med voldelige Midler. Andet og mere tilsigtes der ikke med de Oplysninger, som Politiet til enhver Tid skal og maa skaffe sig. Men til at skaffe disse Oplysninger til Værn om Folkestyret, hvor det er nødvendigt, har Politiet ogsaa en ubetinget Pligt. Respekt for Folkestyret, Ro og Orden i Samfundet, det er det, alle lov-

[Justitsministeren.]
lydige Borgere ønsker og kræver, og det er det, som det danske Folk i sin Helhed ønsker. Intet mere og intet mindre.

Forespørgeren *(Arne Sørensen)*: Jeg takker den højtærede Justitsminister for den fremkomne Redegørelse, men det forekommer mig, at der ligesom i Radiotalen er nogle ganske bestemte Omraader, som ikke er klare, og som vi er nødt til at faa drøftet nærmere igennem. Hvis det, som den højtærede Justitsminister sagde, ikke drejede sig om at spare paa Tingets kostbare Tid, kunde der være nogen Rimelighed i at have aabnet en statsretlig Debat om disse Forhold. Det er noget, man nu naturligvis maa springe over, men der er nogle Ting, som vi er nødt til at røre ved for at faa klaret Forholdet mellem Politiet og os andre, selv om der siges, at det er Regeringen, der skal staa med Ansvaret. Vi er ogsaa nødt til at klare os, hvad der egentlig menes, naar den højtærede Minister taler om, at man skal værge sig mod Angreb paa Staten. Hvem er Staten, hvad er Staten for noget, og hvem bestemmer, hvad Angreb paa Staten er for noget? Jeg tror ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at baade den Praksis, man har overladt Politiet, og denne Maade at tale om Staten paa, er Levn fra Enevælden, noget, der er blevet bestaaende ved Siden af Folkestyret, og som der selvfølgelig i vor Forfatning er en formel Plads til, idet jo den udøvende Myndighed er noget andet end den lovgivende. Men der er alligevel ud over det forfatningsmæssigt rimelige blevet staaende nogle overordentlig betænkelige Muligheder for den udøvende Myndighed til at gribe ind paa Omraader over for Medborgerne. Der er jo ingen af os her, tror jeg, som frygter Indførelsen af nogen Politistat, hverken fra den nuværende Regerings eller andre danske Regeringers Side, men der er en gammel uheldig Arv fra Enevælden, som har virket meget daarligt i de senere Aar, og vi har samtidig faaet nogen Erfaring under Besættelsen, som naturligvis lærer os noget om, hvordan vi skal bære os ad i Dag.

Den højtærede Justitsminister har naturligvis Ret i, at man ikke kan drøfte Personer og Sager fra Besættelsestiden, men der er noget andet fra Besættelsestiden, man kan drøfte. Vi herinde ved alle sammen saa meget om, hvad der skete dengang, at vi er i Stand til at foretage en vis Vurdering af, hvordan det virkede, at Politiet havde disse Bemyndigelser. Uden at vi behøver at komme ind paa de enkelte Sager, er vi herinde ligesom mange andre danske Borgere i Stand til at foretage en Vurdering af den Situation, der forelaa. Den viste efter min Mening meget tydeligt, at Politiet som Institution var uegnet til disse særlige Bemyndigelser for et politisk Politis Virksomhed. Den højtærede Justitsminister sagde paa et eller andet Tidspunkt, at de, der havde god Samvittighed, behøvede jo ikke at frygte noget, fordi de nu af en eller anden Grund tilfældigvis kom paa et Kartotekskort og fik deres Telefon aflyttet og deres Breve aabnet, eller hvad det nu kunde være, for dem skete der jo ikke noget. Men Erfaringen fra Besættelsestiden viser noget helt andet. Erfaringen viser, at man rutinemæssigt havde denne Undersøgelsespraksis fra før Krigen. Angaaende Telefonaflytningen er der netop her blevet nævnt Aarstallet 1938. Man havde denne Praksis, man havde dette vældige Kartotek, og der var ikke nogen inden for denne Institution, som forstod Nødvendigheden af at fjerne disse Ting, da Fjenden kom til Landet. Jeg husker, at jeg engang i den illegale Tid drøftede med en Person, som havde Kendskab til disse Ting, at man havde dette Kartotek paa det lokale Politikontor fra før Besættelsestiden, og at det laa der den 9. April. Det bestod dels af Folk, som man mente var politisk farlige, og som burde holdes under Opsigt, dels af en Række ganske almindelige, skikkelige Fagforeningsformænd og Formænd for de gamle politiske Partiers Organisationer i Byen. Det blev, som vedkommende sagde, anvendt som en Slags Telefontavle, naar der blev Uroligheder og man hurtigt skulde finde frem til de Folk, der set fra det bestaaendes Side kunde være nyttige i en saadan Situation. Et saadant Kartotek blev ganske roligt staaende den 9. April, og dermed var det overgivet en Situation, som ingen kunde overskue; ikke blot den, at Fjenden kunde tænkes at beholde et saadant Kartotek og være særlig interesseret deri, men ogsaa det særlige Brug, som gennem de følgende Aar, saa længe det danske Politi fungerede, skete Gang paa Gang.

Jeg vil her holde mig til det, som jeg mener man principielt kan drøfte fra den Tid. Efter min Mening er Politiet uegnet til en saadan Virksomhed, fordi Politiet samtidig er en Institution, der af de andre politimæssige Grunde altid vil blive søgt opretholdt under en Besættelse. Det vil Besættelsesmagten selv være interesseret i, hvis det er muligt, og det vil, som vi saa ved given Lejlighed, ogsaa undertiden de politiske Partier i det paagældende Land

[Arne Sørensen.]

være, hvis det da ikke river for meget ud mellem dem og Besættelsesmagten. De vil være interesseret i at opretholde Landets eget Politi, og det var det, som skete her. Det var nyttigt, syntes man, af mange Grunde at beholde det danske Politi fremfor at have tysk Politi gaaende her. Men naar saa en stor Statsinstitution som Politiet bliver bestaaende under saadanne Forhold, og naar der kommer det Tryk, som man kender, fra en Besættelsesmagts Side, et gradvist Tryk, saaledes som det kom under disse Forhold, saa opkommer der automatisk de Fristelser, man ogsaa kender fra den Tid, Fristelser, der enten bestaar i at give efter og udlevere noget Materiale for dog saa til Gengæld at bevare noget andet eller visse andre Personers Sikkerhed, eller i selv at tage sig af nogle af de Personer, der staar i Kartoteket, fremfor at lade de fremmede tage sig af dem, eller i visse Tilfælde, hvilket er endnu værre, at udlevere dem uden videre som en Tjeneste over for de fremmede. Dèr tror jeg, man maa sige, at hvor stor og fremragende den patriotiske, illegale Indsats fra Politiets Side end har været — og den har været meget stor —, saa var denne Del af Politiet og i det hele den øverste Del af Politiet, saa længe det bestod, i det væsentlige behersket af noget andet end Kamp mod Fjenden. Den var i det væsentlige behersket af dette, at Folk, som sidder i et fast Embede med Udsigt til Pension, tænker paa at bevare et saadant. Det gør de fleste ganske almindelige Mennesker, og det førte disse Mennesker ind i Fristelser, som de ikke kunde overkomme. Jeg vil slet ikke tale om dem, der var Stræbere — for saa kommer vi ind paa de enkelte Sager — og begik frygtelige Handlinger ud af disse Aarsager, men jeg vil tale om den almindelige, pæne, borgerlige Politimand, som hverken var Patriot eller udtalt Landsforræder, men som tænkte: Ja, saadan rent rutinemæssigt maa disse Ting gaa deres Gang, for ellers sker der mig lille Mand noget — og det er jo sandsynligt, at Tyskerne vinder Krigen!

Nu kan man sige, at dette her alligevel er Fortid, og at jeg beskæftiger mig med noget, som *er* sket. Men naar jeg fører det frem, er det af principielle Grunde, fordi det vilde være urimeligt at stole paa, at man ikke naar som helst i den Fremtid, vi kan overskue, kan komme ud for en lignende Situation, hvor Landet igen bliver besat under en eller anden Krig i Europa. At det kan ske, har vi ikke Lov til at se bort fra, naar vi bestemmer, hvordan vi vil ordne vore Forhold i Dag. Vi ved ikke noget om, mellem hvem Krigen kommer til at foregaa, eller hvem vi kan tænkes at blive besat af, men vi ved, at hvis der skal føres Kartoteker paa den Maade, som det skete forrige Gang, vil der — ligegyldigt hvem der besætter Landet — blive et uskyldigt Hold Mennesker, der kommer i Fare, fordi der ved denne summariske Maade vil blive indregistreret Mennesker, som ikke deltager i Handlinger, men som har de og de Anskuelser. Det skete da ogsaa sidste Gang, og sidste Gang blev der endda ogsaa indregistreret Partier, der hverken havde Forbindelse med nogen udenlandsk Magt paa det Tidspunkt eller tilsigtede nogen voldelig Omstyrtning i Landet.

Dernæst vil jeg sige noget om Sagen, som den ser ud under Fredsforhold, under Forhold, hvor der altsaa ikke er det meget alvorlige Hensyn, som en Besættelse af Landet rejser. Her paalægger man, efter det, den højtærede Justitsminister nu har ført frem, Politiet at udøve et Skøn, som Politiet ikke er mægtig at udøve. Det er udmærket, hvis Politiet skal holde Øje med Folk, der gaar og vil sprænge det ene eller det andet i Luften, men der er baade i den højtærede Ministers Radiotale og i det Indlæg, som er ført frem her, kommet en lang Række Udtalelser, som faar os ud paa noget, vi ikke rigtigt ved hvad er. Og det kommer igen mange Steder. Det anvendte Udtryk er som Regel noget i Retning af, at Politiet maa følge op dèr, hvor der foreligger Mistanke om Handlinger eller Planlæggelse af Handlinger, der vender sig mod Ro og Orden. Eller den højtærede Minister udtrykker sig saadan: at man skal holde Øje med Folk, der skaber Uro — og der bliver nævnt, med Eksempel fra Tiden før Krigen, Folk, der politisk kom med udæskende Udtalelser o. s. v.

Dette, at der bliver Uro, at der bliver politisk Uro eller kommer politisk udæskende Udtalelser, er jo en meget, meget løs Definition af noget, der maaske yderst til den ene Side er en Forbrydelse og yderst til den anden Side er en ganske almindelig hed, politisk Debat. Jeg er bange for, at Politiet er ganske uden Evne til at hitte ud af, hvad der er Uro, og hvad der ikke er Uro, og jeg er heller ikke sikker paa, at Politiet hos sin Regering, hos den Mand, der er Justitsminister paa det paagældende Tidspunkt, eller maaske videre frem underhaanden hos politiske Partier kan tilegne sig et sikkert Skøn, faa en sikker Vejledning, fordi der altid vil gælde den Regel, at bestaaende Partier vil have en vis Uvilje mod nye, opkom-

[Arne Sørensen.]
mende Partier, og fordi Debatten mellem gamle, bestaaende Partier og helt nye Partier ofte vil blive meget, meget hed. Det var den — det kan man jo nok sige, og det kan de tilstedeværende Redaktører tale med om — f. Eks. mellem Dansk Samling og de gamle Partier i Slutningen af 30erne. Der var virkelig udæskende Udtalelser, dog fra begge Sider. Det hed, naar vi blev omtalt fra den anden Side, ofte, at vi var modne til Galehus. Jeg ved ikke, om nogen af disse Redaktører kom paa Kort af den Grund, men det var dog overordentlig udæskende sagt — ikke sandt?

Jeg tror, som sagt, at Politiet som saadant er uegnet til at øve et saadant Skøn, og jeg finder det uværdigt, at det, som vi kalder for Staten eet Sted i vor Redegørelse og Samfundet et andet Sted i vor Redegørelse, er lagt an paa en saadan Maade, at endog vi, som er valgt ind i dette høje Ting, kan sidde aldeles hjælpeløse og uvidende med Hensyn til, hvorvidt vi er paa et Kartotekskort. Det finder jeg ganske uanstændigt. (*Justitsministeren* [Elmquist]: Det er det ærede Medlem ikke uvidende om i Dag!). Ja, nu ved jeg ikke helt, hvad jeg skal sige til det, for jeg vilde meget nødigt sige, at Justitsministeren svarer i Overensstemmelse med en Institution, som altid maa svare saadan, men det giver jo ingen Garanti for Dagen i Morgen, heller ikke for Misbrug af den Karakter, som jeg her har paatalt.

Jeg tror, at man, hvis man vil have et demokratisk Samfund, maa give Afkald paa visse Former for Effektivitet. Diktaturerne var som bekendt eller er — der findes jo ogsaa nutidige — fristende i den Henseende, at de er effektive, men vi ved, at Effektiviteten paa en lang Række Omraader sker paa Bekostning af Frihed og menneskelige Rettigheder, og jeg tror, at en Indskrænkning her er vigtig, at en Svækkelse af Effektiviteten er nødvendig, hvis man skal tage Demokratiet alvorligt.

Jeg tror, at vi med de meget uhyggelige Erfaringer, vi har fra Besættelsestiden, og med den Verden, vi stadig lever i, den Risiko, vi lever under, kan risikere saadanne alvorlige Misbrug stadig væk, hvorved uskyldige Mennesker kan blive udsat for under Krigsforhold pludselig at ryge i en Koncentrationslejr, at dø i den eller blive ødelagt i den, og hvorved vi under Fredsforhold kan risikere dette nedværdigende, at Institutioner, vi ikke har Kontrol over, har Kontrol over os.

Jeg tror derfor, det er en af de nødvendige Svækkelser, som Demokratiet maa paalægge sig selv: ikke at være fuldstændig effektivt i Retning af at have hinanden indregistreret.

Der er saa det Spørgsmaal tilbage, at der er andre Former for Anslag mod Landets Sikkerhed og Landets Frihed, nemlig det, som kommer udefra, fra en eller anden Statsmagt eller Statsmagtskonstellation udefra, som paa et vist Tidspunkt kan blive en Trusel for Landets Frihed og Selvstændighed. Det er en kendt Sag, at der fra saadan Side foregaar Spionagevirksomhed eller i mere afgjorte Tilfælde endog provokerende Virksomhed inden for andre Landes Grænser, navnlig inden for smaa Landes Grænser, og det er ogsaa klart, at en udenlandsk Magt, naar den skal udføre saadan Virksomhed, er nødt til at anstrenge sig for at faa Borgere inden for det paagældende Land til Hjælpere, og det er da en ganske klar Ting, at en saadan Virksomhed baade udefra og fra danske Borgeres Side maa kontroleres og saa vidt muligt maa standses. Men for os at se maa man sætte Grænsen derved, at man siger: Vi maa sørge for Kontrol med og Efterretning om saadanne Personer, som kan tænkes at være undergivet en saadan Fristelse og er gaaet med i et saadant Apparat. Det er Samfundets Opgave at følge dem op, men det er helt forkert, hvis man i et demokratisk styret Land vil udstrække denne Opgave til Partier, fordi man uvægerligt derved rammer Mennesker, som maaske nok deler politisk Anskuelse med Folk, der eventuelt er Spioner for fremmed Magt, men som selv er ganske uskyldige i noget saadant. Det har vi en lang, lang Række Eksempler paa, hvis vi gaar tilbage til vor Erfaringsperiode under Besættelsen. De, der stod i et eller andet Kartotek, fordi de tilhørte en eller anden politisk Organisation, var Gang paa Gang Mennesker, der i den Henseende var fuldkommen passive.

Jeg vilde mene, at man maatte betragte denne Kontrol og Efterretningsvirksomhed, som efter min Mening er det eneste, der bør blive tilbage, som en naturlig Del af vort militære Forsvar, saaledes at det, der kan være af Værdi fra det politiske Politi — der findes naturligvis ogsaa her en Tradition og Erfaringer, der rent teknisk er værdifulde —, samarbejdes med den militære Efterretningstjeneste og opfattes som et forsvarsmæssigt Afværgeapparat og ikke som noget, der paa den hidtidige Maade kan blande sig i og skønne over, hvad der er politisk Ro eller Uro inden for de og de Partier eller de og de Anskuelser i Landet.

[Arne Sørensen.]

Jeg er forberedt paa, at maaske baade den højtærede Minister og andre vil sige, at i Tider som disse skal man være varsom med at svække sig selv, selv om det lyder meget smukt, naar man taler om at gøre det, og at vi, naar der fra Stater af anden Karakter anvendes andre Midler, maa lære af disse Stater med Hensyn til saadanne Midler. Jeg tror imidlertid, at disse Midler let kan blive for dyre og let kan ødelægge den egentlige Frihed og det egentlige Frihedssyn i Landet. Nu er det ikke min Opgave at deltage i en Debat, som er forbi, men jeg synes, at vi ved Debatten om politiske Organisationers Ret til at bære Uniform havde et Eksempel paa en Smule Forgiftning udefra, hvor man har travlt med at lave sig en Sikkerhed i Stedet for at stole paa almindelige frie og ordentlige Forhold.

Jeg vil da for mit Vedkommende med den Begrundelse gaa ind for at henstille til den højtærede Justitsminister at overveje, om man ikke kunde afvikle det politiske Politi som saadant og lade det sammenarbejde med og henlægge til den militære Efterretningstjeneste i Stedet for, saaledes at vi derved fik ganske klart afgrænset, hvad der var Meningen med dette Apparat.

Det har glædet mig at se, at man i en anden Kreds, en Kreds, som har særlige Forudsætninger for at være optaget af disse Ting, i Aftes har vedtaget en Udtalelse, der gaar i samme Retning. Det drejer sig om Landsforeningen af Besættelsestidens politiske Fanger, som i Aftes vedtog en Resolution, der — hvis jeg med Formandens Tilladelse maa citere den — lyder saaledes:

„Det danske Politis politiske Afdeling har under Besættelsestiden som „Afdeling for særlige Anliggender" gjort en saa skæbnesvanger og ansvarsløs Brug af de politiske Kartoteker, at man maa forlange, at de Politiembedsmænd, der bærer det tunge Ansvar for, at Politiets Viden om danske Borgere blev overdraget til Tyskerne, at danske Borgere faldt i Tyskernes Hænder, drages til Ansvar, og at Politiets politiske Afdeling omgaaende ophører."

Jeg skal i Tilslutning til denne Udtalelse udefra fremsætte følgende Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen:

„Idet Folketinget udtaler, at Politikontrol over danske Borgeres politiske Virksomhed er uforenelig med demokratiske Frihedsrettigheder, henstiller Tinget til Justitsministeren at afvikle det politiske Politis Virksomhed inden Udgangen af Finansaaret 1947—48, dog saaledes, at Indregistreringen af politisk Virksomhed straks standses,

gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen."

Formanden: Der er nu fremsat følgende Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen:

„Idet Folketinget udtaler, at Politikontrol over danske Borgeres politiske Virksomhed er uforenelig med demokratiske Frihedsrettigheder, henstiller Tinget til Justitsministeren at afvikle det politiske Politis Virksomhed inden Udgangen af Finansaaret 1947—48, dog saaledes, at Indregistreringen af politisk Virksomhed straks standses,

gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen."

Ordføreren for Forespørgerne *(Robert Mikkelsen):* De Spørgsmaal, der her er stillet, hænger nøje sammen med, hvad der er sket. Spørgsmaalene drejer sig om, hvorvidt Metoder, der har har været i Brug, fortsættes. Det er dog en Selvfølge, at man ikke kan drøfte denne Forespørgsel uden ogsaa at kende og tale om de Metoder, der har været i Brug, ellers vilde Debatten være aldeles meningsløs.

Jeg har udtrykkeligt erklæret, at vi ikke her i Tinget skal undersøge eller bedømme, hvem der er ansvarlig for de Ting, der er sket; men det forhindrer ikke, at vi kan omtale, hvad der er sket, at disse Kendsgerninger fremdrages her, og at de maa danne Baggrunden for de Beslutninger, vi her kan tage med Hensyn til Fremtiden.

Hvad dette har at gøre med mit Medlemsskab i den parlamentariske Kommission, forstaar jeg ikke. Det kan ikke være Meningen, at Muligheden for at faa anstændige Forhold inden for disse Dele af Politiet skal udskydes, til denne Kommission engang ad Aare bliver færdig. Jeg har nævnt en Række Forhold. Det er ikke Hemmeligheder, det er Ting, som der alle er Bevis for, og jeg tillader mig ogsaa nu at fremdrage, hvad jeg finder nødvendigt til Belysning af dette Spørgsmaal, hvad enten den højtærede Minister synes om det eller ikke.

Det fremgaar af den Redegørelse, den højtærede Minister fremkom med, at han anser det for nødvendigt, at der her i Landet er et Sikkerhedspoliti med visse politiske Opgaver. Hvilke Opgaver er det, der er Tale om? Ja, det er vel i Hovedsagen de samme, som Justitsministeren i 1938, Hr. Steincke, nævnte som Sikkerhedspolitiets

[Robert Mikkelsen.]

Opgaver: Værn mod Anslag mod Rigets Selvstændighed og den lovlige Samfundsorden, og hertil føjer den højtærede Minister i Dag mere aktuelle Ting: Varulvebander, Forholdsregler over for Bortførelsesforbrydelser o. s. v.

At Politiet skal tage sig af saadanne Opgaver og saadanne Ting, er jo ganske klart, men et andet Spørgsmaal er det, om det i den Anledning er nødvendigt at have et for hele Landet organiseret særlig politisk præget Korps. De Forhold, som jeg her har nævnt, og som den højtærede Justitsminister har nævnt, er jo alle Forhold, som falder ind under Opdagelsespolitiets normale Arbejde, og som ogsaa Opdagelsespolitiet normalt tager sig af. Hvis Sikkerhedspolitiet havde indskrænket sin Virksomhed til den Slags Sager, som her er nævnt, og til tilsvarende Forhold, der har været omtalt her i Rigsdagen som lovlige Arbejdsomraader for dette Politi, hvis man havde indskrænket sig til Undersøgelser, hvor konkret Mistanke om forbryderisk Virksomhed forelaa eller Mistanke om Forsøg paa saadan Virksomhed, og kunde vi være sikre paa, at hvordan det end hidtil havde været, vilde den Del af Politiets Arbejde i hvert Fald fremtidig holde sig inden for disse Rammer, var denne Forespørgsel ikke blevet stillet.

Man maatte af den højtærede Justitsministers Redegørelse faa det Indtryk, at det politiske Politi er en normalt arbejdende Del af Politiet. Det er ikke Tilfældet. For det første er det politiske Politi ikke en enkelt Afdeling, men et kompliceret Net af Afdelinger, paa visse Omraader i Samarbejde, paa andre Omraader i hvert Fald til Tider i dyb indbyrdes Uoverensstemmelse. Jeg kender ikke Enkelthederne i denne Organisation. Jeg havde haabet, at man havde hørt noget herom af den højtærede Justitsminister, men det blev ikke Tilfældet. Vi ved, at der her i København findes en Afdeling D inden for Opdagelsespolitiet, vi ved, der findes et særligt Sikkerhedspoliti, direkte underlagt Rigspolitiet. Vi ved, at der i de forskellige større Provinsbyer findes politiske Afdelinger med særlige Kartoteker af politisk Indhold, og vi ved ogsaa, at der eksisterer et Statsadvokatur for særlige Anliggender, som beskæftiger sig med ganske tilsvarende Forhold. Men er der flere Afdelinger? Jeg har ladet mig sige, at der for nylig er opstaaet en ny Afdeling, E, under det københavnske Opdagelsespoliti, og jeg vil gerne vide, hvad Hensigten med denne Afdeling er. Det kan vel ikke være Tanken, at den skal optage og fortsætte de Omraader, som D maaske kommer til at give Afkald paa. Sikkerhedspolitiet foretager ikke Anholdelser, Sikkerhedspolitiet foretager ikke politimæssige Afhøringer, det giver ikke Møde i Retssager, som Politibetjente ellers gør. Personalets Forhold er af en saadan Beskaffenhed — det har i hvert Fald været saaledes —, at der lægges Vægt paa, at selv overordnede ansatte i Korpset ikke var kendt som Politifolk af deres egne Kolleger. Medens Politiets normale Opgave er at opklare begaaede Forbrydelser og forhindre Forbrydelser, der forberedes, arbejder disse Afdelinger uden Tilknytning til Mistanke om begaaede eller forberedte Forbrydelser. Der indsamles fortrolige Oplysninger og private Informationer fra Kilder af højst tvivlsom Beskaffenhed, og disse Oplysninger havner i Kartoteker og Akter, der ikke er til nogen aktuel Anvendelse, men som udelukkende ligger der for det Tilfælde, at nogle af disse Mennesker engang skulde begaa en Forbrydelse. Det eneste, der er fælles for de Folk, der staar i disse Kartoteker, er den formodede politiske Interesse. De staar i et eller andet Parti, de abonnerer paa et eller andet Blad, de forsøger efter det politiske Politis Mening at skaffe sig politisk Indflydelse — paa lovlig Maade naturligvis, hvis det ikke var paa lovlig Maade, vilde Opdagelsespolitiet tage sig af dem. Jeg beder oplyst, om denne Virksomhed skal fortsætte — vi ved jo, at den fortsætter.

Den højtærede Minister udtalte her, at disse Kartoteker ikke havde været i Brug siden 5. Maj 1945. Men jeg maa dog spørge, om den højtærede Minister virkelig kan fastholde dette. Jeg har bestemt Grund til at tro, at disse Kartoteker virkelig er i Brug. Jeg har bestemt Grund til at tro, at der i Forræderisager ogsaa efter 5. Maj af Politiet er blevet afgivet Forklaringer, som hidrører fra Indholdet af disse Kartoteker, og jeg maa stille den højtærede Minister dette Spørgsmaal: Hvis disse Kort ikke er i Brug, hvis de ikke mere anvendes, hvorfor eksisterer de saa, hvad gemmes de for, i hvilken Anledning er det Hensigten igen at tage dem frem? — for de eksisterer jo stadig.

Nogle vil maaske blot finde saadanne Forhold latterlige, nogle vil muligvis tænke paa det umaadelige Spild af Arbejdskraft, Penge og Papir, som gaar med til Indsamling af alle disse Oplysninger. Men mon dog ikke de fleste i Dag først og fremmest vil se paa denne Virksomhed som lidt utilladelig, som et alvorligt Indgreb i Borgernes private Liv, et Indgreb, som hos alle maa fremmane Billedet af netop den

[Robert Mikkelsen.]

Politistat, som den højtærede Minister med Rette tager Afstand fra. Denne Politiets Virksomhed fik, som vi ved, for en Række af dem, den omfattede, Følger, utilsigtede, skæbnesvangre Følger, Følger, som jeg ikke tror, de, der indsamlede Oplysninger, havde forudset. Men trods den Advarsel, der ligger heri, opbevares disse Kartoteker stadig, og jeg har Grund til at tro, at de stadig bruges. Man maa ogsaa faa det Indtryk af den højtærede Ministers Redegørelse, at det politiske Politi er en Institution, hvis Eksistens og Metoder er Offentligheden fuldt ud bekendt. Om Kartotekerne sagde den højtærede Justitsminister for nogle Dage siden i Radioen, at vel var de ikke offentligt tilgængelige, men den Kendsgerning, at Politiet *fører* — jeg understreger, at den højtærede Minister ikke sagde *førte* — saadanne Kartoteker, er absolut ikke nogen Hemmelighed. Da „Ekstrabladet" i Begyndelsen af Maaneden spurgte om disse Forhold, henvendte Bladet sig ogsaa til et Par høje Politimænd. Jeg tillader mig et kort Citat:

> „Vi rettede først Spørgsmaalet til Polidirektør Seidenfaden, der kort og godt svarer: Nej, jeg kender i hvert Fald intet til det, har aldrig set det. Hvis et saadant Kartotek virkelig er oprettet, er det sket før min Tid, formentlig af Rigspolitiet."

Bladet henvendte sig saa til Rigspolitichef Begtrup-Hansen:

> „Rigspolitichef Begtrup-Hansen kender imidlertid heller intet til Sagen. Han henviser til Københavns Politi, idet han bemærker, at Arrestationerne af Kommunisterne under Besættelsen skete paa Grundlag af de forskellige Afdelingers Kartoteker."

Saa henvendte man sig til Statsadvokat Hoff, som udtalte:

> „Jeg kender heller intet til et Kartotek af den Art. Jeg spurgte efter det efter Kapitulationen, men fik det Svar, at det ikke mere eksisterede. Det blev vistnok i sin Tid oprettet af Københavns Politis 2. Afdeling, men i Dag vilde et saadant Kartotek jo højst have historisk Interesse."

Naar altsaa Landets tre højeste Politiembedsmænd over for Offentligheden erklærer intet at vide om disse Forhold, er det, uanset om de ved noget eller ej, i hvert Fald berettiget at fastholde, at dette Politi selv gør, hvad det kan, for efter bedste udenlandske Forbillede at knytte Ordet „hemmeligt" til sit Navn og sin Virksomhed. Nu først kommer der nogle Oplysninger om disse Forhold ud til Offentligheden, men det forekommer mig, at det ikke fremgik af den højtærede Ministers Indlæg, hvorledes disse Oplysninger maa virke paa Offentligheden. Den højtærede Minister vil vel ikke benægte, at der kan være begaaet Fejl, der kan i enkelte Tilfælde have fundet Ting Sted, som ikke burde være sket, men disse Ting maa klarlægges ved særlig Undersøgelse, og den højtærede Minister finder altsaa, at det ikke er til Hinder for, at Virksomheden kan fortsættes. Den Maade at se Sagen paa forekommer mig i Bund og Grund forkert. Det, som den højtærede Minister tror er Undtagelser, enkeltstaaende Afvigelser, det er tværtimod Regelen for dette Politis Arbejde, det er hele Grundlaget for dets Eksistens, og det, som den højtærede Minister mener er normale Retningslinier for Arbejdet, eksisterer slet ikke.

Det fremgik ogsaa af den højtærede Ministers Tale i Radioen, at der avde været 3 Faser i dette Politis Udvikling her i Landet. Jeg kunde have ønsket, at Ministeren ogsaa her i Dag vilde have givet lidt Oplysninger om de Ting, som han dèr talte om, og yderligere vilde have suppleret dem, men vi ved i hvert Fald, at i 1928 begyndte Afdeling D sin Virksomhed under Københavns Opdagelsespoliti. Dengang var Zahle Justitsminister. Senere udviklede det sig til en Slags Rigsregistratur i 1931. (*Christmas Møller:* 1928? Da var Zahle ikke Justitsminister). Undskyld, det var Rytter. Saa maa jeg bede det rettet til: Dengang var Rytter Justitsminister. Jeg nævnte ikke dette som noget af væsentlig Betydning, men blot for at oplyse, at disse Ting er sket under Justitsministre fra alle politiske Partier. Det, der for mig er væsentligt, er ikke, hvem der var Justitsminister, men hvor Initiativet udgik fra. Det udgik fra Chefen for Københavns Opdagelsespoliti. Det var dengang Hr. Thune Jacobsen. Jeg vilde videre gøre opmærksom paa, at i 1938, da vi havde en socialdemokratisk Justitsminister, skete der en vidtgaaende Udvidelse af dette Politi. Den Gang kom Initiativet fra Rigspolitichefen. Rigspolitichefen var dengang Hr. Thune Jacobsen. Den tredie store Udvidelse af det politiske Politis Arbejde foregik i 1941, da Statsadvokaturen for særlige Anliggender og dens Afdeling blev sat ind i den aktive Kamp imod den danske Frihedsbevægelse. Den Gang endelig udgik Initiativet fra Ministeren selv, men da var det ogsaa Hr.

[Robert Mikkelsen.]

Thune Jacobsen, der var Minister. Jeg finder ikke, det er rimeligt at drøfte det hemmelige Politis Forhold uden at slaa fast, at det netop er en enkelt Mand, der har Æren og Ansvaret for den Udvikling, der her er foregaaet.

Jeg skal ikke fordybe mig i Affærer fra gammel Tid, fra Afdeling D's Virksomhed efter dens Oprettelse i 1928, Andreas Hansens og Thune Jacobsens Tid. De fleste erindrer vist endnu Kuhlmann-Vogel Sagen og Pelving Sagen, som var de mest omtalte, men kun er enkelte Eksempler blandt mange. Disse Ting har jo Gang paa Gang været fremdraget her i Tinget af mit Partis Formand, det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen, som første Gang udførligt behandlede disse Forhold i 1932, senere i 1934 og i 1936 og igen i 1938, da Rigspolitiets, Sikkerhedspolitiets Forhold var til Drøftelse. Naar den højtærede Minister i Dag hævder, at vi har Brug for et Politi med de Opgaver, som det politiske Politi har haft, saa kunde man have ønsket lidt mere præcise Oplysninger om de hidtil opnaaede Resultater af dette Politis Arbejde, lidt bedre Oplysninger om, hvor mange Tjenestemænd der er ansat i dette Politi, hvorledes det er fordelt ud over Landet, og i hvilke Afdelinger det har sine Folk. Sandheden er efter min Opfattelse den, at dette Sikkerhedspoliti, som med en begejstret Hyldest til sit udenlandske Forbillede selv kalder sig med det forkortede Navn Sipo, har gjort overmaade lidt til Varetagelse af de Opgaver, som efter Loven er henlagt til dets Omraade.

For det første har dette Politi lagt et umaadeligt Arbejde i Indsamling af aldeles overflødige, politimæssigt unyttige Oplysninger. Det er jo en Kendsgerning, at Politiet naturligvis aldrig har kunnet rejse saa meget som Sigtelse mod noget Medlem af det kommunistiske Parti for højforræderisk Virksomhed eller Forsøg paa saadan Virksomhed. Der er aldrig rejst saa meget som Sigtelse mod Partiet for strafbare Forbindelser med fremmed Magt. Der har baade inden for og uden for Politiet været Folk, som gerne saa saadanne Resultater, men hvor intet er, kan intet hentes. Hele dette kolossale Arbejde var politimæssigt uden nogen som helst Værdi. Først da Fjenden havde besat vort Land, kom Kartotekerne i Brug — jeg har sagt før, og jeg gentager, at jeg tror ikke, at denne Anvendelse af Kartotekerne har været forudset.

Men for det andet har vi vel alle undret os over, at den højforræderiske Virksomhed, som faktisk før Krigen foregik her i Landet, den velorganiserede Spionage, 5te Kolonne Nettet, aldrig blev afsløret, skønt det saa vist ikke var vanskeligt at spore. Kun en enkelt Spionsag naaede lige før Krigen frem til Paadømmelse. Kun ganske faa fik man Ram paa, selve Spionageapparatet forblev intakt, det fungerede trods alt politisk Politi og Sikkerhedspoliti perfekt den Dag, det skulde staa sin Prøve, den Dag, da Fjenden havde Brug for det, den 9. April, og da endelig Politiet, for øvrigt først hen under Besættelsen, virkelig begyndte en Undersøgelse mod Nazisterne, ja, da var Tiden forpasset, da var Forholdene ugunstige, og Resultaterne maatte blive derefter.

Se det er Sandheden, Sandheden, som den maa være. Vi er ikke her mere paa Kanten, paa Grænsen af Sumpen, som et Medlem af Tinget udtalte i 1938; vi er kommet i Sumpen. Det er en uanstændig Ting i et demokratisk Samfund, og et saadant Politi maa uvægerligt ogsaa blive et daarligt Politi politimæssigt, et Politi, som er ude af Stand til at varetage de Opgaver, Loven paalægger det.

Nu hævder den højtærede Minister, at Politiet i vidt Omfang har handlet efter Ordre, og det er jo rigtigt, at der har foreligget Ordre, men jeg vil ikke tro, at nogen ansvarlig Minister før Thune Jacobsens Tid virkelig har vidst, hvad der foregik i dette Politi, virkelig har haft Kendskab til disse Forhold. I saadanne Forhold kan der være betydelig Forskel paa, hvad der staar i en politimæssig Erklæring, og hvad der er praktisk Virkelighed. Jeg har ladet mig sige, at Folk fra Københavns Opdagelsespoliti netop for Tiden træffer Aftale med Meddelere rundt omkring i Landet. Der rejser, efter hvad jeg har faaet at vide, Folk fra Københavns Opdagelsespoliti rundt, ogsaa i Jylland, som søger Forbindelse med Folk, som regelmæssigt eller ved paakommende Lejlighed skal forsyne Politiet med Oplysninger af politisk Interesse, som det hedder. Alle Partier, ethvert politisk interesseret Menneske, skal altsaa, hvis nu dette slaar til, fortsat være under en Art hemmelig Politikontrol til Brug for, maaske til Misbrug for, de Mennesker, som har Adgang til disse Oplysninger. Tør den højtærede Minister sige, at dette er aldeles urigtigt? Og hvis det er rigtigt, er det saa ikke en Genoptagelse af netop de samme Metoder, som den højtærede Minister har beklaget tidligere har fundet Sted?

Der bør sikkert her i Landet findes et Værn mod udenlandsk Spionage. Det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen vilde henvise

[Robert Mikkelsen.]
denne Opgave til Hærens Efterretningsvæsen. Jeg kan ikke helt slutte mig til den Tanke. Det er næppe rimeligt i Dag at inddrage dette Efterretningsvæsen under Drøftelserne; der er netop for Tiden Undersøgelser i Gang, som vel ogsaa ender med en Debat her i Tinget, hvorunder der bliver Lejlighed til at tale om disse Forhold. Jeg vil i Dag nøjes med at sige, at jeg har den bestemte Forhaabning, at Hærens Efterretningsvæsen i hvert Fald udelukkende beskæftiger sig med Forhold vedrørende Spionage for udenlandsk Regning. Jeg haaber ikke, at dette Apparat er begyndt at interessere sig for dansk Indenrigspolitik. Det er Politiets Opgave at efterforske og opklare begaaede Forbrydelser, ogsaa Spionsager, og det er rimeligt, at Politiet tager sig af disse Sager. Det er ogsaa rimeligt og naturligt, at Politiet giver sig af med at opklare politiske Indbrud, politisk prægede Pengeafpresningsaffærer, som vi har kendt dem, Forberedelse af Højforræderi, Afsløring af Varulvebander o. s. v. Den politiske Kriminalitet maa naturligvis ligesom enhver anden Kriminalitet falde ind under Politiets Arbejdsomraade; men Forudsætningen maa være, at der foreligger i hvert Fald en begrundet Mistanke om begaaede eller forberedte strafbare Handlinger, og at denne Mistanke kan rettes mod bestemte Personer.

„Sorø Amtstidende" skrev forleden nogle Betragtninger over dette, som jeg gerne vil citere et Par Linier af. Bladet skriver:

„Vi kræver, at Politiet indskrænker sig til Opklaring af Forbrydelser og Anholdelse af mistænkte. Det er muligt, at en og anden Forbrydelse kunde undgaas, hvis vi alle kom under stadigt Politiopsyn, men denne Pris forekommer os for dyr. En vis Risiko medfører al Frihed, og med Hensyn til politiske Urostiftere vil vi foretrække, at Politiet tager dem ved Vingebenet, saa snart der foreligger Opfordringer til lovløs Optræden."

Og Artiklen slutter med, at man ønsker, at

„Embedsvæsen og Bureaukrati ikke gaar ud over de Grænser, som Hensynet til Folkestyret og vi tilføjer, et demokratisk Folks Begreber om personlig Frihed, sætter. Det har Justitsministeren desværre ikke forstaaet, hvad vi beklager. Efter det Politiregimente, Besættelsestiden førte os ind i, var der dobbelt Brug for en anden Opfattelse hos Landets Justitsminister."

Saaledes skriver et af de Blade, som plejer at støtte den højtærede Justitsminister, og Blade over hele Landet af alle Partifarver har givet Udtryk for tilsvarende Tanker.

Fremtidig maa Kontrol med lovlige politiske Partier være udelukket. Det maa ikke kunne forekomme, at Politiet holder Borgere under Observation alene paa Grund af lovligt Medlemsskab af lovlige Foreninger eller paa Grund af anden lovlig politisk Virksomhed, og det Materiale, Politiet er i Besiddelse af efter saadanne Undersøgelser, som har fundet Sted, maa fjernes og tilintetgøres, hvor i Landet det saa befinder sig; enten det nu ligger hos Statsadvokaten for særlige Anliggender, eller det ligger i Odense eller Aarhus, eller hvor det er, maa dette Materiale bort. Vi kan ikke have det Forhold, at Tusinder af Borgere her i Landet, som før og under Besættelsen af en eller anden Grund mistænktes for en Virksomhed, som dengang var dem, der havde Styret her i Landet, imod, nu staar som suspekte Personer i et af Politiet ført Kartotek. Og med Hensyn til de Metoder, der anvendes, maa Politiet, hele Politiet, ligegyldigt under hvilken Betegnelse det driver sin Virksomhed, indrette sig paa fremtidig kun at anvende lovlige, anstændige Metoder. Det maa være uigenkaldeligt Slut med den Praksis og de Fremgangsmaader, som hidtil har været i Brug, og det nytter ikke noget, at den højtærede Minister vil sige: det vil jeg ikke diskutere, dèr er jeg bundet. Den højtærede Minister er ikke bundet til ikke at drøfte Forhold, der faktisk har fundet Sted, og for Fremtiden drage sine Konsekvenser, ogsaa Konsekvenser med Hensyn til Organisation og Ledelse af Politiet, ud fra Resultatet af saadanne Drøftelser.

Jeg vil til sidst gøre et Par Bemærkninger om det juridiske Grundlag for den Virksomhed, Politiet her har udøvet.

Med Hensyn til Brevcensuren er Forholdet det, som den højtærede Minister sagde, at der findes Regler om Tilbageholdelse og Beslaglæggelse af Breve og Telegrammer i Retsplejelovens Kapitel 68. Ifølge Lovens § 750 kan Breve og andre For-

[Robert Mikkelsen.]

sendelser, som er rettede til eller antages at være bestemte for eller hidrøre fra en sigtet, tilbageholdes og udleveres Retten efter en Retskendelse herom. Det første Gennemsyn af saadanne Forsendelser skal ifølge § 752 iværksættes af Retten, og efter § 753 skal Forsendelser, som findes uden Interesse, befordres videre, ligesom Retten skal give Meddelelse til sigtede, naar noget er tilbageholdt. Saadan er Lovens Bestemmelser, men det er jo ikke det, der er sket. Den højtærede Minister maa vide, at det, der er sket, er noget ganske andet. Det politiske Politi faar vel ofte en Kendelse, men det benytter denne Kendelse paa den Maade, at det hemmeligt aabner Brevet; det afbryder Forsendelsen, aabner Brevet hemmeligt, stikker Brevet i Kuverten igen og lader det befordre videre med Posten til Adressaten, som ikke ved noget som helst om den hemmelige Censur, hans Post har været Genstand for. Det er noget ganske andet end det, Retsplejeloven bestemmer. Det er en grov Ulovlighed, og det er foregaaet i Hundreder og i Tusinder af Tilfælde. Jeg kan sige, hvordan det foregaar, fordi jeg selv har været udsat for en saadan Kontrol, og jeg maa sige med al Respekt for Politiets Dygtighed, at jeg bemærkede det ikke; jeg opdagede det først, da jeg for nylig i en Akt, som bar mit Navn, og som hidrørte fra det politiske Politi, fandt Fotokopier af Korrespondance til og fra mig, som hemmeligt havde været aabnet, og som var tilgaaet rette vedkommende, men uden at nogen Meddelelse i den Anledning var sket.

Det første Gennemsyn er altsaa ikke foretaget af Retten, Aabning er ikke iværksat af Retten, Meddelelse er ikke givet den „sigtede", som det hedder — bortset fra, at det i disse Tilfælde slet ikke drejede sig om sigtede Personer. Hele Metoden er groft ulovlig. Det er Etablering af en hemmelig Censur, som er stridende imod positive Bestemmelser.

Nu udtalte den højtærede Minister, at jeg maatte kende Bestemmelserne for Beslaglæggelse af Telegrammer. Ja, dem kender jeg meget vel, de staar i de samme Bestemmelser, som den højtærede Minister refererede til. Men det, jeg omtalte, var, at det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen før Besættelsestiden havde været Genstand for Telegramcensur, og det er noget ganske andet, det er ikke nævnt i Retsplejelovens Omtale af Beslaglæggelse af Ting, der befordres med Post og Telegraf, det er en hemmelig Censur, der udøves uden vedkommendes Vidende og uden Rettens Medvirken, og dette er ulovligt.

Det fremgaar ogsaa af § 750, at det kun er Breve fra og til sigtede, som kan beslaglægges, men heller ikke denne fundamentale Regel er overholdt. Professor Hurwitz skriver i sin Kommentar til de paagældende Bestemmelser i sin Straffeproces, at Breve og Forsendelser, som ikke er eller antages at være fra eller til sigtede, er udelukkede fra Indgreb, selv om deres Indhold maatte antages at være af væsentlig Betydning for Sagen, og det er jo ogsaa klart efter Lovens Affattelse, at saadan maa Forholdet være. Men ikke desto mindre foreligger der i en Række Tilfælde Dokumentation for, at Politiet har forlangt og har faaet Kendelse til Kontrol, ikke af den sigtedes Post, men af andre Menneskers Post, og heller ikke med den Motivering, at disse Mennesker var Dækadresse for den sigtede, men med den Motivering, at de paagældende Personer muligt kendte et eller andet af Interesse for Sagen, som man maaske kunde blive vidende om ved hemmelig Kontrol med deres Post. Saadanne Kendelser er givetvis ulovlige. Det vil maaske undre, at en Dommer har kunnet afsige saadanne Kendelser. Mig forbavser det i det foreliggende Tilfælde ikke. Dommeren har selvfølgelig sit Ansvar, men det første Ansvar er og bliver hos det Politi, som fremsætter Begæring om saadanne Kendelser og benytter sig af saadanne lovstridige Metoder.

Med Hensyn til Ransagninger er Forholdet ganske det samme; ogsaa her har Politiet systematisk tilsidesat Retsplejelovens klare Bestemmelser. Ransagning maa kun finde Sted, hvor det drejer sig om alvorlige Forbrydelser, som er undergivet Statsadvokatens Paatale, og kræver normalt Retskendelse; hvor Retskendelse ikke kræves, skal Retten i hvert Fald straks efter godkende Ransagningen. Ransagning skal foretages i Overværelse af Vidner og maa ikke foretages af underordnede Betjente. Det første Gennemsyn af, hvad der beslaglægges, skal foretages af Retten o. s. v. o. s. v. Hver eneste af disse Bestemmelser, der er gældende i dansk Ret for selv den groveste Forbryder, har det politiske Politi systematisk overtraadt i Hundreder af Tilfælde. Et enkelt Tilfælde af mange er refereret i en Landsretskendelse i Ugeskrift for Retsvæsen for 1942, Side 426; den vil jeg henvise interesserede til.

Og saa er der Telefonaflytningerne. Jeg har nævnt, hvordan de i Praksis er foregaaet. Telefonaflytninger er ikke omtalt i Retsplejeloven. Da det ikke drejer sig om en Be-

[Robert Mikkelsen.]

slaglæggelse, som kan meddeles den paagældende, da det drejer sig om Indgreb i Privatlivets Fred, som netop paa Grund af deres Hemmelighed maa virke langt stærkere end de andre Former for Beslaglæggelse, kunde man tænke sig, at naar det ikke var tilladt i Retsplejeloven, var det overhovedet ikke tilladt; eller man maatte i det mindste mene, at Telefonaflytning ikke kunde finde Sted paa andre og lempeligere Vilkaar end dem, der gælder for andre Indgreb, for Indgreb i Post- og Telegrambefordringen. Professor Hurwitz hævder netop i sin Straffeproces, at dette sidste maa være Tilfældet, men han tilføjer, at saadan har Administrationen ikke set paa det. Man har denne Bestemmelse, denne Instruks fra Ministeriet for offentlige Arbejder, som den højtærede Minister omtalte, og hvoraf det følger, at en Række højtstaaende Politifolk uden nogen som helst Begrundelse naar som helst kan forlange, at Telefonselskaberne uden Begrænsning skal give Politiet Adgang til Aflytning af enhver dansk Borgers eller fremmed Borgers Telefon. (*Justitsministeren* [Elmquist]: Skal vi ikke nøjes med at sige 3; ikke en Række, men 3).

Denne Instruks har jo før været drøftet her i Rigsdagen. I 1938 stillede det ærede Medlem af Landstinget Hr. Rytter en Forespørgsel til Justitsministeren, og denne Forespørgsel sluttede i øvrigt med en Dagsorden, som gik ud paa, at Tinget opfordrede Ministeren til snarest muligt at bringe disse Regler i Overensstemmelse med dansk Lovgivning, idet Forespørgerne og Forespørgernes Parti heri lagde, at de nuværende Regler ikke var i Overensstemmelse med dansk Lovgivning. Denne Dagsorden blev ikke vedtaget; der blev vedtaget en anden Dagsorden, hvori Tinget gav sin Tilslutning til Ministerens Fremstilling af Sagen og regnede med, at Ministeren vilde tage Spørgsmaalet op til Overvejelse.

Nu hører vi i Dag, at denne Praksis, denne Instruks, som den højtærede Ministers Parti i 1938 har betegnet som stridende mod dansk Lov, frisk anvendes den Dag i Dag under den højtærede Minister. Ordføreren for Partiet Venstres Forespørgere i Landstinget begrundede dengang Forespørgselen med en Klage, som var fremkommet fra Nazisten Jep Schmidt i „Nordschleswigsche Zeitung". Han udtrykte sin Bekymring over, at underordnede Politimænd kunde finde paa at lytte til, hvad Folk som Hofjægermester Sehested eller Knud Bach telefonerede om. Nu er der jo i Dag det interessante ved det, at det netop kunde have en vis Interesse at vide, hvad de to Herrer dengang havde telefoneret om. Men herom foreligger intet, og jeg er i hvert Fald enig i, at ogsaa over for saadanne Personer maa Undersøgelsen af strafbare Forhold foregaa paa lovlig og anstændig Maade. Det var blot at ønske, at Forespørgselen havde været motiveret med Omsorg for andre Kredse her i Landet end for de Kredse, som netop ramtes af den fortsatte hemmelige Telefonaflytning.

Denne Telefonaflytning er ofte sket efter Retskendelse — selv om man ogsaa kunde foretage den uden Retskendelse —, men heri ligger ingen Betryggelse, og naar den højtærede Minister nu erklærede, at i hvert Fald efter 5. Maj 1945 er saadanne Telefonaflytninger kun foretaget efter Retskendelse, vil jeg dertil sige, at det er ikke tilstrækkeligt. Det maa uvægerligt være saadan, at den Dommer, som skal afsige Kendelsen, kun i meget ringe Grad kan sætte sig ind i det Grundlag, Politiet kan have til at mistænke en Mand og til at begære en saadan Kendelse, og det er da ogsaa gaaet, som man kunde forudse: Telefonaflytningskendelser er blevet Blanketkendelser, der praktisk talt afsiges, naar som helst Politiet begærer det. Heri ligger ingen Beskyttelse, Beskyttelsen ligger kun i, at det politiske Politi afholder sig fra at begære Telefonaflytningskendelser, hvor der ikke foreligger begrundet Mistanke om strafbar Handling, og det var et saadant Løfte, man kunde have ønsket fra den højtærede Minister. Jeg tror dog desværre ikke, han vil være i Stand til at give et saadant Løfte eller i hvert Fald virkelig at faa det overholdt, saa længe han ikke vil strække sig videre, end han i sin Redegørelse før gjorde.

Jeg vil lige nævne et enkelt Eksempel til Belysning af dette. Kontorchef i Kongeriget Danmarks Hypotekbank Einer Nygaards Telefon har under Besættelsen været stærkt aflyttet; det er sket efter Kendelse, altsaa paa formelt lovlig Maade; Gang paa Gang er der givet saadanne Kendelser, løbende for Maaneder ad Gangen. Der er noteret Samtaler med Professor Monrad, med Kontorchef Olrik og med Thune Jacobsen, den daværende Justitsminister. Jeg har talt med Hr. Kontorchef Nygaard, og han fortæller mig, at han er ganske uvidende om, at hans Telefon paa noget Tidspunkt har været aflyttet, og han er ude af Stand til at forestille sig Grunden hertil. Der er rettet alvorlige Anklager mod Thune Jacobsen, Anklager, som jeg i et vist Omfang anser for begrundede, og jeg kan sige,

[Robert Mikkelsen.]
at jeg finder, det vilde være af betydelig Interesse at faa disse Anklager oplyst. Men jeg vil ogsaa sige, at jeg ikke anser det for at have en saadan Interesse, at jeg i den Anledning vilde udsætte alle Landets Borgere for ukontroleret, hemmelig Telefonaflytning, og jeg anser ikke Interessen for at være stærk nok til at begrunde et System, som gør det muligt, at underordnede Politifolk aflytter Landets Justitsministers Telefonsamtaler.

Den Erklæring, den højtærede Justitsminister i Dag har afgivet, kan paa ingen Maade hindre, at et saadant Forhold fortsættes, eller at det efter en eventuel Afbrydelse paa ny genoptages. Jeg vil dog indtil videre tro, at der maa kunne opnaas Enighed om at sørge for, at der bliver sat en Stopper derfor.

Saa er der en Ting til, som maa gennemføres: Personalet maa udskiftes. Jeg finder de hidtidige Ledere af dette politiske Politi groft kompromitteret, men det skal jeg lade ligge til Undersøgelsen af deres Forhold er færdig. Jeg mener imidlertid, man maa kunne enes om, at hverken Ledere eller menige i denne Afdeling kan fortsætte i Afdelinger af tilsvarende Karakter. De, der ikke er personligt belastet, vil sikkert kunne gøre god Fyldest paa andre Pladser, men den Atmosfære, de har gjort Tjeneste i, de Midler, de har vænnet sig til at bruge, de Forbindelser, de har faaet med tvivlsomme Elementer, den Aand, de mere eller mindre er smittet af, bevirker, at de i hvert Fald er uskikket til fortsat Udøvelse af Tjeneste i netop et saadant Apparat. Og skal der fortsat eksistere noget i den Retning, med lovligt Formaal naturligvis, under virkelig Kontrol, saa maa det ogsaa være med et nyt, i enhver Henseende ukompromitteret Personale.

Hvis den højtærede Justitsminister havde været enig heri og dette var fremgaaet af hans Redegørelse, saa havde hans Svar paa den Forespørgsel, der her er stillet, været tilfredsstillende, men den højtærede Justitsministers Redegørelse gik ikke ud paa noget saadant, og jeg er ikke tilfreds med den Redegørelse, vi har faaet.

Den højtærede Justitsminister har udtalt Frygt for, at en Drøftelse af disse Forhold skulde føre til, at Tilliden til Politiets Virksomhed blev undergravet. Forholdet er naturligvis det omvendte. Hvis Tilstande af den her omtalte Art fortsat kunde bestaa, og hvis Offentligheden fik Indtryk af, at saadanne Ting er foregaaet, uden at en gennemgribende Reorganisation af den paagældende Afdeling fandt Sted, saa vilde Tilliden til Politiet være undergravet for Alvor. Men hvis Offentligheden faar det Indtryk, at Politiets Forhold aabent kan drøftes i dette Ting med det Formaal for Øje igen at skabe effektive Garantier mod Misbrug, saa styrkes og sikres den Tillid til Politiets Arbejde, som alle, og ikke mindst Politiet, maa ønske.

Det er med Glæde, jeg i Dag har set en Udtalelse fra en Politiafdelings Møde i Gaar; den hidrører fra Dansk Kriminalpolitiforbunds fynske Afdeling, der paa en Generalforsamling har drøftet det politiske Politis Forhold, og det hedder i Referatet:

> „Man var ikke blind for, at Politiet under en vis Form ogsaa i Fremtiden maa beskæftige sig med politiske Sager, men der var ikke Stemning for Oprettelse af et specielt Sikkerhedspoliti i Lighed med det tidligere nu ophævede Sikkerhedspoliti."

Det viser, at ogsaa inden for vide Kredse af Politiet er den Opfattelse levende, at dette ikke kan gaa, at hvis dette fortsætter, kompromitteres, undergraves Tilliden til Politiets Arbejde.

Jeg har det alvorlige Ønske, at denne Debat maa resultere i noget positivt. Jeg vilde beklage, om Debatten skulde ende i Drøftelser af en Dagsorden af den Slags, som vi i den senere Tid har spildt meget af Tingets Tid paa. Hvor udmærkede Evner Justitsministeren end maatte have, hvor vel han end maatte føle sig i Stand til paa egen Haand at løse disse Problemer, vil han forhaabentlig være enig i, at det kun kan være til Nytte og Hjælp, at disse Forhold klarlægges og drøftes her i Tinget. Jeg personlig vilde anse det for den bedste Udgang af denne Debat, hvis man kunde enes om i et Udvalg at underkaste Sagen en nærmere Drøftelse for sammen med Ministeren at naa til Klarhed over, hvorvidt et egentligt Sikkerhedspoliti bør fortsætte og i bekræftende Fald, efter hvilke Retningslinier det kan øve sin Virksomhed. Det skulde glæde mig, om der kunde opnaas Enighed herom, men finder Tanken ikke tilstrækkelig Tilslutning, maa jeg forbeholde mit Parti paa anden Maade at slaa det fast, som er vort Standpunkt. Det hemmelige politiske Politi maa have udspillet sin Rolle her i Landet. Der maa gives Garantier for, at de Metoder, som har været i Brug inden for dette Politi, ikke paa ny kan anvendes.

Hækkerup: De to til den højtærede Justitsminister stillede Forespørgsler tager efter deres Indhold Sigte paa den gældende Retstilstand paa dette Omraade, og

[Hækkerup.]

mit Parti vil ikke indlade sig i en Diskussion om de Spørgsmaal, der nu er til Undersøgelse i den af den parlamentariske Kommission nedsatte retslige Undersøgelseskommission. Jeg vil om dette kun gøre den Bemærkning, at vi ikke kan forstaa, at man ikke ved Besættelsen tilintetgjorde de Kartoteker, hvorom Talen har været, eller i alt Fald skaffede dem af Vejen. Men ud over denne enkelte Bemærkning ønsker vi ikke at foregribe den Undersøgelse, som maa komme.

Man kunde, hvis man vilde, harcelere over, at disse Forespørgsler, som i den Form, hvori de er stillet, rejser Problemet om den enkelte Borgers Retsbeskyttelse over for Statsmagtens Overgreb, stilles netop af Repræsentanter for de Partier, hvis Forhold til Demokratiet har udviklet sig fra direkte fjendtligt til platonisk, og hvis Forhold til Demokratiet fremover kan være begrundet Tvivl underkastet. Jeg skal ikke harcelere over det, men kun give Udtryk for den Glæde, jeg tror alle Tingets Medlemmer føler, over, at netop disse Partier, i den Form det sker, giver Udtryk for deres Indignation over for Angreb paa denne Demokratiets væsentlige Grundsætning, en Glæde, jeg tror staar helt Maal med den Glæde, vi alle følte, da vi overværede det ærede Medlem Hr. Holsts blændende Defensorat for den af de militære Myndigheder truede Pressefrihed.

Jeg skal paa mit Partis Vegne om de rejste Spørgsmaal sige, at vor Opfattelse af de Problemer, som der her er rørt ved, søger sit Udgangspunkt i dette, at vi er Tilhængere af Grundsætningen om den enkelte Borgers Retsbeskyttelse imod Statsmagtens Overgreb, og at vi derfor med Glæde ser paa de Bestemmelser i Grundloven, der tager Sigte herpaa. Jeg nævner Grundlovens § 78 om Afholdelse af Grundlovsforhør inden 24 Timer. Jeg nævner Bestemmelsen i Grundlovens § 79 om Boligens Ukrænkelighed og Brevhemmelighedens Sikring. Og jeg nævner Bestemmelsen i Grundlovens § 85 om Borgernes Ret til uden forudgaaende Tilladelse at danne Foreninger i ethvert lovligt Øjemed. Vi fra vor Side understreger den Opfattelse, at de i Retsplejelovens § 750 indeholdte Regler om Brev- og Telegramhemmelighedens Sikring skal overholdes strikte. Men naar dette er sagt, vil jeg føje til, at Politiet jo har en Dobbeltopgave: ikke alene den Opgave at efterspore og paagribe Forbrydere, men ogsaa den mange Gange lige saa vigtige Opgave at forebygge Forbrydelser.

Jeg er derfor helt uenig med det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen i den Betragtning, han citerede fra „Sorø Amtstidende", hvorefter Politiet skal indskrænke sig til Opklaring af Forbrydelser og til Anholdelse af mistænkte. Politiets Opgave er videregaaende, og det er da vor Opfattelse, at Politiet ogsaa maa søge politiske Forbrydelser forebygget. Der er ingen, der i Dag tør staa op her i Salen og sige, at der ikke i dette Land er nogen Risiko for Varulvebevægelser. Jeg vil yderligere føje til, at den Kontrol, der her maa føres, jo ikke alene kan dreje sig om danske Statsborgere, men ogsaa om Passanter. Det er givet, at der af Politiet maa holdes Øje med Folk, om hvilke man efter deres Fortid kan befrygte, at de vil begaa eller paatænker at begaa politiske Forbrydelser. Jeg er tilbøjelig til at tro, at ingen Stat vil undlade at skaffe sig den Beskyttelse, der ligger heri. Jeg er tilbøjelig til at tro, at ikke alene de knuste Aksemagter, men ogsaa de sejrende allierede Magter kendte til et politisk Politi og til den Virksomhed, et saadant udfolder, tilmed i et Omfang, der langt overstiger det, vi har kendt.

Der melder sig derimod et andet Spørgsmaal, og det er dette, hvorledes Politiet skaffer sig Oplysninger til Brug for en Registrering af politiske Personer og Foreteelser. Herom vil jeg gerne paa mit Partis Vegne sige, at vi selvsagt deler den instinktive Uvilje mod Telefonaflytninger. Jeg har derfor med Taknemmelighed noteret mig, at den højtærede Minister har sagt, at saadanne ikke er sket med det Formaal at tilvejebringe Oplysninger til Brug for denne Registrering. Jeg noterede ligeledes med Tilfredshed, at den højtærede Minister tilføjede, at han vilde instruere de overordnede Politimænd om, at de fremtidig skulde anmelde Telefonaflytning, men jeg tager Anledning til at spørge den højtærede Justitsminister, om der ikke foreligger en Mulighed for, at Problemer vedrørende Telefonaflytning blev forelagt den ansvarlige Minister, inden Aflytningen blev foretaget. Forbindelsen mellem disse høje Politiofficerer og Justitsministeren er jo normalt let nok. Jeg noterede ogsaa med Tilfredshed, at den højtærede Minister gav Udtryk for, at han kunde tænke sig at overveje Spørgsmaalet om Lovbestemmelser paa dette Omraade, hvilket mit Parti principielt gerne ser.

Med Hensyn til det andet Problem, der rejses i det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsens Forespørgsel, de betalte Meddelere, vil jeg gerne sige — idet jeg slet ikke skal komme ind paa, hvad der skete under Besættelsen, men kun tænker paa Fore-

[Hækkerup.]
teelser, der ligger forud for Besættelsen —, at vi er enige med det ærede Medlem i, at Anvendelse af Personer som Carlis Hansen maa betragtes som mere end uheldig, og at det overhovedet er vor Opfattelse, at den højtærede Justitsminister maa se det som en Opgave i videst muligt Omfang at kontrolere det politiske Politis Virksomhed.

Ogsaa hvad angaar Kontrollen med Post- og Telegramforsendelser takker jeg for Ministerens Udtalelser og understreger vor Opfattelse: at Retsplejelovens Regler herom strikte maa overholdes. Overhovedet vil jeg understrege, at det er vor Opfattelse, at det Kartotek, som det politiske Politi anser det for nødvendigt at føre, føres under Ministerens parlamentariske Ansvar, og at Ministeren maa sikre sig, at dette Kartotek ikke fyldes med Navne og Oplysninger, som er ligegyldige, idet mangt og meget af det, vi har hørt, kunde tyde paa, at ikke alt er, som det skal være. Jeg noterede mig, at den højtærede Minister brugte den Vending, at kun Personer, der med Grund kan mistænkes for under givne Omstændigheder at ville begaa politiske Forbrydelser, optages, men det er jo klart, at det maa være Ministerens Ansvar, at denne Mistanke er begrundet, ligesom det maa være Ministerens Ansvar, at dette Kartotek ikke indeholder fejlagtige Oplysninger. Jeg vil ogsaa gerne sige, at vi lægger afgørende Vægt paa, at det ikke under nogen Omstændigheder sker, at Oplysninger fra dette Kartotek generelt stilles til en fremmed Magts Raadighed.

Jeg vil i denne Forbindelse stille den højtærede Minister det Spørgsmaal, hvorledes den højtærede Ministers Stilling er til det saakaldte Centralkartotek, hvis Oplysninger efter mit Skøn ikke altid er rigtigere end dem, man kan finde i det politiske Politis Kartotek, og hvis Oplysninger maaske i mange Tilfælde er meget farligere for de paagældende.

Mit Parti maa se saaledes paa det, at en vis politisk Registrering er nødvendig. Den højtærede Minister sagde, at han eventuelt vilde være villig til i et Folketingsudvalg at give nærmere Oplysninger om den Virksomhed, det politiske Politi udfolder. Mit Parti ser gerne et saadant Udvalg nedsat.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg gaar ud fra, at det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen af de korte Bemærkninger, jeg her har fremsat, har forstaaet, at mit Parti ikke kan stemme for den af det ærede Medlem fremsatte Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen.

Thisted Knudsen: Der er almindelig Enighed om, at Undersøgelsen af Politiets Virksomhed i Besættelsesperioden maa paahvile den parlamentariske Kommission, og at denne Virksomhed derfor i Virkeligheden ikke kan danne Grundlag for den Forhandling, der foregaar i Øjeblikket, men det forekommer mig, at de Bemærkninger, det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen gjorde om Politiets Virksomhed, herunder Telefonaflytning og Brevcensur, netop drejede sig om den Virksomhed, der foregik i Besættelsesperioden.

Den højtærede Justitsminister har besvaret den stillede Forespørgsel og oplyst, at der ikke uden begrundet Mistanke foretages Telefonaflytninger og Brevcensur eller føres Kartotek, og det forekommer mig, at dette Svar tydeligt siger, at det, man ønsker, er, at det politiske Politis Virksomhed skal holdes inden for Lovens og ikke mindst Retsplejelovens Rammer. Det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen har selv været inde paa den Debat, der fandt Sted i Landstinget i 1938, hvor Venstre, mit Parti, netop rejste Spørgsmaalet om Telefonaflytninger og gjorde gældende, at den Instruks, der var udstedt, ikke kunde forenes med Retsplejelovens Regler og derfor maatte bringes i Overensstemmelse dermed. Jeg har i øvrigt den Opfattelse, at der vedrørende denne Sag er Oplysninger, der kan gives, men bedst gives i et Udvalg, og den højtærede Justitsminister har jo erklæret sig villig til at give saadanne Oplysninger for et Udvalg, der nedsættes. Jeg skal derfor ikke knytte yderligere Bemærkninger til det, der er fremført her i Dag, men tillade mig at fremsætte følgende Paastand paa Overgang til Dagsordenen:

„Idet Folketinget beslutter at nedsætte et Udvalg paa 17 Medlemmer til at modtage Oplysninger om det politiske Politis Virksomhed efter den 5. Maj 1945, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen."

Formanden: Der er nu fremsat følgende Paastand paa Overgang til Dagsordenen:

„Idet Folketinget beslutter at nedsætte et Udvalg paa 17 Medlemmer til at modtage Oplysninger om det politiske Politis Virksomhed efter den 5. Maj 1945, gaar Tinget over til næste Sag paa Dagsordenen."

Christmas Møller: Der vil ikke være Anledning for mig som Ordfører for Det konservative Folkeparti til at gøre særlig mange Bemærkninger til den Debat, som allerede har været ført, og til de Dagsordener, der er stillet. Selv om den højtærede Justitsminister endnu ikke har givet Besked om, hvilke Dagsordener han kan modtage, og hvilke han ikke kan modtage, tror jeg nok, at jeg uden stor Risiko kan sige, at jeg kan anbefale det høje Ting at stemme for den Dagsorden, som det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen har stillet.

Jeg anser det for overmaade forstandigt — og jeg tror ogsaa, man fra Forespørgernes Side maa anse det for forstandigt —, at der nedsættes et saadant Udvalg, som kan modtage Oplysninger hele dette Spørgsmaal vedrørende, saaledes at Tingets Medlemmer gennem Udvalgets Forhandlinger og Oplysninger fra Ministeren kan faa nøjagtig Besked, saa de paa et fyldigere og bedre Grundlag kan tage Stilling til hele Spørgsmaalet.

Spørgsmaalet her deler sig for saa vidt i to Afsnit, som ogsaa ærede foregaaende Talere har sagt: Spørgsmaalet om det politiske Politis Virksomhed inden 5. Maj og efter.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Virksomheden inden 5. Maj vil jeg gerne sige, at det er rigtigt, som det ogsaa har været sagt offentligt, at man fra Rigsdagens Side meget vel i 30erne og ogsaa senere under Krigen vidste, at dette politiske Politi bestod, men jeg har vel ogsaa Lov til at fremhæve, at man var meget lidt sympatisk stemt over for det. Jeg tror, at det gælder baade det nuværende Regeringsparti og andre Partier, at vel vidste vi, at der var en saadan Afdeling, og vidste, at den havde de og de Systemer at arbejde efter, men megen Sympati for hele denne Virksomhed havde vi ikke.

Jeg er naturligvis enig i den Betragtning, som ogsaa er kommet meget stærkt frem her, at da hele Spørgsmaalet om Virksomheden under Besættelsen nu undersøges af en Kommissionsdomstol, saa maa vi afvente Redegørelse, Beretning o. s. v. fra denne Kommissionsdomstol, inden vi kan tage Stilling til hele dette Forhold. Det, det drejer sig om, er Tiden efter 5. Maj, eller rettere sagt om Fremtiden, om vi skal have et politisk Politi her i Landet.

Jeg skal ikke optage Tingets Tid med noget længere Indlæg, idet jeg i det store og hele kan slutte mig til de Betragtninger, som først og fremmest blev gjort gældende af det ærede Medlem Hr. Hækkerup. De Betragtninger, han anstillede, vil i det store og hele ogsaa være mine. Den Retsbeskyttelse, som Grundloven og andre Love giver for Borgerne, lægger vi ogsaa overmaade stor Vægt paa at faa opretholdt. For mig staar det saaledes, at man principielt maa være imod Opretholdelsen af et politisk Politi, men det kan naturligvis ikke benægtes — og det har vi jo nu faaet Vished for —, at der ogsaa her i Landet inden Besættelsen — det vidste vi vel i og for sig ogsaa dengang — var Forhold, som det var nødvendigt at sætte en saadan Politiafdeling ind over for. Jeg kan saaledes nævne Spørgsmaalet om Spionage, Spørgsmaalet om en femte Kolonne, og man kan vel ogsaa nævne Spørgsmaalet om visse planlagte politiske Forbrydelser. Derfor vil jeg ikke bestride, at det vil være nyttigt i et Udvalg, hvor Forhandlinger kan foregaa under fortrolige Former, og hvor Ministeren kan give os Oplysninger, som vi ikke i Øjeblikket besidder, at faa Lejlighed til at tage Stilling til, hvorvidt man maa forlade det principielle Standpunkt, man i og for sig maa have, og medvirke til, at en Ordning som den, Justitsministeren forsvarer, opretholdes.

Jeg vil ogsaa gerne have Lov til at gøre en Bemærkning om de Kartoteker, som har været i Brug. Jeg vil herom gerne sige, at naar man fra Forespørgernes Side gør saa stærkt kritiske Bemærkninger om de Kartoteker, som Politiet har haft — og ogsaa jeg synes, at det Antal Navne, som har været i de Kartoteker, maa siges at være overordentlig stort, og man kan egentlig ikke forstaa, at det skulde have nogen rimelig Forbindelse med Virkeligheden —, og naar man vender sig saa overmaade stærkt herimod, hvilket vi ikke skal indvende saa forfærdelig meget imod, tror jeg ogsaa, at det vilde være rimeligt, om man søgte at gøre en Ende paa Centralkartoteket og den Virksomhed, som dette har udfoldet.

Jeg anbefaler at stemme for det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsens Dagsorden.

Jørgen Jørgensen: Jeg skal ikke blande mig meget i den Debat, der her føres. Jeg kan i mangt og meget tiltræde de Synspunkter, der blev fremført af det ærede Medlem Hr. Hækkerup, og jeg kan anbefale, at man stemmer for den Dagsorden, som er fremsat af det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen.

Denne Debat viser imidlertid med stor

[Jørgen Jørgensen.]

Tydelighed, hvordan Politiets Stilling i Samfundet interesserer Befolkningen. Diskussionen om det politiske Politis Forhold har sat Lidenskaberne stærkt i Bevægelse. At Politiet interesserer Befolkningen i et demokratisk Samfund, er ikke saa mærkeligt. I et demokratisk Samfund er Politiets Stilling meget ansvarsfuld og krævende. Politiet skal sikre Ordenens Opretholdelse, saa at enhver Borger kan føle sig tryg og sikker; det er Forudsætningen for Friheden i et Land. Naar vi tænker tilbage paa den Septemberdag i 1944, da Politiet ved Vold blev taget fra os, vil vi huske, hvordan vi alle havde en Følelse af, at Grunden skred under os; det var et af de vigtigste Fundamenter under Samfundsbygningen, der blev taget bort. Den Dag stod det i hvert Fald alle klart, hvor betydningsfuldt det er for et Samfund, at Ordenens Opretholdelse er sikret.

Vi forlanger, at Politiet skal være orienteret om Bevægelser, der foregaar i Samfundslivet, saa at Uroligheder og planlagte Angreb imod Samfundslivets lovlige Funktioner kan afværges i Tide. Derfor er Underretningstjenesten for Politiet nødvendig, naar det skal løse sin Opgave. Og skal man nu bedømme Politiets Arbejde i Aarene op imod Krigen, under Besættelsen og i den urolige Tid efter Besættelsen, maa man ikke glemme de ganske usædvanlige Forhold, Politiet havde at arbejde under. Nu bagefter, da Forholdene er kommet lidt paa Afstand, er man tilbøjelig til at glemme den faktiske Tilstand, der forelaa, dengang mange af de Ting blev foretaget, som nu kritiseres. Men der var jo virkelig i 30erne en Risiko for, at der vilde blive løbet Storm imod det demokratiske Samfund, og med det Rygstød, som Urostifterne her i Landet havde i Bevægelser udefra, var det en nødvendig Politiopgave at følge Bevægelserne og holde os underrettet om, hvad der var i Gære, for at man i Tide kunde træffe nødvendige Forholdsregler derimod.

Jeg fremfører disse Synspunkter, fordi det er min Opfattelse, at skal Politiets Handlemaade i de Aar bedømmes retfærdigt, maa man tage i Betragtning de Vilkaar, Politiet havde at arbejde under. Nu bagefter, da vi er tilbøjelige til at mene, at Faren er ovre, eller i hvert Fald ikke saa stor, som den har været — skønt jeg advarer dog imod, at man luller sig i Ro med, at vi nu er vendt tilbage til de helt gamle, normale, fredelige Tilstande —, nu bagefter, hvor den værste Spænding er ovre, skal vi alligevel passe paa, at vi ikke glemmer, hvordan Forholdene var, dengang de Foranstaltninger blev truffet, som man nu fra mange Sider kritiserer.

Jeg mener derfor, at det, der kunde komme ud af denne Debat, maatte være, at vi i et Udvalg fik de fyldige Oplysninger, som Justitsministeren har bebudet. Naturligvis kan det her meget vel vise sig, at Politiet kan have begaaet Fejl i Enkelttilfælde, hvad formentlig ingen vil bestride, men i det store og hele vil jeg dog advare imod, at man generaliserer ud fra en enkelt Begivenhed og lægger et Ansvar paa det samlede Politi, som der ikke er noget Grundlag for. Jeg mener, at vi her i Landet maa stille os paa den Maade, at vi, naar vi har et Politi, der som sin Opgave har at sikre Ro og Orden i Landet, ogsaa skal vise, at Politiet har Befolkningen bag sig i de Handlinger, det foretager. Befolkningens Tillid til Politiet er det bedste Arbejdsgrundlag, som Ordenens Haandhævere i et Land kan faa, og Politiet her i Landet skal ogsaa vide, at vi har Tillid til, at det magter sin Opgave.

Men ved Siden deraf er det ogsaa meget afgørende, at vi fastholder det Retssynspunkt, som har været det bærende i dansk Lovgivning, og som er afgørende for hele Retsopfattelsen i Landet, at det er Politiets Opgave at sikre den enkelte Borgers Frihed, og at det er noget fundamentalt i Samfundet, at de Rettigheder, som skal sikres Borgerne i et demokratisk Samfund — Brevhemmeligheden, Sikring imod Ransagning i Hjemmet o. s. v. —, bliver respekteret og overholdt efter de Regler, som er givet i vor gældende almindelige Lovgivning, herunder Retsplejeloven, og som er i Overensstemmelse med Grundlovens Bestemmelser i saa Henseende.

Jeg har med stor Tilfredshed hørt den højtærede Justitsminister fremhæve, at Afvigelser fra de almindelige Grundsætninger om Brevhemmelighed, Telefonaflytning og Ransagning i Hjemmene o. lign. naturligvis kun kan foretages, hvor der, som ogsaa Loven forudsætter, foreligger Tilfælde af en saa ekstraordinær Karakter, at disse Afvigelser er en Nødvendighed til Sikring af Samfundets Funktioner imod Anslag, der kan føre til Ulykker for Samfundets Sikkerhed. Det er kun i saadanne Tilfælde, man afviger fra de Regler, som i øvrigt er gældende. Jeg vil gerne understrege disse Udtalelser af den højtærede Justitsminister. Det er ogsaa Synspunktet i mit Parti, at vi skal respektere disse fundamentale Grundsætninger i vor Retsordning, og at kun al-

[Jørgen Jørgensen.]
deles ekstraordinære Forhold kan begrunde, at man afviger derfra.

Naar det undertiden — ogsaa under Debatten her — har været nævnt, at der ogsaa fandtes andre Kartoteker end dem, Politiet selv har skaffet til Veje, gør jeg ogsaa opmærksom paa den Diskussion, der ved enkelte Lejligheder har været ført om Centralkartoteket, der blev oprettet under Besættelsen, og som paa Grund af de Vilkaar, der da fandtes, naturligvis maa rumme megen Usikkerhed, hvorfor det har været skadeligt, at man i visse Tilfælde har bygget Afgørelser paa Oplysninger, som er skaffet til Veje gennem dette Kartotek, men senere har vist sig ikke at være objektive og ikke at hvile paa noget solidt Grundlag. Naar Spørgsmaalet om Kartoteker skal drøftes, vil jeg anse det for meget ønskeligt, om vi kunde faa yderligere Oplysninger om, hvilken Betydning Centralkartotekets Oplysninger har haft i adskillige af de Sager, som har fundet deres Afgørelse i det sidste 1½ Aar.

Jeg kan slutte med at sige, at jeg anbefaler at stemme for den Paastand paa Overgang til Dagsordenen, som er fremsat af det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen, og som giver Mulighed for, at et Udvalg nedsættes, hvorigennem man kan faa yderligere Oplysninger af den højtærede Justitsminister. Vi har stadig den Opfattelse og det Haab, at vi maa kunne vende tilbage til Tilstande, hvor vi igen kan befinde os paa det fastslaaede Retsgrundlag, som dansk Retsorden bygger paa, og at de aldeles ekstraordinære Forhold, som har foreligget, og hvorunder man har truffet Foranstaltninger, som har været nødvendige under de givne Forhold til Sikring af Statens Forhold, af Samfundet, ikke vil foreligge i samme Udstrækning i Tiden, der kommer. Men det danske Politi, som har været stillet over for en meget krævende Opgave, og som ogsaa nu for Tiden, da saa meget er i Uro i Verden, i Danmark har en særlig Mission og et særligt Ansvar, som i alle andre Lande, skal i denne Situation til de Handlinger, som er nødvendige, og som bygger paa det Retsgrundlag, der er gældende ifølge Grundlovens Bestemmelser og vor Retsplejelov, have al den Støtte, som Befolkningen er i Stand til at give det, for at det kan udføre sine nødvendige og nyttige Funktioner i Samfundet. Det skal ogsaa vide, at den Tillid, som er en Forudsætning for, at det kan udføre sit Arbejde paa en tilfredsstillende Maade, vil det ogsaa have i den danske Befolkning.

Starcke: Vi ønsker fra vor Side et stærkt, upartisk Retsvæsen, som har Magt og Myndighed, men udøver denne Magt og Myndighed paa Lovens Grund. Vi ønsker ikke nogen Politistat i Danmark, for vi mener, at det er de udøvende Magters Opgave baade at værne de enkelte Borgeres Frihed og samtidig værne Samfundets Frihed som Helhed. Vi mener ikke, at Friheden skal gaa saa vidt, at det skal staa enhver frit for at angribe andres Frihed, og hvis der i Samfundet foreligger Mistanke om Forbrydelser imod Samfundets lovlige Myndigheder, specielt hvis der foreligger Mistanke om, at en fremmed Magt formodes at kunne trække i Snorene, vil det være berettiget, at Politiet foranstalter en Form for Observation, en Slags Udkigsvæsen. Jeg kunde lide at spørge de ærede Forespørgere, om de virkelig ønsker, at der ikke skal holdes Opsyn med Personer eller Partier, der mistænkes for at tjene en anden, en fremmed Magt, eller Grupper, som mistænkes for at ville anvende Vold i Stedet for Lov og Ret til at opnaa Ændringer af det politiske System. Men jeg kunde ogsaa ønske at rette det Spørgsmaal til den højtærede Justitsminister: Naar vi nu faktisk har dette Udkigsvæsen og dette Kartoteksystem, hvad fører det saa egentlig til, hvor det drejer sig om Personer, om hvem man har Beviser for, at de tjener en fremmed Magts Interesser? Gribes der ind overfor dem, eller hvad er egentlig Effektiviteten af dette System?

Til Slut vil jeg gerne sige, at ogsaa jeg vil anbefale at stemme for den Paastand paa Overgang til Dagsordenen, som er fremsat af det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen.

Holm: Det er ikke min Mening at ville forlænge denne Debat. Det er heller ikke med Ønsket om at blive egentlig Deltager i Debatten, at jeg har bedt om Ordet. Naar jeg imidlertid gerne vil have Lov til at fremkomme med et Par Bemærkninger, skyldes det det Afsnit af den højtærede

[Holm.] Justitsministers Redegørelse, hvor han refererede sine Forhandlinger med mig og Næstformanden i den parlamentariske Kommission.

Jeg finder i og for sig ikke nogen særlig Anledning til at fremkomme med disse Bemærkninger, da der ikke er nogen her i Dag, der har draget Justitsministerens Udtalelser i Tvivl, men da Ministeren har udtrykt Ønsket om, at jeg skulde bekræfte hans Fremstilling af disse Forhandlinger, vil jeg gerne herfra sige, at det er rigtigt, at den højtærede Justitsminister var ivrig for at faa en Undersøgelse i Gang vedrørende Politiets Forhold, men at han, efter Henstilling fra den parlamentariske Kommission, loyalt bøjede sig for de Betragtninger, vi gjorde gældende, nemlig at der ikke kunde være 2 forskellige Kommissioner eller Udvalg — eller hvad man skal kalde det —, der undersøgte de samme Forhold.

Jeg føler altsaa Trang til at understrege den højtærede Justitsministers fulde Loyalitet. Om andre, naar det drejer sig om den parlamentariske Kommission, har udvist samme Loyalitet, ja, det bliver der jo Lejlighed til at drøfte, naar Kommissionens endelige Beretning kommer til at foreligge; forhaabentlig varer det ikke saa længe, som det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen gav Udtryk for.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingen og udsætte Mødet til Kl. 16[20].

Mødet udsat Kl. 16[5].

Mødet genoptaget Kl. 16[20].

Justitsministeren *(Elmquist)*: Jeg vil først sige, at jeg kan modtage den af det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen foreslaaede Dagsorden. Maa jeg dernæst takke de ærede Medlemmer Hr. Hækkerup, Hr. Thisted Knudsen, Hr. Christmas Møller, Hr. Starcke og Hr. Holm for deres Udtalelser her i Dag. Jeg har Indtryk af, at der ikke er nogen Divergens i Opfattelsen af Politiets Opgaver mellem de ærede Ordførere og mig, at vi altsaa i alt væsentligt er enige.

Til det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen vil jeg sige, at det kunde naturligvis være meget fristende at komme ind i en Diskussion om de Problemer, som det ærede Medlem rejste, men jeg tror, ærede Medlemmer er enige med mig i, at naar vi nu er blevet enige om efter denne Diskussion at nedsætte et Udvalg, hvori hele dette Spørgsmaal skal drøftes, og hvor jeg er villig til at give Oplysninger i det Omfang, jeg kan og mener, det er forsvarligt og rimeligt, er der ingen Grund til nu at fortsætte denne Debat og komme ind paa en længere Besvarelse, der vil udstrække Diskussionen. Jeg skal derfor nøjes med at fremsætte nogle ganske enkelte Bemærkninger.

Jeg skal samle disse Bemærkninger om det Spørgsmaal, som begge Forespørgerne var inde paa, om man ikke kunde undvære dette Politi. Jeg vil gerne sige, at naar man hele Tiden kalder dette Politi det politiske Politi, saa holder jeg ikke af denne Benævnelse, og den er heller ikke rigtig. Jeg finder, at den rigtige Benævnelse for dette Politi er Efterretningspoliti. Det er nemlig det, det er. Det er et Politi, der skal skaffe sig Efterretninger om Foreteelser, som man mener indebærer en Risiko for, at nogen vil gøre Anslag mod Samfundets Sikkerhed eller provokere til Uro eller Uorden i Samfundet. Jeg anser det for absolut nødvendigt, at man har et saadant Efterretningspoliti for at kunne værne sig mod saadanne Elementer, og jeg vil gerne spørge det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen — han behøver ikke at svare mig her, han kan svare mig senere, hvis han ikke vil nu —: Vil det ærede Medlem ikke give mig Ret i, at det er rimeligt, at dette Politi i Øjeblikket f. Eks. fører Kontrol med, at der ikke opstaar Varulvebevægelser? Vil det ærede Medlem ikke være enig med mig i, at det var rimeligt, at vi førte Kontrol med Nazisternes Arbejde baade før Krigen og efter Krigen? Vil det ærede Medlem ikke være enig med mig i, at det er rigtigt, at Politiet fører Kontrol med eventuelle nazistisk inficerede Borgere, som i Dag kunde tænke sig at skabe Sammenslutninger for i givne Øjeblikke at provokere til Uorden og Uro i Samfundet? Eller vilde det ærede Medlem ikke finde det rimeligt, hvis nogen staar op ude i Landet og truer med og opfordrer til Vold mod Samfundet, at Politiet da undersøger lidt nærmere, hvad der egentlig ligger bag ved det, og hvad det drejer sig om? Andet er der ikke Tale om, at dette Politi skal foretage sig. Jeg gentager, som jeg sagde i mit første Indlæg: Dets Opgave er, hvor det faar Mistanke om, at nogen søger at skabe Tilslut-

[Justitsministeren.]

ning til Anslag mod Samfundet og Samfundets demokratiske Styrelse eller søger at samle Kredse til at skabe Uro og Uorden eller til at provokere til Uro og Uorden, da at gribe ind. Det er saadanne Forhold, Politiet skal holde Øje med og passe paa, at de ikke faar Lov til at udvikle sig.

Jeg tror, at alle i Virkeligheden maa være enige om, at det er naturligt at have et Politi, der udfylder denne Funktion, og jeg tvivler ikke om, at vi i det Udvalg, der nu bliver nedsat, nok skal kunne blive enige om, hvorledes dette Politi skal kunne fungere paa den bedste og rigtigste Maade.

Maa jeg endvidere give den Oplysning, at dette Spørgsmaal, hvorledes det politiske Politi skal fungere, i det sidste halve Aars Tid har været under Overvejelse, Forhandling og Drøftelse i mit Ministerium, idet vi har fundet det rimeligt med en Nyordning paa forskellige Omraader. Disse Overvejelser er resulteret i, at vi netop i den sidste Tid har behandlet et Forslag om en Nyordning, og angaaende denne Nyordning skal jeg selvfølgelig ogsaa være villig til at give Oplysninger i det Udvalg, der nu bliver nedsat. Jeg vil gerne understrege, at vi har arbejdet med det det sidste halve Aar, og vi er nu for en Maaned siden eller for 14 Dage siden naaet til en endelig Afrunding af Forslaget, og nu kan jeg altsaa faa Lejlighed til at drøfte det med Udvalget, inden vi giver det dets endelige Form.

Til sidst skal jeg sige, at naar det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen var inde paa at anmode mig om at fjerne dem, der i Øjeblikket staar som Ledere af dette Efterretningspoliti og sætte andre ind i Stedet for, kan jeg absolut ikke følge hans Ønsker paa dette Omraade. Jeg mener, at der er ingen Grund til, der er intet Grundlag for at kritisere disse Ledere i Dag. Der er intet Grundlag for at kritisere dem, saa længe den parlamentariske Kommissions Undersøgelser ikke er ført til Ende. Om der derefter vil være Anledning til at kritisere eller ej, kan jeg ikke afgøre nu, men efter det, der foreligger for mig i Dag, er der ingen Grund til at udtale Mistillid over for de paagældende. Det kan være, naar den parlamentariske Kommissions Undersøgelser er afsluttet, at det viser sig, at der her eller der er begaaet visse Fejl; det er menneskeligt, hvis det er sket, og det er navnlig menneskeligt, naar man tænker paa, hvor vanskelig ogsaa Politiets Stilling var under Krigen, da Politiet i Virkeligheden var den Organisation, der mere end nogen anden i Praksis maatte gennemføre den Henholdelsespolitik, som Regering og Lovgivningsmagt fandt det rigtigt at føre indtil et vist Tidspunkt. Paa nærværende Tidspunkt er der ingen Grund til fra min Side at have nogen Mistillid til dem, der staar som Ledere af dette Politi, og derfor kan jeg naturligvis heller ikke gaa med til nogen Tanke om at fjerne dem.

Maa jeg endelig hertil føje, at det glædede mig, hvad det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen udtalte om Politiet. Jeg kan underskrive det i et og alt. Det er af fundamental Betydning, at det danske Folk viser Politiet, at vi har Tillid til det, det er Hovedbetingelsen for, at Politiet kan virke paa tilfredsstillende Maade inden for Samfundet, og jeg er ikke i Tvivl om, at hvis man virkelig spurgte ude i det danske Folk, vilde det ogsaa vise sig, at der dèr er Tillid til det danske Politi. Man har Tro paa, at det udfører sine Funktioner til Gavn og til Nytte for Folket, udfører sine Funktioner med det Formaal at bevare og sikre Ro i vort Land, at være Værner mod Vold og mod Uret.

Forespørgeren *(Arne Sørensen)*: Jeg vilde først og fremmest meget gerne have at vide, hvad Meningen er med det foreslaaede Udvalg. Jeg har forsøgt at sporge Forslagsstilleren nede i Salen, men det har jeg ikke faaet noget ud af, nu vil jeg spørge herfra. Det er meget uklart, om det er et Udvalg, der skal være permanent, saaledes som f. Eks. Flygtningeudvalget, som stadig skal sidde der og stadig kan stille Spørgsmaal til Ministeren, eller om det er et Udvalg, der skal sidde en kort Tid og efter Drøftelse med Ministeren komme med en Indstilling om en eller anden Reform eller en Fortsættelse af det nuværende, eller om det er et Udvalg til ganske almindelig Syltning af Sagen. Det maa vi dog have at vide, inden vi stemmer om det.

Saa er der lige et Par Smaating fra nogle Indlæg. Der bør siges et Par Ord til en Bemærkning af det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen. Det ærede Medlem sagde, at ingen af det forhaandenværende politiske Politi, hverken de ledende eller menige, maatte fortsætte, de var uskikkede og besmittede af de Ting, de havde med at gøre. Her synes jeg, at man i Rimelighedens Interesse maa fremføre, hvad der er temmelig bekendt, at der blandt de menige Medlemmer af dette Politi var nogle, som allerede fra den allerførste Begyndelse af Besættelsen, inden det blev moderne at være illegal, med meget stor Risiko var med i et illegalt Arbejde, var med til at underrette de Mennesker, de skulde forfølge, og aftale, hvordan disse Mennesker

[Arne Sørensen.]
bedst kunde undgaa denne Forfølgelse. Selv om der var Grund til meget stor Mistillid over for andre blandt de ledende, synes jeg, at disse Folk skal have et andet Skudsmaal end de ledende.

Saa kan jeg ikke lade være med at komme med en lille partipolitisk Bemærkning til det ærede Medlem Hr. Hækkerup, der selv var ude om den. Der er ingen Grund til Glæde over, at vi i Dansk Samling er blevet pæne, demokratiske Mennesker. Hvad det ærede Medlem kan glæde sig over, og hvad jeg ogsaa er glad over, er, at vi faar Lejlighed til at tale til det ærede Medlem, som saa faar Indtryk af, hvad vi selv siger, og ikke som tidligere fra uheldige Bemærkninger i egne Aviser. Men det er kun en lille Ting.

Jeg kan maaske lige tilføje, at hvis Udvalget skal have nogen som helst permanent Karakter eller Syltnings-Karakter, vil det jo ret hurtigt glide ind i et mere eller mindre udtalt Medansvar for det politiske Politis Virksomhed; for saa vidt dette Politi kommer til at beskæftige sig med danske Partier, vil det meget let føre til, at Partier, som er sluppet indenfor og er blevet pæne og ordentlige og anerkendt her i Salen, faar Lejlighed til at afgøre, om andre, der dukker op paa et senere Tidspunkt, egner sig til at komme ind i Salen eller ej, og det tror jeg vilde være en meget betænkelig Ting.

Ordføreren for Forespørgerne *(Robert Mikkelsen):* Vi finder ikke i mit Parti, at det vil være en god Løsning, om Debatten i Dag skulde slutte i en Dagsordensdebat med en Dagsorden, der nedstemmes, og en intetsigende, som vedtages. Den Dagsorden, der er foreslaaet af det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen giver ikke Udtryk for, hvad vi finder rigtigt. Det udtales i den,

> „at Politikontrol over danske Borgeres politiske Virksomhed er uforenelig med demokratiske Frihedsrettigheder".

Det er naturligvis ikke rigtigt sagt, om det vel nok er rigtigt ment. Varulvenes Virksomhed er udpræget politisk Virksomhed, og ingen vil hævde, at Politiet ikke maa have saadan Virksomhed under Kontrol. Her kan jeg med det samme besvare den højtærede Justitsministers Spørgsmaal til mig, jeg mener i øvrigt, jeg svarede paa det i mit allerførste Indlæg i Dag. Jeg er ganske enig i, at de forskellige Ting, den højtærede Minister nævnte, maa og skal være under Politiets Kontrol. Derfor er det heller ikke rigtigt, naar det senere i Dagsordenen hedder, at Justitsministeren skal afvikle det politiske Politis Virksomhed, saaledes at Indregistreringen af politisk Virksomhed straks standses. Man kan ikke standse Indregistreringen af enhver politisk Virksomhed; ulovlig politisk Virksomhed maa naturligvis være under Kontrol, herom er der ingen Strid, og det har vor Forespørgsel i Dag aldeles ikke drejet sig om.

Det bringer mig til at gøre et Par Bemærkninger til, hvad det ærede Medlem Hr. Hækkerup udtalte. Det ærede Medlem sagde først, at ikke alene de slagne Aksemagter, men ogsaa de allierede Stormagter sikkert havde hemmeligt politisk Politi, endda i videre Udstrækning, end vi nogen Sinde har kendt, og det er højst sandsynligt, men det er ikke det, vi her spørger om. Der er sikkert mangt og meget, der kan rettes ogsaa i de allierede Stormagters Forhold, men det, vi i Dag drøfter her i Tinget, er Forholdet her i Landet, Spørgsmaalet, om det politiske Politi udøver Virksomhed, og om denne Virksomhed er i Overensstemmelse med dansk Ret og danske Retsgrundsætninger. Hertil har jeg indskrænket mig.

Det ærede Medlem udtalte videre, at han fandt, der maatte foretages en politimæssig Undersøgelse over for Personer, om hvem der var Grund til at tro, at de vilde gøre sig skyldige i politiske Forbrydelser. Det er efter min Mening en farlig Betragtning, og det maa jeg tilføje til det, jeg svarede Ministeren før, det er her, vore Veje skilles. Jeg finder det nødvendigt og korrekt, at Politiet efterforsker begaaede Forbrydelser og Forberedelser til Forbrydelser, men jeg finder det en meget farlig Vej, hvis man begynder paa at tage Folk under Kontrol ikke for, hvad de i Øjeblikket planlægger, ikke for, hvad de i Øjeblikket har i Sinde, men ud fra en Tro om, hvad de fremtidig kan tænkes at ville give sig af med. Hvis man aabner denne Ventil, saa er man netop inde paa Vilkaarligheden, saa slettes enhver Grænse for, hvilken Persons Virksomhed man kan begynde at udsætte for politimæssig Efterforskning (*H. C. Hansen:* Gælder det ogsaa Nazister?). Det gælder ogsaa Nazister. Det, der her kan være Spørgsmaal om, er altsaa, hvorvidt Nazisterne i Øjeblikket forbereder en forbryderisk Virksomhed, eller de ikke gør det. Gør de det ikke, bør de heller ikke være under politimæssig Kontrol.

Selv om jeg nu nok kan se, at de Meninger, de ærede Ordførere har givet Udtryk for, paa flere Punkter afviger fra mine og mit Partis Meninger, vil jeg dog gerne understrege, at der ogsaa er givet Udtryk for Tilslutning til meget af det, vi har fremført, og jeg vil derfor stadig tro, at det vil være mu-

[Robert Mikkelsen.]
ligt at naa til et Resultat, et mere positivt Resultat af Drøftelserne end dette at diskutere Dagsordenener. Jeg understreger den højtærede Ministers Tilsagn om at ville give det Udvalg, som er tænkt nedsat, Oplysninger, at ville drøfte med Udvalget ogsaa Formerne for den Virksomhed, som Politiet fremtidig kan øve af politisk Karakter, og jeg kan, idet jeg understreger denne Del af Tilsagnet, paa mit Partis Vegne give Tilslutning til det Forslag, det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen har fremsat.

Hækkerup: Idet jeg ligeledes understreger det Tilsagn, den højtærede Justitsminister har givet om at meddele det paatænkte Udvalg ønskelige Oplysninger og drøfte med Udvalget Retningslinierne for det politiske Politis fremtidige Arbejde, kan jeg for mit Vedkommende paa mit Partis Vegne anbefale at stemme for den af det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen foreslaaede Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen.

Jeg vil gerne gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen. Det ærede Medlem mente ud af den foreslaaede Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen at kunne læse, at der eventuelt var Tale om et permanent Udvalg. Det synes jeg er relativt daarlig Dansklæsning, og jeg vil i hvert Fald paa mit Partis Vegne sige saa stærkt, som jeg kan, at vi ikke vil medvirke til Nedsættelse af et permanent Udvalg, som har til Opgave at paalægge Rigsdagen et politisk Ansvar for det politiske Politis Arbejde. Det er ganske givet, at dette Ansvar maa være den siddende Ministers og hans alene. Det, der her er Tale om, er alene at modtage Oplysninger og drøfte Retningslinier, ikke at Rigsdagen paatager sig et Ansvar, som Rigsdagen er uegnet til at paatage sig, og det mener jeg egentlig, at det ærede Medlem burde have kunnet læse ud af Forslaget *(Arne Sørensen:* Hvor længe skal det fungere?).

Saa siger det ærede Medlem noget om, at han maatte gøre en partipolitisk Bemærkning til mig, fordi jeg har udfordret ham, en Bemærkning vedrørende Partiets demokratiske Indstilling. Jeg vil gerne minde om, hvad jeg sagde, at der kunde godt harceleres over, at der stilledes en Forespørgsel af denne Art vedrørende det store Problem om Borgernes Retsbeskyttelse over for Statsmagtens Vilkaarlighed af et Parti, hvis Forhold til Demokratiet har udviklet sig fra direkte fjendtligt til platonisk. Denne Bemærkning vil jeg fastholde, og jeg vil for at dokumentere dens Berettigelse minde det ærede Medlem om nogle Udtalelser, der redaktionelt blev fremsat i Ugebladet „De Danskes Vej", der da blev udgivet af Partiet Dansk Samling, og for hvilke et andet æret Medlem af det høje Ting, det ærede Medlem Hr. Paul Holt, maa være ansvarlig. Der tales dèr i en Artikel om, at man ikke er bundet til den engelsk-franske Politik, og saa siger man:

„De nye Magtforhold i Europa"

— det ærede Medlem ved formentlig, hvad det var for Magtforhold, der var Tale om i 1939 —

> „angaar i høj Grad os. Vi maa indstille os paa dem, de kan være farlige for os, men hvis vi nøgternt og fast fører en ren dansk Politik, har vi ingen Grund til at beklage, at det parlamentariske Demokratis Idealer gaar under".

Og saa tilføjer det ærede Medlem Hr. Paul Holt, for at der ikke skal være nogen som helst Mulighed for Misforstaaelse, følgende:

„Naar de gør det"

— det er altsaa Idealerne —

> „skyldes det ikke blot at de Nationer, der hyller deres Magtpolitik i demokratiske Gevanter, er paa Retraite, men ogsaa at Demokratiets Idealer forlængst er døde i Menneskenes Hjerter".

Jeg kunde ogsaa minde det ærede Medlem om det Bidrag, han selv i sin Tid ydede til Diskussionen om Landets Forfatning: Den aktuelle Leder paa, jeg ved ikke hvor mange Aar, Rigsraadet paa de 40 Medlemmer, Domstolenes Afhængighed af den aktuelle Leder. Det ærede Medlem vil være enig med mig i, at det er rigtigt at sige, at hans Indstilling og hans Partis Indstilling den Gang var direkte fjendtlig, og med denne Fortid som Baggrund siger jeg, at Indstillingen i Dag maa anses for platonisk.

Til den ærede Ordfører for Forespørgerne (Robert Mikkelsen) har jeg en enkelt Bemærkning. Jeg vil sige til det ærede Medlem, at det, jeg har sagt, er, at Forudsætningen for, at det politiske Politi paa den siddende Ministers Ansvar kan indregistrere Personer, er, at der er begrundet Mistanke om, at disse vil begaa politiske Forbrydelser. Det er noget helt andet end det, det ærede Medlem lagde mig i Munden. Jeg har udtrykkeligt sagt, at jeg tror, at mangt og meget af det, der er sket med dette Kartotek, er angribeligt, og jeg har sagt, at det maa være den højtærede Ministers Ansvar, hvad der sker, og at den højtærede Minister her maa skønne, om en Mistanke er begrundet. Men uden om et Skøn kommer man ikke.

Thisted Knudsen: Det er foranlediget af de Bemærkninger, som det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen fremsatte, at jeg nu tager Ordet. Jeg maa gøre opmærksom paa, at der ikke var paatænkt noget permanent Udvalg. Dette Udvalg maa forsvinde den Dag, da Rigsdagssamlingen er afsluttet. Og der er selvfølgelig heller ikke Tale om, at dette Udvalg skal have noget politisk Ansvar af nogen som helst Art med Hensyn til det politiske Politis Virksomhed. Jeg gaar ud fra, at den højtærede Justitsminister har nogle Oplysninger at give Udvalget, og jeg gaar endvidere ud fra, at det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen har nogle Spørgsmaal at stille; og endelig gaar jeg ud fra, at der vil blive Lejlighed til at drøfte Retningslinierne for det politiske Politis fremtidige Virksomhed. Og hvis det saa skulde hænde, at det ærede Medlem ikke blev tilfreds med de Resultater, der blev opnaaet ved Udvalgets Arbejde, kender det ærede Medlem jo andre parlamentariske Midler til at opnaa det, han tilsigter i denne Sag.

Justitsministeren *(Elmquist):* Jeg forstod ikke rigtig det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsens Svar til det ærede Medlem Hr. H. C. Hansen, da det ærede Medlem spurgte: hvordan med Nazisterne? Det ærede Medlem Hr. Robert Mikkelsen svarede: hvis de ikke forbereder noget kriminelt, skal de ikke være under Kontrol. Nej, det skal de selvfølgelig ikke, det er da klart, men hvis man faar Mistanke, begrundet Mistanke, Formodning om, at de eller andre Grupper her i Landet forbereder noget i Retning af Anslag mod det demokratiske Styre, vi har, ogsaa om ved voldelige Midler at sætte dette Styre til Side, saa maa vi selvfølgelig lade Politiet foretage Undersøgelse af, om der ligger noget bag ved dette eller ikke. Derfor er det, vi skal have et Efterretningspoliti, og vi kan ikke undvære et Efterretningspoliti. Det maa vi ogsaa have i Fremtiden for at kunne holde saadanne eventuelle Bevægelser under Kontrol.

Det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen udtalte, at selv om der er Grund til Mistillid til de ledende Politifolk, er der ingen Grund til Mistillid til de menige. (*Arne Sørensen:* Nogle af dem!). Nu siger det ærede Medlem: Nogle af de ledende Politifolk; før sagde det ærede Medlem: De ledende Politifolk. Jeg vil gerne heroverfor sige, saa stærkt jeg kan, at der ikke i Dag er Grund til Mistillid til de ledende Politifolk. Det er uberettiget at tale om Mistillid til de ledende Politifolk, saa længe man ikke har erfaret, hvad de har gjort, og det ved man ikke, før den parlamentariske Kommission er færdig med sit Arbejde. Naar der fra den parlamentariske Kommission er sagt til mig, som jeg sagde før: Du maa ikke, selv om det regner ned med Beskyldninger mod Politiet, sætte en Undersøgelse i Gang vedrørende Politiet, for vi vil ikke have en Undersøgelse sideløbende med den, den parlamentariske Kommission har iværksat, saa maa den naturlige Følge deraf være, at man lader være med at sigte disse Politifolk, som ikke kan forsvare sig og ikke maa forsvare sig, lader være med at sigte dem for at have begaaet noget forkert og lader være med at tale om Mistillid. Det maa vente, til den parlamentariske Kommission har talt. Saa maa vi se, hvordan Forholdene ligger, og saa kan vi dømme efter de Resultater, den kommer til.

Maa jeg sige til Slut, at jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Hækkerup og det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen i, at det Udvalg, der nu nedsættes, naturligvis ikke skal dele Ansvaret med Justitsministeren. Ansvaret for Politiets Arbejde maa ligge hos Justitsministeren, altsaa i Øjeblikket hos mig. Jeg kunde tilføje, at hvis man ikke maatte have Lov til at have Ansvaret, var der overhovedet ikke nogen Fornøjelse ved at være Justitsminister.

Paul Holt: I Anledning af de Bemærkninger, det ærede Medlem Hr. Hækkerup kom med før, kan det være paa sin Plads, at jeg siger et Par Ord. Der er i de Udtalelser, det ærede Medlem har fremdraget, brugt nogle Ord vedrørende Demokrati, som taget ud af den Sammenhæng, hvori de forekommer, kan virke højst ejendommelige. Enhver, der har fulgt vort Arbejde, vil vide, at vi aldrig nogen Sinde har taget Afstand fra Folkestyret, aldrig. Naar vi har talt om Demokrati og Folkestyre og Parlamentarisme, har vi gjort det paa den Maade, som det staar ethvert Menneske frit for at gøre det her i Landet. Der eksisterer ikke bestemte Former, som har evig Gyldighed i Historien. Spørgsmaalet om Folkestyre kan til hver en Tid underkastes Diskussion. Det, det drejer sig om, er Folkestyrets Former, og naar man har set, hvorledes Demokratiet forvaltede Folkestyret rundt omkring i Europas Lande, maa man nok spørge, om det var noget stort Resultat, man naaede til paa det paagældende Tidspunkt. Naar man ser paa, hvorledes Folkestyret her i Danmark administrerede det danske Folk, dengang Spørgsmaalet var, hvorvidt vi skulde forsvare os eller ikke, kunde man nok spørge, om det var den Form for Demokrati,

[Paul Holt.]
man ønskede, og det, vi har tænkt over, er hele dette Spørgsmaal om, hvilke Former for Folkestyre der er de best egnede, for at Folkestyret kan blive et virkelig effektivt Udtryk for Folkets Vilje.

Ordføreren for Forespørgerne *(Robert Mikkelsen):* Den højtærede Minister forstod ikke, hvad jeg før sagde om Grænsen for den Kontrol, Politiet bør kunne udøve. Det forekommer mig, at det var tydeligt nok; jeg skal søge at forklare det paa ny. Forberedelse af og Forsøg paa Forbrydelse er strafbar efter dansk Ret. Foreligger der Forberedelse af en Forbrydelse, saa foreligger der en strafbar Handling, som det paahviler Politiet at efterforske og opklare og bringe for Domstolene til Straf. Noget ganske andet er at kontrolere og udforske Mennesker ud fra en Antagelse om, hvad de i Fremtiden kunde tænkes at foretage sig, og jeg har tilstrækkeligt dokumenteret, hvilke Resultater dette System fører til. Det fører til de 100 000 Navne i et Kartotek, og det har intet som helst at gøre med den Virksomhed, som Politiet lovligt og rimeligt bør kunne udøve, hvor Forberedelse til eller Forsøg paa strafbare Handlinger foreligger. Naar dette er Tilfældet, bør der kunne skrides ind, i andre Tilfælde ikke. Ellers aabner vi Vejen til de Misbrug, vi har kendt før, og som vi nødigt skulde opleve igen.

Kristen Amby: Man kan jo i høj Grad tvivle om Betimeligheden af i det hele taget at komme med almindelige — skal vi sige filosofisk-politiske Bemærkninger fra denne Talerstol; det egner den sig vel ikke til . . .

Formanden: Og det er meget lidet ønskeligt i nærværende Øjeblik.

Kristen Amby: Jeg tror, at mine Udtalelser netop i høj Grad dækkede Formandens Mening. Men naar man bliver provokeret, som man er blevet provokeret, er der maaske Grund til at svare, for at ikke noget skal staa uimodsagt.

Det er jo ganske ejendommeligt, at det ærede Medlem fra Dansk Samling, der nu var heroppe, Hr. Paul Holt, ikke benyttede Lejligheden til at sige, hvad der vilde være sandt: Jeg tvivlede, som saa mange gjorde, unge og yngre, i 30erne paa, at Demokratiet kunde have holdt, men jeg er blevet troende. — Det kunde jeg have forstaaet. Men at det ærede Medlem vil forsvare det, han var inde i, som sandt Demokrati, viser, at han i Dag heller ikke er Demokrat. Der er nemlig en Ting, det ærede Medlem glemmer, en meget vigtig Ting, at Tidspunktet altid er afgørende for, hvordan man siger den Slags Ting. Paa et Tidspunkt, hvor det europæiske Demokrati var i dødelig Fare for at gaa under, er det klart, at det viser Sindelaget, naar man bruger de samme Udtryk som de, der angriber Demokratiet for at angribe det. Jeg minder om en Udtalelse her i Danmark, der endda faldt i 1940, fra en Mand, der stod Dansk Samling nær — og som maaske ogsaa faldt fra deres Side, det ved jeg ikke —, at Demokratiet laa paa Sottesengen.

Det er en mærkelig Ting — det er bare en lille, bitte Ting, men det er mere end en sproglig Forskel —, at man er saa angst for at bruge Ordet Demokrati — jeg synes, det er et dejligt, et godt Ord; det ved man nogenlunde, hvad er —, medens man derimod er saa ivrig for at bruge et andet Begreb: man taler om Folkestyre. Hitler gjorde akkurat det samme. Demokrati, det var noget med Plutokrati, de to Ting var i Hitlers Mund næsten blevet Synonymer, og han paastod ogsaa, at netop det, han havde skabt i det tredie Rige, var et virkeligt Folkets Styre; han repræsenterede Folket.

Er man Demokrat, ja eller nej? Det er egentlig noget, der ikke er saa vanskeligt at faa Rede paa. For det første er det noget, der gror i Sindet og i Hjertet. Det betyder, at man har Tillid til, at det almindelige Menneske kan ordne sine egne Affærer uden at skulle have Førere eller Ledere til at ordne dem, uden at skulle have den Fører, som det ærede Medlems Parti vilde have paa Aaremaal, uden at skulle have andre repræsentative Skikkelser, der skal tage det almindelige Menneskes Skæbne i sin Haand. Demokrati betyder, at vi tror paa, at der er Stof i ethvert Menneske til at være Konge over sine egne Affærer, naar det bare faar Lov til at være det.

Forespørgeren *(Arne Sørensen):* Efter at jeg har faaet Oplysning om, hvordan man tænker sig, at dette Udvalg skal fungere, mener jeg alligevel ikke, at jeg kan gaa med til at stemme for det. Der kan efter min Mening ikke heller i et Udvalg gives Oplysninger om et saadant Politis Virksomhed, som ikke kan gives offentligt. Det, der er Tale om, hvis et saadant Politi skal opretholdes, er en Institution, som har sin særlige Karakter i sin Hemmelighed. Jeg tror ikke, vi faar mere ud af at gaa ind i et Udvalg om det, og da vi i Forvejen har udtalt os imod det, finder jeg det rimeligst at opret-

[Arne Sørensen.]
holde min egen Dagsorden og stemme imod den anden foreslaaede.

Jeg ved ikke, om der er nogen større Grund til at gaa i Bredden med det, der gik Hul paa ved disse Bemærkninger fra det ærede Medlem Hr. Hækkerups Side; ellers kunde vi faa et stort Vælgermøde ud af det. Jeg maa have Lov til at sige, at oprindelig delte vore politiske Modstandere fra de gamle Partiers Side sig i to Slags: intelligente Folk, som vidste, hvad vi mente, men sommetider misbrugte det i Demagogi, og uintelligente Folk, som ikke vidste Besked, og som kom med disse Ting, der blev sagt i god Mening. (*H. C. Hansen:* Havde I nogen Opdeling?). Nej, det havde vi ikke. (*Hans Hedtoft:* De var intelligente alle sammen!). Det er da klart. Efterhaanden er det gaaet saadan, at alle er blevet Ofre for deres egen Propaganda, saaledes at nu er det fuldstændig fastslaaet, hvordan vi har været dengang; nu kan enhver gøre det op. Jeg er fuldkommen klar over, at der er en Ting, hvorved vi kunde sikre os denne Sals Velvilje, nemlig hvis vi vilde indrømme, at vi havde været nogle uheldige Personer indtil et vist Tidspunkt. Men det har vi ikke til Hensigt, og vi vil stadig væk fastholde, at hvis man havde haft Lejlighed til at høre os og læse os i Fuldstændighed uden disse udplukkede Citater, som man ynder at bruge i de smaa A.B.C.-Bøger, som det ærede Medlem sidder med dernede, vilde man have haft samme Opfattelse af os dengang, som man har i Dag, hvor man udtaler Tillid til os. Der er nu ikke Tid til at gaa i Bredden med dette. Men man faar aldrig den Indrømmelse fra os, at vi har været anderledes og daarligere.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Hækkerup har Ordet for en kort Bemærkning.

Hækkerup: Det ærede Medlem Hr. Paul Holt brugte den Vending, at der var Tale om løsrevne Citater. Det er nu den Vending, man altid bruger, naar man, om jeg saa maa sige, hænger paa den. Men naar man om det parlamentariske Demokratis Idealers Undergang siger, at naar de gaar under, saa skyldes det ikke blot, at de Nationer, der hylder deres Magtpolitik i demokratiske Gevandter, er paa Retræte, men ogsaa, at Demokratiets Idealer forlængst er døde i Menneskenes Hjerter, saa skal der alligevel noget til at forklare, at dette Citat er saa løsrevet, at det ikke kan gaa alene.

Det forekom mig lidt mærkeligt, at det ærede Medlem efter at have sagt dette rettede et voldsomt Angreb paa Demokratiet for dets Holdning den 9. April for saa at forklare, at han derefter er blevet Demokrat. Dette, tror jeg, er en logisk Kortslutning.

Til det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen har jeg oprigtig talt ikke mere at sige.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Paastand paa Overgang til næste Sag paa Dagsordenen af Thisted Knudsen vedtoges med 120 Stemmer mod 4.

Formanden: Den af det ærede Medlem Hr. Arne Sørensen fremsatte Paastand paa Overgang til Dagsordenen er dermed bortfaldet.

Der er ikke mere at foretage i dette Møde.

Udvalget angaaende Forslag til Lov om Bemyndigelse til Foretagelse af visse Ekspropriationer m. v. har afgivet Betænkning over nævnte Lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Tingets næste Møde afholdes i Morgen, Torsdag den 6. Marts, Kl. 13 med følgende Dagsorden:

1) *Valg af 17 Medlemmer til et Udvalg til at modtage Oplysninger om det politiske Politis Virksomhed efter den 5. Maj 1945.*

2) *Eventuelt: Anden Behandling af:*
Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 122 af 4. April 1928 om Statstilskud til anerkendte private Seminarier, som ændret ved Lov Nr. 278 af 1. Oktober 1934 § 2 og Lov Nr. 124 af 31. Marts 1938, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 186 af 27. April 1938.

3) *Eventuelt: Anden Behandling af:*
Forslag til Lov om Oprettelse af et Institut for Bygningsforskning.

4) *Eventuelt: Anden Behandling af:*
Forslag til Lov om en midlertidig Sukkerordning.

5) *Eventuelt: Anden Behandling af:*
Forslag til Lov om Ændring i Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. v.

Mødet hævet Kl. 17⁵.

F O R T R O L I G T

****

Andreas Hansens

afdeling på

Politigården:

Redegørelse om

International Kommunisme

>**<

tilsendt til politimestre

og

generalstabens efterret-

ningssektion

29. september 1936

Københavns Politikammer.
Chefen for Opdagelsespolitiet.
29. september 1936.

Fortroligt.

Til Politimesteren i [redacted]

Jeg tillader mig herved til hr. Politimesteren at fremsende to Beretninger om henholdsvis international Kommunisme og tysk Nationalsocialisme.

Jeg undlader ikke at anføre, at førstnævnte Beretning fortrinsvis har hentet sit Materiale fra nationalsocialistiske og den sidste fra kommunistiske Kilder, og at begge Beretningers Materiale er fremkommet i den her fremtrædende Skikkelse i Aaret 1935, hvorfor der, uden at Helhedsbilledet på nogen Maade har lidt derunder, kan være tale om visse mindre væsentlige Forskydninger.

Det bemærkes, at Generalstabens Efterretningssektion herfra har modtaget et Antal Beretninger til evt. fordeling blandt Garnisionscheferne.

Mæri Lue/

Andreas Hansen

[redacted]

1.

Det kommunistiske parti og dets hjælpeorganisationer.

Det kommunistiske parti, der står bag det internationale kommunistiske arbejde,"danner en international enhed" under Tredie Internationale. De forskellige landes kommunistiske partier er kun sektioner af "Tredie Internationale". Holdt sammen ved stram og streng partidiciplin, forpligtet til stadig beretningsaflæggelse og ubetinget lydighed arbejder disse organisationer efter almindelige retningslinier og konkrete anvisninger fra den fælles central. Enhver kommunist synes således at stå i et dobbelt underordnelsesforhold: på den ene side hører han til den stat, hvis nationalitet han ejer, på den anden side tilhører han et verdensparti, hvorved der systematisk udøves lands- og højforrædderi mod det enkelte land. Det første forhold forskaffer ham en række offentlige rettigheder (beskyttelse, frihed, valgret ect.), som han på ingen måde frasiger sig og ikke lader ubenyttede, men som han tværtimod på enhver måde gør krav på for derefter systematisk at gøre brug af dem til lands- og højforrædderi. Normalt er ethvert parti i enhver stat principielt et parti i denne stat, dvs. en levende og skabende del deraf, altså en organisk del. Det kommunistiske parti i en hvilken som helst stat hører imidlertid slet ikke til staten. Det kalder sig ganske vist efter sit land "engelsk","tysk", "fransk", "italiensk", "tscekisk", "japansk" ect., men i virkeligheden arbejder de i dette "deres" land kun på opløsning og ødelæggelse. "Deres" land, som "Tredie Internationale" har betroet dem til revolutionær bearbejdelse og erobring. Denne tilhørighed er hverken skabende eller organisk, og som "levende" kan man kun betegne den på den måde, at dette er kommunisternes arbejde for "deres" lands sammenbrud går ret levende for sig, nemlig uophørligt, utrætteligt og intensivt.

Det kommunistiske parti arbejder fra Kominterns standpunkt in partibus in fidelum, dvs. i fremmed omverden blandt fjenderne. Fra den pågældende stats standpunkt er det kommunistiske parti imidlertid et ufordøjeligt, gifti gt fremmedlegeme, som statsorganisationen ikke kan assimilere og ikke forstår at udskille.

Denne indstilling fra en person, der gør krav på alle rettigheder, tilbageviser alle bånd og pligter og er indstillet på undergravning af det sig selv uforsigtig prisgivne land, er grundlæggende for alle kommunistiske partiers hele arbejde.

Kominterns retningslinier for kommunisternes virksomhed i de borgerlige parlamenter og kommunalforvaltninger giver måske den bedste belysning for denne indstilling.

Rundskrivelse fra den kommunistiske Internationales Eksekutivkomite af 1. september 1919 er bestemmende i så henseende. Til denne rundskrivelse henholder lederne af Komintern sig også nu (1935).

Denne rundskrivelse skelner strengt mellem to spørgsmål: Spørgsmålet om parlamentarisme som ønsket form for statens ordning og spørgsmålet om udnyttelse af parlamentarismen til fremme af revolutionen.

Hvad er formen for proletariatets diktatur? Vi svarer: "Sovjetterne". Lader Sovjetmagten sig forene med parlamentarismen? Nej, absolut nej. Med de forhåndenværende parlamenter er de absolut uforenelige, fordi parlamentmaskineriet legemeliggør bourgeosiets koncentrerede magt. De deputerede, kamrene, deres blade..... "alt er lænker for arbejderklassen, der må sprænges. Bourgeosiets statsmaskine og derfor også de borgerlige parlamenter skal sprænges, jages bort, tilintetgøres"..... "Derfor er vor parole for et hvilket som helst borgerligt land: Ned med parlamentet, Sovjetmagten leve.

Vi går nu over til det andet grundspørgsmål. Kan de borgerlige parlamenter udnyttes til fremme for den revolutionære klassekamp? "Man kan jo bestræbe sig på at tilintetgøre en eller anden organisation derved, at man træder ind i den, udnytter den. Bolschevikkernes parti havde også deres deputerede i den zaristiske rigsduma". Ikke for intet dømte den zaristiske regering de bolschevikiske parlamentsmedlemmer til tugthusstraf for højforrædderi. De bolschevikiske førere ydede, medens de, i alt fald for en tid, udnyttede deres parlamentariske immunitet, også et illegalt arbejde, idet de samarbejdede masserne til storm på zarismen. Men en sådan - parlamentarisk - virksomhed er ikke blot iagttaget i Rusland. Tag

Tyskland og Liebknechts virksomhed. Den døde partikammerat var et mønster på en revolutionær, og var der noget antirevolutionært deri, at han ~~opfordrede~~ fra den forbandede preussiske landdags tribune opfordrede soldaterne til opstand imod denne landdag? Tvertimod. Også her ser vi den fulde tilladelighed og fordel af udnyttelsen. Vi overbevises også derom gennem de svenske kommunisters eksempel på arbejdet i parlamentet. I Sverrige spillede og spiller kammerat Høglund den samme rolle som Liebknecht i Tyskland. Og i Bulgarien ser vi det samme (Blagajew, Kirkow, Kolarow m. fl.)

"Et sådant "parlamentarbejde" fordrer særlig dristighed og særlig revolutionær ånd: her står menneskene på en særlig farlig post. De lægger miner for fjenderne, medens de befinder sig i fjendes lejr. De går i parlamentet for at få dette maskineri i deres hænder, for at hjælpe masserne bag parlamentet med at sprænge parlamentet i luften".

"Er vi for opretholdelsen af det borgerlige "demokratiske"parlament som form for statsforvaltningen? Nej, ikke på nogen måde. Vi er for Sovjets. Er vi derimod for udnyttelsen af dette parlament i vort kommunistiske arbejde, sålænge vi endnu har kraft til at styrte parlamentet? Ja, det er vi.....".

"Vi ved meget godt, at der i Frankrig, Amerika, England endnu ikke har eksisteret parlamentarikere fra arbejderkredse (1919).... men det er ikke noget bevis på taktikkens urigtighed, den vi holder for rigtig. Det drejer sig kun om, at der ikke fandtes noget proletariatets revolutionære parti efter bolschevikkernes og de tyske spartakisters mønster. Når der findes et sådant parti, kan det blive ganske anderledes. "Det er særligt nødvendigt: I. at kampens tyngdepunkt ligger udenfor parlamentet (Strejker, opstande og andre former for massekamp). 2. at aktionerne i parlamentet står i forbindelse med denne kamp. 3. at de deputerede også yder illegalt arbejde. 4. at de handler efter ordre fra "Tredie Internationales" eksekutivkomite og underordner sig denne. 5. at de ved deres optræden ikke tager hensyn til de parlamentariske former (ikke frygter direkte sammenstød med det borgerlige flertal osv.)".

"Hvad vi i særdeleshed ønsker at betone er følgende: den virkelige

løsning af spørgsmålet sker under alle omstændigheder udenfor parlamentet på gaden. Nu er det allerede klart, at strejker og opstand er de eneste metoder for den afgørende kamp mellem arbejder og kapital"."Derfor skal kommunisternes hovedbestræbelser bestå i arbejde i mobilisering af masserne, grundlæggelse af partiet, dannelse af egne grupper indenfor fagforeningerne og erobring af disse , organisation af Sovjets under kampens forløb, ledelse af massekampen, agitation blandt masserne for revolutionen, alt det kommer i første linie. Parlamentsaktioner og deltagelse i valgkampagne er kun et af hjælpemidlerne ved dette arbejde, ikke andet (fra manifest, retningslinier, beslutninger under den kommunistiske Internationales første kongres, opråb og officielle skrivelser indtil anden kongres).

Til disse gedigne retningslinier er der næppe noget som helst at tilføje.

Analoge retningslinier består der også for de kommunistiske kommunale forvaltninger.

"Kommunisterne skal benytte de kommunale parlamenter og de valgte kooperativer på samme måde som statens parlament: som tribune til mobilisering af masserne for den revolutionære kamp".

"De kommunistiske repræsentanter..... skal være hovedagitatorer for partiet, tage initiativet til indkaldelse af massemøder, hvor de, som repræsentanter for arbejderne, skal fremholde sammenhængen mellem klassekampen i landet og kampen om de kommunale anliggender i den pågældende kommune". (Teser og resolutioner fra den kommunistiske Internationales møder i eksekutivkomiteens udvidede præsidium den 18. - 28. februar 1930).

"En rigtig kommunistisk kommunalpolitik kan og bør blive en løftestang for mobilisering af de arbejdende masser, for befrielsen af brede lag fra de borgerlige partiers indflydelse, fra indflydelse fra facisme og socialfacisterne. (Samme kilde som forrige stykke).

Endvidere er de kommunistiske repræsentanter i by og kommunale parlamenter forpligtet til "popularisering af Sovjetunionens kommunalpolitik og dens resultater". Deres program er omtrent følgende:

"Jordejendom skal inddrages, bourgeosiet skal gøres besiddelsesløst, den besiddende klasse skal fratages retten til deltagelse i kommunal virksomhed, den borgerlige klasses huse skal anvises arbejderne til bolig, klasseprincippet skal sikres på skattepolitikens område, på alle kommunale områder skal der tages hensyn til arbejderkvartererne, vidtgående understøttelse til arbejdsløse, gratis undervisning, benyttelse af kulturinstitutioner, der før var bourgeosiets privilegium. (samme kilde).

Kommunisterne bør ikke samarbejde med socialisterne fra Anden Internationale. Tvertimod: Det er nødvendigt at hidføre "en afgjort afbrydelse af et hvert samarbejde med det socialdemokratiske parti".

"Et arbejderflertal i den kommunale forvaltning består kun der, hvor kommunisterne enten alene har flertallet, eller hvor der på arbejderlister eller på lister for fattige bønder er valgt kandidater, der erklærer sig rede til at arbejde på kommunistisk platform eller under kommunistisk førerskab". (samme kilde).

Er det imidlertid engang sket og det kommunistiske parti råder over flertallet i et kommunalt parlament, da må dette flertal uden tøven begynde at drive revolutionær politik.

"I alle kommuner, hvor kommunisterne har flertal, skal de føre partiets kamp med hensyn til gennemførelse af partiets kommunalprogram uden at skrækkes tilbage for, at de derved kommer i konflikt med den borgerlige magt" (samme kilde).

Endnu mere, de skal uden videre hidføre den konflikt.

"I tilfælde af, at kommunisterne opnår flertallet i den kommunale repræsentation, skal de:

a) danne en revolutionær opposition overfor den borgerlige centralmagt,

b) gøre alt for at være nyttig for de fattigste befolkningslag (økonomiske forholdsregler, organisering eller forsøg på organisering af bevæbnet arbejdermilits osv.),

c) ved enhver lejlighed at henvise til de hindringer, som den bor-

gerlige statsmagt lægger i vejen for enhver virkelig reform,

d) på dette grundlag føre en beslutsom revolutionær propaganda uden at skrækkes tilbage for konflikt med statsmagten,

e) under bestemte revolutionære forhold (i en akut revolutionær situation) at erstatte de lokale selvforvaltningsorganer med lokale arbejderråd.

På denne måde må kommunisternes hele arbejde i de kommunale forvaltninger udgøre en del af deres arbejde til opløsning af den kapitalistiske stat" (samme kilde med udtrykkelig henvisning til kominterns resolution på anden kongres om parlamentarismen.)

Kommunisterne indrømmer således åbent, at hele deres arbejde i hver enkelt kulturstat ikke har noget som helst andet mål end netop opløsning af den pågældende stat. Deres deltagelse i det politiske liv tjener kun til at skaffe sig en strategisk og taktisk og gunstig position. De kommunistiske partiers såkaldte arbejde er intet andet en latent borgerkrig, ført ved hjælp af opløsning.

At det for kommunisterne i de forskellige lande ikke er så let at få fat i og anvende de rigtige metoder for denne borgerkrig er på forhånd klart. Alle kneb og tricks i denne kamp må først læres, begribes og indøves . Her er den rigtige skoling nødvendig og ved siden af yderligere et vidtforgrenet net af hjælpere og hjælpers hjælpere, af helt eller halvt maskerede sideorganisationer.

Hvad ethvert kommunistisk parti ellers ubetinget må anvende er:

1. Godt skolede og overvågede partikader,

2. et levende system af åbenbare og tilslørede hjælpeorganisationer.

Befæstelsen af det kommunistiske parti er kun mulig på grundlag af dannelse af kader, der er snævert forbundet med masserne og "nyder deres tillid". (Teser fra XII. Ekki Plenum. Den kommunistiske internationales tidsskrift for marxismens praksis og teori. Udgivet af centralkomiteen for det kommunistiske parti 1932. September/oktober, hefte 9/1o. Berlin).

"Hvorledes dannes der kader? Kader dannes i organisationer, der funktionerer og arbejder. I de partier, hvor der ikke gives kader, er derfor partiarbejdet slet. De russiske bolschevikker erholdt deres stålsatte kader

i det praktiske arbejde. Jo slettere man arbejder, jo uvirksommere particellerne er, desto ringere håb er der om at få de nødvendige kader for det kommunistiske parti i de kapitalistiske lande... Samtlige politiske arbejdere, bl. a. også bladredaktørerne, må arbejde i cellerne og i de lokale partiorganisationer. Derved bliver partiorganisationerne aktiverede, og så vil der blive de nødvendige kader". (protokol fra eksekutivkomiteens 1o. Plenum, afholdt i Moskva 3. juli til 19. juli 1929, forlag Hoym. Taler: Piatnizki.)

De kommunistiske partier "må" således foretage et udvalg af de bedste elementer fra de gamle kader, må udfylde dem med nye kræfter, som under klassekampene er fremstået nedefra, ud af masserne, planmæssigt og systematisk udfolde selvkritik som det vigtigste instrument til revolutionær nyopdragelse og bolschevikisk stålsætning af kaderne" (samme kilde). "Opfriskning og dannelse af nye kader af førerne for strejkekampe "vinder" derved en "afgørende betydning"... Det gælder om dristigt og beslutsomt at stille aktive og revolutionært sindede arbejder og arbejdersker på førende poster. Det samme gælder med hensyn til arbejderungdommen". (samme kilde).

Kader dannes kun ved direkte aktivt arbejde i kamp. Hvor skal man tage disse kader fra? Fra bedrifterne, fra strejkeledelserne, fra de aktive forkæmpere på klassekampens front. De økonomiske kampe drager hundrede tusinder arbejdere til sig, og man må nu forstå ud af denne masse at finde hundrede og tusinder unge arbejdere og arbejdersker og sætte dem på ledende poster. Ungdommen må man med det største vovemod drage i forgrunden. Dagens kampe er den bedste skole for kaderne i den revolutionære fagbevægelse. En organisation, som ikke forstår stadig at skabe nye og friske kræfter fra bedrifterne, er dømt til forhærdelse og til tradeunionistisk forfald. Dristig, beslutsomt må man skride til dette arbejde, så vil vi hurtigt blive overbevist om, hvor megen latent energi, selvfornægtelse, initiativ og kampvilje, der findes blandt bedrifternes arbejdere. Man må forstå at finde nye kræfter og drage dem frem i lyset. Samtidig er det nødvendigt at tage indretning af kursus og skoler i be-

tragtning, der skal bidrage til fuldkommengørelse af kaderne, uden at det dog et eneste øjeblik må glemmes, at opdragelse gennem kamp er det vigtigste og undervisningen praksis fra dagens kampe". (Protokol fra Den Røde Fagforenings internationales ~~Eksekutiv~~ centralråds VI. Session, holdt i Moskva den 15. til 24. december 1929. Den Røde Fagforenings Internationales Forlag, Moskva).

Dermed har vi fastlagt en af de vigtigste kommunistiske teser på dette område: Øvelse i kamp står over skoling til kamp. Aktivt revolutionært arbejde er det egentlige laboratorium for dannelse af kommunistiske kader, således at der først da er mening i skoling, når den ligesom får karakter af praktisk seminarieøvelse over de netop gennemførte kampe, ~~lærer under kampen, og det lærte straks efter~~ Det hedder ikke at "lære" men at kæmpe, lære under kampen, og det lærte straks efter påny båret ind i kampen. Kun da, når vi vel har mærket os dette, vil vi rigtigt forstå "system og metoder" i det kommunistiske skolingsarbejde og kunne værdsætte det. Dette system er udtænkt på følgende måde:

1. Indføringskursus.

Disse kursus organiseres med regelmæssige mellemrum for de nylig optagne. For at holde de nyindtrådte medlemmer gælder der to grundsætninger:

a) øjeblikkelig beskæftigelse med et eller andet mindre arbejde,

b) øjeblikkelig ~~indvielse~~ indvielse i vor bevægelses grundsætninger.

Disse kursus skal kunne gennemføres på ikke mere end ~~på~~ tre på hinanden følgende aftener. Deltagernes kreds skal ikke være alt for stor for derved at muliggøre hver enkelts medvirkning. Som grundlag tages KU. programmet (programmet for den kommunistiske Ungdoms Internationale).

2. Politiske elementarkursus for medlemmer.

3. Kursus for aktive fagforeningsarbejdere.

4. Politiske informationskursus for funktionærer.

5. Bedriftsskoler.

6. Kursus for ungdomstillidsmænd og for de professionelle skolers tillidsmænd.

7. Selvuddannelse.

8. Skoler for unge arbejdere.

a) Skoler for uorganiserede unge arbejdere,

b) skoler for sportsfolk,

c) kursus for unge fagforeningsfolk,

b) kursus for proletarisk forsvar. Organiseret af de internationale ungkommunister for de antifacistiske Unge Garde og andre organisationer til forsvar.

9. Kredsskoler (i otte dage).

10. Skolingsarbejde og skolingslitteratur.

"For at få skolingsarbejdet til at gå fremad må centralkomiteen udgive billig litteratur for ungdomsskolen, i særdeleshed en elementær massebrochure for ungarbejdere". (Beslutninger fra V. verdenskongres for den kommunistiske Ungdoms Internationale. 1928).

Hele dette system er imidlertid kun beregnet for bredere lag. Det er så at sige kun forskolen for begyndere og for unge partimedlemmer. Kader-skolerne må organiseres på særlig måde. De står i snæver forbindelse med systemet af instruktører og med de såkaldte stødbrigader.

"I hele den samlede partiorganisation fra det centrale apparat til underbezirk og til alle må instruktørsystemet opbygges, for at de lavere partiorganisationer ved hjælp af instruktører kan blive ledet til gennemførelse af de i hver enkelt situation eksisterende vigtigste opgaver på de pågældende bedrifter..... Samtidig skal der indsættes..... frivillige stødbrigader fra de mest aktive partiarbejdere for hurtigt at forstærke arbejdet i de vigtigste stillinger".

"Metoden med stødbrigaden hjælper os samtidig til at drage nye kader af arbejderfunktionærer til førende partifunktioner til os. De bedste kammerater fra stødbrigaden skal føres frem til ledende partiarbejde og skal samles i særlige skolingskursus". (teser fra XII. Ekki-plenum, Ulbricht).

Ledende kammerater fra centralen rejser rundt til de lokale partiorganisationer, fører kontrol og leder kaderudvalget.

lo.

"1. I stedet for en kun på papiret stående føring af de lokale partiorganisationer bør der være længere tids levende instruktion.... Instruktionen må imidlertid udføres på den måde, at instrultøren bliver længere tid i organisationen og virkelig gør sig anstrengelse for at hjælpe dem med arbejdet".

"2. Der må organiseres en kontrol over gennemførelsen af de vedtagne beslutninger".

"3. De bedste funktionærer må drages frem til spidsen af de lokale organisationer..... De må ikke holdes fast i centralen".

"4. Der skal indkaldes til periodiske rådslagninger om partiopbygningen i landet, i kredsene og underkredsene".

"5. I alle skoler under den kommunistiske internationale skal der undervises i partiopbygning". (protokol fra lo. plenum, Moskva 1929).

I allersnævreste sammenhæng med dette skolingsarbejde står de kommunistiske partiers utrættelige arbejde med agitationen og propagandaen blandt de brede masser (såkaldte"agitprop"). Disse to arbejdsmåder danner egentligt et enhedssystem, som i sin laveste etage har at gøre med den ubestemte store masse og bringer et ganske populært dannet, rent demagogisk indhold (så at sige kommunismens Esoterik(x)). Enhver højere etage befatter sig med et ringere antal mennesker og bringer et stadig mere oprigtigt marxistisk og konspirativt, fortroligt indhold (så at sige kommunismens Esoterik(x)). Med hvert skridt opad syntes tallet på deltagerne. Skolingen bliver imidlertid til en rigtig "indvielse" i metoderne for den bolschevikkiske sammensværgelse.

Klubberne for agitation og propaganda hører således til de underste trin af denne bygning. Det er meget betegnende, at retningslinierne for skabelse af sådanne klubber ganske særlig nøje udarbejdet gennem "Ungdomsinternationalen". Vi vil straks give nogle eksempler:

"Vore forbund må udnytte alle muligheder til skabelse af ungdomshjem og ungarbejderklubber med biblioteker, læse- og spiserum, sportsafdelinger, radio osv. mindst i hver storby må det gøres muligt at indrette nogle rum, der er åbne om middagen og om aftenen, hvor de unge arbejdere

kan træffes med venner og bekendte og tilbringe fritiden med læsning, underholdning, spil og dans." (beslutninger fra ~~xxxxx~~ V. verdenskongres for den kommunistiske Ungdoms Internationale. 1928.).

"For alle gruppe- og celleforanstaltninger må den grundsætning gælde, at der holdes så korte foredrag som muligt. I stedet for den sædvanlige foredragsform kan man behandle mange spørgsmål langt interessantere på diskussionsaftener, med spørgsmål og svar, med levnedsbeskrivelser af revolutionære førere osv. Også foredragsaftenerne skal udstyres med sang og korte egnede recitationer og forelæsninger, evt. med lysbilleder ".

"Ved siden af foredragsaftenerne skal grupperne eller cellerne også foranstalte underholdninger med godt revolutionært indhold. f. eks. revolutionære digteraftener med recitationer og forelæsninger, politisk satirisk aftener, sangaftener, politiske spørgsmål- og svarspil, lysbilledaftener osv. samt organisere fælles teater- og museumsbesøg."

"Hvis cellen eller gruppen har stadig forbundslokale, skal de udsmykke det med plakater, billeder og fotografier fra deres liv og deres arbejde. Hvor der på en eller anden måde er mulighed for det, skal der indrettes et Leninhjørne samt en vægavis, der behandler spørgsmål fra arbejdet i gruppen."

"Under bestemte forudsætninger kan man indenfor større celler eller lokalorganisationer skride til dannelse af frivillige grupper og cirkler, indenfor hvilke medlemmerne alt efter tilbøjelighed og talent finder sammen til særlige beskæftigelser. Ved siden af "Blaa Bluse" eller "Røde Rummel Tropper", talekor og agitpropgrupper kan der dannes musik- og sanggrupper, værksteder for fremstilling af agitationsmateriale af enhver slags osv. For at sådanne cirkler kan bestå, fordres der en særlig omsigtsfuld og skolet ledelse, der forstår at indordne cirklen under gruppernes samlede arbejde, uden dog derved at undertrykke og formindre det egne initiativ, eller at gruppearbejdet stagnerer eller isoleres." (Beslutninger fra det kommunistiske Ungdomsforbunds Internationale på den V. verdenskongres 1928).

Lignende retningslinier for "Klu arbejdet" finder vi også i andre kommunistiske kildeskrifter, f. eks.:

For den psykologiske virknings skyld på besøgende er det vigtigt at sørge for udsmykning af de pågældende rum eller pladser med faner og beskrevne transparenter, der indeholder solidaritetsløsener såvel som aktuelle politisk socialpolitiske løsener. Desuden må der ved gennemførelsen af programmet ubetinget være en hvervepause midt i programmet (fra 1o til 15 minutter), der kun skal tjene til optagelse af nye medlemmer og til salg af litteratur. Hververlederne må for hvervningens skyld og for at kunne sælge litteratur såvel som for at samle ind (tallerkner eller bøsser) både under og ved slutningen af arrangementet med hensynsløs energi gøre sig fri, ellers vil arrangementet tildels forfejles." (Der IAH-Funktionær Arbejderhjælp. Udgave november 1931. Meddelelsesblad for funktionærer ved den internationale Arbejderhjælp. Trykt som manuskript. Beslutninger fra VIII. verdenskongres og den IV. rigskongres for den internationale Arbejderhjælp).

Medlemmerne løber derfra, når de ser, at alt under medlemsmøderne går hulter til bulter, når dagsordenen ikke er forberedt, når funktionærerne strides under medlemsmøderne. De løber derfra, når medlemsmøderne kun er udfyldt med organisatoriske spørgsmål, med forelæsning af lange arbejdsplaner eller fordeling af mekanisk arbejde. Den fornemste grundsætning må være: Ethvert medlem må efter et besøg på et medlemsmøde gå hjem med den overbevisning at have lært noget politisk. Han må være overbevist om, når linierne for den politiske stilling trækkes op, at der også for ham foreligger en vigtig opgave, hvis løsning er nødvendig. Ethvert medlem må efter et medlemsmøde indefra være overbevist om, netop på grund af den politiske oplysningstjeneste, at de stillede arbejdsopgaver er ubetinget nødvendige, og at han må bidrage sin del til løsning af opgaverne. Den lokale gruppeledelse må altså på omhyggelig måde forberede enhver medlemsforsamling."

"Det må være grundsætningen: Intet medlemsmøde i bedrifts- eller lokalgrupper uden referenter, og samtidig må der sørges for, at der fin-

des en referentsuppleant."

"En anden grundsætning er: Ingen referent taler længere end 1/2 eller 3/4 time. Den største del af aftenen skal gå med udtalelser." (Samme kilde).

Det grundlæggende ~~arbejds~~ princip agitproparbejdet består altså deri at imødekomme masserne og deres smag så meget som muligt for virkelig at kunne vinde dem. Hvis det imidlertid først er sket, og masserne føler, at deres eget initiativ ikke bliver undertrykt, at deres smag og interesser tvertimod bliver hyldet, så må den kommunistiske ledelse lidt efter lidt ~~ind~~ udgyde deres marxistiske indhold på disse propaganda- og diskussionsaftener indtil masserne halvt bedåret, halvt "overbevist" virkelig løber efter det. Så kommer de først rigtig under kommunistisk indflydelse.

Kommunisterne har for længe siden indset, at dens propaganda føres med langt større resultat, når den bliver fremført af en ikke umiddelbart kommunistisk, men af en bredere anlagt, halvt tilhyllet organisation. Derfor anstrænger de sig for at skabe sådanne organisationer på alle mulig områder og for alle mulig mål. Disse såkaldte "sideorganisationer" eller "hjælpeorganisationer", bliver skabt efter princippet for "Teilforderungen" og "enhedsfronten" nedefra". Et stykke kommunistisk program bliver til "Teilforderung". Denne teilforderung danner det fælles niveau, på hvilke man slutter sig sammen kommunister og ikke-kommunister. hvorved de sidste kommer ind i ikke-organiseret tilstand og derfor som løst og passivt menneskemateriale organisatorisk kommer til at ligge under, de første derimod forud organiseret og sammensvoret og derfor overalt kan blive et formgivende og førende element.

Hvis gudløshed er"Teilforderung" så opstår forbundet for fritænkere. Tager man som løsen den for kommunisterne så vigtige borgelige frihed, så benytter man ligaen for menneskerettigheder. Vil man hjælpe de stakkels "lidende og forfulgte" proletariske kæmper, så slutter de sig sammen i den såkaldte Internationale Røde Hjælp (IHR). Er det opgaven at ile arbejderbevægelsen og i særdeleshed de strejkende arbejdere til hjælp, så

udbygger man den såkaldte Internationale Arbejderhjælp (IAH). Vil man udnytte sporten i revolutionært øjemed, så skaber man røde arbejdersportsorganisationer. Vil man indfange invaliderne og krigens ofre, så opstår Det Internationale Forbund for Krigens Ofre. Gælder det antiimperialismen, så har man ligaen imod imperialismen og kolonial undertrykkelse. Vil kommunisterne forsvare Sovjetunionen, så danner de et selskab for Sovjetunionens venner eller en "Hænderne væk fra Sovjetruslands-Komite" osv. osv. ligetil en kommunistisk "Frimærkesamler-Internationale"

Ved beslutningerne på den Sjette Verdenskongres for den kommunistiske Internationale er kommunisterne "forpligtet" til at understøtte disse organisationer på enhver måde, at hjælpe dem til udbredelse gennem pressen, understøtte deres lokale grupper osv. (Protokol fra VI. Verdenskongres, bind IV. Teser, resolutioner, programmer, statutter).

Opgaven for disse side- og hjælpeorganisationer, der også af kommunisterne betegnes som "masseorganisationer" til trods for at deres masse ofte er problematiske, består deri, at skabe en gunstig og hjælpende atmosfære omkring de kommunistiske partier i alle lande. Hvervning, forskoler og ganske særligt organisatorisk hjælp under konflikternes hårde tider , forfølgelser og eventuelt forbud imod det kommunistiske parti sikre dette. I henhold til erfaringerne fra Rusland fra før krigen ved bolschevikkerne særdeles godt, at et forbudt, illegalt parti kun da kan fortsætte sit "arbejde", hvis de får ~~kjk~~ hjælp fra neutrale, legale, politisk og ganske særligt kommunistisk så temmelig immune, og altså udenfor forfølgelse stående kredse.

"Hvad venter vi os af masseorganisationen, af side- og masseorganisationerne? Hvilke mål har vi med dem?"

"1. Vi vil interessere hine millioner arbejdere, der lever apatisk og indifferent, som aldrig deltager i de politiske foreteelser.. som ganske simpelt endnu ikke har noget øre for opfattelse af det kommunistiske partis propaganda. Dem vil vi forsøge at interessere gennem nye kanaler, søge at ruske op ad nye veje og få interesseret".

2. Vore sideorganisationer skal danne broer for den partiløse arbejder, for den socialdemokratiske arbejder og for arbejderne fra de borgerlige partier..... som endnu ikke har mod til at gøre det sidste skridt ind i det kommunistiske parti, men som er rede til at sympatisere med den kommunistiske bevægelse og sammen med den gå et skridt på vejen."
3. "Ved hjælp af masseorganisationerne vil vi opnå en udvidelse af den kommunistiske indflydelsessfære."
4. "Vort mål er organisatorisk at samle de med Sovjetunionen og med kommunisterne sympatiserende lag."
5. "Vi behøver opbygningen af vore organisationer for at danne et forsvar imod de borgerlige og de socialdemokratiske partiers angreb."
6. "Side- og masseorganisationerne må blive til en kilde for udfyldning af rækkerne i vort parti med nye skarer af medlemmer og med organisatorisk forskolede funktionærer til de kommunistiske partier."(VI. Kominternkongres. Stenografisk referat. Moskva. Leningrad 1929) (Taler: Münzenberg).

Det er påfaldende, at der i de kommunistiske protokoller og i beslutningerne ikke tales og skrives ensartet om alle disse sideorganisationer. Om nogle finder man næsten slet intet, om andre lidt, om atter andre betydeligt mere eller endog meget. Denne tavshed må have tilstrækkelige organisatoriske grunde: enten er den pågældende organisation lidet betydende og endnu ikke udbygget, eller også er det diplomatisk og strategisk hensigtsmæssigt ikke at tale for meget om dette arbejde, f. eks. om Selskabet for Sovjetunionens Venner. Kun meget sjældent finder man en henvisning til denne organisation, men disse henvisninger forefindes også kun i russiske stenografiske protokoller og bliver udeladt ved oversættelser til andre sprog. Således finder vi f. eks. i den tyske kommunist Münzenbergs tale under Kominterns sjette kongres, 5. møde, følgende på tysk udeladte stykke: "Vigtige organisationer er de før nylig på eget initiativ opståede forbund af Sovjetunionens Venner. Jeg hu-

sker, at der i denne sal (i Moskva) i november 1927 afholdtes en kongres for Sovjetunionens Venner. For tiden omfatter Sovjetunionens Venner i Frankrig mere end 2o.ooo medlemmer, et analogt forbund eksisterer også i England osv. Disse forbund er kaldet til at yde en vigtig understøttelse i kampen imod krig." "En vigtig opgave har endvidere kultur- og filmorganisationerne. Der foreligger èn statistik, som viser at alene filmen "Potemkin" blev set af 5.ooo.ooo arbejdere alene i Tyskland. Disse tal må vise, hvilket vældigt, af os endnu ikke tilstrækkeligt udnyttet middel filmen er." (Samme kilde) (Taler: Münzenberg).

Således finder vi også om den antiimperialistiske liga noget, som er egnet til at belyse dennes væsen og opgaver:

"Jeg tror ikke, at den understøttelse, som vi yder en organisation som den antiimperialistiske liga, er tilstrækkelig.... Erfaringen..... viser, hvor store potentielle kræfter er og udviklingsmuligheder hos denne organisation er; og hvor lidt vi gør for virkelig at hjælpe disse potentielle kræfter til udvikling. Man har sagt, at ligaens kongres var en parade, en stor politisk demonstration. Men dette var dog ikke tilfældigt. Denne parade var af den grund en stor politisk demonstration, fordi der bestod en objektiv fordring efter en sådan parade og de revolutionære kræfter virkelig trængte til sammenslutning. Og fra vor almindelige strategis synspunkt må vi sige, at vi er så meget mere forberedt på øjeblikket for den katastrofale rystelse, jo mere der på linien for vore eller de med os sympatiserende kræfter dannes knudepunkter, det være sig i Europa, Asien, Afrika eller i hvilket som helst andet land, - og at vi kan sammenslutte de virkelig levende organisationer i et så meget større tal i revolutionens lejer". (Protokol for VI. Verdenskongres, afholdt i Moskva fra 17. juli til 1. september 1928 Taler: Bucharin).

Lysstrålen kom pludselig men slukkedes hurtig. Det bliver atter mørke om denne liga. Vi kan kun fastslå, at Bucharins tale blev holdt

den 19. juli 1928 under den sjette verdenskongres' 3. møde, og at der den 2o. juli 1929 i Frankfurt a/M virkelig afholdtes en "antiimperialistisk verdenskongres", hvor fru Sun Yat Sen, Maxim Gorki, Henri Barbusse, Albert Einstein og Upton Sinclair dannede"ærespræsidiet". Nøjagtigere retningslinier fra Komintern for medarbejderne ved denne liga er efter mening ikke offentliggjort. Desto mere entydigt lyder retningslinierne for de røde sportsorganisationer.

"Opgaverne i Sportsorganisationerne.

1. De mål, som vi sætter os med hensyn til den sportsdrivende ungdoms virksomhed er: at vinde alle arbejderorganisationer for programmet og fordringerne fra den revolutionære arbejdersportsbevægelse (Røde Sportinternationale), at drage alle arbejdersportsforeningerne og arbejdersportsforbundene ind i arbejderklassens kampe, særlig i de økonomiske kampe (strejkeposter, kurertjeneste, forsvar ect.) ind i kampen imod faren for imperialistisk krig. Dette må opnås ved:

2. Den mest energiske aktive deltagelse fra den kommunistiske ungdoms side i det daglige praktiske og sportslige arbejde, hvilket til erhvervelse af ungdommens tillid i arbejdersportsforeningerne har samme betydning, som det prsktiske arbejde i fagforeningerne har for at vinde fagforeningsmedlemmerne. Med kun kampagnemæssigt arbejde (vedtagelse af resolutioner og fra tid til anden at tage stilling til nogle spørgsmål fra sportsarbejdet) kan sportsorganisationerne ikke vindes.

3. Intensiv bekæmpelse af tendenser til politisk neutralitet i arbejdersportsforeningerne og imod den såkaldte "kunstsportsbevægelse" ved hjælp af konkrete eksempler og erfaringer. I alle arbejdersportsorganisationer må der foretages systematisk opdragelsesarbejde af medlemmerne og af funktionærerne med henblik på klassekampen.

4. Tilkæmpelse af et maksimum for det proletariske demokrati, ledelsernes valgbarhed, medlemmernes bestemmelsesret i alle vigtige spørgsmål og den bredest mulige selvstændighed for de enkelte foreninger, spartakister og afdelinger.

5. Aktivt medarbejde i arbejdersportspressen og i sportsbilagene ved

arbejderbladene.

6. Intensiv hvervevirksomhed fra alle kommunistiske ungdomsforbunds side blandt arbejder- og bondeungdom for indtrædelse i arbejdersportsorganisationerne", (Beslutninger på den V. verdenskongres for den kommunistiske ungdoms internationale. 1928).

Endnu udtrykkeligere og interessantere lyder følgende tilståelse fra præsidenten for tredie internationale.

"Hos os begynder sportsinternationalens organisationer at spille en temmelig vigtig rolle, fordi disse sportslige organisationer i Tyskland og i Tschekoslovakiet danner de fremtidige celler i den røde armé. (Stenografisk referat fra RKP's XIV. kongres , december 1925. (Taler: Sinowjew). I henhold til Kominterns program skal hvert land efter den gennemførte sociale revolution danne sin røde armé. De røde sportsorganisationer er intet som helst andet end færdigbyggede celler for denne armè.

Indgående tales tales der også i de kommunistiske protokoller og beslutninger om Internationale Røde Hjælps og Internationale Arbejderhjælps opgaver.

Hvad den første, Internationale Røde Hjælp, angår, så må vi fastslå følgende:

Den må være "en selvstændig og udenfor partierne stående hjælpeorganisation". (Protokol fra VI. Verdenskongres). Hvad denne selvstændighed består i er ikke let at sige. I hvert fald bliver opgaverne foreskrevet fra kommunisternes side, at de erholder en del af deres midler gennem bidrag fra dens medlemmer og gennem gaver fra revolutionært indstillede borgerlige lag er udenfor al tvivl. Nøjere angivelser med hensyn til organisationens finansielle stilling, er, ligesom ved andre lignende "Hjælpeorganisationer",ikke til at erholde. I hvert fald er det en "rød" og "klassemæssigt" organisation. "Internationale Røde Hjæl omfatter..... for en stor del, som udenfor partierne stående klasseorganisation, befolkningslag, der overhovedet ikke eller ikke uden videre kan opfatte de kommunistiske partier som politiske partier". (Taler Budich. protokol fra lo. plenum for eksekutivkomiteen, afholdt i Moskva

fra den 3. juli til 19. juli 1929, side 95o). Dette må forstås således, at mange personer af småborgerlaget eller måske også fra storborgerlaget af sentimentalitet, fejhed eller for "genforsikrings" skyld i hemmelighed understøtter internationale Røde Hjælp. Denne hverven af medlemmer uden hensyn til partitilhørighed gælder navnlig de apolitiske. Alligevel er det ingen "masseorganisation": Hverken internationale Røde Hjælp eller internationale Arbejder Hjælp, som, til trods for at de ikke er kommunistiske organisationer, alligevel påvirkes af os, eje heller andre lignende organisationer er masseorganisationer. (Taler: Münzenberg, protokol fra V. verdenskongres for den kommunistiske ungdoms internationale, afholdt i Moskva fra den 2o. august til 18. september 1928). I hvert fald bliver I R H's arbejde "i første linie understøttet af kommunisterne." (Den anden Org. konference, autentisk kommunistisk udgave).

I R H's hovedopgaver er følgende: .....

1. Man "yder understøttelse til alle ofre for den revolutionære kamp." (protokol fra den VI. verdenskongres for den kommunistiske internationale).
2. Organisationen "er et af de vigtigste midler til gennemførelse af enhedsfront-taktiken". (samme kilde).
3. "Da en af Internationale Røde Hjælps vigtigste opgaver p.t. er kamp imod facismen, så må de kommunistiske partier af alle kræfter understøtte I R H og I A H i denne deres virksomhed." (samme kilde, resolution). I R H har som opgave, "at vise masserne af arbejdere og bønder den indre sammenhæng mellem facisme, hvid terror og krigsfaren. I det forhold, som det imperialistiske parti bourgeosi forbereder krigen, tiltager også undertrykkelser i de forskellige lande...." (protokol for 1o. plenum, Moskva 1929, taler Budich).
4. "Internationale Røde Hjælps opgaver i kampen imod krigen og krigsfaren består først og fremmest i at mobilisere de brede masser, som de får fat i gennem deres organisationer, for også

at lade disse stemmer lyde den 1. august". (samme kilde). Derfor er Røde Hjælp kaldet til understøttelse og hjælp af alle krigsmodstandere, ligegyldigt om det er krigsmodstandere i civil eller militærfrakke. (samme kilde side 1o6). For denne augustkampagne har Røde Hjælp "stillet særdeles interessant materiale til rådighed, nemlig en oversigt over de forskellige imperialistiske staters rustninger og lister over dømte krigsmodstandere i de enkelte lande. (samme kilde).

"Derfor er de kommunistiske partier mere end alle andre partier interesseret i I R H's virksomhed og må stadig støtte denne organisation i dens arbejde, såvel ved at tage del i alle I R H's kampagner, i særdeleshed i kampagnerne for amnesti og asylret, som ved at stille særlige pladser i deres tidsskrifter til rådighed for I R H".

"De kommunistiske partier i de imperialistiske lande må overensstemmende dermed..... bistå sektioner af Internationale Røde Hjælp ved deres grundlæggelse og organisation", og "de kommunister, der er i virksomhed indenfor Internationale Røde Hjælps sektioner, må bestræbe sig for at vinde de ~~[illegible]~~ bredeste masser i byen og på det flade land for I R H." (protokol fra VI. verdenskongres). "I R H har ca. 35 egne blade og tidsskrifter i de forskellige lande. Men vi forsøger også at udnytte alle organisationers blade og tidsskrifter, der står I R H nær, f. eks. den kommunistiske presse, bladene fra de os som kollektivmedlemmer tilsluttede fagforeninger, sammenslutninger osv." (Budich: protokol fra 1o. plenum, Moskva 1929).

Meget interessant er også de tilføjelser, som vi finder til beslutningerne fra den femte ungdoms kongres (1928) om samarbejde fra ungdommens og børnenes side med Røde Hjælp.

Den femte verdenskongres for de kommunistiske ungdomsforbund besluttede:

1. Ethvert medlem af de kommunistiske ungdomsforbund skal organiseres i Internationale Røde Hjælp.
2. forbindelserne mellem R H og K U- organisationer skal støttes gennem aktiv understøttelse af arbejdet i R H og ved an-

bringelse af K U- repræsentanter i R H's organer.

3. Der, hvor der ikke består RH-organisationer og celler, skal KU-organisationerne og deres celler tage initiativet til skabelse af R H-organisationer.
4. Alle organisationer og pressen under den kommunistiske ungdoms internationale skal deltage aktivt i Internationale Røde Hjælps politiske- og samlekampagner. Røde Hjælps virksomhed skal systematisk belyses i den kommunistiske ungdoms internationale presseorganer.
5. De kommunistiske ungdoms forbund skal systematisk informere R H om tilfælde af hvid terror og klassejustits.
6. Ungpionererne og de kommunistiske børneforbund skal underrettes om I R H's virksomhed og kaldes til aktiv understøttelse af I R H og til indtrædelse i I R H's organisationer.
7. Organisering af fadderskab for fængsler, i hvilke ungdom holdes. endvidere for hjem for børn af ofre for den politiske kamp skal vies særlig opmærksomhed i KU.
8. KU skal aktivt deltage i kampen for asylret og retten til arbejde (Tyskland, Schweiz osv.) for politiske emigranter.
9. På den internationale ungdomsdag skal KU indrømme spørgsmålene om hvid terror som agitation en særlig plads samt hverve for indtrædelse i I R H" (Beslutninger fra V. verdenskongres for den kommunistiske ungdoms internationale, 1928)

For at få et fuldstændigt billede af røde hjælps virksomhed må det tages i betragtning, at de såkaldte ofre for den revolutionære kamp i 99 af loo tilfælde er aktive kommunister, der forfølger deres illegale mål på ofte illegale veje og med forbryderiske midler. Ethvert medlem af Røde Hjælp forpligter sig til, aktivt eller passivt at gå med ad disse veje og holde de nødvendige midler rede, at beskytte forbryderne selv eller sammensværgende at dække dem.

Det samme gælder selvfølgeligt også for den internationale arbejhjælp. Om denne organisations opgaver og virksomhed,ytrer de kommunistiske kilder sig så indgående, at man uden videre kan overlade ordet

til dem.

"Internationale Arbejder Hjælp er en kæmpende, proletarisk hjælpeorganisation, der lader sit arbejde og virksomhed bestemme af den erkendelse, at det vigtigste af alt er fjernelse af den kapitalistiske økonomi.

Opfyldt af denne erkendelse forpligter Internationale Arbejder Hjælp sig til understøttelse af og hjælp ved massestrejker og økonomiske massekampe og i fremtiden at gennemføre denne virksomhed på en endnu bredere og heldigere måde end hidtil.

Frem for alt skal Internationale Arbejder Hjælp træffe alle forberedelser for på dens specielle arbejds- og kampområde, til understøttelse og ved hjælp af massestrejker og ved økonomiske massekampe, i fremtiden at gennemføre denne virksomhed endnu bredere og heldigere end hidtil.

Den første og mest påtrængende opgave for I A H-organisationer består i dag i hvert land i gennemførelse af alle politiske og organisatoriske forholdsregler for at danne I A H til en aktions- og ydedygtig masseorganisation til understøttelse af massestrejker og økonomiske massearbejds kampe.

International Arbejder Hjælp betyder international kæmpende selvhjælp for arbejdende kvinder og mænd i den revolutionære kamp imod imperialismen i alle lande.

International Arbejder Hjælp er en overpartisk masseorganisation. I dens organisationer arbejder socialdemokratiske og partiløse arbejdere i fællesskab med kommunistiske arbejdere på den internationale fronts solidaritet. Ved siden af bedriftsarbejderen står også den intelektuelle arbejder på solidaritetsfronten.

International Arbejder Hjælp skal i fællesskab med de revolutionære fagforbund, med udvalget for de arbejdsløse, forcere arbejdet blandt de erhvervsløse, organisere særlige agitationsfelttog blandt de erhvervsløse og drage disse millioner erhvervsløse ind på den revolutionære kampfront." (IAH-funktionæren. Medlemsblad for International Arbejder Hjælp. Udgave november 1931. Beslutninger fra VIII. verdens-

kongres og IV. rigskongres for International Arbejder Hjælp, side 161-208.

International Arbejder Hjælp har således følgende opgaver:

1. Forberedelse af alle økonokiske kampe og strejker.
2. Sammenslutning af bedriftsarbejderne med alle erhvervsløse og deres familier.
3. Kamp imod socialreaktionen i alle grene af socialforsikring.
4. Opruskende arbejde blandt civilansatte og tjenestemændene, alt selvfølgelig under ledelse af retningslinierne for tredie internationale. (samme kilde)

"International Arbejder Hjælp blev grundlagt i året 1923. Den 1. maj 1929 talte den 49 sektioner og broderlige organisationer. Alene i Tyskland var der 186.ooo individual-medlemmer og.572.ooo kollektiv-medlemmer. Alene i året 1928 blev der gennemført 13 internationale og 89 nationale kampagner. I løbet af de sidste fire år (1925-1929) har I A H til ofrene for den hvide terror i understøttelser betalt 28 mill. mark" (Prawda 1929, artikel af Schmeral).

Disse organisationers arbejde er ordnet gennem godt overvejede retningslinier.

"Hovedkernen for I A H-organisationer er bezirkgruppen("Wohnbezirksgruppe"). Udbygningen af denne gruppe er vigtig for at kunne få fat i alle befolkningslag i området, men arbejdet i de nærmeste større bedrifter er midtpunktet for denne gruppe, eller på mindre områder i den lokale gruppe. Det første skridt er, hvis der ikke allerede forefindes flere I A H-medlemmer, at søge efter sympatiserende. Herved er den personlige forbindelse det, der giver udslaget. Den funktionær, der som opgave har at skaffe forbindelser, må deltage i driftsmøderne, må oprette forbindelse med andre proletariske organisationer (R G O) for i det mindste at skaffe et navn fra den pågældende bedrift. Mange ~~grupx~~ lokale grupper gør sig det meget let og skriver kun til repræsentanten på bedriften. Men man skal personlig opsøge manden og overbevise ham, ikke tvinge ham, så han overtager arbejdet for I A H og dermed arbejdet for den proletariske bevægelse i bedriften og foranledige, at I A H's sammenkomster

bliver besøgt. Eksisterer der en bedriftsgruppe, skal der sørges for snæver tilslutning til den lokale gruppe, gennem politisk organisatorisk arbejde sørges for så snart som muligt og i stor stil at få spredt I A H-litteratur og forøge indflydelsen. I A H skal derved betræde nye veje. I A H skal også påvirke bedriftsarbejderens familiemedlemmer, børnene og kvinderne. Kvinderne ved hjælp af syaftener, gennem kvindeafdelingen, børnene gennem børneeftermiddage. Der, hvor der i lokale grupper forefindes oplysningssteder, skal bedriftsarbejderne gøres opmærksom derpå. I A H skal gennem omfangsrigt arbejde være således forankret i alle større bedrifter, at bedrifterne ved solidaritetsaktioner ikke bliver en borg, der ikke kan stormes af den proletariske solidaritet.

En anden opgave for hver lokal gruppe er bearbejdelse (af) det nærmeste stempelsted. Forbindelsen med stempelstederne, er forbindelse med de mange erhvervsløse. De arhvervsløse kammerater fra I A H skal drages sammen gennem organisationsledelsen for at blive skolet og for derefter at få særlige opgaver på stempelstederne, Disse I A H- kammerater skal stadig hverve blandt de erhvervsløse. Man må radikalt gøre en ende på de såkaldte særaktioner, som blev gennemført på nogle dage. XXXX I A H må ved enhver anledning udsende indbydelser på stempelstederne. Man må give den erhvervsløse og her atter i særdeleshed familiemedlemmerne lejlighed til at besøge sammenkomsterne. Særlig børneeftermiddagene og til pionergrupperne skal der på stempelstederne udsendes indbydelser til de erhvervsløses børn. Der må ikke opstå omkostninger for den erhvervsløse, selv ikke de mindste beløb.

Hvornår skal der hverves?

Der hverves altid. Den bedste hvervning for I A H er kampen for bedriftsarbejdernes interesser, for den erhvervsløses interesser, for ofrene for socialpolitikens forfald. Den bedste hvervning for I A H er og bliver solidaritetsaktionen for kæmpende arbejdere eller forarmede folkemasser. Ingen forsamling, ingen sammenkomst, ingen hus-,gård- og landagitation, ingen litteratur- og bladsælger uden hvervemateriale fra IAH.

Personlig hvervning, personlig optage forbindelser, virker overbevisende, det giver sikre medlemmer.

I A H er ikke nogen forening, der af en eller anden grund træder sammen hver måned, men det er en aktiv del af den kæmpende proletariske massebevægelse. I A H må stadig være yderst virksom. Til gennemførelse af det daglige arbejde behøver en lokal gruppe en politisk leder. Det skal være den mest evnerige kammerat, der har overblik over det arbejde, der på den bedste måde kan informere sig selv om den politiske situation og give agt på, at socialismens store mål aldrig tabes af syne under I A H's praktiske arbejde.

Den organisatoriske leder.Det skal være en kammerat som forstår at sammenfatte arbejdet for hele den lokale gruppe på en overskuelig måde, der kan gennemføre planerne, overvåge de enkelte funktionærers og medlemmers arbejde, som kan kontrollere organisationens udvikling, hvervningen, fluktuationen, kvindernes og børnenes procent.

Kassereren, der efter gruppens størrelse opbygger sig et apparat af underkasserere, som ikke alene kontrollerer, hvad der udgår af mærker, samlelister, plakater og den regelmæssige incasso og afregning, men som med alle sine underkasserere skal spille en vigtig rolle med hensyn til at befæste og informere medlemmerne, med at kontrollere grundene for udtrædelse, med at drage passive medlemmer hen til små funktioner.

Skolings- og hvervemanden, der på den ene side har at sørge for en virkelig socialistisk skoling af alle gruppens medlemmer og funktionærer, frem skaffer de dertil nødvendige referenter, må informere med hensyn til skolingslitteraturen, og på den anden side sørge for, at alle kampagner og sammenkomster såvel som agitation blandt masserne altid svarer til de politiske opgavers nødvendighed og er forbundet med en bestandig og systematisk hvervning.

Litteraturmanden, hvis opgave det ikke er selv at afsætte hele litteraturen, men som af hvert enkelt medlem skal danne en litteratursælger, der skaffer sig tillidsmænd i huskarrerne og bedrifterne til brug for masseafsætning.

Bedriftsmanden, som sammen med organisationslederen sørger for forbindelsen med alle mulige bedrifter, der opbygger et net af tillidsmænd for I A H med det mål at danne R F O-bedriftsgrupper i alle vigtigebedrifter

til forberedelse af kampe og til gennemførelse af solidaritetsaktioner for kampe i andre industrigrupper.

Ved siden af disse hovedfunktionærer vil en aktiv I A H-gruppe også trænge til en række andre funktionærer, som får fuldt op at bestille med praktisk arbejde. En kvindelig leder, en ungdomsleder, en pionerleder, endvidere en landopmand, en leder for middelstandsarbejdet i byen og endelig en kammerat, der skal beskæftige sig med socialpolitik, og endnu en kammerat, der bearbejder spørgsmålene om civilansatte og tjenestemænd i I A H." (I A H-funktionæreren, medlemsblad for funktionærerne i Internationale Arbejder Hjælp, udgave november 1931, med beslutninger fra den VIII. verdenskongres og den IV. rigskongres for Internationale Arbejder Hjælp, side 161 - 208).

Kommunistisk virksomhed overfor hær og flåde.

Den illegale propaganda.

Der gives et område indenfor hvilket kommunisterne kun kan drive deres virksomhed på illegal måde: nemlig propagandaen i en ikk-kommunistisk borgerlig armé, og kun en regering i fuldstændig opløsning vil tåle og tillade en sådan propaganda. Man kan roligt sige: hvor den kommunistiske propaganda i hær og flåde drives på legal måde, der står stat og land umiddelbart foran et revolutionært sammenbrud eller allerede midt i den, således som Rusland i 1917. Den væbnede magt er statsvæsenets sidste grundlag og sidste argument (ultima ratio), den sidste støtte for den hidtidige retsordning, både indefter og udefter. At ødelægge og erobre denne magt, betyder at gøre staten værgeløs, og en værgeløs regering vil aldrig kunne hævde sig. Det ved ethvert fædreland skærligt menneske, og derfor er for ham fædrelandets hær lige så helligt som fædrelandet selv: Dette ved kommunisterne imidlertid også selv, og den borgerlige hær er dem lige så forhadt, som det borgerlige fædreland, ja, måske endnu mere, thi hæren opfattes som den mest alvorlige hindring på deres vej til revolution, som den koncentrerede klassefjende, som bourgeosiets indøvede hundekobbel. For imidlertid at kunne forstå kommunisternes arbejde i hær og flåde rigtigt, er det også nødvendigt at forstå grundideologien på dette område.

Ideologien:

For det første vil kommunisterne ikke vide af et "borgerligt fædreland". I så henseende er de helt konsekvente. De er trofaste imod Marx' og Engels' grundlæggende formel: "Arbejderne har intet fædreland" (se Det kommunistiske Manifest med fortaler af Karl Marx og Friederich Engels, indledet af Karl Kautsky, 1ste oplag, Berlin 1932). I overensstemmelse dermed kan man f. eks. læse følgende i beslutningerne fra kommunisternes 6te verdenskongres, der også forekommer mange steder i andre kommunistiske kildeskrifter:

Det første og eneste fædreland:

Proletariatet har intet fædreland, så længe det ikke har erobret den politiske magt og tilrevet sig produktionsmidlerne fra udbytterne. Udtrykket "fædrelandsforsvar" er intet andet et slagord og for det meste et småborgerligt slagord til retfærdiggørelse af en krig. I. de krige, hvor proletariatet eller den proletariske stat bekæmper imperialismen, skal proletariatet forsvare sit socialistiske fædreland. I de nationalrevolutionære krige går proletariatet ind for forsvar af landet mod imperialismen. I imperialistiske krige skal proletariatet derimod på det skarpeste brændemærke "fædrelandsforsvaret" som et forsvar af udbytningen og som forræderi mod socialismen."

Denne afvigelse fra de oprindelige marxistiske doktriner er let at forstå: Marx og Engels havde endnu ikke noget "socialistisk fædreland" og kunne derfor ikke tale om et sådant. Tredie Internationale kender derimod et socialistisk fædreland og fordre trofasthed overfor dette og kun overfor dette. Det hedder derfor udtrykkeligt:

"Med Sovjetunionen tilkæmper proletariatet sig for første gang i historien et fædreland."

"Sovjetunionen er proletariatets sande fædreland, den fasteste støtte for det, der er opnået og hovedfaktoren for proletariatets internationale befrielse."

"I det af det kommunistiske parti ledede proletariatets fædreland, i Sovjetunionen....."

"Oktoberrevolutionens sejr har givet arbejderne i hele verden et so-

cialistisk fædreland: Sovjetunionen."

"Sovjetunionen, det internationale proletariats fædreland."

Deraf drages følgende logiske slutninger: Kommunisterne må hverken følelsesmæssigt eller gennem handlinger have noget med de borgerlige patrioter at gøre. De må ikke forsvare det land og det folk, hvorfra de stammer. De skal forråde det. Det eneste land, de skal forsvare, er Sovjetunionen.

"Det er ubestrideligt, at tallet på de arbejdere, der er rede til aktivt og revolutionært at forsvare Sovjetunionen som deres eneste fædreland stadig vokser og når langt ud over de kommunistiske partiers politiske indflydelsesområde" (eksekutivkomiteens 11. plenum).

Dette "aktive og revolutionære forsvar" af det eneste fædreland betyder, at det borgelige fædreland må føres mod et nederlag. Denne nederlagets politik bliver betegnet med ordet "defaitisme" (fra det franske ord defait der betyder at tabe et slag eller en hel krig).

Derfor er enhver kommunist forpligtet til at propagandere de kommunistiske paroler under en krig, i første række parolen om sit eget imperialistiske fædrelands nederlag (beslutninger fra 6te verdenskongres). Tredie Internationales program er et"radikalt defaitistisk program" med "klare defaitistiske linier". Denne taktik betegnes som leninsk taktik Der er opstillet to hovedpunkter for enhver krig imellem to borgerlige stater:

1) afvisning af fædrelandsforsvar.
2) defaitisme dvs. at fremme nederlaget for sit eget bourgeoisie i denne krig. Internationalismens udtrykkelige fordring er: "Virkelig internationalisme, dvs. revolutionært defaitistisk arbejde fra proletariatets side i de krigsførende lande til fald for sit eget bourgeosie" (beslutninger fra 6te verdenskongres)

"Proletariatet bekæmper disse krige mellem de imperialistiske stater med programmet for sin egen regerings nederlag" (6te verdenskongres).

Bekæmpelse af krigene mellem borgerlige stater betegnes af tredie in-

ternationale som den eneste rigtige pacifisme. Dette betyder, at enhver ikke-kommunistisk pacifisme skal afsløres som løgn og hykleri, enten det nu er den officielle pacifisme, anden internationales pacifisme, venstre-socialisternes "radikale" pacifisme, den halvreligiøse pacifisme ect. Til hængerne af disse pacifismer er alle frasemagere, der må bekæmpes hensynsløst(6te verdenskongres).

"I indeværende tidsperiode betyder udbredelse af pacifistisk bevægelse en stor fare for det revolutionære parti. Pacifismen er søvndysselse af masserne, medens bourgeosiet forbereder krig" (udtalelser af Bell på 6te verdenskongres). "Dette er imperialismens ækle ideologi, denne pacifistiske svindel". Derfor hedder det også videre: "Kommunisternes første pligt i kampen imod den imperialistiske krig er at rive det slør itu, hvormed bourgeosiet tilhyller forberedelserne til krigen, og vise masserne de virkelige forhold. Dette er fremfor alt den skarpeste politiske og propagandistiske kamp imod pacifismen midlet til" (6te verdenskongres).

Fredspolitik:

Den kommunistiske fredskærlighed og fredspolitik skal stilles overfor denne løgnagtige pacifisme.

"Det eneste land, der logisk gennemfører denne fredspolitik, er Sovjetunionen" (resolutioner fra kommunistisk internationales 5te verdenskongres). Denne foregivne, men ostentativt førte "fredspolitik" er naturligvis medtaget i Kominterns beregninger. Således læser man f. eks. i Theserne fra XIII. Ekki-plenum fra december 1933: "Sovjetunionen har gennem sin standhaftige og faste fredspolitik i arbejdernes interesse opnået betydelige resultater (en række ikke-angrebspagter, en række nye anerkendelser, definition af angreb, den tvungne ophævelse af den engelske embargo) " På disse "resultater" for Sovjetunionen opbygger Komintern sin egen politik og propaganda.

Sovjetunionens internationale politik, der er i overensstemmelse med interesserne hos det i Sovjetunionen herskende proletariat og med det internationale proletariats interesser, og som intimt er knyttet til proletariate diktatur og byder det bedste grundlag for udnyttelse af modsætningerne mellem de kapitalistiske stater - er fredens politik" (VI. verdenskongres for den Kommunistiske Internationale, bd. IV, theser og resolutioner).

Denne egenartede kommunistiske pacifisme bliver undertiden formuleret endnu mere klart og utvetydigt, f. eks.:

"Den proletariske stats fredspolitik.... er kun en anden og under de forhåndenværende forhold endnu fordelagtigere form for kampen imod kapitalismen, der siden oktoberrevolutionen konsekvent forfølges af sovjetregeringen" (samme kilde, side 128).

Den kommunistiske fredspolitik står altså på følgende grundlag:

1) Den kommunistiske stat deltager ikke i nogen krig, men skaber dog en til tidens krav svarende rød armé.
2) Tredie Internationale søger gennem sin propaganda at ødelægge de borgerlige armeer i alle andre stater og overalt at skabe en "revolutionær situation"
3) I tilfælde af krig skal den imperialistiske krig "forvandles til borgerkrig"(samme kilde, side 28, 113, m.m.). Da bryder alt sammen og kommunisterne griber magten som sejrherre i borgerkrigen.

Den røde pacifisme fører altså slet ikke til verdensfred. Den tager heller ikke afstand hverken fra armeer eller rustning. Den søger først og fremmest at forlægge krigen til en anden sphære, nemlig fra at være et anliggende mellem stater til at blive et anliggende mellem klasser. Den internationale ("imperialistiske") krig skal tjene til overalt at fremkalde borgerkrig og revolution. Den kommunistiske pacifisme er slet ikke ængstelig for blodsudgydelse, tvertimod, dens eneste mål er at fremkalde et kæmpemæssigt, historisk ukendt blodbad, kun må dette blodbad ikke blive mellem stater, men mellem samfundsklasser.

Derfor gælder det fremfor alt at gennemføre det følgende kortfattede program:

=Bourgeosiets afvæbning" og "proletariatets bevæbning" (samme kilde, side 138).

Dermed er egentlig alt sagt. Dette er hovedbetingelsen for proletariatets erobring af statsmagten.

"En væsentlig del af magtens erobring ved arbejderklassen består i at ødelægge det borgerlige monopol på våben og koncentrere våbnene i proletariatets hænder. Afvæbning af bourgeosiet og bevæbning af proletariatet må

være et hovedmål for proletariatet under kampen. Den yderligere organisation af de bevæbnede kræfter, der skal støtte sig til enstreng diciplin, skal fuldbyrdes på grundlag af klasseprincippet, svare til hele opbygningen af proletariatets diktatur og sikre proletariatet den førende rolle" (Theser og resolutioner fra Den kommunistiske Internationales verdenskongres, side 66).

Her, som iøvrigt overalt, påberåber kommunisterne sig Lenin: "Den undertrykte samfundsklasse, der ikke stræber efter at lære brugen af våben og at besidde sådanne, fortjener, at man behandler dem som slaver" (W. J. Lenin: Samlede værker, bd. XIII, side 45o samt VI kongres, taler: Bell). At dette program står i den mest intime sammenhæng med frasigelsen af det borgerlige fædreland og med "den klare defaitistiske linie", synes at være ganske indlysende.

Vi vil nu beskæftige os med den første del af programmet: ~~Bourg~~

Bourgeosiets afvæbning.

Alle stater, med undtagelse af Sovjetunionen, er for kommunisterne "borgerlige stater", alle armeer, med undtagelse af Den Røde Arme, er "borgerlige armeer". Dermed er deres skæbne afgjort for Kominterns tribunal og dommen beseglet. Disse armeer er "kontrarevolutionære" og skal tilintetgøres. "Indenfor det kapitalistiske samfund er ethvert officielt forsvar, ligegyldigt i hvilken form, kun af kapitalistisk art" (resolutioner fra Det tyske kommunistiske Ungdomsforbunds kongres 1929, side 53).

Imod bourgeosiets kontrarevolutionære militærpolitik sætter kommunisterne den revolutionære militærpolitik til fordel for den internationale proletariske revolution. Naturligvis findes der ikke nogen almindelig recept for indstillingen til en hvilken som helst armé. Proletariatet fastlægger tvertimod sin stilling til armeen efter de samfundsklasser og den politik, som den pågældende armé er værktøj for. Ikke hærens form eller organisation er ~~afgørende~~ afgørende, men om den er imperialistisk, national eller proletarisk i sin politiske rolle. I så henseende følger de kommunistiske partier Marx og Engels lære, der under store nationale krige er imod de demokratiske spidsborgeres militærutopier, men for den almindelige værnepligt, for demokratisering af den bestående armé og forvandling af den ti

en revolutionær armé. Efter Pariserkommunen proklameredes den almindelige folkevæbning, idet ødelæggelse af den borgelige stat og opløsning af de borgerlige hære da var de vigtigste lærdomme for proletariatets revolution Lenin..... har genoprettet Marx's og Engels's lærdomme og videreført dem" (Kommunistisk Internationales VI. verdenskongres, theser og resolutioner).

Derfor er "armeen, ligegyldigt under hvilken organisationsform.... en del af det borgerlige statsapparat, som proletariatet gennem sin revolutio ikke skal demokratisere men ødelægge. Overfor denne opfattelse forsvinder de organisatoriske forskelle mellem stående hær og milits, hær med almindelig værnepligt og hvervet armé....."

"Bourgeosiet forsøger med alle midler at skaffe sig en pålidelig hær": man "går" "over til dannelse af en hvervet hær bestående af udvalgte elementer".

"Det er imidlertid en vigtig opgave for kommunisterne omhyggeligt at undersøge de ved disse forholdsregler, specielt for den hvervede armé, skabte arbejdsbetingelser og stille nye metoder for det revolutionære arbe de op imod bourgeosiets nye metoder" (samme kilde, side 133-134).

"De herskende kalssers forsvarsmagt indefter og udefter, rigsværnet, rigsmarinen, politiet og andre bevæbnede formationer, er en ~~xxxxxxxx~~ bestanddel af den kapitalistiske stat. Proletariatet kan ganske som med stat lige så lidt overtage som demokratisere denne forsvarsmagt, men kun med magt ødelægge den under en borgerkrig. Kommunisterne er principielt modstandere af den borgelige bevæbnede magt; de bevilger ikke den borgerlige forsvarsmagt hverken soldater eller penge og repræsenterer gennem proletariatets revolutionære kamp dens opløsning, afvæbning og ødelæggelse. Kommunisterne er forpligtet til at hylde nødvendigheden af med magt at ødelægge den kapitalistiske væbnede magt og vække had imod de hvervede tropper hos den herskende klasse blandt arbejderungdommen." (beslutninger fra XI. forbundskongres for Tysklands kommunistiske Ungdomsforbund 1929).Derfor hade kommunisterne helst opløst den borgerlige stats stående hær ved hjælp a en lov, eller hvis dette (på grund af manglende stemmeflerhed i parlamente ikke kunne gå, "reformeret" på en sådan måde, at denne reform kunne have

4) Ændring af diciplinærstraffeordningen under medvirkning af tillidsmændene. Bortfald af straffeeksecits og pengebøder. Intet fradrag ved undersøgelsesarrest og suspension.

5) Fælles klager er tilladt. Frist for rejsning af klagemål ophæves. Ved repræsentation af klage er det tilladt at hidkalde tillidsmænd og civile retskyndige (arbejdersekretærer og sagførere). Opstående udgifter bæres af hærens kasse.

6) Soldaterne har ret til 3 måneders opsigelse. Den tilkommende afregning må i intet tilfælde underkastes afkortning."(fra rigsdagssamlingerne 1924 - 1928. Fire års kapitalistisk klassepolitik. Håndbog for den kommunistiske rigsdagsfraktion. Internationalt arbejderforlag, 1928).

Det må fremhæves, at dette reformprogram i det store og hele ganske svarer til de forholdsregler, som i året 1917 under verdenskrigen fuldstændig ødelagde den russiske hær i løbet af nogle måneder. At sådanne forholdsregler i virkeligheden kun kan ødelægge en sund armé, ved kommunisterne udmærket, men når de opbygger en egen kommunistisk armé, så bliver der slet ikke mere talt om sådanne organisationsformer. En prominent kommunist tilføjer her:"Vi har særdeles godt forstået at fortælle den armé, der skulle ødelægges af os, om demokrati; da vi imidlertid selv trængte til en egen armé, byggede vi den op på grundlag af den diciplin, der er obligatorisk for enhver hær" (taler: Salz).

Det vil altså sige: Ødelæggende propaganda i den borgerlige armé og god militaristisk diciplin i den kommunistiske.

Kommunisterne er forpligtet til at drive en systematisk ødelæggelsespropaganda i sit eget lands armé. Dette blev indskærpet alle sektioner af tredie internationale i året 1931.

"Kommunistisk Internationales Eksekutivkomites 11. møde skal erindre alle kommunister om de af Lenin dikterede anvisninger fra Kominterns II. kongres (192o):

"Pligten til udbredelse af den kommunistiske ide omfatter også den særlige nødvendighed af en udholdende systematisk propaganda blandt tropperne. Der, hvor denne agitation er forbudt gennem undtagelseslove, skal den drives illegalt. At give afkald på et sådant arbejde ville være ensbetydende

medført en fuldstændig ødelæggelse af armeen. Et dertil svarende meget betegnende forsøg, der ganske vist forblev uden resultat, men som fulgte programmet, blev gjort i året 1927 gennem følgende kommunistiske andragende til den tyske rigsdag:

"Det henstilles til rigsdagen at vedtage, at rigsværnet opløses. I rigsværnets sted træder en milits af arbejdere. Mandskabet og underofficerer overføres under medvirkning af fagforeningerne og driftsrådene til de af dem selv valgte stillinger.

Hvis det skulle blive afslået:

Til reorganisering af rigsværnet skal der gennemføres følgende forholdsregler:

1) Ophævelse af alle undtagelsesbestemmelser, der indskrænker de politiske og fagforeningsmæssige rettigheder hos de til rigsværnet hørende. Disse erholder den aktive og passive valgret, ret til deltagelse i politiske forsamlinger, til afholdelse af soldaterforsamlinger, til grundlæggelse af soldaterfagforeninger. Endvidere ret til politisk organisation og frit bladvalg. Alle på disse områder bestående modgående forbud fra de pågældende foresatte myndigheder skal ophæves. I fagforeningsanliggender skal der gives soldaterne orlov uden afkortning i deres øvrige orlov.

2) Alle indskrænkende bestemmelser med hensyn til giftermål, lægevalg, deltagelse i kirkelige handlinger, besøg i arbejderlokaler, juridisk hjælp og iførelse af civile klæder ophæves. Tvangen med hensyn til kasënering samt tjenstlige æresbevisningstilkendegivelser skal forenkles. For de til forsvarsmagten hørende personer skal der skabes en sygeforsikring.

3) De af underofficererne og mandskabet valgte tillidsmænd har medbestemmelsesret i alle spørgsmål, der angår soldaternes velfærd, deres forplejning, sold, klager, orlov, avancement, sygdom, dødsfald osv. Et udvalg af repræsentanter for arbejderorganisationerne afgør optagelse af frivillige i forsvarsmagten. Tillidsmændene sammendrages indenfor bataillionernes regimentets, divisionernes osv. rammer. De vælger tillidsmændene ved de tilsvarende højere kommandoposter.

Mindst hver sjette måned skal der finde en rigskonference sted for tillidsmændene.

med forræderi mod den revolutionære pligt og uforenelig med tilhørigheden til Tredie Internationale"!(Eksekutivkomiteens 11. møde 1931, resolution side 34).

Propagandaen i den borgerlige armé hørte altså fra begyndelsen af til kommunistiske Kominterns alvorligste sorger og forholdsregler. Og kunne det være anderledes?

Vi læser f. eks. i resolutionerne fra 5. verdenskongres (1923): "Et virkeligt bolschevikisk parti"..... "skal gennemføre en regelmæssig og udholdende propaganda og organisation i den borgerlige armé" (Theser og resolutioner, side 31).

Sjette verdenskongres (1928) besluttede: "Et grundigt ødelæggelsesarbejde blandt bourgeosiets tropper er nødvendigt. På tidspunktet for opstan bliver det kamp om arméen." (Theser og resolutioner, side 125).

XIII. Ekki-møde (december 1933) besluttede: "Det politisk oplysende arbejde i hær og flåde skal være mere intensivt". (Theser, "Prawda", 4. januar 1934).

"Kommunisterne er altså forpligtet til, idet man går ud fra modsætningen mellem de objektive klasseinteresser hos soldaterne og de lavere tjenestemænd i hæren, der er af proletarisk eller halvproletarisk herkomst, og forsvarsmagtens kapitalistiske bestemmelse, idet den sociale modsætning mellem mandskab og officerer også tages i betragtning, at sørge for revolutionær propaganda i hær og flåde samt tage sig af soldaternes og de lavere tjenestemænds repræsentation for derved at sætte klassekampen i gang indenfor den bevæbnede magt og ødelægge denne. Forudsætningen for held med denn propaganda beror på den sociale modsætning indenfor selve det borgerlige forsvar." (beslutninger fra XI. forbundskongres for Tysklands kommunistisk Ungdomsforbund 1929, side 52).

"Den revolutionære propaganda i arméen indefra er en forudsætning for proletariatets frihedskamp..... men dette arbejde kan ikke først påbegyndes under krigen; tvertimod er det en bestandig dagsopgave for hele det kommunistiske ungdomsforbund og partiet" (samme kilde, side 52-53).

Dette ødelæggelsesarbejde foreskrives alle sektioner i alle lande af Tredie Internationale. For at organisere dette arbejde overalt, skal der

holdes en "antikrigsbevægelse" til live. Om omfanget af denne antikrigsbevægelse oplyses man igennem det følgende: "I august 1932 har Amsterdamer-Verdenskongressen fundet sted, 3ooo delegerede fra 3o lande; i marts 1933 Antikrigskongressen i London, 15oo delegerede; i marts 1933 Den sydamerikanske Kongres i Montevideo, 8oo delegerede fra alle sydamerikanske lande; i april 1933 Den skandinaviske Kongres i København; i april 1933 Den australske Kongres, 75o delegerede, med kampparole imod den japanske og engelske imperialisme; i juni 1933 Den hollandske Kongres, 5454 delegerede, i juni 1933 Den bulgarske antikrigskongres; i september 1933 Ungdoms-Verdenskongressen imod krigen og facismen, 115o delegerede; i september 1933 Det fjerne østens Kongres i Shanghai med 2ooo delegerede, som på grund af den herskende illegalitet blandt disse udpegede 62 delegerede, der virkelig kom til at deltage i møderne;i slutningen af oktober 1933 kongres i Nordamerika, 35oo delegerede". Begejstringen hos deltagerne i disse kongresser kan ses af følgende kendsgerninger: "En skare delegerede fra Østrig gik til fods til Paris for at deltage i kongressen; en anden gang gik en skare soldater fra Paraguay til Montevideo i samme hensigt....." (Tale af Bela Kuhn under det kommunistiske partis XVII. kongres 1934). Dette arbejde er således ment internationalt, ganske uafhængigt af alle diplomatiske forbindelser og traktater. I dette arbejde er Komintern solidariks med sine sektioner og enhver sektion med alle de øvrige. De oprørske soldater fra et hvilket som helst land kan være sikre på, at kommunisterne i hele verden "sympatiserer" med dem. De solidariserer sig "f. eks Tysklands kommunister "med de oprørske japanske soldater" ("Zwei Jahre Brüning-Diktatur. Von Brüning zu Papen", håndbog for den kommunistiske rigsdagsfraktion i Tyskland, side 145).

Således finder vi i referatet fra Kominterns sjette verdenskongres følgende af en russisk kommunist:"Ganske vist har Tysklands kommunistiske Parti en sådan organisation som Det Røde Frontkæmperforbund, der, hvad omfang og betydning angår, i betydelig grad overgår, hvad der hidtil har eksisteret, og har langt større udviklingsmuligheder end vi (dvs. det tidligere revolutionære Rusland) formåede at skabe. Men også Tysklands Kommunistiske Parti må i dybeste alvor se på spørgsmålet om virksomhed i den i Tyskland bestående statsarmé" (Jaroslawski, side 781).

I intet land har dog Tredie Internationale på dette område kunnet notere et sådant resultat som i Frankrig. Den franske kommunist Barbé har berettet noget derom ved Kominterns sjette kongres, idet han selvfølgelig har fortiet meget. I særdeleshed fremhæver han betydningen af rekrutforeningern "Det var for vort parti og for den kommunistiske ungdom et af de virksomste midler imod den franske imperialisme og dens militærlove". Ved siden af er der grundlagt "en række brede organisationer for at kunne få indflydelse på reservesoldaterne"; ligeledes organisationer "for arbejderhustruer til kamp imod militærlovene og imod den franske imperialismes krigsforberedelsespolitik" "har gjort store fremskridt". "I selve Marokko, hvor den franske armé mødtes med de indfødte tropper, arbejdede det kommunistiske ungdomsforbund mod den imperialistiske krig og organisere de virkeligt broderskab med de indfødte" (VI. verdenskongres for Komintern, stenografisk beretning, side 73). Men "den vigtigste del af arbejdet, der gav det allerbedste resultat, var vort partis propaganda i hær og flåde" (samme kilde, taler: Barbé, side 619). Alene i løbet af eet år (fra midten af 1927 til midten af 1928) regnede kommunisterne med "7o oprør"i den franske armé. Oprørerne omfattede soldater, matroser og reservesoldater. Ved indkaldelse af rekrutterne kom det til over 6o demonstrationer. Desuden blev der organiseret demonstrationer i militærfængslerne for infanteri og marinesoldater. Også et tilfælde af "strejke" blandt det lavere tekniske militærpersonale i en sommerbataillion i Casablanca (Marokk må fremhæves.....; 3oo mand strejkede, eller rettere sagt: gjorde oprør. Af de demonstrationer, der kom i stand ved de forskellige flådemønstringer, må nævnes" (VI. verdenskongres for Komintern, side 72-73). "Hvad pressen kan udrette med hensyn til militære spørgsmål, kan man dømme om ved at følge den franske soldateravis "La Casern ", den franske matrosavis "Jean-le-Couin" og rekrutbladet "Le Conscrit" (samme kilde, side 72).

Fra 1928 anstrenger de franske kommunister sig for at virkeliggøre en "særlig politik og taktik til ødelæggelse af den vældige kaderarmé", "som den franske imperialisme bygger op med sine militærlove" (samme kilde, side 619). Og allerede 1929 kunne den franske sektion berette om "strejker i statens rustningsstrid" og om tilfælde, hvor de franske soldater "indgik

broderskab med de strejkende" (Ekkis 1o. møde, Moskva 3. til 19. juli 1929, beretningens side 651).

I beretningerne fra Komintern bliver der naturligvis på dette område fortiet meget. Alligevel kan man dog danne sig et temmelig udførligt billede af disse arbejdsmetoder.

Fremfor alt, selvfølgelig, gennem pressen.

En del af den kommunistiske propagandapresse for soldater bliver skabt på stedet; den anden del, særlig brochurer, bliver i centralen affattet på alle sprog og sendt til det pågældende land.

"Den antimilitaristiske presse er vort bedste våben. Ved dette arbejde må anbefales tre praktiske metoder:

1) Anvendelse af partiets og ungdomsforbundenes almindelige presse, idet man indfører soldater-og matrosspalter i disse organer, således at krig eller en anden aktuel militærisk kendsgerning behandles i forbindelse med vore paroler og vor kamp. Men i disse spalter må der reserveres det bredest mulige rum for soldater- og matroskorrespondance, som man må sørge for at få frem og derefter redigere.

2) Kaserne-, skibs- eller garnisionsavis. Dette blad betyder det samme for soldaterne som driftsaviser for arbejderne, og det er en af de mest praktiske former for antimilitaristisk agitation og propaganda. De skal først og fremmest fremstilles af soldaterne og matroserne selv. De kan behandle de konkrete forhold i en kaserne eller på et skib, opstille de mest egnede krav og tjene som forbindelsesled mellem arbejderne i bedrifterne i kasernernes nærhed.

3) Den særlige presse for soldater og matroser. Udgivelse af periodiske blade ved indkaldelse af de unge rekrutter til arméen og ved hjemsendelsen efter endt tjenestetid.

"alle forbund må sætte disse vigtige spørgsmål om skabelse og udvikling af en antimilitaristisk presse på deres dagsorden" (vedtagelser fra V. verdenskongres for de røde fagforeninger, 193o, side 6o-61).

Kominterns eksekutivkomite har at yde sin hjælp dertil fra sin central.

"....Det skal pålægges Ekki at sørge for at fremskaffe den rigtige

litteratur til dette formål: en hel serie brochurer, der offentliggør de af bolschevikerne under det revolutionære arbejde blandt tropperne og under den sidste imperialistiske krig ved propagandaen indvundne erfaringer. Der skal udgives en hel serie populære skrifter for de forskellige lande, for at dette arbejde blandt tropperne kan blive til alvorlig virkelighed....." (beretning fra VI. verdenskongres, bd. 3, side 785, taler: Jaroslawski).

Også den mundtlige propaganda, fremskaffelse af forbindelser, bearbejdelse under samtaler, må aldrig forsømmes. Til dette arbejde skal der særli anvendes ungkommunister*.

"Det antimilitaristiske arbejde skal være en stadig opgave for hver en kel kommunist, og den gamle parole: "enhver ungkommunist må være ven med en soldat", skal mere end nogensinde være i kraft. Ethvert medlem skal skaffe sig forbindelse med en eller flere soldater for at fortælle dem om vore paroler og nødvendigheden af de antimilitaristiske organisationers kamp" (beslutninger fra V. verdenskongres for den kommunistiske ungdom, 1928, side 6

På denne måde opstår der lidt efter lidt celler blandt soldaterne og matroserne, der derefter dannes til sideordnede illegale organisationer.

"I hæren skal der dannes et net af celler" (Das politische Grundwissen des jungen kommunisten", udgivet af eksekutivkomiteen for den kommunistiske ungdoms internationale, Wien 1927, side 72).

Man må dog ikke indskrænke sig til dette net af celler. "Vi har indset, at man ikke må indskrænke sig til kommunistiske celler alene, men foruden cellerne og ved siden af disse skal der også være andre organisationsformer for de revolutionære soldater, naturligvis mest illegale."

"Vi kan imidlertid kæmpe for anerkendelse og legalisering af dem. Sådan brede organisationer kan også antage følgende former: soldaterklubber, udvalg for reservesoldater, rekrutkomiteer, rekrutforbund, soldaterudvalg osv Man kan også oprette faglige organisationer for faguddannede soldater og gøre propaganda for disse." (Kominterns VI. verdenskongres, 1929, side 72).

Sådanne organisationer skal være et bestemt, velovervejet og propagandamæssigt formålstjenligt program, der må sammenstilles efter de sædvanlige regler: der skal begyndes med enkelte krav, derefter fortsættes med politi-

ske linier og sluttelig en bevægelse i retning af kommunisme.

"Indenfor den antimilitaristiske kamps område så vi os tvunget til at udarbejde et mangesidigt system på grundlag af de indsamlede erfaringer, Næsten i alle lande har vi allerede et temmeligt bredt program for krav for soldaternes side, har opstillet en række enkelte krav, for hvilke vi driver agitation og propaganda i hæren. Det drejer sig ikke om vidtgående krav, men kun om de mest enkelte (enkle?) ting, f. eks. om soldaternes ret til udenfor kasernen at bære civile klæder, idet man dog forbinder disse krav med vigtigere spørgsmål, f. eks. spørgsmålet om tjenestetidens længde. Alt dette har haft indflydelse og ført til bestemte resultater med henblik på hærens ødelæggelse. Vi har udarbejdet et helt system for arbejdet indenfor arméen." (samme kilde, side 72-74)

Med de "allerenkleste" krav søger man at gribe soldatens sjæl, med her syn til hverdagslivets besværligheder fremkalder man hans utilfredshed for derved at "erobre" ham.

"Soldaterne, matroserne samt de i luftværnet ansatte lever et hårdt liv under særdeles dårlige forhold..... diciplinen er uudholdelig, straffe ne barbariske, lønnen elendig, kosten dårlig....."

Derved opstår et "konkret program for umiddelbare krav (nedsættelse af tjenestetiden, bedre mad, højere løn osv.)....." Denne kamp skal imidlertid forbindes med vor principielle kamp imod militarismen og den imperialistiske krig." (Das politischen Grundwissen des jungen Kommunisten, side 72)

Alle enkle krav fra soldaternes side "har kun da en revolutionær betydning, når de opstilles i forbindelse med det klare program for defaitisme rettet mod den borgerlige armé". (VI. verdenskongres for kommunistisk Internationale, side 137).

"Opstillingen af sådanne krav som f. eks. politiske rettigheder for soldaterne! ret til fagmæssig organisation! ret til opsigelse når som helst ophævelser af alle personlige rettighedsfratagelser (ægteskab, lægevalg, sagfører, valgret osv.) skal gå hånd i hånd med vor principielle kamp imod det borgerlige forsvar" ("Der Kamp nur die Mehrheit der Arbeit der Arbeiterjugend", beslutninger fra XI. forbundskongres for den kommunistiske ungdom, side 52).

Komintern har dog ikke indskrænket sig til disse almindelige vink og anvisninger, men har udarbejdet et helt mønstergyldigt program for sådanne krav.

Kommunisterne er altså forpligtet til at opstille sådanne krav for soldaterne og understøtte dem, der i en givet konkret situation tilskynder til klassekamp indenfor arméen og befæster forbundet mellem soldater af proletarisk og bondeherkomst og arbejderklassen udenfor kasernerne.

Eksempler på sådanne krav:

a) Krav indenfor forfatningsområdet for forsvaret. Opløsning af hvervede hære, kadre og kærnetropper. Afvæbning og opløsning af gendarmeri, politi og andre specielle borgerkrigstropper, afvæbning og opløsning af facistiske forbund.

Konkrete krav med hensyn til afkortning af tjenestetid i Hæren. Territorialsystem for ydelse af militærtjeneste. Bort fra kasernern soldaterkomiteer. Ret til arbejderorganisationer til at indøve deres medlemmer i våbenbrug og med frit valg af instruktører."

"Den kendsgerning, at nedsættelse af tjenestetiden i nogle tilfælde også planlægges af den kapitalistiske regering selv, har fremkaldt visse betænkeligheder med hensyn til, om at sådant krav kan fremsættes, betingelse for sådanne kravs anvendelsesmuligheder", nemlig:

1) en klar defaitistisk linie,
2) Skarp afgrænsning fra lignende fordringer fra socialdemokraternes side,
3) kamp imod alle illusioner om, at dette er en vej til afskaffelse af militarismen" (beretning fra VI. verdenskongres for kommunistisk Internationale, side 135-136).

"Selvfølgeligt må det enkelte krav altid være konkret og populært, forståeligt for masserne og befordrende "revolutioneringen" af disse." (samme kilde, side 136).

b) krav med hensyn til retsområdet og soldaternes stilling, forhøjelse af lønnen, forbedring af forplejningen, husholdningskommissioner for mandskabet, afskaffelse af diciplinærstraffe, afskaffelse af hilsepligt.

Streng straf for enhver legemlig tugtelse fra officerernes og underofficerernes side. Ret til at bære civile klæder udenfor tjenesten, daglig udgangstilladelse, orlov og orlovstillæg, ret til giftermål, sikring af familien, ret til at holde aviser, ret til faglig organisation valgret og ret til at besøge politiske forsamlinger." (samme kilde, side 136).

".... Under de krav vi opstiller i soldaternes interesse, må nationale fordringer også have en plads (f. eks. militærtjeneste på hjemstedet, anvendelse af modersmålet ved uddannelse og kommando osv.)".

Betingelser for heldigt resultat:

Krav som disse (eksemplerne er ikke udtømmende) skal ikke alene fremsættes i hæren, men også udenfor denne, i parlamentet, ved massemøder osv. En resultatrig propaganda på dette område er kun mulig, hvis kravene har en konkret karakter. Dette forudsætter:

1) En meget indgående viden om hæren, om tjenestevilkårene, om soldaternes fornødenheder og ønsker osv., hvilket kun er muligt ved hjælp af stadig kontakt.
2) Tilpasning til det pågældende lands konkrete form for forsvarsforfatning og til militærspørgsmålenes aktuelle stilling.
3) Hensyntagen til den moralske stilling i arméen og til landets politiske forhold i det givne øjeblik. Således kan kravet om valg af officerer i almindelighed kun fremsættes på et tidspunkt, da ødelæggelse af arméen er skredet betydelig frem.
4) Snæver forbindelse af kravene med de kommunistiske partis hovedlinie bevæbning af proletariatet, oprettelse af proletarisk milits osv.

"Alle disse krav har imidlertid kun da revolutionær betydning, når de opstilles i forbindelse med defaitismens klare politiske program imod den borgerlige armé". (samme kilde, side 137).

At disse krav egentlig kun tilsigter ødelæggelse af arméen, altså afvæbning af bourgeosiet, indrømmer kommunisterne åbent, f. eks.:

=De kommunistiske ungdomsforbund skal altid arbejde for en forkortelse af tjenestetiden, stille det op som et krav og behandle det som et middel,

der gør det lettere at indpode den revolutionære ånd i masserne og ødelægge militarismen."

"Vi må altså for enhver pris afsløre karakteren af den af bourgeosiet foreslåede og gennemførte forkortelse af tjenestetiden og vise de unge arbejdere, at det ikke er en reduktion af de militære byrder, men at det tværtimod betyder en forstærkning af det militære tryk, og at kun arbejdermilitsen i den socialistiske stat vil bringe en virkelig nedgang af de militære byrder og samtidig også en befrielse for den borgerlige militaristiske undertrykkelse. Spørgsmålet om ødelæggelse af den stående hær med almindelig værnepligt, om bevæbning af proletariatet og om arbejdermilitsen skal stilles på historisk konkret måde."

"Parolen om arbejdermilits, der forudsætter afskaffelse af den stående hær, har for nærværende kun propagandamæssig værdi. Virkeliggørelsen deraf er knyttet sammen med den proletariske revolutions sejr i flere større kapitalistiske lande.De kommunistiske partier skal i propagandaen i så henseende hovedsagelig rette deres opmærksomhed på afvæbningen af bourgeosiet og af politiets og gendarmernes facistiske afdelinger." (V. verdenskongres for kommunistisk ungdoms internationale, side 55-56).

Selvfølgelig regner kommunisterne med, at deres ødelæggelsesarbejde erholder et særlig godt resultat hos de af militær diciplin endnu ikke gennemopdragede og hærdede rekrutter, hos disse "børn" blandt soldaterne. Dett arbejde bliver altid betonet med særligt eftertryk, f. eks.:

"De kommunistiske ungdomsforbund skal systematisk og med dertil egnede midler (kursus, skoler, sammenkomster for kummunistsike rekrutter) uddanne de unge rekrutter, der er medlem af vor organisation, til det arbejde, de skal yde i den borgerlige armé.

b) Forud for indkaldelserne og ved mønstringerne skal det kommunistisk ungdomsforbund foranstalte en række forsamlinger for arbejder- og bonderekrutter, idet de på de pågældende pladser, i bedrifterne og på bopælene udfolder en bred offentlig agitation. Disse forsamlinger kan antage forskellige former: Rekrutdemonstrationer, rekrutfester, afskedsfester, rekrutkongresser osv. Ved de forskellige demonstrationer skal man behandle de enkelte krav for rekrutter, sol-

dater og matroser samt kampmetoderne imod den borgerlige armé under den imperialistiske krig.

c) Det kommunistiske ungdomsforbund skal organisere brede rekrutformationer og i de lande, hvor der allerede består sådanne, trænge ind i dem, forøge deres indflydelse og erobre ledelsen. Ved hjælp af rekrutformationerne (foreninger, selskaber, unioner) bliver det lettere for de kommunistiske ungdomsforbund at nærme sig masserne af unge arbejdere og bønder. Som ganske særligt middel til understøttelse af soldaterne og matroserne og til oprettelse af forbindelse mellem dem og arbejderorganisationer skal fremhæves: Grundlæggelse af gensidige hjælpekasser efter fransk mønster." (samme kilde, side 53-55).

Dette arbejde er naturligvis lettest: Ungdommen er lettere at forføre og slippe løs end de mere modne og skolede mennesker. Derfor er ødelæggelse af en professionel armé en af de sværeste opgaver for kommunisterne.

"Betingelserne for revolutionært arbejde i hvervede arméer er anderledes end i arméer med almindelig værnepligt. I de første er agitationen for de forskellige ovennævnte krav i almindelighed sværere. Ikke desto mindre må man dog ikke give afkald på dette arbejde. Den kendsgerning, at de hvervede arméer først og fremmest består af proletariske elementer (arbejdsløse) og fattige bønder, giver en social basis for massearbejde blandt soldaterne. Formerne for arbejdet skal omhyggelig tilpasses efter troppernes sociale sammensætning og egenart. Imod de specielle klassekrigstropper for bourgeoisiet (gendarmeri, politi), og ganske særligt imod bourgeoisiets frivillige bevæbnede bander (facister), skal der sørges for en skarp agitation blandt masserne. Særlig ubønhørligt skal reformistiske fraser som "offentlig nytte", "folkepoliti", facisternes "ligeberettigelse" osv. bekæmpes, og disse tropper skal, idet man afslører deres sande karakter, særlig prisgives befolkningens had. Men også her skal alt forsøges for at føre en social ødelæggelse ind i deres rækker og vinde de proletariske elementer tilbage." (beretning fra VI. verdenskongres for den kommunistiske internationale, side 137).

Der er altså kun to muligheder for ødelæggelse inde fra eller ophid-

se udefra. Ungkommunisterne håber imidlertid, at de vil få et heldigt resultat ad den første vej.

"De kommunistiske ungdomsforbundskal beslutsomt bekæmpe enhver tendens eller anskuelse, der går ud på, at man ikke kan yde noget revolutionært arbejde i en professionel armé. Professionelle soldaters krav, blandt hvilke særlig må nævnes: ret til at blive løst fra deres tjenestekontrakt, endvidere deres politiske rettigheder, ret til ikke at bo på kasernen, kræver særlige organisationsformer og kamp for dannelse af disse organisationer."

"Med hensyn til faguddannede soldater drejer det sig først og fremmest om dannelse af fagorganisationer og forhøjelse af lønnen, og for de indkalde rekrutsoldater retten til at deltage i fagforeningsarbejdet i den nærmeststående forbundsektion. Skabelsen af brede organisationer og soldaterforeninger under ledelse af kaserne- og skibscellerne må gennemføres for at foranledige soldatermasser til at gå ind for deres umiddelbare krav, også for kollektiv forbindelses skyld med de civile proletariske organisationer. Disse soldaterforeninger må så vidt muligt organiseres på den måde, at de på grund af soldatermassernes tryk tåles af hærkommandoen. Under ingen omstændigheder må deres oprettelse imidlertid afhænge af officiel tilladelse fra de borgerlige kommandanters side. Der skal udfoldes en bred agitation blandt alle soldater såvel som blandt deres pårørende for de politiske soldaterkrav (valgret osv.)" (beslutninger fra den V. verdenskongres for den kommunistiske internationale, side 56-57).

Ved denne agitation må kommunisterne tilpasse sig og eventuelt ændre taktik, således skal der f. eks. "de professionelle arméer" "ikke anvendes krav om nedsættelse af tjenestetiden, men derimod om ret til opsigelse til enhver tid" (Fra VI. verdenskongres for den kommunistiske internationale, side 136).

Således fortæller f. eks. Jaroslawski følgende om den bolschevikiske propaganda i den russiske kejserarmé:

"Vi var af den mening, at det var nødvendigt at bruge officerer, der sympatiserede med os, på vor side. Der skal dog kun drages absolut pålidelige, absolut prøvede folk ind i militærorganisationerne som medlemmer, thi man må sige, at officerernes i den proletariske revolution har vist sig

mindre pålidelige end soldaternes masse. Vi har derfor kun i undtagelsestilfælde optaget officerer som medlemmer af vor militærorganisation. Vi hav de allerede dengang betydelige militære kræfter i vor organisation. Vi drog dem ind i vore tekniske rådslagninger, udnyttede deres militære erfaringer, og mange af dem var militære instruktører i vore kamporganisationer.

Desuden betjente vi os af deres kundskaber for umiddelbart at blive informeret om fjendens kræfter. Man må sige, at ethvert kommunistisk parti der for alvor befatter sig med spørgsmålet om oprør, står foran denne opgave. Ethvert parti der med alvor befatter sig med dette spørgsmål, kan ikke ignorere organisering af dette oprør eller forberedelserne dertil, kan ikke lade disse spørgsmål uænsede. Oplysninger om fjendens kræfter, hans teknik, de midler han råder over, danner en del af denne forberedelse, af denne organisering....." (VI. Komintern kongres, beretning side 193 og kommunistisk internationales VI. verdenskongres, beretning side 784).

Enkelte overtrædelser af officererne til kommunisterne har siden da fundet sted i mange lande. Komintern regner med, at mange af officerer først vil melde sig efter revolutionens sejr.

"Da i året 192o stillingen i Tyskland syntes at være revolutionær, så v herrerne Crispiem og Dittmann i denne sal. Og når først revolutionen har sejret, så vil selv talrige borgerlige elementer komme til os, borgerlige officerer vil træde ind i den røde armé osv. Dette sker, når arbejderklasse: har sejret" (taler: Sinojew, udvidet eksekutivkomite for den kommunistiske internationale, side 75).

Hvorledes det nu end er, må kommunisterne dog aldrig glemme, at hele deres aktion i den borgerlige armé, altså alle deres bestræbelser for at afvæbne bourgeoisiet, er en uadskillelig del af deres forberedelser til revolution og deres masseagitation. Folk og hær skal ødelægges samtidig; begge ødelæggelsesprocesser skal gå parallelt, understøtte og gribe ind i hinande:

Den antimilitaristiske virksomhed, arbejdet i arméen og flåden, blandt rekrutterne og reservesoldaterne, i bourgeoisiets borgerlige forsvarsorganisationer, hvor det proletariske element er stærkt repræsenteret, skal danne en uadskillelig del af hele det revolutionære massearbejde fra partiets side og ligeledes omfatte hele arbejderklassen" (beretning fra kommunistisk

internationales VI. verdenskongres, side 18).

"Det revolutionære arbejde i arméen skal holde skridt med den revolutionære bevægelse blandt masserne af arbejdere og fattige bønder udenfor arméen. I en umiddelbar revolutionær situation, når fabrikkernes proletariat går over til dannelse af sovjets, bliver soldaterrådenes parole aktuel, der forbinder soldaternes masser med proletariatet og de fattige bønder i kampen om magten (samme kilde, side 138).

"Særligt eftertryk skal der lægges på organisation af soldater til at repræsentere deres interesser i forbund med det revolutionære proletariat, såvel forud for tjenesten (rekrutforeninger, understøttelseskasser) som under tjenesten (soldaterkomiteer) og endelig efter tjenestens ophør (revolutionære veteranforeninger). Det er en særlig opgave for arbejdernes fagforeninger at antage sig af sine medlemmer under soldatertjenesten og fremme alle disse former for organisation" (samme kilde, side 137). Også den "levende forbindelse" fra arméens side, der hovedsagelig består af bønder, må plejes med opmærksomhed "med den bedste del af bønderne." (Theser og resolutioner fra kommunistisk internationales V. verdenskongres, side 22).

Ligeledes anbefales det også kommunisterne at opfordre deres kommunale fraktioner til at oprette"forbindelser med de faguddannede soldater og matroser fra og i det kommunale område" ved at overtage "fadderskab" osv. (udvidet præsidium for den kommunistiske internationales eksekutivkomite, resolution, side 23).

"Også i hvervede hære vil kommunisterne, hvor forudsætningerne er tilstede, forsøge at organisere soldaternes masse til kamp imod hærledelsen og bourgeoisiet under råb om soldaterråd. Hvor den sociale sammensætning af tropperne ikke muliggør dette, skal der stilles krav om øjeblikkelig afvæbning og opløsning af disse troppedele". (beretning fra VI. verdenskongres for den kommunistiske internationale, theser og resolutioner side 138).

Billedet er klart nok: Ødelæggelsesarbejdet i hær og flåde fra kommunisternes side i alle stater går for sig efter en ensartet plan i forbindelse med forberedelserne til verdensrevolution. Langsomt, men systematisk og dygtigt, ad alle veje, med alle midler, bliver bourgeoisiet

psykoligisk "afvæbnet", længe før våbnene bliver taget ud af hånden på det.

Parallelt med denne afvæbning af bourgeoisiet går processen med proletariatets bevæbning for sig.

Proletariatet i alle lande bliver "bevæbnet" ad alle mulige veje og me alle mulige midler. Her gælder det ikke alene at skaffe materielle våben, men at oprette sociale og organisatoriske grundlag for en proletarisk armé Hvad de materiellle våben angår, så ved kommunisterne bedre end andre, hvilke besværligheder, han her står overfor: så længe bedrifter, i hvilke der fremstilles våben og ammunition, befinder sig i fjendens hænder, er udsigterne til et heldigt resultat ringe. Derfor gælder det netop:

1) at erobre arbejderne i disse bedrifter.
2) at vinde de allerede bevæbnede tropper.
3) at afvente det øjeblik, da den store folkemasse bliver bevæbnet af bourgeoisiet selv, nemlig under den store krig. Kommunisterne indrømmer åbent, at revolutionen i Rusland gik så let for sig, fordi lo millioner mennesker var bevæbnet. Folket, masserne, var allerede bevæbnet, bevæbnet og krigstrætte, altså allerede underkastet ødelæggelsen. Den kommunistiske propaganda havde kun at fulde ende værket, hvilket også lykkedes.

I fredstider går alt uendelig langsommere og besværligere, og her give der følgende veje.

Den militære forberedelse af ungdommen må rives ud af hænderne på bourgeoisiet: Kommunisterne er kaldet til at skaffe borgerskabet fjernet og der efter løse opgaven på deres måde. Således opstår da parolen: ind i arméen og i sportsforbundene. Ødelægge og få andre personer ind.

"Vi stiller os som opgave at overtage de borgerlige organisationer til militær forberedelse af ungdommen. Vi vil stadig opfordre ungarbejdere, ligesom når det drejer sig om værnepligten, til at træde ind i arméen, lære våbenhåndværket i proletariatets tjeneste og gennemføre ødelæggelsesarbejdet i kommunismens ånd" (Kominterns VI. kongres. Beretning, side 74).

"Vi bekæmper den militære forberedelse af ungdommen, som den udøves af bourgeoisiet, men ikke i pacifistisk henseende, kun på grund af klasseindstillingen. Tvertimod opstiller vi nødvendigheden af militær uddannelse af

proletariatet, således som Lenin forlangte, arbejderklassens frivillige militæriske uddannelse i proletariske organisationer. Vi må også indenfor de borgerlige organisationers militære forberedelse af ungdommen yde et ødelæggelsesarbejde, der i de enkelte lande skal indføres i overensstemmelse med de herskende forhold." (beretning fra VI. verdenskongres for kommunistisk ineternationale, side 78-79, taler: Schüller).

Idet imperialismen militariserer arbejderne og lærer dem brugen af våben, skabes der samtidigt betingelser for proletariatets sejr under en borgerkrig..... Fordi vi kæmper for revolutionen, for socialismen, tager vi ikke afstand fra at bære våben (beretning fra VI. verdenskongres for kommunistisk Internationale, bind IV, side 135).

"I vore dage militariserer bourgeoisiet ikke alene det samlede folk, men også ungdommen. Måske allerede i morgen vil det imperialistiske bourgeoisi også begynde militariseringen af kvinder. Dertil siger vi kun: Så meget desto bedre! Kun rask fremad! Jo hurtigere desto nærmere ved den væbnede opstand imod kapitalismen." (Lenin: Samlede værker, bind XIII, side 452.

Derfor må proletariatet også sige til deres sønner:

"Snart bliver du stor. Man vil give dig et gevær. Tag det og lær krigshåndværket. Denne videnskab har proletariatet brug for - ikke for at skyde dine brødre..... således som socialismens forrædere råder til, men for at kæmpe imod bourgeoisiet i dit eget land, for at gøre ende på udbytning, på tiggeri og på krig, ikke ved hjælp af et godt hjertes ønske, men gennem sejr over bourgeoisiet og dets afvæbning." (samme kilde, side 453).

"Hvor den militaristiske ungdomsforberedelse er obligatorisk, indtager det kommunistiske ungdomsforbund en lignende stilling som overfor arméen selv, hvortil den er en forberedelse. Dette gælder for både for indtrædelse i disse organisationer og ødelæggelsesarbejdet i dem. Det kommunistiske ungdomsforbund siger til ungarbejderne, der indkaldes til tjeneste i disse organisationer, at de skal gå ind i dem og gennemføre et oplysnings- og ødelæggelsesarbejde. At give afklad på ødelæggelsesarbejde i militærisk forberedelses- og ungdomsorganisationer, dvs. på oplysnings- og organisationsarbejdet blandt unge arbejdere, der befinder sig i disse organisation

er utilladeligt. Det kommunistiske ungdomsforbund opfordrer ganske vist ikke arbejderungdommen til at træde ind i de frivillige borgerlige organisationer for militær forberedelse, men kalder dem til at træde ind i arbejdernes forsvarsorganisationer eller til at danne sådanne". (Vedtagelser fra V. verdenskongres for den kommunistiske ungdoms internationale, side 54).

Dette gælder også for sportsorganisationerne.

"Hos os begynder sportsinternationalens organisationer at spille en temmelig vigtig rolle, fordi disse sportsorganisationer i Tyskland og i Tschechoslovakiet danner de fremtidige celler for den røde armé." Centralkomiteens møde, side 678, tale af præsidenten for Komintern).

Kommunisterne skal dog ikke alene ødelægge, men de skal også sørge fo erstatning, altså skabe noget positivt. På dette område var det tyske Røde Frontkæmperforbund noget mønstergyldigt.

"Det ville være en stor fejl at tro, at Røde Frontkæmperforbund kun er en organisation til bekæmpelse af facismen..... Det er en organisation, der er i overensstemmelse med Lenins direktiver, i henhold til hvilken arbejderklassen skal skabe en egen organisation, hvori proletariatets militæriske uddannelse skal gå for sig under proletariatets ledelse og i proletariatets interesse." (Beretning af Shüller på kommunistisk internationales VI. verdenskongres, side 74).

Ved siden af Rødt Frontkæmperforbund består der også følgende organisationer: Rød Ungdomsfront, Rød Marine, Røde Kvinde- og Pige Forbund.

På Kominterns VI. verdenskongres overrakte en delegation for den tyske Røde Front en plakat med en afbilding af den røde edsaflæggelse og med enunderskrift til forsvar af Sovjetunionen. Efter opgivende af denn delegation var antallet af røde frontkæmpere, der danner regimenter, bataillioner og kompagnier, disse fremtidens kæmpere for dentyske oktober, 2oo.oo mand. Lederen af delegationen, Olbrich, erklærede: "Kammerater, vi kommer i dag til jer for at overbringe jer en hilsen fra Verdensrevolutionens kamporganisation, en hilsen fra Tysklands røde frontkæmpere. I løbet af 4 å har vi mobiliseret hundredetusinder arbejdere til vore rækker. Den Røde Fr

råder over millioner af mennesker, der sympatiserer med os. Vor kamp imod krigen er knyttet til kamp for beskyttelse afSovjetunionen. Den Røde Front har vist bourgeoisiet, at deres hænder ikke rækker langt nok. I 2oo.ooo røde frontkæmperes navn aflægger vi ed på at fortsætte kampen imod krig og facisme, at forsvare den revolutionære Sovjetunion og vinde brede arbejdermasser for vor kamp Røde Front. Den proletariske revolution i Tyskland længe leve, rød front" (Prawda, 1928 m.m.)

Sådanne organisationer er dog kun begyndelsen til en bevæbning af proletariatet. Den rigtige form kan først komme senere. Hvis der kommer en "umiddelbar revolutionær situation", så slutter alle hidtidige formationer sig sammen til en rød garde, der gennemfører den væbnede opstand. Først "efter at sejrene er båret hjem", vil der i stedet for blive oprettet en regulær rød armé: Sovjetstatens organ, thi denne er en "Proletariatets stat under våben", der bygger sin egen armé op "på klasseprincippet" (Kominterns program, beretning fra VI. verdenskongres, side 67). "Den første opgave, hvormed proletariatet begynder sir opbyggende arbejde, er en klassebetinget armé". (Gussew: Die Lehren des Bürgerkrieges, side 51).

Så længe alt dette kun er fremtidsmusik, skal kommunisterne arbejde og propagandere for "overgangsparolen": Arbejdernes milits, der skal forstås og tydes som en revolutionær "appel" til den proletariske masse.

"Parolen om arbejdernes milits, der er parole for partiet og ungdomsforbundet, kan ikke stilles op som reform af det borgerlige selskab, men er en form for proletariatets bevæbning. Det er en overgangsparole under de væbnede opstand og kan kun føres frem i forbindelse med propagandaen for de proletariske diktatur ." (Der Kampf um die Mehrheit der Arbeiterjugend, vedtagelser fra kommunistisk ungdomsforbunds kongres 1929, side 53)

Så ser billedet i det hele således ud:

Hovedparolen er: afvæbning af bourgeoisiet, bevæbning af proletariatet

"Bevæbningen af proletariatet antager forskellige former under revolutionens forskellige trin. Perioden forud for magtovertagelsen og i den første tid derefter drejer det sig om proletarisk milits eller arbejdermilits og den røde garde. Dertil hører også de røde partisantropper. Den røde armé er en form for sovjetmagtens militæriske organisation, det er det proletari

ske diktaturs proletariske armé."

"Parolen for den proletariske milits (arbejder- og bondemilits) er for de imperialistiske lande kun en anden for for parolen om proletariatets bevæbning og danner det nødvendige overgangsstadium for den proletariske revolutions militærpolitik i perioden forud for skabelsen af den røde armé. Under ikke umiddelbare revolutionære situationer har de kun agitatorisk betydning. Dog kan de også da blive aktuelle i kampen imod facismen."

"I hvert fald er parolen for den proletariske milits eller arbejdermilits en appel til de proletariske masser selv og ikke en fordring til den borgerlige regering....."

"Den røde garde er oprørets organ. Skabelsen deraf og agitationen derfor er kommunisternes pligt i umiddelbare revolutionære situationer...."

"...efter oprettelse og konsolidering af det proletariske diktatur... til forsvar imod imperialismen må den proletariske stat have en mægtig, diciplineret, godt udrustet og slagkraftig rød arme. Under de nuværende forhold kan imidlertid kun en stående armé, dannet af det arbejdende folks bevæbnede massers kærne, opfylde opgaven...." Kun den proletariske revolution sejr i en række betydelige kapitalistiske stater kunne..... føre den proletariske militærmagt fram til erstatning af den røde armé gennem blot og bar klassemilits".

"I hvert fald må det proletariske diktaturs forsvarsmagt imidlertid have en åben klassekarakter såvel i sin ånd, i sin diciplin og i sin sammensætning. Elementer fra udbytterklassen må være udelukket fra våbentjeneste (Kominterns VI. verdenskongres, beretnign side 138-139).

Kommunisterne anser forbilledet for denne røde armé for at være skabt: Det er Sovjetunionens røde armé, der bør være alle kommunisters internationale armé.

Herfra den "Røde Majdags" parole: "den røde armé leve, de undertryktes skjold og oprørernes sværd." (Prawda 1929, theser for agitpropafdelingen)

"Sovjetunionens røde arme er den eneste armé i verden, der ikke beskytter undertrykkerne men de undertrykte, og som holder det internationale broderskabs røde banner højt." (Samme kilde). Eller, som det hedder i hilsenen fra Tysklands kommunistiske parti:

"

"vi ser vor egen armé i den røde armé. Vore frontkæmpere er også en forsikring til jer om solidaritet under kamp, og vort bourgeoisi skal bare vove at overfalde eders land."

"Vore revolutionære arbejdere ser med stolthed på Sovjetunionens røde armé, såvel som deres egen armé som en avantgarde for det internationale proletariat" (Prawda 1926).

Disse skæbnesvangre bestemmelser og retningslinier bliver gennemført i alle lande af medlemmer af Tredie Internationale.